

Załącznik do Uchwały Nr LII/372/2018
Rady Miejskiej Białogardu
z dnia 5 września 2018 r.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA 2017 – 2023

Białogard 2017

Zespół autorski:

Zespół autorów pod kierownictwem mgr inż. Grzegorza Markowskiego

mgr inż. Agnieszka Bolingier
mgr inż. Małgorzata Płotnicka
mgr Sylwia Piotrowska
mgr Magdalena Szewczyk
mgr inż. Janusz Pietrusiak
mgr inż. Michał Drabek
mgr inż. Wojciech Kusek
mgr inż. Agata Bechta

Opieka ze strony Zarządu – mgr inż. Barbara Markiel mgr inż. Janusz Pietrusiak

Spis treści

1. Wykaz pojęć i skrótów	7
2. Wprowadzenie.....	10
3. Streszczenie	11
4. Analiza stanu aktualnego.....	13
5. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych.....	52
5.1. Metodyka diagnozy	52
5.2. Strefa społeczna	61
5.3. Strefa gospodarcza.....	75
5.4. Strefa przestrzenno – funkcjonalna	76
5.5. Sfera techniczna	80
5.6. Strefa środowiskowa	83
5.7. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	85
6. Zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji	91
7. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.....	105
8. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych	106
9. Lista planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	107
10. Pozostałe przedsięwzięcia wpływające na eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk... ..	140
11. Mechanizmy zapewniające komplementarność między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi.....	145
12. Możliwe źródła finansowania	148
13. Identyfikacja interesariuszy i mechanizmy włączające interesariuszy w proces rewitalizacji	150
13.1. Zakres partycypacji społecznej.....	151
13.2. Raport z badania ankietowego	152
13.3. Model włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji w Mieście Białogard.....	154
13.3.1. Etap przygotowawczy	154
13.3.2. Etap opracowywania dokumentu	155
13.3.3. Etap wdrażania, oceny i aktualizacji programu rewitalizacji	156
14. Powiązania LPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	158
14.1. Poziom krajowy.....	158
14.2. Poziom regionalny.....	159
14.3. Poziom gminny.....	160
15. System zarządzania LPR.....	166

15.1. Wdrożenie oraz realizacja.....	166
15.2. Monitorowanie oraz raportowanie	168
15.3. Aktualizacja dokumentu i perspektywa działań rewitalizacyjnych po 2023 roku	172
16. Procedura Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko	174
17. Spis tabel.....	175
18. Spis wykresów	177
19. Spis rysunków	178

1. Wykaz pojęć i skrótów

- **JST** – jednostka samorządu terytorialnego,
- **RPO WZ 2014-2020** – Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020,
- **PPP** – partnerstwo publiczno – prywatne,
- **ZIT** – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne,
- **EFS** – Europejski Fundusz Społeczny,
- **EFRR** - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **GUS** – Główny Urząd Statystyczny,
- **KE** – Komisja Europejska,
- **GDDKiA** – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad,
- **POP** – Program ochrony powietrza, dokument przygotowany w celu określenia działań zmierzających do przywrócenia odpowiedniej jakości powietrza na terenie, na którym zanotowano przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń,
- **RDOŚ** – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- **LPR** – Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Białogard na lata 2017 – 2023,
- **SZOOP** – Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych.

Pojęcia przedstawione poniżej pochodzą z "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020"¹ Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r.

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno – funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli

---

¹ <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-rewitalizacji-w-programach-operacyjnych-na-lata-2014-2020/>

nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- przestrzenno – funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej),
- technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt 2, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji

może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Program rewitalizacji – inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno – funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

2. Wprowadzenie

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Białogard na lata 2017 – 2023, zawierający perspektywę działań do 2030 roku, jest dokumentem, który ma na celu odpowiednie zarządzanie procesem wyprowadzania obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Występowanie obszaru zdegradowanego zostało określone w wyniku „diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych”, która została szeroko opisana w niniejszym dokumencie. Podstawą prawną opracowania jest art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446). Treść dokumentu oraz sposób jego opracowania był w dużej mierze zależny od "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020" (dalej nazywanych Wytycznymi) przygotowanych przez Ministra Rozwoju oraz Zasad realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014 – 2020. Wytyczne oraz Zasady wyjaśniają oraz definiują kluczowe pojęcia, ale co najważniejsze wskazują cechy i elementy programów rewitalizacji, które obligatoryjnie muszą się w nich znaleźć. Wszystkie wskazane elementy zostały zawarte w poniższych rozdziałach. Fakultatywność ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2017 r. poz. 1023), która wynika z art. 52 ust. 1 zezwala do dnia 31 grudnia 2023 r. na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji.

LPR powstał przy szerokim udziale interesariuszy zewnętrznych. Na etapie opracowania „diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych” przeprowadzono akcję promocyjno – informacyjną. Za pomocą opracowanej strony internetowej (www.rewitalizacja.bialogard.info) informowano o postępach prac nad LPR, a także zamieszczano informacje o idei rewitalizacji. Na wstępnym etapie prac przeprowadzono również otwarte spotkania dla interesariuszy, które miały za zadanie wprowadzić osoby zainteresowane do tematyki opracowanego dokumentu oraz przedstawić wstępne wnioski z przeprowadzonych prac. Forma opracowanego dokumentu również w dużej mierze ukształtowana została przez interesariuszy a szczególnie przez zgłaszane przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Na etapie opracowania dokumentu również przeprowadzono spotkanie, które było pewnym podsumowaniem prac nad dokumentem. Spotkania były otwarte dla wszystkich zainteresowanych. Kampania informacyjna prowadzona była także z wykorzystaniem lokalnej prasy oraz telewizji.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Białogard obejmuje szereg rozdziałów, które miały za zadanie utworzyć kompletną oraz spójną formułę oraz spełnić cel dokumentu, którym jest odpowiednie zaplanowanie oraz usprawnienie procesu rewitalizacji.

3. Streszczenie

W dokumencie zawarto rozwinięcie głównych skrótów oraz przedstawiono wyjaśnienie najważniejszych pojęć zawartych w Wytycznych. Poddano analizie stan aktualny na terenie Miasta Białogard. Przedstawiono informacje dotyczące istotnych z punktu widzenia rewitalizacji zagadnień tj. demografii (w tym zameldowania oraz wymeldowania, struktura wiekowa ludności, podział na grupy ekonomiczne), bezrobocia, gospodarstw domowych, edukacji (wychowania przedszkolnego, uczniów szkół podstawowych), dochodów i wydatków, podmiotów gospodarczych, infrastruktury drogowej, technicznej oraz mieszkalnictwa.

Kluczowym elementem dla dokumentu jest „diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych”. Opisano w nim metodykę przyjętą w zakresie wyznaczania obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji wraz z przedstawieniem poszczególnych kroków, które zostały podjęte. Odrębnie poddano analizie negatywne zjawiska zawarte w strefie społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno – funkcjonalnej. Podsumowaniem jest tabela ilustrująca nagromadzenie negatywnych zjawisk dla poszczególnych obszarów.

Następnie opisano wizję rewitalizacji ze szczególnym skupieniem się na wizji obszaru rewitalizacji i potencjalnym zmianom, które będą miały miejsce po wdrożeniu projektów rewitalizacyjnych.

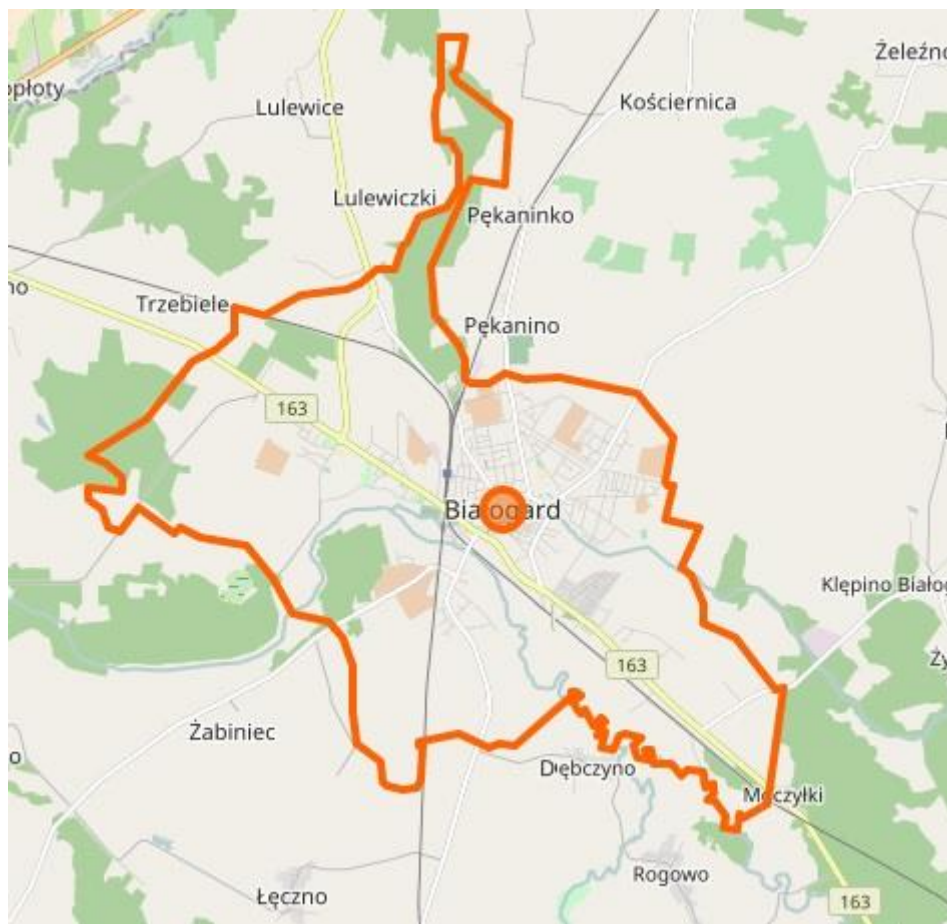
Przedstawiono cele szczegółowe dla poszczególnych stref rewitalizacji wraz z przypisaniem kierunków działań. Głównym celem działań rewitalizacyjnych, wskazanych w dokumencie, ukierunkowanych na rozwiązanie zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej jest stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju Miasta Białogard. W nawiązaniu do celów zaprezentowano listę planowanych przedsięwzięć/ projektów rewitalizacyjnych, które zostały zaplanowane do realizacji w ramach LPR. Zawiera ona informacje odnośnie nazwy projektu, opisu planowanych działań, oczekiwane rezultaty projektu, szacunkowe koszty wraz z potencjalnym źródłem finansowania oraz okresem realizacji. Dodatkowo zestawiono również przedsięwzięcia wpływające na eliminację lub ograniczanie negatywnych zjawisk, które są działaniami uzupełniającymi.

Zawarto opis możliwych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych. Przedstawiono mechanizmy, które podjęto w celu włączenia interesariuszy w prace nad przygotowaniem dokumentu oraz wdrożeniem w proces rewitalizacji. Przetawiono zagadnienie teoretyczne samej rewitalizacji, jak i konkretne działania prowadzone w Mieście Białogard oraz powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z obowiązującymi na terenie kraju, województwa oraz miasta dokumentami strategicznymi i planistycznymi. Przeanalizowany został system zarządzania dokumentem w zakresie

wdrażania, realizacji, monitorowania, raportowania oraz aktualizacji dokumentu. Niniejszy dokument zawiera także krótki opis planów samorządu w zakresie działań rewitalizacyjnych po roku 2023.

4. Analiza stanu aktualnego

Miasto Białogard leży w północno – wschodniej części województwa zachodniopomorskiego, nad rzeką Parsętą i ujściem jej dopływu – Liśnicą. Miasto jest siedzibą powiatu białogardzkiego oraz gminy miejskiej Białogard i gminy wiejskiej Białogard.

Rysunek 1. Położenie Miasta Białogard²

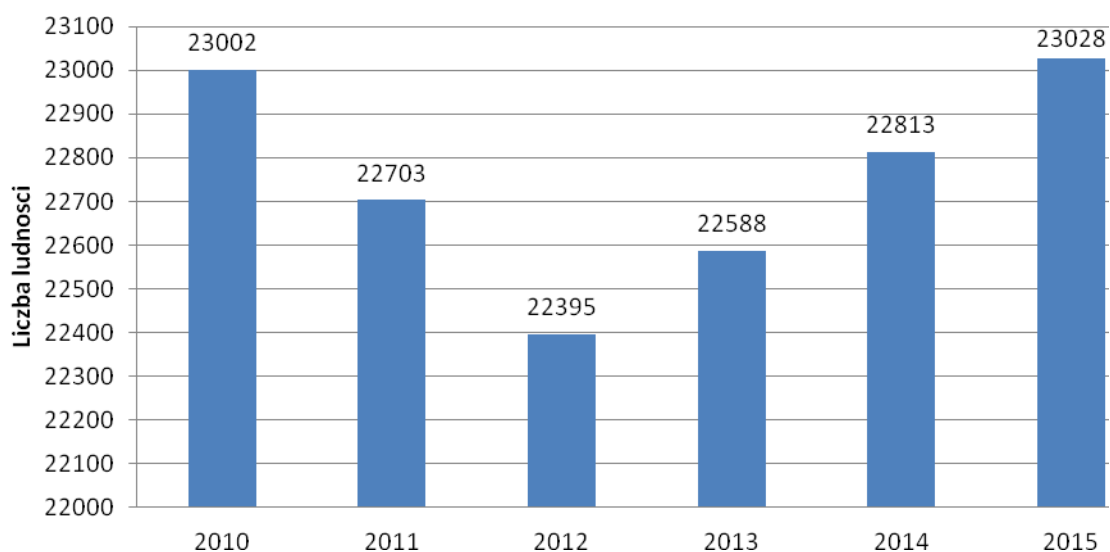
Według podziału fizyczno – geograficznego Polski Miasto Białogard leży w centralnej części Równiny Białogardzkiej, należącej do prowincji Nizy Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pobrzeża Południowobałtyckiego, makroregionu Pobrzeża Koszalińskiego. Morfologicznie Równina Białogardzka jest lekko falistą równiną dennomorenową, poprzecinaną dolinami Parsęty i jej prawych dopływów, wznoszącą się od kilkunastu metrów n.p.m. w strefie przymorskiej do 40 – 50 m n.p.m. w głębi lądu. Rozciąga się ona od wybrzeży Bałtyku, oddzielona od niego wąskim pasem Pobrzeża Słowińskiego na północy, po źródłowy obszar Parsęty na południu. Od zachodu granicę z Równiną Gryficką stanowi Dolina Parsęty, natomiast od wschodu pasmo wzgórz glacitektonicznych koło

² www.openstreetmap.org

Koszalina. Najwyższym wzniesieniem Równiny Białogardzkiej jest położone kilka kilometrów na południowy – wschód od Białogardu wzgórze Niwka – 88 m n.p.m.

Ludność i demografia

Według danych Urzędu Miasta Białogard w 2015 r. Miasto Białogard zamieszkiwało 23 028 mieszkańców. W ogólnej liczbie mieszkańców miasta przeważają kobiety stanowiąc ok. 52%³. W latach 2010 – 2012 zaobserwować można istotny spadek ogólnej liczby ludności. Jest to tendencja charakterystyczna dla całego kraju, jednak analizując lata 2013 – 2015 w Mieście Białogard nastąpił nieznaczny wzrost liczby mieszkańców. Gęstość zaludnienia wynosi 950 osób/km².

Wykres 1. Liczba ludności Miasta Białogard w latach 2010-2015 według miejsca zameldowania⁴.

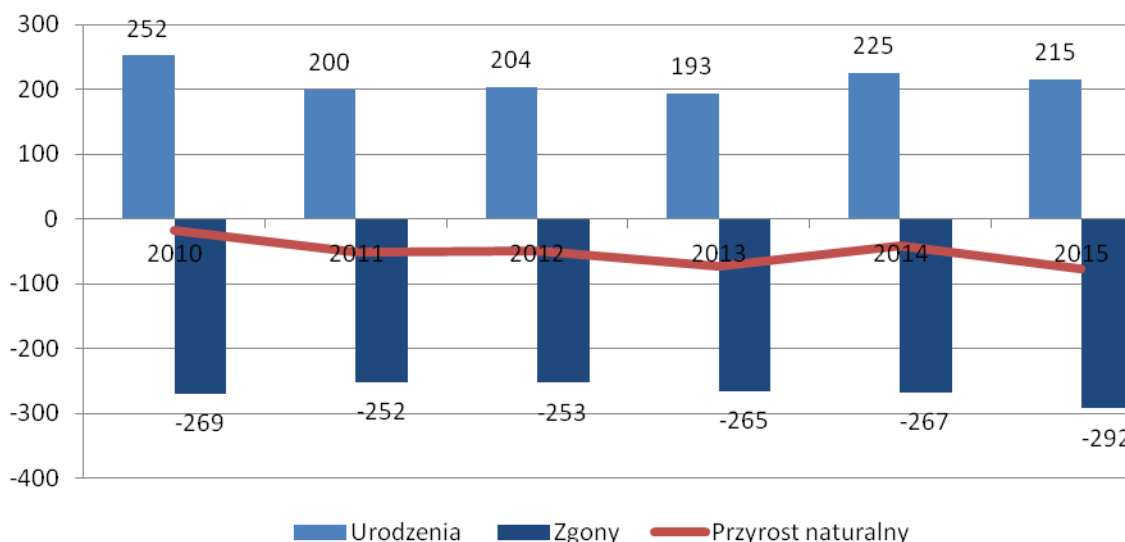
W okresie 2010 – 2015 roku w Mieście Białogard można zaobserwować wahania liczby ludności. Najniższa wartość była odnotowana w 2012 roku – 22 395 osób. Na spadek liczby ludności ma wpływ m.in. ujemny przyrost naturalny.

Ujemny przyrost naturalny jest charakterystyczny dla całego województwa zachodniopomorskiego, jak i kraju. Wskaźnik przyrostu naturalnego na 1 000 mieszkańców w Mieście Białogard wynosi -3,3 i jest niższy od wartości dla województwa zachodniopomorskiego (-1,27) i Polski (-0,67)⁵.

³ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

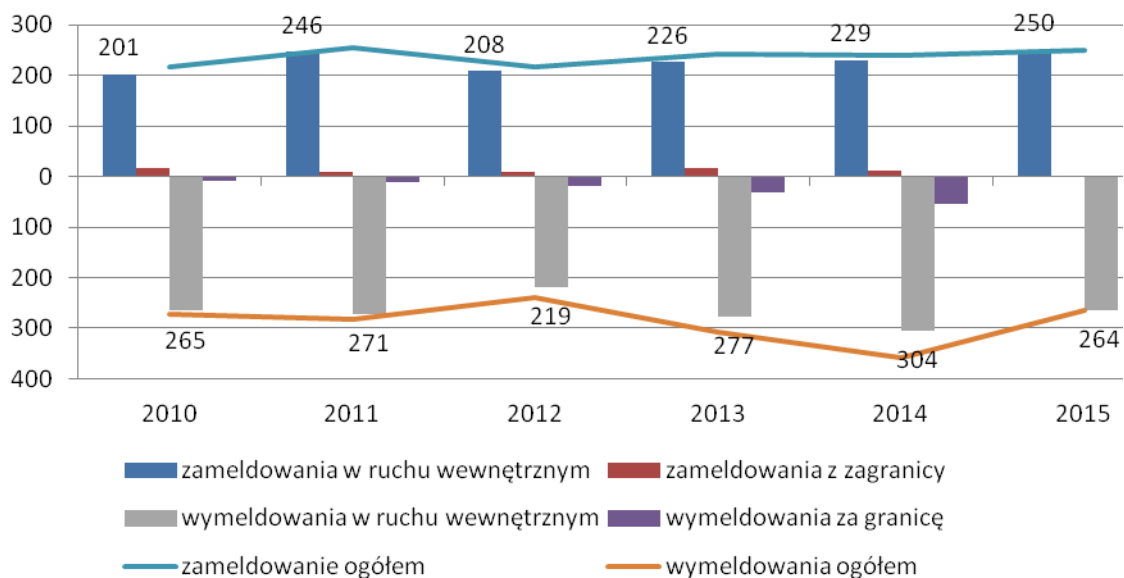
⁴ Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Białogard.

⁵ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

Wykres 2. Ruch naturalny ludności w Mieście Białogard w latach 2010-2015⁶.

Na przestrzeni analizowanych lat zauważalna jest również negatywna tendencja dotycząca migracji ludności z Miasta Białogard, co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Liczba zameldowań i wymeldowań wraz z kierunkiem przemieszczeń w Mieście Białogard w latach 2010-2015⁷.

Saldo migracji zarówno w ruchu wewnętrznym, jak również wymeldowań za granicę, w analizowanym okresie osiąga wartości ujemne. Oznacza to, że więcej osób się wymeldowuje, niż dokonuje zameldowania. Spowodowane to jest zazwyczaj – w przypadku migracji wewnętrznych – potrzebą zmian, poszukiwaniem pracy oraz edukacją. Wymeldowania za granicę spowodowane są

⁶ Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Białogard.

⁷ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

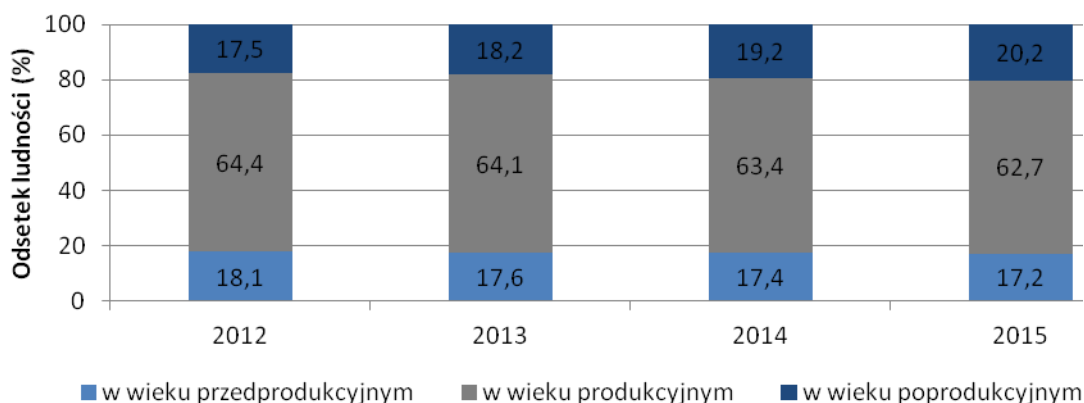
głównie emigracją zarobkową. Odptyw młodych ludzi, niski przyrost naturalny oraz starzenie się społeczeństwa wpływają na obniżenie się zdolności rozwojowych dla Miasta Białogard.

W ostatnich latach w Mieście Białogard charakterystyczna jest regresywna struktura wieku ludności tego obszaru, cechująca się dużym udziałem osób starych i małym udziałem dzieci i młodzieży, przy jednoczesnym utrzymaniu się udziału ludności w wieku produkcyjnym na podobnym poziomie.

Niż demograficzny związany jest z podwyższeniem średniego wieku kobiet rodzących pierwsze dziecko. Obserwowane zmiany są często efektem wyboru, jakiego dokonują ludzie młodzi decydując się najpierw na osiągnięcie określonego poziomu wykształcenia oraz stabilizacji ekonomicznej, w drugiej zaś kolejności (około 30 roku życia) na założenie rodziny oraz jej powiększanie. W strukturze wiekowej ludności miasta wyraźnie widoczny jest wyż demograficzny osób w wieku od 65 lat i więcej.

Udział procentowy oraz trend wzrostu/spadku liczby osób dla poszczególnych grup jest odzwierciedleniem sytuacji, jaka zachodzi na terenie całego województwa i kraju. Wydłużające się przeciętne trwanie życia oraz spadek liczby narodzin wpływa na funkcjonalne i trwałe zmiany struktury społecznej. Zjawisko to jest potencjalnym zagrożeniem, gdyż w dłuższej perspektywie doprowadzi ono do postępującego i pogłębiającego się starzenia społeczeństwa.

W 2015 roku w Mieście Białogard na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 59,6 osób w wieku nieprodukcyjnym. Natomiast dla Polski wskaźnik ten wynosi 60,1.

Wykres 4. Ludność Miasta Białogard według ekonomicznych grup wieku w latach 2012-2015⁸.

Miasto Białogard uchwałą Nr V/24/2015 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka wprowadziło dodatkową jednorazową zapomogę dla mieszkańców w wysokości 1 000 zł przyznawaną z tytułu

⁸ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

urodzenia dziecka. Zapomoga ta przysługuje matce lub ojcu dziecka niezależnie od wysokości dochodu rodziny. Do końca 2015 roku do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie wpłynęło 219 wniosków (219 000 zł), natomiast rok 2016 zamknął się liczbą 185 złożonych wniosków (185 000 zł).

Wśród problemów, wynikających z uwarunkowań demograficznych, istotne znaczenie ma obciążenie demograficzne, czyli liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym. Generuje ono szereg problemów wśród których wyróżnić należy zmniejszanie zasobu siły roboczej, osłabienie lokalnego kapitału ludzkiego oraz pogarszanie struktury rynku pracy. W tym kontekście zasadne jest podjęcie bądź zintensyfikowanie działań prewencyjnych, związanych z prowadzeniem prorodzinnej polityki zachęcającej rodziny do posiadania większej liczby dzieci, wspomaganym poprzez rozwój infrastruktury społecznej takiej jak m.in. lepszy dostęp do żłobków i przedszkoli.

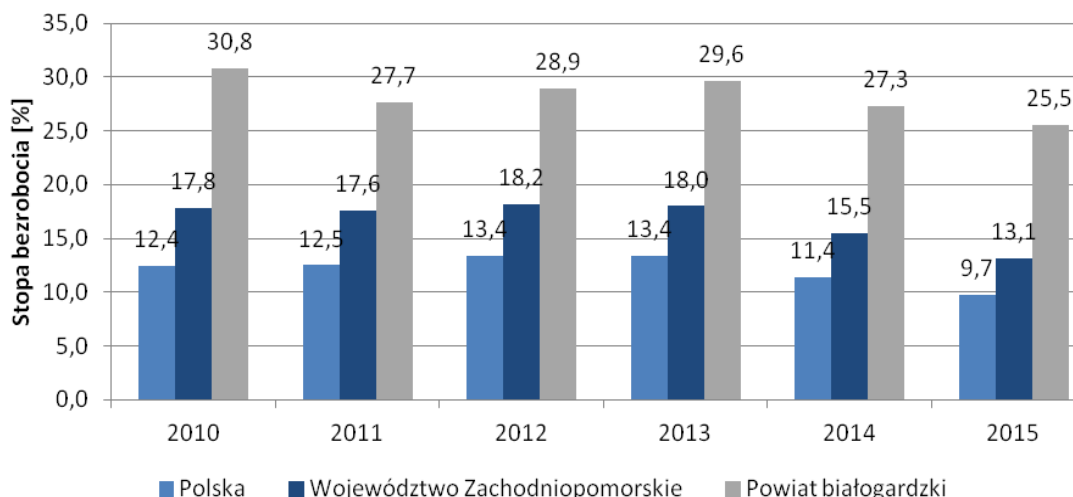

Bezrobocie

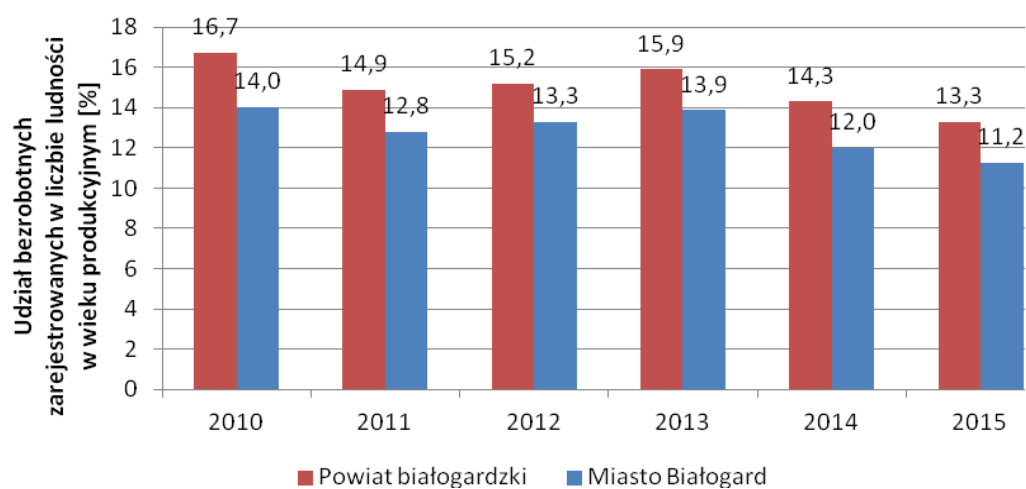
Jedną z najbardziej istotnych kwestii dotyczących diagnozy warunków lokalnych w Mieście Białogard jest problem bezrobocia. Badaniem i analizowaniem rynku pracy, udzielaniem informacji osobom bezrobotnym oraz pośrednictwem zawodowym dla osób poszukujących pracy zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Białogardzie.

Stopa bezrobocia w powiecie białogardzkim i mieście Białogard w latach 2010 – 2015 ulegała wahaniom. Najwyższa stopa bezrobocia w analizowanym okresie odnotowana została w roku 2010 i wynosiła dla powiatu białogardzkiego 30,8%, a następnie przez kolejne 3 lata stopa ta oscylowała w granicach 27,7% - 29,6%. W latach 2014 – 2015 natomiast, zauważa się spadek bezrobocia w powiecie białogardzkim, do poziomu 25,5%. Stan ten potwierdza również analiza udziału osób bezrobotnych, względem liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym, który dla Miasta Białogard wyniósł 11,2%. Bezrobocie w Mieście Białogard w ostatnich latach utrzymuje się na dość wysokim kilkunastoprocentowym poziomie.

Bezrobocie jest istotnym problemem w mieście, gdyż doprowadza osoby bezrobotne do ubóstwa, w konsekwencji nawet do wykluczenia społecznego. Wskazane jest więc prowadzenie zintensyfikowanych działań mających na celu aktywizację zawodową i społeczną osób bezrobotnych poprzez m.in. zdobycie nowych kwalifikacji zawodowych, organizację wydarzeń sprzyjających integracji społecznej i nawiązywaniu kontaktów międzyludzkich.

Wykres 5. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2010 – 2015⁹.

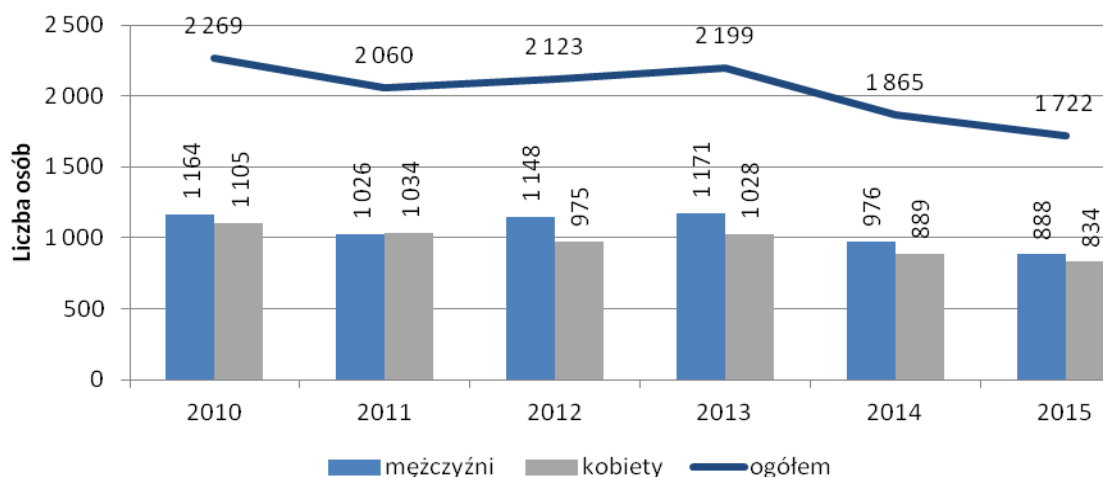

Wykres 6. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Mieście Białogard i powiecie białogardzkim w latach 2010 – 2015¹⁰.

Liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w Mieście Białogard przedstawia kolejny wykres. Analizując dane za ostatnie 6 lat zauważa się fluktuacyjny trend liczby bezrobotnych, przy czym od roku 2014 zmniejsza się ich liczba. Mimo tendencji spadkowej bezrobocie utrzymuje się na wysokim poziomie, a wśród bezrobotnych większość stanowią mężczyźni.

⁹ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

¹⁰ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

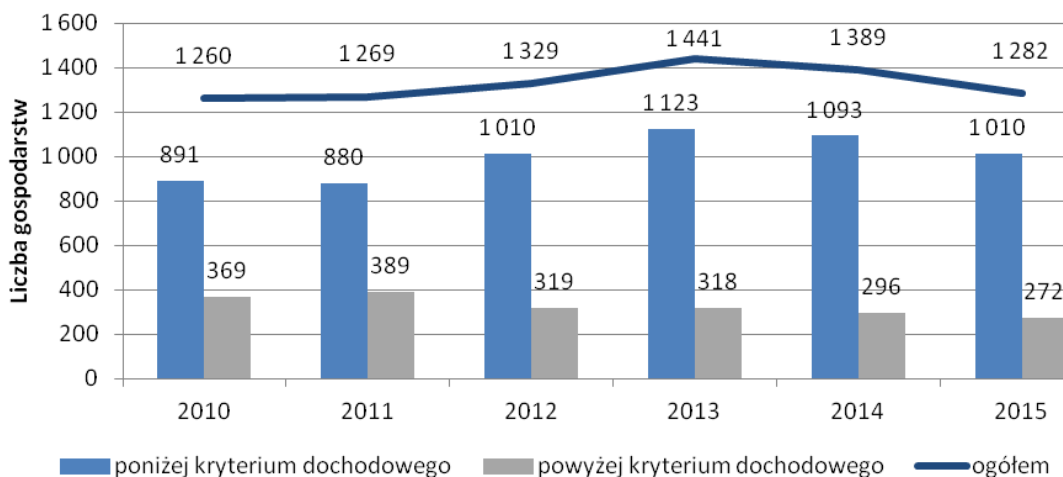

Wykres 7. Bezrobotni zarejestrowani w Mieście Białogard w podziale na płeć w latach 2010-2015¹¹.

Mimo zmniejszenia liczby zarejestrowanych bezrobotnych to właśnie fakt pozostawania bez pracy jest najczęstszą przyczyną udzielania świadczeń pomocy społecznej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie.

Pomoc społeczna

W ostatnich latach w Mieście Białogard obserwuje się powolny spadek liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. Pomimo tego liczba korzystających z pomocy społecznej jest wysoka. Najwięcej rodzin korzystało z pomocy społecznej w 2013 r.

Wykres 8. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej według kryterium dochodowego w latach 2010-2015¹²

¹¹ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

¹² GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

Zadania z zakresu pomocy społecznej polegające na udzielaniu świadczeń pieniężnych, pomocy rzeczowej, pomocy usługowej, pracy socjalnej i wsparcia środowiskowego realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie. Świadczenia może uzyskać osoba, która spełnia kryterium dochodowe obowiązujące w ustawie o pomocy społecznej przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z dysfunkcji, powodującej nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny (tj. ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezrobocie, niepełnosprawność lub długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm lub narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz klęska żywiołowa lub ekologiczna)¹³. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie w 2015 roku udzielił świadczeń z zakresu pomocy społecznej 1 268 rodzinom.

Tabela 1. Liczba rodzin objętych świadczeniami z zakresu pomocy społecznej w Mieście Białogard¹⁴.

Liczba rodzin objętych świadczeniami z zakresu pomocy społecznej w Białogardzie			
2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
1 346	1 464	1 393	1 268

Na podstawie powyższych danych można zaobserwować stopniowy spadek liczby rodzin objętych świadczeniami z zakresu pomocy społecznej. Jest on jednak nieznaczny (w stosunku do roku 2012 – niespełna 6%), a ilość rodzin otrzymujących świadczenia pomocy społecznej wciąż duża. Stan ten świadczy o ciągłym występowaniu problemów w sferze społecznej na obszarze miasta, które z kolei negatywnie wpływają na inne sfery, zwłaszcza techniczną i przestrzenno – funkcjonalną. Najczęstszym powodem przyznania pomocy w analizowanym okresie było bezrobocie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie pomocą obejmuje mieszkańców Miasta Białogard. W 2015 r. realizując zadania wydano ogółem 11 229 decyzji administracyjnych, w tym 8 891 z zakresu pomocy społecznej i 2 338 z zakresu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. W ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowano zadania poprzez dożywianie dzieci w żłobkach, przedszkolach, szkołach, stołówce w Dziennym Domu Pomocy, schroniskach. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie przyznawał również pomoc podopiecznym w formie zasiłków celowych na żywność.

¹³ Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie za rok 2015

¹⁴ Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie za lata 2012-2015.

Jednym z wielu zadań prowadzonych przez MOPS jest praca socjalna. Pracą socjalną objęte są wszystkie rodziny korzystające z pomocy społecznej, gdyż nierozzerwalnie towarzyszy ona przyznawanym świadczeniom na mocy ustawy o pomocy społecznej. W 2015 roku pracownicy objęli pomocą 1 290 rodzin, w których przeprowadzili 3 754 wywiady środowiskowe. Podczas wywiadu pracownik socjalny uzyskuje informacje o rodzinie, obserwuje, mierzy skalę występowania problemu, aby w razie konieczności podjąć działania interwencyjne. Pracownicy socjalni działając na rzecz zmiany, życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin współpracują z Sądem, Powiatową Komendą Policji, Poradnią Uzależnień, zakładami karnymi, pracownikami przytulisk i noclegowni, lekarzami rodzinnymi i pedagogami szkolnymi, pracownikami Centrum Integracji Społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy. Bardzo często, w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny, pracownicy socjalni zawierają kontrakt socjalny. W roku 2015 pracownicy socjalni sporządzili 77 kontraktów socjalnych. Warunki kontraktu zerwało 19 osób. Osoby te nie wyraziły chęci do dalszych działań na rzecz zmiany własnej sytuacji. Bierna postawa była w nich tak silnie zakorzeniona, że nawet ograniczenie dostępu do części świadczeń pomocy społecznej nie wpłynęło na zmianę decyzji.

Sekcja Świadczeń Rodzinnych MOPS zajmuje się realizacją zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych. Wśród katalogu świadczeń rodzinnych wymienić należy: zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, świadczenia opiekuńcze, którymi są zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka. W Mieście Białogard w 2015 roku udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku wyniósł 29,2% i jest wyższy niż dla województwa zachodniopomorskiego 25,1% i Polski 26,8%¹⁵.

MOPS zajmuje się także realizacją rządowego programu dla rodzin wielodzietnych pod nazwą Karta Dużej Rodziny. W roku 2015 wydano ponad 60 kart. Celem działań jest wsparcie rodzin wielodzietnych poprzez zmniejszenie wydatków związanych z wychowaniem dzieci, ale także kreowanie pozytywnego wizerunku wielodzietności¹⁶.

Bezpieczeństwo i porządek publiczny

Analizując stan bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Białogardu należy stwierdzić, że najczęstszym przestępstwem dokonywanym w 2015 roku były kradzieże. Według danych z Komendy

---

¹⁵ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

¹⁶ Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie na rok 2015.

Powiatowej Policji w Białogardzie na terenie miasta w 2015 r. popełniono w sumie 344 przestępstwa¹⁷, w tym:

- Kradzieże – 113,
- Kradzież z włamaniem – 61,
- Przeszypstwa rozbójnicze – 2,
- Uszkodzenie rzeczy – 50,
- Bójka, pobicie, uszkodzenie ciała – 4,
- Narkotyki – 27,
- Zabójstwo – 1,
- Inne przestępstwa – 86 (podpalenie – 2, seksualne – 1, nietrzeźwy kierujący – 49, wypadki drogowe – 12, inne – 22).

Najwięcej przestępstw jest popełnianych w godz. 14:00 – 21:59 – 180 przestępstw. Najmniej w godz. 22:00 – 5:59 – 62 przestępstwa.

Wskaźnik wykrywalności przestępstw ogółem dla powiatu białogardzkiego w 2015 r. wynosił 77%, natomiast dla Miasta Białogard – 76,8%¹⁸. Wskaźnik jest zatem nieznacznie niższy od wartości dla powiatu. Na skuteczność działań wpłynęła pomoc, jaką otrzymała białogardzka Policja od Miasta Białogard w postaci dofinansowania zakupów sprzętu komputerowego i biurowego, zakupu nowych radiowozów, czy też dofinansowania dodatkowych służb policjantów¹⁹.

Wskaźnik przestępczości na 1 000 osób w Mieście Białogard w 2015 roku wyniósł – 14,94 i jest mniejszy niż dla województwa zachodniopomorskiego -21,04 i Polski – 21,68²⁰.

Jedną z form przestępczości jest przemoc w rodzinie. Problemami z zakresu przemocy w rodzinie w Białogardzie zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, funkcjonujący przy MOPSie. Czynności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowane są w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”.

Tabela 2. Liczba założonych procedur „Niebieskiej karty”²¹.

Liczba założonych procedur „Niebieskiej karty”			
2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.

¹⁷ Dane z Komendy Powiatowej Policji w Białogardzie.

¹⁸ GUS, Bank Danych Lokalnych.

¹⁹ Dane z Komendy Powiatowej Policji w Białogardzie.

²⁰ Dane Komenda Główna Policji.

²¹ Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie za lata 2012-2015.

36	47	76	44
----	----	----	----

W Białogardzie procedura była wszczynana ze względu na przemoc fizyczną, psychiczną i seksualną. W stosunku do roku 2012 odnotowano wzrost wszczynanych procedur o 22,2%. Znaczna liczba procedur „Niebieskich kart” wskazuje na istniejący i nawracający w mieście problem związany z przemocą w rodzinie.

Edukacja

W zakresie zadań edukacyjnych, opiekuńczych i wychowawczych w Białogardzie funkcjonują zarówno placówki publiczne, jak i niepubliczne. W mieście mieszczą się 3 przedszkola miejskie: Przedszkole Miejskie nr 1 "Bajka", Przedszkole Miejskie nr 2 "Słoneczne", Przedszkole Miejskie Nr 3 "Niezapominajka". Istnieje także Żłobek Miejski, który do końca sierpnia 2012 r. nie był samodzielną jednostką, a jedynie funkcjonował jako oddział żłobkowy w Przedszkolu nr 3 w Białogardzie. Dodatkowo od lutego 2016 r. w mieście powstał żłobek niepubliczny pn. „Mały Motylek”, a we wrześniu 2016 r. – Niepubliczny Żłobek „Tuptuś”.

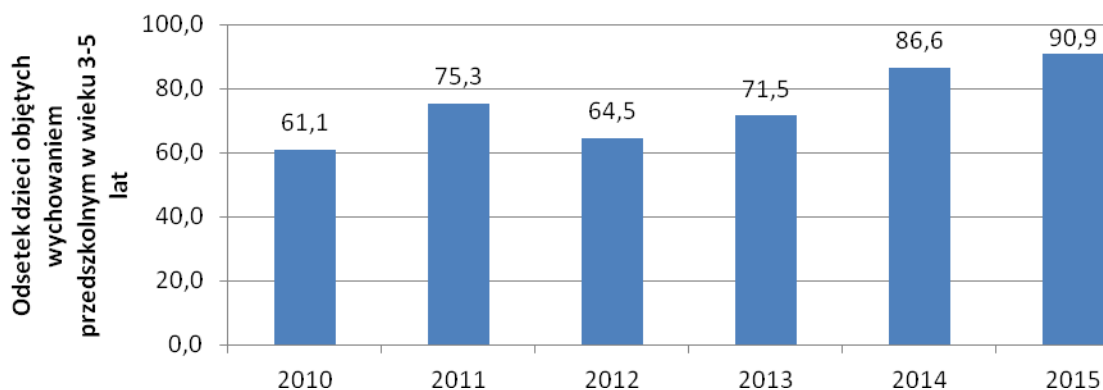
Z opieki przedszkolnej w Białogardzie w roku szkolny 2015/2016 skorzystało łącznie 579 dzieci w wieku 3-6 lat²². W tym:

- Przedszkole Miejskie Nr 1 – 242,
- Przedszkole Miejskie Nr 2 – 133,
- Przedszkole Miejskie Nr 3 – 204.

Dynamika zmian w mieście w zakresie dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wykazuje pozytywny, rosnący trend. W mieście Białogard opieką przedszkolną objętych było aż 87,1%²³ dzieci. Jest to lepszy wynik niż średnia dla powiatu białogardzkiego, która w 2015 roku wyniosła jedynie 73,5%.

²² Dane z Urzędu Miasta Białogard.

²³ GUS, Bank Danych Lokalnych.

Wykres 9. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat w Mieście Białogard²⁴.

Zwiększające się zainteresowanie edukacją przedszkolną i wiążący się z tym pozytywny trend w zakresie odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym powoduje, że liczba miejsc w placówkach przestała zaspokajać zapotrzebowanie w tym zakresie. Jeszcze w roku przedszkolnym 2015/2016 wszystkie dzieci rodziców aplikujących o miejsce w placówce zostały przyjęte. Jednak rok później miejsc zabrakło już dla 84 dzieci. Zakończona rekrutacja na rok 2017/2018 skończyła się negatywną odpowiedzią dla 45 dzieci. Istniejąca baza oświatowa jest wykorzystana w 100%. Koniecznym jest zatem podjęcie działań w zakresie rozwiązania tego problemu²⁵.

Liczba uczniów szkół podstawowych w Mieście Białogard w ciągu ostatnich lat sukcesywnie rośnie. Liczba gimnazjalistów, jak i absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w Mieście Białogard natomiast od kilku lat sukcesywnie maleje. Zauważalny jest regularny ruch migracyjny młodzieży. Jego rzeczywista skala może być łatwo ustalona po analizie danych z realizacji obowiązku szkolnego z uwzględnieniem decyzji o odroczeniach. Sytuacja ta jest ściśle związana z trendami demograficznymi, oraz z faktem, iż uczniowie często decydują się na szkołę poza swoim miejscem zamieszkania. Kwestie te są o tyle istotne, że dzisiejsi uczniowie za kilkanaście lat stanowią będą o obliczu i możliwościach rozwojowych Miasta Białogard.

Liczba uczniów w poszczególnych oddziałach w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2015/2016²⁶:

- Szkoła Podstawowa Nr 3 – 476 uczniów/ 21 oddziałów,
- Szkoła Podstawowa Nr 4 – 625 uczniów/ 24 oddziałów,
- Szkoła Podstawowa Nr 5 – 494 uczniów/ 21 oddziałów.

W stosunku do roku szkolnego 2014/2015 nastąpił wzrost o 7 uczniów i 3 oddziały.

²⁴ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

²⁵ Dane Wydziału Edukacji, Kultury i Pomocy Społecznej Urzędu Miasta w Białogardzie.

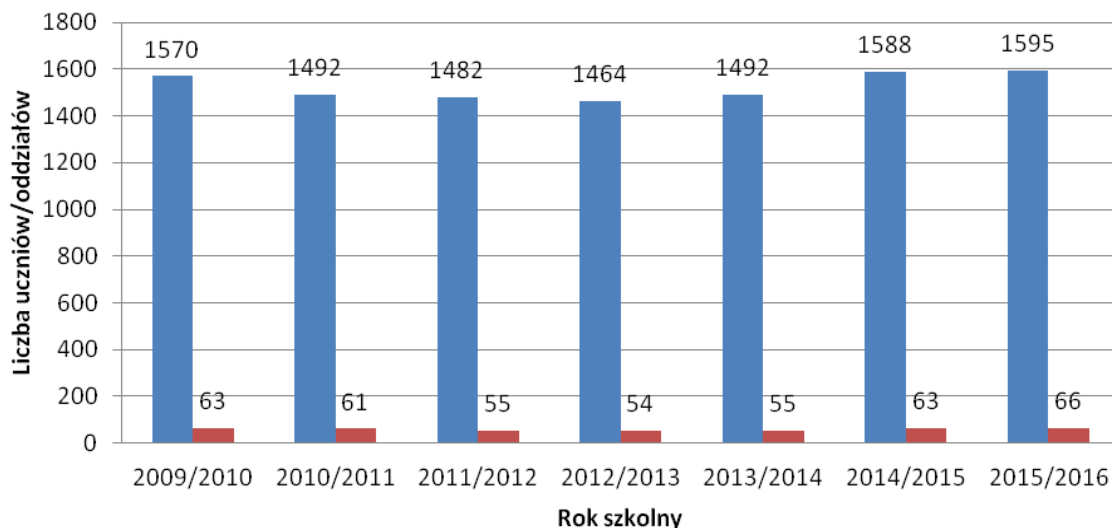
²⁶ Dane z Urzędu Miasta Białogard.

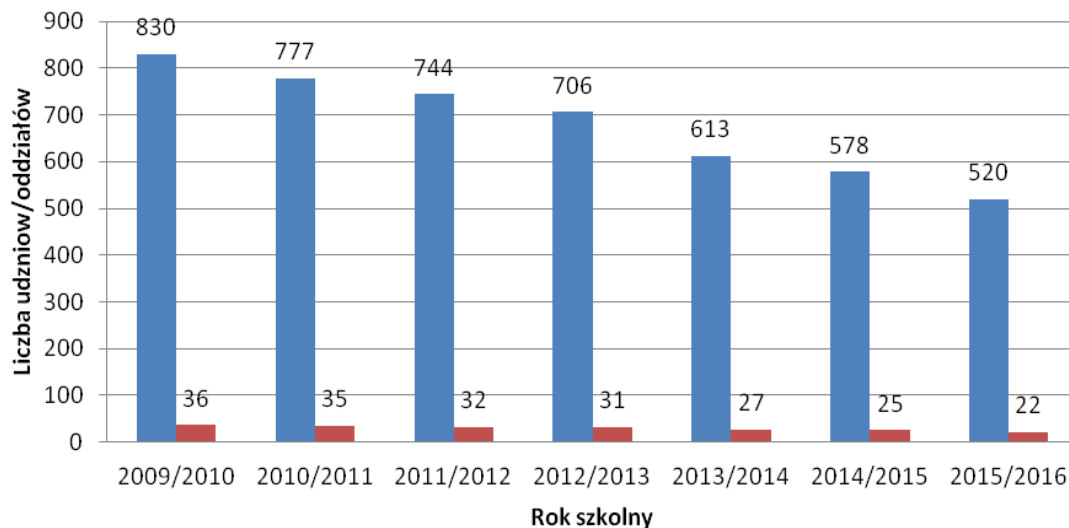
Liczba uczniów w poszczególnych oddziałach w gimnazjach w roku szkolnym 2015/2016²⁷:

- Gimnazjum Nr 1 – 378 uczniów/ 16 oddziałów,
- Gimnazjum Nr 2 – 142 uczniów/ 6 oddziałów.

W stosunku do roku szkolnego 2014/2015 nastąpił spadek o 58 uczniów i 3 oddziały.

Wykres 10. Liczba uczniów i oddziałów w szkołach podstawowych w Mieście Białogard w latach 2010-2015²⁸.

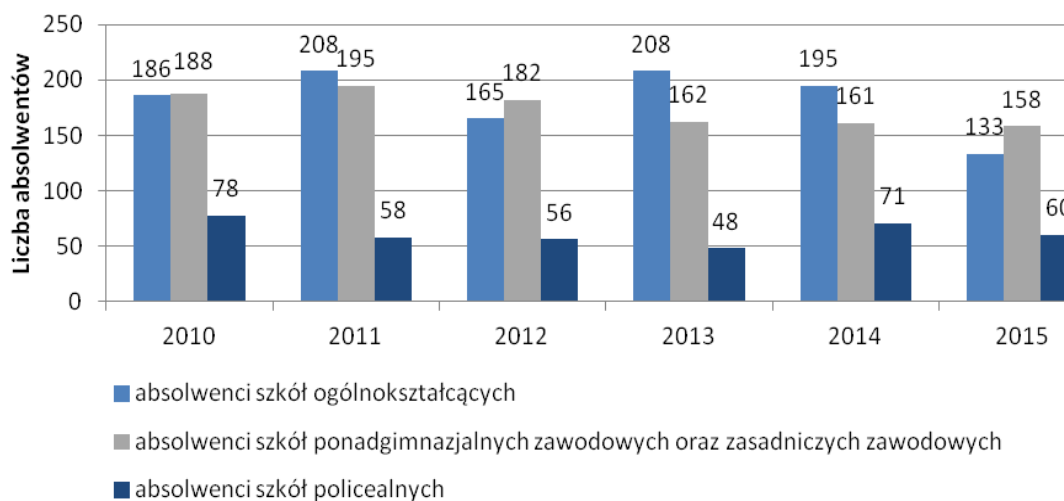
Wykres 11. Liczba uczniów i oddziałów w gimnazjach w Mieście Białogard w latach 2010-2015²⁹.

²⁷ Dane z Urzędu Miasta Białogard.

²⁸ Dane z Urzędu Miasta Białogard.

²⁹ Dane z Urzędu Miasta Białogard.

Analizując sytuację szkolnictwa ponadgimnazjalnego w Mieście Białogard, należy zauważyć systematyczny spadek liczby absolwentów. Powiązane to jest z ogólnym spadkiem liczby uczniów charakterystycznym dla całego kraju.

Wykres 12. Liczba absolwentów poszczególnych szkół ponadgimnazjalnych w Mieście Białogard w latach 2010-2015³⁰.

Funkcje edukacyjne na terenie Białogardu pełni także Młodzieżowy Dom Kultury. Swoją działalność rozpoczął 13 października 1956 r. jako Dom Harcerza, który rok później został przemianowany na Dom Kultury Dzieci i Młodzieży. Po 17 latach, w roku 1974 Dom Harcerza przeszedł kolejną reorganizację i do życia został powołany Młodzieżowy Dom Kultury. W roku 2006 placówce został nadany patron. Od tego czasu funkcjonuje pod nazwą Młodzieżowy Dom Kultury im. Henryka Jordana w Białogardzie.

Liczba uczestników oraz oferta placówki z biegiem lat ewaluowała. Na początku swojej działalności z jej oferty korzystało 195 uczestników. Działały wówczas sekcje: fotograficzna, haftu, kukiełek, muzyczna, modelarska, turystyczna, motorowa, młodych gospodyń, robótek ręcznych. Do końca lat 60 – tych liczba sekcji wzrosła do 21, a liczba uczestników do 475 osób.

Do roku 1982 powstało wiele pracowni specjalistycznych. Prowadzone były także koła zainteresowań. Działały między innymi takie sekcje jak: modelarnia, sekcja motorowo – kartingowa, krawiectwo, taneczna, rytmika, chór, wokalna, sekcja gimnastyki artystycznej, radiotechniczna, sekcje sportowe, sekcja akordeonów, gitar, mandolin czy sekcje języków obcych: angielskiego, niemieckiego i francuskiego.

³⁰ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

Lata 1983 – 2000 zapisały się w historii placówki jako okres bardzo prężnej działalności. W MDK-u funkcjonowały wówczas trzy działy: edukacyjny, techniczny i sportowy, które realizowały swoją działalność w 84 sekcjach. Powstały między innymi sekcje: filatelistyczna, komputerowa, akwarystyczna, sekcja tańca współczesnego oraz liczne sekcje sportowe.

Do 2014 r. w MDK-u prowadzone były zajęcia o charakterze artystycznym – działała sekcja recytatorska, wokalna, taneczna, plastyczna, muzykowanie dziecięce, zajęcia o charakterze sportowo-turystycznym, sekcja piłki nożnej, piłki siatkowej, karate, szachy, wędkarstwo, sekcja ekologiczna oraz zajęcia o charakterze edukacyjnym: koło matematyczne, języka angielskiego i języka niemieckiego. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia taneczne oraz zajęcia sportowe. Swoje umiejętności dzieci i młodzież z MDK-u prezentowała na lokalnych uroczystościach.

Do tego czasu organem prowadzącym Młodzieżowy Dom Kultury im. Henryka Jordana w Białogardzie był Powiat Białogardzki. W 2015 roku pomiędzy Powiatem Białogardzkim a Miastem Białogard zostało podpisane porozumienie, na podstawie którego, z dniem 1 stycznia 2016 roku, Miasto Białogard przejęło od Powiatu wszystkie zadania związane z prowadzeniem Młodzieżowego Domu Kultury im. Henryka Jordana. Od początku 2016 roku Miasto przeprowadziło w budynku MDK-u szereg inwestycji, które wpłynęły w znacznym stopniu na poprawę estetyki wnętrza obiektu, ale przede wszystkim na poprawę funkcjonalności pomieszczeń.

W roku szkolnym 2016/2017 zostały wprowadzone zmiany dotyczące realizowanych zajęć pozalekcyjnych, organizowanych przez białogardzki MDK. Działalność dydaktyczno – wychowawcza jest prowadzona w trzech akademiach: Akademii Malucha, Akademii Tańca i Akademii Kreatywnych. Funkcjonuje 12 sekcji, do których uczęszcza 200 uczestników (dzieci i młodzież z Białogardu). Obecna działalność MDK – u ukierunkowana jest przede wszystkim na rozwój inwencji twórczych, wyobraźni i sprawności manualnych jego uczestników oraz na odkrywanie talentów artystycznych.

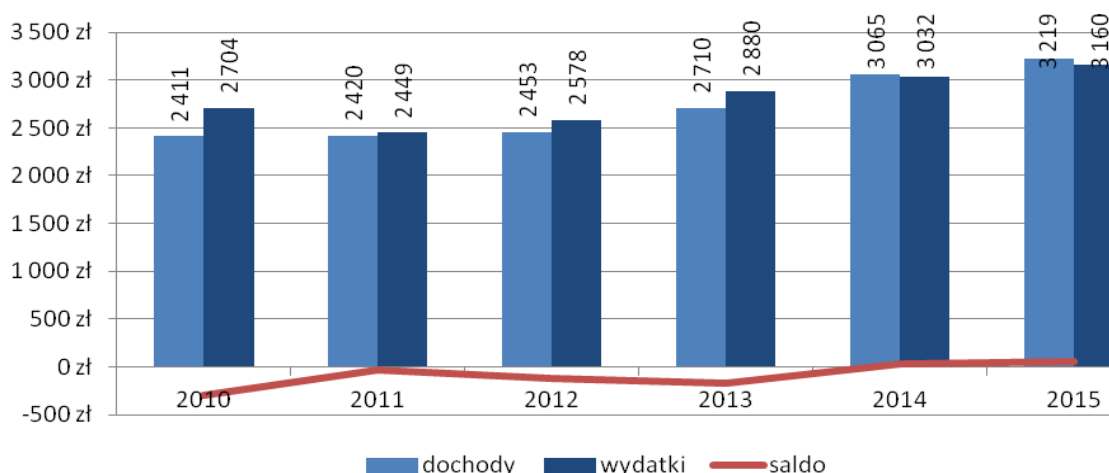
Z pomieszczeń Młodzieżowego Domu Kultury korzystają też organizacje pozarządowe, które organizują w tym obiekcie spotkania swoich członków, a także inicjują i przeprowadzają zawody i turnieje otwarte dla wszystkich. Popularnością cieszą się m.in. turnieje brydża sportowego czy spotkania miłośników poezji. Oferta skierowana jest przede wszystkim do osób dorosłych.

Różnorodność prowadzonych zajęć oraz otwartość na współpracę z podmiotami zewnętrznymi, w szczególności organizacjami pozarządowymi, Młodzieżowego Domu Kultury sprawia, że działalność tej placówki na bieżąco odpowiada na potrzeby środowiska lokalnego, w szczególności dzieci i młodzieży. Z uwagi jednak na zmieniającą się rzeczywistość i uwarunkowania demograficzne działalność MDK-u należy poszerzyć o ofertę dla osób w wieku poprodukcyjnym (seniorów). Wymagać

to będzie jednak kolejnych nakładów finansowych związanych z pracami adaptacyjno-remontowymi w obiekcie.

Gospodarka

Dochody Miasta Białogard w przeliczeniu na 1 mieszkańca w ostatnich sześciu latach wzrosły o ponad 30% (jest to trend ogólnokrajowy). Średni dochód na mieszkańca w analizowanym okresie wyniósł 3 219 zł, czyli o około 524 zł mniej niż średni dochód w województwie zachodniopomorskim i około 176 zł mniej niż średni dochód w Polsce.

Wykres 13. Dochody i wydatki Miasta Białogard w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2010-2015³¹.

W ocenie stanu aktualnego danego obszaru kluczowa jest analiza poziomu przedsiębiorczości. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej zależy najczęściej od kapitału ludzkiego w zakresie działalności indywidualnej, ale także od warunków danego regionu oraz od wsparcia władz miejskich w sferze rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

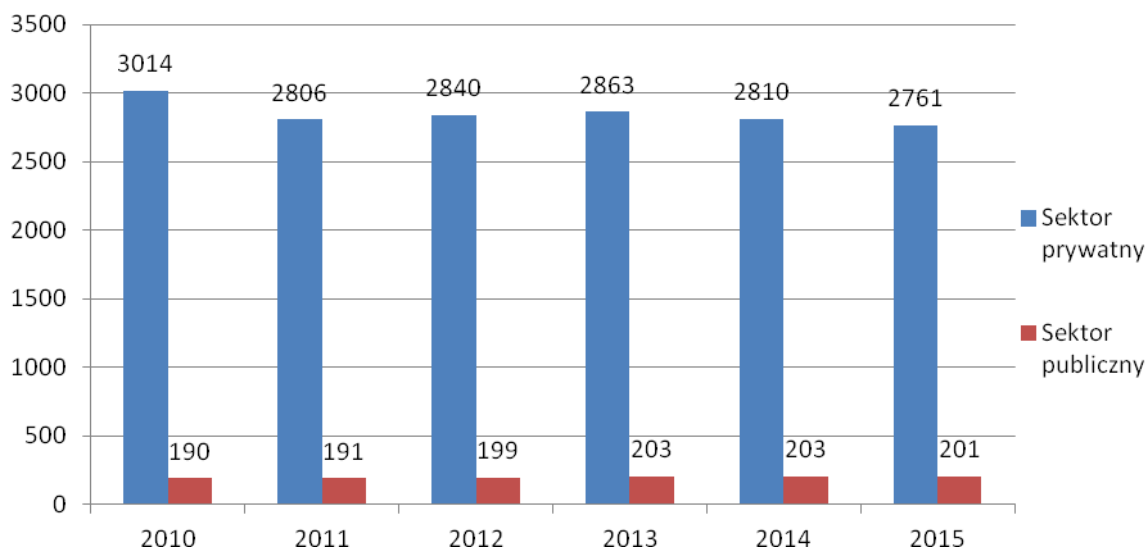
Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisanej do rejestru REGON³².

	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor prywatny	3 014	2 806	2 840	2 863	2 810	2 761
Sektor publiczny	190	191	199	203	203	201
Suma	3 204	2 997	3 039	3 066	3 013	2 962

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w Mieście Białogard w 2015 r. zarejestrowanych było 2 962 podmiotów gospodarczych, z czego aż 2 761 stanowiły podmioty sektora prywatnego.

³¹ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

³² GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

Wykres 14. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON³³.

W sektorze publicznym najczęściej podmiotów stanowią państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego (25%). Natomiast w sektorze prywatnym najczęściej stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (74%).

W Mieście Białogard wartość wskaźnika przedsiębiorczości w roku 2015 wyniosła 122 podmiotów/1 000 mieszkańców i wzrosła o 5,6% względem roku 2010. Wskaźnik przedsiębiorczości tylko nieznacznie odbiega od średniej dla województwa zachodniopomorskiego, która wynosi 129 podmiotów/1 000 mieszkańców i jest wyższy od wskaźnika dla Polski – 109 podmiotów/1 000 mieszkańców³⁴.

Miasto Białogard stosuje wiele form wsparcia lokalnych przedsiębiorców, przygotowało także szeroki zakres działań służących pozyskaniu nowych inwestorów i lokowaniu przez nich działalności na terenie miasta.

Do najważniejszych elementów, na których zbudowany został system wspierania przedsiębiorczości w mieście obejmuje działalność Stowarzyszenia Inicjatyw Społeczno – Gospodarczych w Białogardzie, Białogardzkiego Parku Inwestycyjnego „Invest-Park” oraz Kostrzyńsko – Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Podstrefa Białogard.

Miasto Białogard udziela form wsparcia lokalnym przedsiębiorcom poprzez zwolnienia z podatku od nieruchomości stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną na podstawie uchwały Nr VII/55/2015 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 29 kwietnia 2015 r.

³³ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

³⁴ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

Pomimo jednak zastosowania różnorodnych form wsparcia, liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie miasta systematycznie spada (szczególnie w sektorze prywatnym). W porównaniu do roku 2010 r. odnotowano spadek na poziomie prawie 8%. Wśród przyczyn tego zjawiska wymienia się:

- utrudniony dostęp do wysokiej jakości infrastruktury technicznej, np. sieć gazowa; niski standard i jakość dróg;
- ograniczone zasoby siły roboczej – brak kwalifikacji zawodowych,
- ograniczone środki finansowe na rozpoczęcie, a następnie rozwój działalności gospodarczej,
- brak wiedzy, kwalifikacji i samozaparcia do prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Transport

Ze względu na swój wyłącznie miejski charakter, Miasto Białogard posiada gęstą sieć dróg publicznych, głównie o nawierzchni twardej ulepszonej. Przez Miasto Białogard przebiegają dwie drogi wojewódzkie:

- droga wojewódzka nr 163 relacji Kołobrzeg – Wałcz (klasa drogi GP)
- droga wojewódzka nr 166 relacji Gdaniec – Białogard (klasa drogi G).

Na terenie Białogardu brak jest dróg powiatowych. Z dniem 1 kwietnia 2011 roku Powiat Białogardzki przekazał w zarząd Miastu ulice powiatowe na terenie Białogardu i obecnie znajdują się one we władaniu Miasta Białogard.

Długość dróg na terenie Miasta Białogard wynosi 74,359 km. Aż 51,6 km to drogi o złym stanie technicznym³⁵. Podział dróg ze względu na rodzaj nawierzchni³⁶:

- Ulepszona
  - 63,04% - bitumiczna
  - 27,00% - kostka
  - 5,46% - betonowa
- Nieulepszona
  - 4,22% - brukowcowa
  - 0,29% - tłuczniowa

---

³⁵ Dane z protokołów przeglądu stanu technicznego dróg z IV kwartału 2016 r.

³⁶ Dane Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Białogard.

Na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu w latach 2005 – 2015 można zaobserwować wzrost natężenia ruchu. Sytuacja ta powoduje uciążliwości dla mieszkańców w postaci utraty płynnej przepustowości na drogach czy spadku bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Tabela 4. Generalny Pomiar Ruchu na drogach zlokalizowanych na terenie Miasta Białogard³⁷.

Nr drogi	Odcinek	Średni Dobowy Ruch Roczny		
		2005	2010	2015
DW 163	Karlino – Białogard	4 544	5 756	5 458
DW 163	Białogard (Przejście)	8 033	9 720	10 175
DW 163	Białogard – Byszyno	4 173	5 527	5 663
DW 166	Gdaniec – Białogard	3 372	4 584	4 630

Na terenie Miasta Białogard usługi transportu zbiorowego świadczy jeden przewoźnik – Zakład Komunikacji Miejskiej Spółka z o. o., który oferuje przewozy pasażerskie w regularnej komunikacji autobusowej w granicach miasta. Bolączką w tym zakresie jest przestarzały i awaryjny tabor autobusowy. Przewozy pasażerów odbywają się na 3 liniach dziennych³⁸:

- linia nr 1: Zwinisław – Połczyńska – Połczyńska Pętla – Zwinisław (kursuje jedynie w dni robocze);
- linia nr 2: osiedle Zwycięstwa – Zwinisław – osiedle Kołobrzaska – osiedla Zwycięstwa;
- linia nr 3: osiedla Kołobrzaska – Pękanino Pętla – Kołobrzaska – Stamma.

Na terenie Miasta funkcjonuje również transport kolejowy. Stąd na jego terenie dworzec PKP. Połączenia kolejowe są głównie z Koszalinem, Szczecinkiem i Kołobrzegiem.

Białogard to także szlaki piesze i nieliczne rowerowe. Długość ścieżek rowerowych wzrasta z roku na rok, jednakże nadal jest mała w stosunku do potrzeb mieszkańców. Łącznie długość dróg rowerowych w mieście w roku 2015 wynosiła 3,7 km.

Przedstawione dane pokazują, że w zakresie infrastruktury rowerowej Miasto Białogard nie spełnia oczekiwań mieszkańców. Wychodząc naprzeciw ciągle rozwijającej się turystyce rowerowej oraz w celu poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i mobilności miejskiej gmina musi podjąć inwestycje w zakresie stworzenia możliwości bezpiecznego poruszania się po mieście rowerem. Będzie to atrakcyjna kontroferta dla indywidualnego transportu samochodowego, dzięki której

³⁷ Dane GDDKiA.

³⁸ <http://www.zkmb.pl/rozkład-jazdy,18.html> (stan na dzień: 16.01.2017 r.)

natężenie ruchu na drogach w mieście spadnie. Ważnym aspektem jest także podjęcie działań na rzecz wymiany taboru autobusowego wykorzystywanego w publicznym transporcie.

Opieka zdrowotna

Kluczową rolę w zabezpieczeniu usług medycznych na terenie miasta oraz w powiecie białogardzkim pełni Szpital w Białogardzie. Funkcjonuje w dwóch obiektach: jeden mieści się przy ul. Szpitalnej, natomiast drugi przy ul. Chopina. Głównym celem jednostki jest udzielanie świadczeń zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia oraz inne działania medyczne.

W dniu 20 listopada 2013 roku Uchwałą Nr XXXIX/238/2013 Rada Powiatu w Białogardzie postanowiła przekształcić Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Szpital Powiatowy w Białogardzie w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością pod firmą „Szpital Powiatowy w Białogardzie” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Następnie w dniu 29 września 2014 r., na mocy Uchwały Nr 54/2014 Zarządu Powiatu w Białogardzie z dnia 30 lipca 2014 r. w sprawie dokonania przekształcenia samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej – Szpitala Powiatowego w Białogardzie w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością oraz sporządzenia aktu przekształcenia, SPZOZ – Szpital Powiatowy w Białogardzie przekształcony został w spółkę prawa handlowego, tj. Szpital Powiatowy w Białogardzie Sp. z o.o. z siedzibą w Białogardzie, która następnie zmieniła nazwę na Regionalne Centrum Medyczne w Białogardzie Sp. z o.o. z siedzibą w Białogardzie. Z chwilą przekształcenia samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej – Szpitala Powiatowego w Białogardzie w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka ta przejęła wszystkie zadania, które wykonywał wcześniej SPZOZ³⁹. 22 października 2015 r. pomiędzy Regionalnym Centrum Medycznym w Białogardzie Sp. z o.o. i Centrum Dializa Sp. z o.o. w Sosnowcu została podpisana umowa na dzierżawę Szpitala. Tym samym z dniem 1 stycznia 2016 r. RCM Sp. z o. o. przestało prowadzić działalność medyczną, a obowiązki prowadzenia przedsiębiorstwa medycznego przejęła Centrum Dializa Sp. z o. o.

W zakresie usług podstawowej opieki zdrowotnej na terenie miasta działa także szereg niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej: NZOZ „Eskulap”, NZOZ „Doktor Cieśla”, NZOZ POZ EBW, NZOZ „Reu-med”, NZOZ „EVAMED”, NZOZ „FOLK-MED.” S.C. oraz liczne indywidualne gabinety specjalistyczne.

Na podstawie analizy liczby udzielanych porad lekarskich można zauważyć rosnące zapotrzebowanie mieszkańców na usługi świadczone przez zakłady opieki zdrowotnej. Dodatkowo proporcjonalnie do

---

³⁹ Strategia rozwoju powiatu białogardzkiego na lata 2016-2025.

wzrostu liczby porad lekarskich wzrasta liczba punktów aptecznych, osiągając pod koniec 2015 r. poziom 10.

Tabela 5. Analiza porad lekarskich oraz punktów aptecznych na terenie Miasta Białogard⁴⁰.

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba porad lekarskich ogółem [szt.]	-	-	219 042	216 453	282 240	291 595
Liczba osób przypadająca na aptekę ogólnodostępną [os.]	3 833	5 676	3 732	2 823	2 281	2 303
Liczba aptek [szt.]	6	4	6	8	10	10

Liczba osób przypadająca na aptekę ogólnodostępną dla Miasta Białogard – 2 303 i jest niższa niż dla województwa zachodniopomorskiego – 3 054 i dla Polski – 3 017⁴¹.

Analiza stanu istniejącego wskazuje, że dostępność placówek służby zdrowia i punktów aptecznych w mieście jest dobra. Za wyzwanie w sferze usług zdrowotnych wskazać można rozwój usług pożądanych społecznie, odpowiadających na zapotrzebowanie wynikające ze zmieniającej się struktury demograficznej – rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców.

Kultura i zabytki

Do zabytków nieruchomych Miasta Białogard wpisanych do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego należą⁴²:

- Śródmieście miasta wraz z wszelkimi obiektami nieruchomymi, zlokalizowanym na terenie Starego Miasta, nr rejestru: 17, data wpisu: 18.05.1954 r., 04.09.1956 r.,
- Kościół parafialny p.w. Narodzenia NMP, wraz z otoczeniem oraz wystrojem wnętrza, ul. Kościelna 1, nr rejestru: 453 (d. 40), data wpisu: 25.09.1954 r.,
- Brama Wysoka (Połczyńska), ul. Grottgera, nr rejestru: 452 (d. 41), data wpisu: 25.09.1954 r.,
- Ratusz (tzw. Stary), obecnie Pałac Ślubów, pl. Wolności 5, nr rejestru: 433 (d. 43), data wpisu: 25.09.1954 r.,
- Miejskie mury obronne, ul. Matejki, nr rejestru: 85, data wpisu: 25.05.1955 r.,

⁴⁰ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

⁴¹ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

⁴² Program opieki nad zabytkami dla miasta Białogard na lata 2015 – 2018.

- Piwnice zamku, wraz z otoczeniem, ul. Płowiecka 3, nr rejestru: 455 (d. 147), data wpisu: 20.04.1957 r.,
- Kościół filialny p.w. św. Jerzego, ul. Świdwińska 3, nr rejestru: 454 (d. 243), data wpisu: 19.03.1960 r.,
- Budynek magazynowy, obecnie handlowy, ul. Piłsudskiego 25, nr rejestru: 436 (d. 418), data wpisu: 15.03.1965 r.,
- Cmentarz ewangelicki, obecnie komunalny, ul. Szpitalna, nr rejestru: 432 (d. 1206), data wpisu: 26.08.1987 r.,
- Nowy Ratusz, obecnie bank PKO i Starostwo Powiatowe, pl. Wolności 16-17, nr rejestru: 434 (d. 1227), data wpisu: 21.10.1991 r.,
- Kamieniczka z dwiema oficynami, ul. Najświętszej Marii Panny 3, nr rejestru: 435 (d. 1228), data wpisu: 31.01.1992 r.,
- Grodzisko, zlokalizowany 200 metrów na południowy – zachód od Starego Miasta, między rzekami Parsętą i Liśnicą, nr rejestru: 630, data wpisu: 10.11.1967 r.,
- Osada i cmentarzysko, zlokalizowany w Kisielicach, nr rejestru: 888, data wpisu: 1975 r.

Najstarsze istniejące na terenie Białogardu budowle pochodzą z okresu lokacji miasta. Należą do nich dwa gotyckie kościoły – pw. Narodzenia NMP i św. Jerzego (przebudowany w XIX w.), gotycka Brama Wysoka z relikdami murów obronnych oraz piwnice zamku (gotyckiego, z późniejszymi nawarstwieniami).

Miejska Ewidencja Zabytków miasta Białogard liczy obecnie 693 karty ewidencyjne założone dla pojedynczych zabytków lub ich zespołów⁴³. Ewidencja ta obejmuje zabytki nieruchome oraz stanowiska archeologiczne. Znajdują się w niej dzieła architektury i budownictwa, zespoły zabudowy, mała architektura, obiekty przemysłu i techniki, cmentarze oraz wybrane przykłady zieleni zabytkowej. Najliczniejszą grupę zabytków ewidencyjnych stanowi architektura mieszkalna – budynki mieszkalne jedno- i kilkurodzinne. Na terenie miasta zachowały się zabytki architektury i budownictwa z różnych okresów historycznych i stylowych. Najliczniejszą grupę zabytków stanowią obiekty pochodzące z 2 poł. XIX w. oraz 1 poł. XX wieku. Reprezentują one style historyzmu, eklektyzmu, secesji i modernizmu, bądź też architekturę o cechach regionalnych lub bezstylową. Należy zauważyć, że w wielu przypadkach dobrze zachował się wystrój elewacji z detalem architektonicznym, zaś w znacznie mniejszym stopniu drewniana stolarka drzwiowa i okienna.

---

⁴³ Zarządzenie Nr 3/2015 Burmistrza Białogardu z 14 stycznia 2015 r. sprawie Miejskiej Ewidencji zabytków (stan na dzień 12 lipca 2017 r.)

Stan techniczny obiektów dziedzictwa kulturowego jest bardzo zróżnicowany. Najgorzej sytuacja przedstawia się w rejonie układu urbanistycznego oraz w jego sąsiedztwie, przeważają stany złe i średnie. Konstrukcja wielu obiektów jest zagrożona. Obiekty zabytkowe administrowane indywidualnie, w tym sakralne są w najgorszym stanie. Zespoły obiektów podlegające ochronie konserwatorskiej wymagają restrukturyzacji przestrzennej i renowacji.

Pomimo walorów estetycznych i turystycznych obiekty zabytkowe stwarzają wiele problemów. Poprawa ich stanu technicznego jest bardziej kosztowna niż innych budynków, wymagane są konsultacje z konserwatorem zabytków oraz dodatkowe koszty prowadzące do udostępnienia zabytku do zwiedzania. Obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego stanowią dziedzictwo kulturowe Miasta Białogard, dlatego istotne jest podejmowanie przez ich właścicieli koniecznych prac remontowych (w tym termo modernizacyjnych), dzięki którym możliwe będzie zachowanie ich wartości historycznej i kulturowej.

Ochrona istniejących zabytków wymaga kompleksowej współpracy osób i instytucji mających wpływ na ochronę zabytków i opiekę nad nimi w strukturze organizacyjnej Gminy. Jednym ze stosowanych instrumentów wsparcia w tym zakresie jest udzielanie dotacji przez Radę Miejską na finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. Daje to możliwość właścicielom prywatnym ubiegania się o pomoc finansową, na warunkach określonych w podejmowanych uchwałach. Taka pomoc została już kilkakrotnie udzielona. Przy uwzględnieniu możliwości finansowych budżetu miasta działania te należy konsekwentnie rozwijać⁴⁴.

Na terenie Miasta funkcjonują stałe placówki kulturalne oraz organizowane są różnorodne imprezy kulturalne. Główną bazę działalności kulturalnej stanowi Centrum Kultury i Spotkań Europejskich, będące głównym animatorem kultury oraz Białogardzka Biblioteka Publiczna im. Karola Estreichera. W jej skład wchodzi 3 filie, czytelnia na dorosłych, czytelnia dla dzieci, wypożyczalnia dla dorosłych, wypożyczalnia dla dzieci, dział gromadzenia i opracowywania zbiorów, a także Izba Tradycji Regionalnej i funkcjonująca w niej Czytelnia Księgozbioru Aleksandra Kwaśniewskiego.

Do podstawowych działań Centrum Kultury i Spotkań Europejskich należą⁴⁵:

- edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę,
- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką,

---

⁴⁴ Program opieki nad zabytkami dla miasta Białogard na lata 2015 – 2018.

⁴⁵ Statut Centrum Kultury i Spotkań Europejskich w Białogardzie (Uchwała Nr XXIII/174/08 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 26 marca 2008 r.).

- tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego,
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych.

Wśród zadań CKiSE wymienionych w statucie znaleźć też można zapis dotyczący sprawowania opieki nad zabytkami. Należy podkreślić, że obiekt Centrum Kultury i Spotkań Europejskich jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, jak również dysponuje profesjonalną salą widowiskowo – kinową, cyfrowym kinem 3D – Kino Centrum, salą taneczno – bankietowo – szkoleniową (wraz ze sceną), zapleczem gastronomicznym, pomieszczeniami wykorzystywanymi na Centrum Informacji Kulturalnej i Turystycznej.

Liczba przeprowadzonych imprez kulturalnych w 2015 roku wyniosła – 433 (wzrost w stosunku do 2014 roku – 374), w tym 3 imprezy masowe (2014 r. – 2). Łącznie w wszystkich imprezach uczestniczyło 46 270 osób. Jest to spadek w stosunku do roku 2014 – 47 747 osób⁴⁶. Na podstawie liczby uczestników imprez można zaobserwować wysokie zapotrzebowanie na wydarzenia kulturalne, których powinno się odbywać więcej. Udział Białogardzkiej Biblioteki Publicznej w rozwoju oferty kulturalnej jest ograniczony w związku z brakiem stałej siedziby. Od kilku lat główna siedziba Biblioteki znajduje się w wynajmowanych na ten cel pomieszczeniach Liceum Ogólnokształcącego. Warunki lokalowe nie sprzyjają jednak aktywnemu włączeniu się w rozwój oferty kulturalnej. Budowa nowej siedziby lub adaptacja obiektu na potrzeby Biblioteki wzmocniłaby i wsparła realizację zadania z zakresu rozwoju oferty kulturalnej w mieście.

W Mieście Białogard w 2015 roku na 1 placówkę biblioteczną przypadało 5 757 osób. Jest to wskaźnik dużo wyższy niż dla województwa zachodniopomorskiego – 3 505 osób i Polski – 4 113 osób. W Mieście Białogard w 2015 roku liczba ludności na 1 miejsce w kinach stałych wyniosła – 108,13 osób i jest dużo niższa od wartości dla województwa zachodniopomorskiego – 156,45 osób i Polski – 141,83⁴⁷.

Sport i rekreacja

W Białogardzie funkcjonuje Białogardzki Ośrodek Sportu i Rekreacji (BOSIR). Jest to nowoczesny, całoroczny obiekt sportowo – rekreacyjny położony w kompleksie leśno – parkowym, we wschodniej części miasta. Obiekt spełnia warunki niezbędne do organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży, dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych i pozbawiony barier architektonicznych. W skład ośrodka wchodzi: basen kryty, basen otwarty, stadion, sale treningowe, korty tenisowe,

---

⁴⁶ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

⁴⁷ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

sauna, pokoje noclegowe oraz stołówka. BOSIR jest głównym organizatorem imprez sportowych poczynając od zawodów miejskich, aż po imprezy o randze ogólnopolskiej lub międzynarodowej. Angażuje się również w zadania związane z propagowaniem kultury fizycznej oraz turystyki i rekreacji wśród mieszkańców Miasta Białogard. Przy obiekcie znajduje się parking oraz wiata rekreacyjna z zadaszeniem umożliwiającą przeprowadzenie różnego rodzaju imprez plenerowych⁴⁸.

Ponadto na obszarze miasta działa 13 klubów sportowych: Białogardzki Klub Sportowy „Iskra”, Uczniowski Klub Sportowy „Unia”, Uczniowski Klub Sportowy „Ikar”, Powiatowy Szkolny Związek Sportowy, Uczniowski Klub Sportowy „Herkules”, Atletyczny Klub Sportowy, Klub Lekkoatletyczny Iskra, Uczniowski Klub Sportowy Team Tenis 2005, Białogardzki Klub Okinawa Karate, Kobudo i Chi Kung „TO DE”, Klub Szachowy „WIEŻA”, Klub Strzelecki Ligi Obrony Kraju, Stowarzyszenie Sportowe Brydżystów Powiatu Białogardzkiego "DAMA PIK"⁴⁹. Mimo tego liczba członków klubów sportowych i osób ćwiczących w ostatnich latach stale spada. W celu zahamowania tego zjawiska należy podjąć działania zachęcające do czynnego uprawiania sportu. Wskazane jest np. organizowanie imprez sportowych połączonych z działaniami informacyjno – promocyjnymi, propagującymi aktywność fizyczną wśród mieszkańców (szczególnie dzieci i młodzieży).

Tabela 6. Analiza członków klubów sportowych na terenie Miasta Białogard⁵⁰.

Rok	2010	2012	2014
Członkowie klubów sportowych [os.]	608	461	146
ćwiczący ogółem [os.]	524	458	181
ćwiczący mężczyźni [os.]	446	387	154
ćwiczący kobiety [os.]	78	71	27

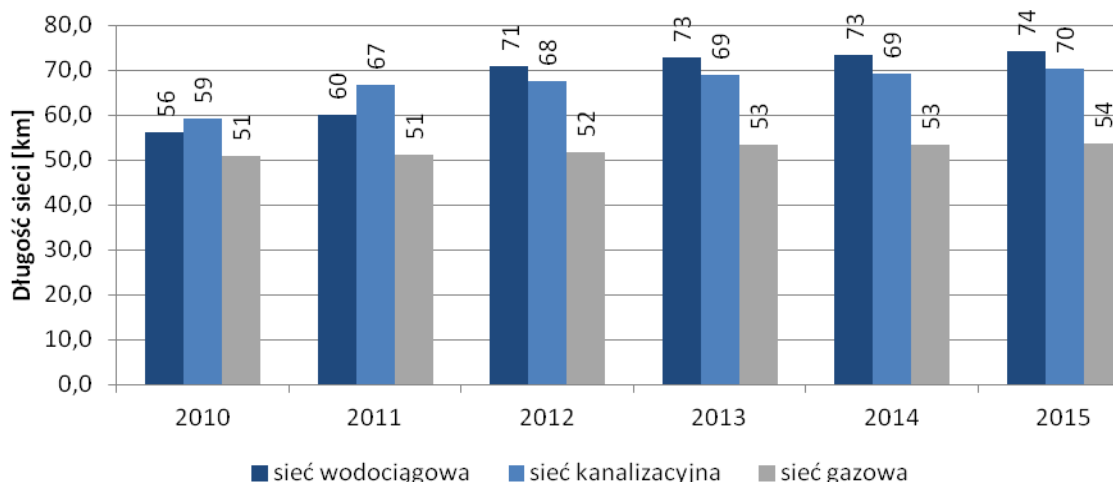
Infrastruktura techniczna

Analizując stan infrastruktury technicznej Miasta Białogard należy stwierdzić, że na przestrzeni ostatnich lat uległa ona systematycznej poprawie. Wskaźniki zwodociągowania i skanalizowania miasta stale wzrastają. Łączna długość czynnej sieci wodociągowej wynosi 74 km, a sieci kanalizacyjnej 70 km. Długość sieci gazowej w Białogardzie w przeciągu lat 2010 – 2015 zwiększyła się o 3 km.

⁴⁸ <http://sport.bialogard.info/> (stan na dzień: 25.01.2017 r.).

⁴⁹ <http://bialogard.info/12,4,kluby-sportowe>

⁵⁰ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

Wykres 15. Długość czynnej sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w mieście Białogard w latach 2010-2015⁵¹

Łączna liczba odbiorców sieci wodociągowej wynosiła w 2015 r. 23 605 osób. Z instalacji korzysta 96,6% ogółu ludności miasta.

Tabela 7. Wskaźniki sieci wodociągowej w Mieście Białogard⁵²

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	56,1	59,9	71,0	72,7	73,3	74,1
Ludność korzystająca z sieci w mieście [os.]	24 005	23 965	23 913	23 855	23 721	23 605
Zużycie wody ogółem na 1 mieszkańca [m ³]	26,4	27,4	27,6	26,6	30,7	26,8

Zużycie wody ogółem na 1 mieszkańca w Mieście Białogard w 2015 roku wyniosła – 26,8 m³ i jest niższa od wartości dla Polski – 32,2 m³ i województwa zachodniopomorskiego – 32,9 m³.

Tabela 8. Wskaźniki sieci kanalizacyjnej w Mieście Białogard⁵³.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	59,2	66,6	67,5	68,9	69,1	70,3
Ludność korzystająca z sieci [os.]	22 220	22 252	22 226	22 190	22 086	22 003
ścieki odprowadzone [dam ³]	905	881	876	831	861	851

⁵¹ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

⁵² GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

⁵³ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie miasta w 2015 r. wynosiła 70,3 km. Według GUS z sieci kanalizacyjnej na koniec 2015 r. korzystało 22 003 odbiorców, czyli 23 289 mieszkańców, co stanowi 95,0% mieszkańców miasta. Mieszkańcy nie podłączeni do sieci kanalizacyjnej ścieki bytowo – gospodarcze gromadzą w bezodpływowych zbiornikach (tzw. szambach), które są czasowo opróżniane a ich zawartość wywożona do oczyszczalni ścieków.

Zaopatrzeniem odbiorców w gaz ziemny na obszarze Miasta Białogard zajmuje się Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Zasilanie miasta odbywa się gazociągiem wysokiego ciśnienia Karlino – Białogard do stacji redukcyjno – pomiarowej I stopnia⁵⁴. Wg Danych GUS długość sieci gazowej w roku 2015 w mieście wynosiła 53,5 km. Gaz sieciowy w 2015 r. dostarczany był do 2 690 gospodarstw domowych, natomiast z sieci gazowej korzystało 30% mieszkańców Białogardu.

Tabela 9. Wskaźniki sieci gazowej w Mieście Białogard⁵⁵.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Długość czynnej sieci gazowej [km]	50,8	51,0	51,8	53,3	53,3	53,5
Odbiorcy gazu [gosp.]	2 084	2 214	2 363	2 431	2 572	2 690
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [tys. m ³]	3 525,7	2 676,4	3 338,3	3 515,6	2 997,8	2 531,4

Zaopatrzenie w ciepło mieszkańców miasta jest realizowane przez kotłownie należące do Zakładu Energetyki Ciepłej Sp. z o. o. w Białogardzie oraz przez indywidualne źródła ciepła. Zakład Energii Ciepłej zaopatruje miasto z eksploatowanych 11 kotłowni. System ciepłowniczy zasilany jest z kotłów głównie gazowych, ale także węglowych oraz olejowych. Przesyłanie ciepła do odbiorców jest realizowane poprzez system przesyłania, na który składa się sześć osiedlowych sieci ciepłowniczych. łączna długość sieci to 6,754 km. Pozostałe dwie sieci ciepłownicze stanowią własność Białogardzkiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Dodatkowo funkcjonują zakładowe źródła ciepła w obiektach przemysłowych i usługowych, nie biorące udziału w zaopatrzeniu mieszkańców, a zaopatrujące głównie własne obiekty. Stare budownictwo wielorodzinne oraz zabudowa jednorodzinna zaopatrywane są w ciepło z indywidualnych źródeł, opalanych paliwami stałymi (węgiel kamienny, koks), drewnem, olejem opałowym, gazem. W styczniu 2017 r. Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta w Białogardzie rozpoczął inwentaryzację źródeł ciepła stosowanych przez gospodarstwa domowe z terenu miasta. Inwentaryzacja potrwa kilka miesięcy⁵⁶.

⁵⁴ Program ochrony środowiska dla Miasta Białogard na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025, Białogard 2016 r.

⁵⁵ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

⁵⁶ Stan na dzień 25.01.2017 r.

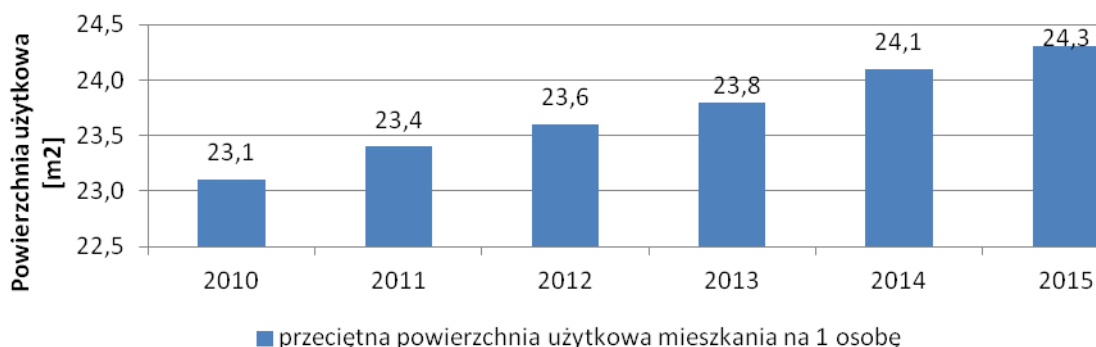
Ponadto od 2016 roku Zakład Energetyki Ciepłej Spółka z o. o. w Białogardzie realizuje koncepcję budowy Miejskiej Sieci Ciepłowniczej poprzez rozbudowę miejskiej sieci ciepłowniczej opartej o ciepło wytwarzane w elektrociepłowni kogeneracyjnej zlokalizowanej przy ul. Słowińskiej⁵⁷.

W przeciągu lat 2010 – 2015 liczba budynków mieszkalnych (a co za tym idzie mieszkań) w Mieście Białogard wzrosła o ponad 6% i w 2015 r. wyniosła 2 228 budynków. Statystycznie średnia wielkość mieszkania w mieście to 66 m², natomiast przeciętna powierzchnia mieszkania na osobę stale rośnie i w 2015 r. wynosiła 24,3 m².

Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania dla Miasta Białogard w 2015 roku wyniosła 66,1 m² i jest niższa od wartości dla województwa zachodniopomorskiego 70,2 m² i Polski 73,6 m².

Tabela 10. Wskaźniki zasobów mieszkaniowych w Mieście Białogard⁵⁸

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba budynków mieszkalnych w mieście	2 094	2 159	2 181	2 196	2 216	2 228
Liczba mieszkań	8 823	8 872	8 933	8 944	8 976	8 994
Liczba izb	32 604	32 819	33 050	33 137	33 286	33 351
Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania [m ²]	65,3	65,5	65,6	65,8	66,0	66,1

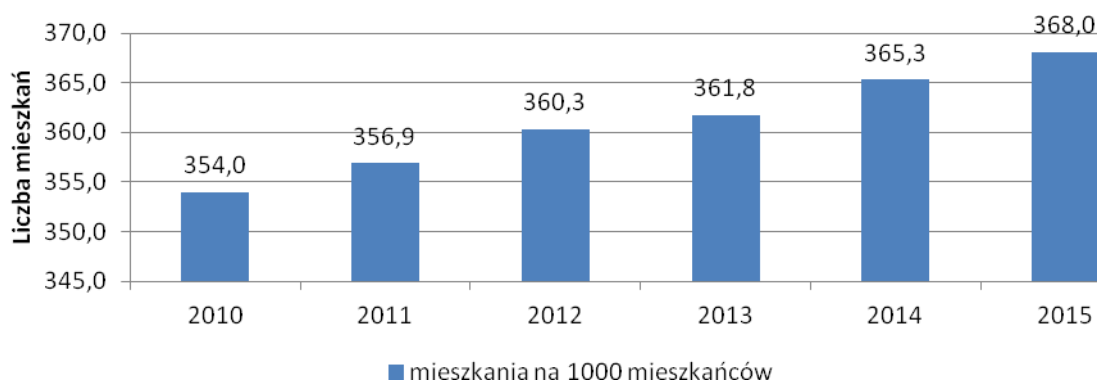
Wykres 16. Przeciętna powierzchnia mieszkania na osobę w Mieście Białogard w latach 2010-2015⁵⁹.

⁵⁷ Program ochrony środowiska dla Miasta Białogard na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025, Białogard 2016 r.

⁵⁸ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

⁵⁹ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

Wykres 17. Mieszkania w Mieście Białogard na 1 000 mieszkańców w latach 2010-2015⁶⁰.

Pozytywnym trendem jest wzrost wskaźnika liczby mieszkań na 1000 mieszkańców, który w 2015 r. wynosił 368 mieszkań/1 000 mieszkańców (wzrost od 2010 r. o niecałe 4%).

Tabela 11. Poziom wyposażenia mieszkań w instalacje⁶¹.

Mieszkania wyposażone w instalacje w mieszkaniach	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wodociągową [%]	99,6	99,6	99,6	99,6	99,6	99,6
Sanitarną [%]	94,8	94,9	94,9	95,0	95,0	95,0
Centralne ogrzewania [%]	80,7	80,8	81,0	81,2	81,3	81,3

Udział procentowy mieszkań, które są wyposażone w instalacje wodociągową jest bardzo wysoki i wynosi w 2015 roku 99,6% (wartość dla województwa zachodniopomorskiego – 99,8%, dla Polski – 99,0%). W przypadku instalacji sanitarnej udział również jest na wysokim poziomie i stale wzrasta osiągając w 2015 roku 95,0% (wartość dla województwa zachodniopomorskiego – 96,6%, dla Polski – 95,4%). Podobnie przedstawia się sytuacja z instalacją centralnego ogrzewania osiągając w 2015 roku 81,3% (wartość dla województwa zachodniopomorskiego – 89,4%, dla Polski – 86,9%).

Pomimo wysokich wskaźników wyposażenia mieszkań w instalacje, jako wyzwanie w sferze traktować należy podejmowanie działań w zakresie modernizacji energetycznych obiektów (mieszkalnych, użyteczności publicznej). Z uwagi na kosztowność tych operacji i znaczne ograniczenia dla inwestorów w zakresie pozyskania zewnętrznego wsparcia finansowego, modernizacje odwołane są w czasie (generując przy tym wzrost kosztów utrzymania oraz zjawisko „niskiej emisji”) lub przeprowadzane są wieloetapowo.

⁶⁰ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

⁶¹ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

Stan środowiska

Sąsiedztwo Morza Bałtyckiego, duża lesistość regionu i liczba jezior w otoczeniu w znacznym stopniu determinują klimat obszaru Miasta Białogard z wyraźnym oddziaływaniem strefy morskiej i kontynentalnej, co charakteryzuje się dużą zmiennością frontów atmosferycznych z szybkimi zmianami pogody. Średnie roczne temperatury powietrza wynoszą około +7,0 – 7,3°C, przy przeciętnej temperaturze miesiąca najcieplejszego (lipiec) od 16,3 do 16,9°C, a najchłodniejszego (styczeń) ok. –1,5°C. Przeciętna temperatura okresu maj – lipiec mieści się w przedziale 13,7-14,7°C. Średnie roczne sumy opadów wynoszą w granicach 550-600 mm. Najmniej opadów notuje się w lutym i marcu, a najwięcej w lipcu. Na terenie miasta przeważają wiatry wiejące z kierunku zachodniego, przy znacznym udziale wiatrów wiejących z północnego zachodu, południa, wschodu i północy (dane stacji Meteorologicznej w Koszalinie). W miesiącach zimowych wieją wiatry zachodnie i południowo – zachodnie, które przynoszą odwilż oraz zmieniają pogodę. Na wiosnę wieją wiatry północne i północno – wschodnie, przynoszące pogodę dość suchą i silnie skonstrastowaną termicznie, zaś w lecie przewagę mają chłodne wiatry zachodnie i północnozachodnie. Przynoszą one wilgotne i deszczowe masy powietrza polarno – morskiego. Silniejsze wiatry wieją głównie zimą i jesienią. Według podziału Polski na regiony klimatyczne Miasto Białogard zaliczane jest do Regionu Środkowopomorskiego, obejmującej zachodnią część Równiny Białogardzkiej. Klimat jest tutaj bardziej ostry w porównaniu z regionem zachodniopomorskim. Mniej jest dni ciepłych, a więcej przymrozkowych i mroźnych. Częstsze są także dni z opadem atmosferycznym. Panuje tu klimat przejściowy, pomiędzy klimatem morskim a klimatem o cechach bardziej kontynentalnych. Zmiany klimatyczne w Polsce niosą szanse dla rozwoju gospodarczego, wzrost średniej temperatury wiąże się z oszczędnością na opale w chłodnej porze roku. Jednakże towarzyszą im także zagrożenia. Dotyczy to przede wszystkim ekstremalnych zjawisk pogodowych, które występują częściej oraz stają się bardziej intensywne. Według strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych)⁶².

Najbardziej uciążliwymi emitarami hałasu i wibracji, mającymi zasadniczy wpływ na klimat akustyczny w Mieście Białogard są: trasy komunikacyjne i zakłady produkcyjne. Zagrożeniami związanymi z hałasem jest: wzrastające natężenie hałasu komunikacyjnego, w którym udział ma transport

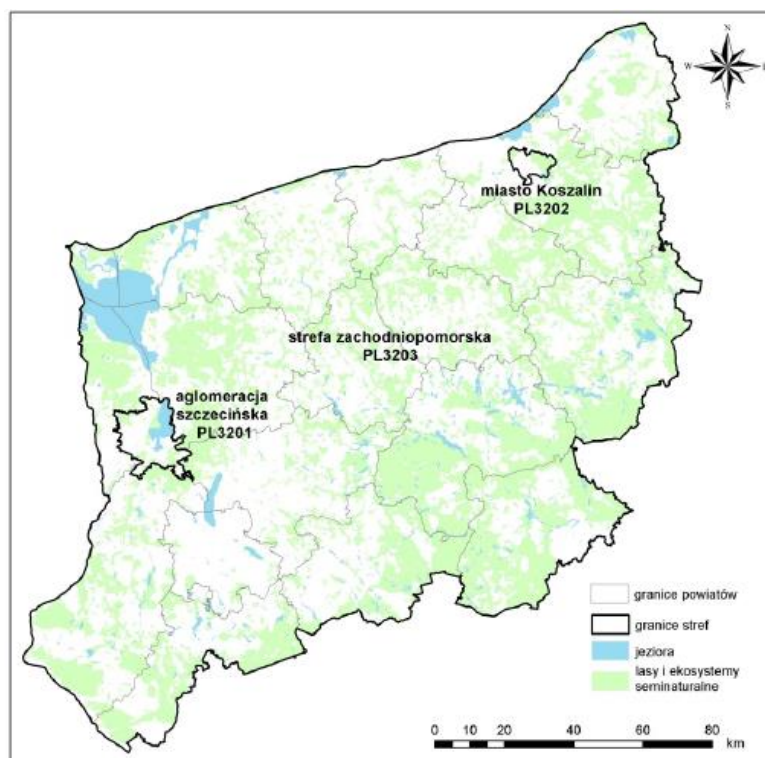
⁶² Program Ochrony Środowiska dla Miasta Białogard na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2025.

ciężarowy, brak możliwości budowy ekranów akustycznych i wzrost liczby zarejestrowanych pojazdów samochodowych. Jednym z możliwych rozwiązań jest położenie nacisku na rozwój infrastruktury rowerowej i korzystanie ze zbiorowego transportu publicznego⁶³.

Aktualna ocena stanu jakości powietrza odnosi się do roku 2015. Ocenę jakości powietrza na terenie Miasta Białogard dokonuje w ramach monitoringu powietrza Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. Ocena jakości powietrza dokonywana jest z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin. Kryteria ustanowione w celu ochrony zdrowia, to:

- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu dla: SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz zawartości ołowiu Pb w pyłe zawieszonym PM10,
- poziomy docelowe dla: As, Cd, Ni, B(α)P w pyłe zawieszonym PM10,
- poziomy celów długoterminowych dla ozonu.

Dla celów oceny jakości powietrza pod kątem zawartości SO₂, NO₂, NO_x, CO, C₆H₆, O₃, pyłu PM2,5, pyłu PM10 oraz zawartego w pyłe PM10 ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(α)pirenu województwo zachodniopomorskie zostało podzielone na 3 strefy. Miasto Białogard znajduje się w strefie zachodniopomorskiej PL3203.

⁶³ Program Ochrony Środowiska dla Miasta Białogard na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2025.

Rysunek 2. Strefy dla celów oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim w 2015 roku⁶⁴.

Najbliższy punkt pomiarowy na podstawie którego dokonuje się oceny tła regionalnego dla PM10, PM2,5 oraz benzo(α)pirenu metali ciężkich w pyłe zawieszonym PM10 znajduje się w Szczecinku, ul. 1 Maja. Natomiast dla SO₂, NO₂ i PM10 w Szczecinku, ul. Przemysłowa. W tabeli poniżej zestawiono parametry stacji pomiarowych w Szczecinku, na której prowadzone były pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza w 2015 roku.

Tabela 12. Stacje pomiarowe zlokalizowane w najbliższej odległości w 2015 roku⁶⁵.

Lp.	Kod krajowy stacji	Adres stacji	Typ pomiaru	Badany poziom zanieczyszczenia
1	ZpSzczec1Maj	Szczecinek, ul. 1 Maja	automatyczny	PM10, PM2,5, oraz B(a)P, Cd, Pb, Ni, As w pyłe zawieszonym PM10
2	ZpSzczecPrze	Szczecinek, ul. Przemysłowa	automatyczny	SO ₂ , NO ₂ , PM10

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie, strefę zachodniopomorską zaliczono do jednej z poniższych klas:

- klasa A - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych,
- klasa C - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne lub docelowe powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy ten margines jest określony,

Wielkości dopuszczalnych poziomów stężeń niektórych substancji zanieczyszczających w powietrzu określone są w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031). Dopuszczalne stężenia zanieczyszczeń oraz dopuszczalna częstość przekraczania dopuszczalnego stężenia w roku kalendarzowym, zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem, zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 13. Dopuszczalne normy jakości powietrza – kryterium ochrony zdrowia⁶⁶.

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu [µg/m ³]	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym
Pył zawieszony PM2,5	24 godziny	25	35 razy
	rok kalendarzowy	20	-
Pył zawieszony PM10	24 godziny	50	35 razy
	rok kalendarzowy	40	-
Dwutlenek azotu	jedna godzina	200	18 razy
	rok kalendarzowy	40	-

⁶⁴ Roczna ocena jakości powietrza na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2015 roku, WIOŚ w Szczecinie.

⁶⁵ Roczna ocena jakości powietrza na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2015 roku, WIOŚ w Szczecinie.

⁶⁶ Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim. Raport 2015, WIOŚ w Szczecinie.

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Dopuszczalna częstość przekroczenia poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym
Dwutlenek siarki	jedna godzina	350	24 razy
	24 godziny	125	3 razy
Benzo(α)piren	rok kalendarzowy	1	-
Ołów	rok kalendarzowy	0,5	-
Kadm	rok kalendarzowy	5	-
Arsen	rok kalendarzowy	6	-
Nikiel	rok kalendarzowy	20	-
Benzen	rok kalendarzowy	5	-
Ozon	8 godzin	120	25 dni
Tlenek węgla	8 godzin	10 000	-

Klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w rocznej ocenie jakości powietrza za 2015 rok, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 14. Klasy strefy zachodniopomorskiej w roku 2015 - kryteria dla ochrony zdrowia⁶⁷.

Nazwa strefy	Rok oceny	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń - ochrona zdrowia											
		SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	B(α)P
zachodniopomorska	2015	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C

Jakość powietrza na terenie Miasta Białogard nie jest zadowalająca. Miasto Białogard leży w jednej z trzech stref podlegających ocenie jakości powietrza w województwie, tj. zachodniopomorskiej. Według klasyfikacji strefy zachodniopomorskiej w 2015 roku, przekroczenie obowiązujących standardów jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia (klasa C) dotyczyło dwóch zanieczyszczeń: pyłu zawieszonego PM10 oraz zawartego w tym pyłe benzo(α)pirenu. Nie stwierdzono znacznego zanieczyszczenia powietrza w strefie zachodniopomorskiej w 2015 r. na podstawie przeprowadzonych badań w zakresie pyłu PM2,5.

Benzo(α)piren w pyłe zawieszonym PM10

Do powietrza, benzo(α)piren dostaje się głównie w wyniku niepełnego spalania paliw stałych (węgla i drewna), przede wszystkim w paleniskach domowych. W mniejszym stopniu obecność benzo(α)pirenu w powietrzu jest wynikiem jego emisji z dużych źródeł energetycznych i przemysłowych. Udział w emisji benzo(α)pirenu do powietrza mają też spaliny samochodowe.

W 2015 roku strefa zachodniopomorska otrzymała klasę C ze względu na przekroczenie średniorocznego stężenia benzo(α)pirenu ($1,0 \text{ ng}/\text{m}^3$). Przekroczenia wartości docelowej przez

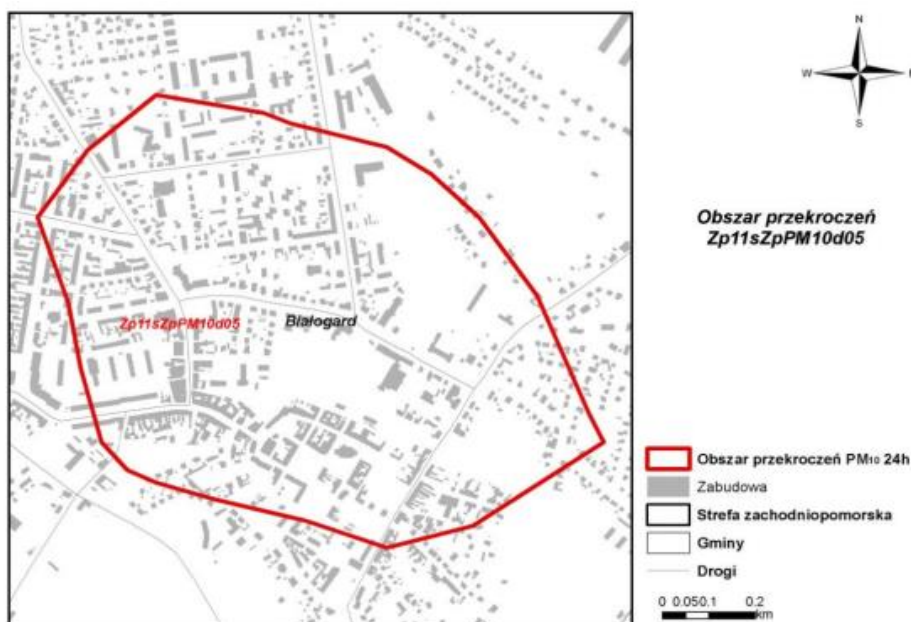
⁶⁷ Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim. Raport 2015, WIOŚ w Szczecinie.

stężenia średnioroczne wystąpiły w strefie zachodniopomorskiej na stanowisku w Szczecinku (ul. 1 Maja) – 2,5 ng/m³.

Pył zawieszony PM10

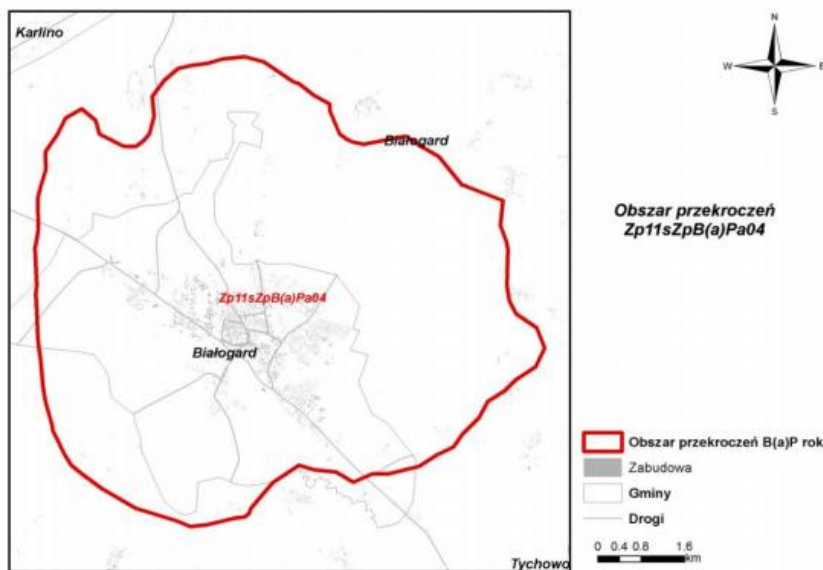
W bilansie emisji pyłu do powietrza na terenie strefy zachodniopomorskiej, największy udział ma niska emisja powierzchniowa z indywidualnego ogrzewania mieszkań (związana najczęściej z nieodpowiednim stanem technicznym instalacji kotłowych centralnego ogrzewania, przestarzałymi i niesprawnymi urządzeniami grzewczymi, niską jakością węgla i drewna, spalaniem w piecach odpadów, a także nieodpowiednim stanem instalacji kominowych). Stanowi ona ponad 50% emisji całkowitej, podczas gdy ze źródeł liniowych pochodzi ponad 30% emisji pyłu. Stąd, zarówno w rocznych ocenach jakości powietrza, jak również w obowiązujących na obszarze strefy programach ochrony powietrza, jako główną przyczynę występowania ponadnormatywnych stężeń pyłu PM10 wskazana została niska emisja pochodząca z sektora komunalnego. W 2015 roku strefa zachodniopomorska otrzymała klasę C ze względu na przekroczenie dopuszczalnej liczby dni w roku (35 dni) ze stężeniami dobowymi pyłu PM10 powyżej 50 µg/m³.

Ze względu na pył zawieszony PM10 oraz zawarty w tym pyłe benzo(α)piren, WIOŚ wyznaczył na terenie Miasta Białogard obszary, na których istnieje obowiązek realizowania założeń programów ochrony powietrza. Wyznaczony zostały obszar przekroczeń 24-godzinnych stężeń pyłu PM10 oraz obszar przekroczeń stężeń benzo(α)pirenu.

Rysunek 3. Obszar przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ 24h Zp11sZpPM10d05 w strefie zachodniopomorskiej w 2011 r.⁶⁸.

Rysunek 4. Obszar przekroczeń poziomu docelowego B(a)P rok Zp11sZpB(a)Pa04 w strefie zachodniopomorskiej w 2011 r.⁶⁹.

Niezadowolająca jakość powietrza w mieście jest wynikiem spalania energetycznego głównie paliw stałych (węgla, koks) w indywidualnej zabudowie mieszkaniowej. Należy jednak pamiętać, iż stan jakości powietrza na terenie miasta jest kształtowany nie tylko przez źródła indywidualne, ale także przez źródła liniowe (emisja komunikacyjna) i punktowe (emisja z zakładów produkcyjnych).

W celu zmniejszenia negatywnych skutków zjawiska tzw. „niskiej emisji” należy podejmować działania które mają na celu: wymianę indywidualnych źródeł ciepła na nowe niskoemisyjne, wykonywanie działań termomodernizacyjnych budynków i zachęcenie mieszkańców do korzystania ze zbiorowego transportu publicznego i transportu ekologicznego (rower).

Na terenie Miasta Białogard znajduje się 21 pomników przyrody. Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni Miasta Białogard stanowi 1,4% i jest wyższy od wartości dla województwa zachodniopomorskiego – 0,1% i dla Polski – 0,2%⁷⁰. Wymagają one jednak jeszcze dużego nakładu pracy, by mogły pełnić funkcje atrakcyjnych przestrzeni publicznych (np. park im. prof. Leona Mroczkiewicza, teren przy ul. Zaulek Drzewny, podwórka przy kamienicach

⁶⁸ Program Ochrony Powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego, tj. aglomeracji szczecińskiej, miasta Koszalin oraz strefy zachodniopomorskiej – TOM II – STREFA ZACHODNIOPOMORSKA.

⁶⁹ Program Ochrony Powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego, tj. aglomeracji szczecińskiej, miasta Koszalin oraz strefy zachodniopomorskiej – TOM II – STREFA ZACHODNIOPOMORSKA.

⁷⁰ GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 13 stycznia 2017 r.

mieszkalnych). Dodatkowo nieurządzone tereny wpływają niekorzystnie na wizerunek miasta i obniżają jakość życia jego mieszkańców.

System hydrologiczny Miasta Białogard nie jest rozbudowany. Najważniejszą rzeką na terenie Miasta jest rzeka Parsęta. Rzeka ta biegnie przez południowo – wschodnią część jednostki. Długość rzeki w granicach administracyjnych jednostki wynosi ok. 10,235 km. Pozostałymi ciekami są:

- rzeka Liśnica - długość 3,93 km (dorzecze rz. Parsęta),
- Kanał Białogardzki – długość 3,185 km (dorzecze rz. Parsęta),
- Kanał Pękaniński – długość 7,026 km (dorzecze rz. Radew).

Na terenie Miasta Białogard znajduje się szereg małych zbiorników wodnych, o różnym charakterze i historii powstania. Część z nich to starorzecza Parsęty powstałe w wyniku odcięcia zakoli rzeki w procesie jej „prostowania”. Występują one na całej długości doliny Parsęty w granicach miasta. W niektórych woda pojawia się okresowo, tylko w okresie podwyższonych poziomów wód związanych z intensywnymi deszczami lub wiosennymi spływami wód roztopowych. W granicach Miasta istnieją także inne sztuczne zbiorniki wodne. Takimi są małe stawy zlokalizowane w lesie komunalnym przy ul. 1 Maja. Zostały one w większości wykopane lub powiększone antropogenicznie. Skupisko małych oczek wody znajduje się w granicach lasów komunalnych leżących na południowym – zachodzie Miasta Białogardu. Tu także znajdują się tereny podmokłe, bagniska⁷¹.

Badania wód powierzchniowych wykonuje się w jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP) (w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonywanego przez WIOŚ). W granicach Miasta Białogard położona jest jedna JCWP rzecznych – Parsęta od Gęsiej do Liśnicy. Jej badania w punkcie Parsęta w mieście były przeprowadzane po raz ostatni w roku 2014. Klasa elementów biologicznych została określona jako III, a klasa elementów hydromorfologicznych jako II. Natomiast klasę elementów fizykochemicznych określono jako I. Stan ekologiczny określono jako umiarkowany. JCWP nie spełniała wymagań dla obszarów chronionych. Całościowa ocena jakości wykonana przez WIOŚ wykazała zły stan wód. Rzeki są odbiornikami wód pochodzących z bezimiennych cieków, rowów melioracyjnych odwadniających okolice Białogardu oraz przejmują wody opadowe z miejskiej sieci kanalizacji deszczowej poprzez Rów Białogardzki, Rów Pękaniński, Kanał Ulgi, bądź bezpośrednio. Rolniczy charakter dorzecza Parsęty pozwala wnioskować, że obszarowe źródła zanieczyszczeń stanowią również poważne zagrożenie dla jakości wód jak źródła punktowe. O stanie czystości wód Parsęty w Białogardzie decydują także zanieczyszczenia wnoszone z wodami dopływów rzek: Dębnicy, Mogilicy, Liśnicy, Trzebiegoszczy.

---

⁷¹ Program Ochrony Środowiska dla Miasta Białogard na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2025.

Badania prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd), w tym w częściach uznanych za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów narażonych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego. W granicach Miasta Białogard znajduje się jedna JCWPd o numerze 9 (objęta jest monitoringiem diagnostycznym). Na terenie miasta nie było zlokalizowanych jednak punktów monitoringowych. Ostatnie badania na tej JCWPd wykonywane były w roku 2012 w dwóch punktach: Karlino (ok. 10 km od Białogardu) i Wicewo (ok. 17 km od Białogardu). Stan chemiczny wód określono jako dobry. Wody podziemne ujmowane są na cele komunalne. Za badanie ich jakości odpowiada eksploatator ujęć wody, przedsiębiorstwo RWiK. Natomiast za monitoring jakości wód na sieci wodociągowej odpowiada Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Białogardzie. Na koniec 2015 roku jakość wody dostarczanej przez wodociągi odpowiadała wymaganiom określonym w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13.11.2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1989)⁷².

Linie energetyczne są źródłem emisji pól elektromagnetycznych i mogą powodować przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych. Największa wartość natężenia pola elektrycznego pod linią 110 kV lub w jej pobliżu nie przekracza 3 kV/m. Największa wartość natężenia pola elektrycznego, jaka może wystąpić pod linią 220 kV lub w jej pobliżu nie przekracza 6 kV/m. Maksymalne wartości natężenia pola elektrycznego pod linią 400 kV, na wysokości 1,8 m od powierzchni ziemi, wynoszą 10 kV/m. Normy środowiskowe ustanowione w celu ochrony ludności przed promieniowaniem elektromagnetycznym zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r., Nr 192, poz. 1883). Nadajniki stacji bazowych telefonii komórkowej wytwarzają np. pola o częstotliwościach od około 0,1 MHz do około 100 GHz. Natomiast linie i stacje elektroenergetyczne są źródłami pól o częstotliwości 50 Hz. W roku 2014 WIOŚ prowadził badania w Mieście Białogard przy ul. Mickiewicza i Reja, gdzie wynik wskazał wartość 0,35 V/m, czyli zdecydowanie poniżej granicy dopuszczalnej normy (7 V/m). Na terenie Miasta Białogard WIOŚ nie odnotował obszarów mieszkaniowych i miejsc dostępnych dla ludności zagrożonych przekroczeniami dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku⁷³.

Podsumowanie

Analiza stanu aktualnego pozwoliła na wyodrębnienie problemów występujących w pięciu sferach:

---

⁷² Program Ochrony Środowiska dla Miasta Białogard na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2025.

⁷³ Program Ochrony Środowiska dla Miasta Białogard na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2025.

1. sfera społeczna:

- wysoka stopa bezrobocia
- narastający problem starzejącego się społeczeństwa – coraz więcej osób wymagających opieki;
- „ucieczka” młodych ludzi do większych ośrodków miejskich;
- utrzymujący się problem ubóstwa,
- wysoki poziom przestępczości, w tym przemoc w rodzinie,
- niedostateczna oferta kulturalno-sportowa dla mieszkańców,
- niedostateczna oferta spędzania czasu wolnego dla seniorów,
- zagrożenie wykluczeniem społecznym osób niepełnosprawnych i seniorów,
- zmniejszająca się ilość osób aktywnych sportowo,
- niewykorzystany potencjał historyczno-kulturowy,

2. sfera gospodarcza - zauważa się systematyczny spadek liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie miasta, powiązany z:

- utrudnionym dostęp do wysokiej jakości infrastruktury technicznej, np. sieć gazowa, niski standard i jakość dróg;
- ograniczonymi zasobami siły roboczej – brak kwalifikacji zawodowych,
- ograniczonymi środkami finansowymi na rozpoczęcie, a następnie rozwój działalności gospodarczej,
- brakiem wiedzy, kwalifikacji i samozaparciu do prowadzenia własnej działalności gospodarczej,

3. sfera przestrzenno-funkcjonalna:

- nieurządzone tereny publiczne wpływające niekorzystnie na wizerunek miasta (park im. Prof. Leona Mroczkiewicza, teren przy ul. Zaułek Drzewny, podwórka przy budynkach mieszkalnych)
- niewystarczająca ilość terenów rekreacyjno-wypoczynkowych,
- słaba jakość infrastruktury drogowej,
- zły stan techniczny obiektów zabytkowych,
- brak zorganizowanej sieci dróg rowerowych w mieście,

4. sfera techniczna:

- wysoka energochłonność budynków użyteczności publicznej i wielorodzinnych budynków mieszkaniowych,
  - niewystarczająca ilość inwestycji w zakresie modernizacji energetycznej,
5. sfera środowiskowa:
- zła jakość powietrza,
  - wykorzystywanie do ogrzewania mieszkań paliw stałych,
  - wzrost liczby samochodów w mieście (emisja spalin),
  - popularyzacja samochodowego transportu indywidualnego w związku z brakiem zorganizowanej sieci dróg rowerowych w mieście,
  - zły stan taboru autobusowego wykorzystywanego do komunikacji miejskiej,
  - niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

5. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych

5.1. Metodyka diagnozy

Diagnoza zjawisk kryzysowych miała na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Metodyka została opracowana zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r. (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016) oraz zasadami weryfikacji programów rewitalizacji i prowadzenia wykazu programów rewitalizacji gmin województwa zachodniopomorskiego, który określa między innymi warunki wpisu do Wykazu programów rewitalizacji.

Wyżej wymienione dokumenty wskazują jedynie założenia o jakie powinna zostać oparta diagnoza nie wyznaczając jej sztywnych ram, dlatego zastosowana metodyka musi zostać dostosowana do uwarunkowań panujących na terenie analizowanej gminy. Diagnoza obejmuje cały obszar Miasta Białogard.

Przyjętą diagnozę można podzielić na kilka etapów, które zostaną scharakteryzowane poniżej:

- ocena jakościowa obszaru oraz możliwości zbierania danych,
- zbieranie danych oraz agregacja do obszarów,
- przygotowanie oraz analiza danych,
- przygotowanie wykresów,
- nałożenie (sumowanie) problemów,
- podsumowanie wyników analiz.

Ocena jakościowa obszaru oraz możliwości zbierania danych

Pierwszym krokiem przygotowującym do etapu zbierania danych była analiza uwarunkowań miasta. Białogard nie posiada podziału administracyjnego (na dzielnice), w związku z tym konieczne było wykonanie analizy, która pozwoliłaby na wyodrębnienie stref dzielących miasto w naturalny sposób. W tym celu przeanalizowano zapisy dokumentów planistycznych - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Białogard⁷⁴ i miejscowego planu

---

⁷⁴ Uchwała Nr XLII/304/2013 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 28 sierpnia 2013 r. w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białogard (stan na 12.07.2017 r.)

zagospodarowania przestrzennego⁷⁵. Pod uwagę wzięto także Program opieki nad zabytkami Miasta Białogard⁷⁶.

Studium uwarunkowań określa wyraźnie, że istniejący układ przestrzenny Białogardu, wykształcony został na historycznej strukturze miasta oraz odpowiedniej jego modyfikacji (układ pasmowy) i jest w zasadzie układem otwartym⁷⁷. Przy przyjęciu kryterium dominującej funkcji, na obszarze miasta zarysowany jest podstawowy jego podział funkcjonalny.

Wykształcony średniowieczny układ „starego miasta” rozwijany w kierunku zachodnim (dworzec) tworzy zespół śródmiejski charakteryzujący się największą intensywnością zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo - usługowej oraz usługowej. Brak jest natomiast wykształconego śródmiejskiego ośrodka usługowego. Struktury mieszkaniowe wykształcone zostały w północnej i wschodniej części miasta, przy czym posiadają one charakter otwarty (tzn. możliwości uzupełnień i przekształceń). Brak jest wykształconych ośrodków usługowych niższego rzędu. Wyraźnie określona jest zachodnia dzielnica przemysłowa posiadająca duże możliwości rozwoju oraz zachodnia dzielnica mieszkaniowa.

Generalna ocena struktury funkcjonalnej miasta kształtuje się następująco⁷⁸:

- zarysowany podział funkcjonalny nie jest tożsamy z modelowym układem jednostek strukturalnych,
- brak wykształconego centrum miejskiego i ośrodków niższego rzędu, istnieje fizyczna możliwość przekształcenia fragmentów zabudowy śródmiejskiej do pełnienia funkcji usługowych ogólnomiejskich,
- nie jest wyraźnie określona struktura terenów zieleni w pojęciu systemu ciągłego, istnieje natomiast możliwość stopniowego jej rozwoju,
- stopień wyposażenia w usługi jest niejednorodny, występują dysproporcje w rozmieszczeniu usług.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia podczas wyznaczania obszarów analitycznych zwrócono uwagę na: tereny mieszkaniowe, obszary niezamieszkałe, infrastrukturę drogową (układ ulic), występujące osiedla i uwarunkowania terenu (tj. ciek wodne, tereny zielone). Krok ten był bardzo ważny dlatego, że umożliwił odpowiednie zbieranie danych.

⁷⁵ Uchwała Nr XLVII/396/06 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 27 października 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Białogard z późn. zmianami (zmiana z 28 października 2009 r., z 8 listopada 2011 r., z 18 września 2013 r. oraz 24 lutego 2016 r.)

⁷⁶ Uchwała Nr V/27/2015 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie Programu Opieki nad Zabytkami dla miasta Białogard na lata 2015 – 2018 (stan na dzień 12.07.2017 r.)

⁷⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białogard (stan na 12.07.2017 r.)

⁷⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białogard (stan na 12.07.2017 r.)

Na podstawie w/w założeń obszar Miasta Białogard podzielono na 10 obszarów analitycznych, dla których wykonano analizy. Żaden z obszarów nie został wyłączony z analiz, każdy jest obszarem zamieszkałym. Szczegółowe informacje zostaną omówione dla każdej ze sfer oddzielnie w poniższych rozdziałach.

Zbieranie danych oraz agregacja danych do obszarów

Po wykonaniu wstępnej analizy stanu aktualnego, pozwalającej na zidentyfikowanie problemów występujących na terenie miasta Białogard i podziale miasta na obszary analityczne, przystąpiono do zebrania danych zagregowanych do obszarów, w celu zdiagnozowania natężenia sytuacji kryzysowej w poszczególnych obszarach. Niezwykle istotny na tym etapie był udział oraz zaangażowanie po stronie Urzędu Miasta Białogard, który był głównym źródłem danych oraz informacji. Dodatkowo dane pozyskano od Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, jednostek administracji zespolonej (Komenda Powiatowa Policji w Białogardzie, Powiatowy Urząd Pracy), instytucji monitoringu środowiska (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie) i innych rejestrów (Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej, Krajowy Rejestr Sądowy). Dane objęte ochroną danych osobowych, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 922) zbierano w formie zagregowanej do 10 obszarów analitycznych. Tym samym nie zostały udostępnione ani nie były przetwarzane dane osobowe. W podziale obszaru Miasta częściowo wzorowano się na podziale geograficznym, który najlepiej odzwierciedla zabudowę miasta, uwarunkowania przestrzenne oraz jego podział.

Tabela 15. Podział na obszary.

Nr obszaru	Opis	Ludność [os.]	Powierzchnia [km ²]
1	Ulice: Brzozowa, Jana Ciszewskiego, Dębowa, Fabryczna, Kazimierza Górskiego, Jaśminowa, Jarzębinowa, Kołobrzaska, Władysława Komara, Haliny Konopackiej, Janusza Kusocińskiego, Bronisława Malinowskiego, Olimpijska, Ogrodowa, Polna, Janusza Sidły, Kamili Skolimowskiej, Słoneczna, Sportowa, Świętego Brata Alberta, Świętej Jadwigi Śląskiej, Feliksa Stamma, Szpitalna, Stanisławy Walasiewiczówny, Wileńska	3 113	6,64
2	Ulice: Marcina Borzymowskiego, Czeska, Drzymały, Dworcowa, Grunwaldzka, Kasprowicza, Klonowa, Krótka, Lelewela, Lipowa, Ludowa, Magazynowa, Przejazdowa, Edwarda Raczyńskiego, Sądowa, Władysława Sikorskiego, Sybiraków, Zamkowa, 1 Maja	4 141	1,45
3	Ulice: Asnyka, Baczyńskiego, Dąbrowszczaków, Kochanowskiego, Bolesława Krzywoustego, Władysława Jagiełły, Łokietka, Mickiewicza, A. F. Modrzewskiego, Norwida, Jana Patrycego, Poetów, Pomorska, Bolesława Prusa, Przechodnia, M. Reja, Słowackiego, Juliana Tuwima,	3 903	2,81

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Białogard na lata 2017 – 2023

	Ustronie Miejskie, Wiślana, Wyspiańskiego, Zamoyskiego		
4	Ulice: Batalionów Chłopskich, Chodkiewicza, Kolejowa, 8 Marca, Nadbrzeżna, Płowiecka, Sobieskiego, Świdwińska, Wojska Polskiego, Zaułek Drzewny	1 648	0,35
5	Ulice: Batorego, Grottgera, Grunwaldzka Boczna, Konopnickiej, Kopernika, Kościelna, Kościuszki, Krasińskiego, Lindego, Matejki, Młynarska, Najświętszej Marii Panny, Plac Wolności, Reymonta, Rycerska, Henryka Siemiradzkiego, Spichrzowa, Spółdzielcza, Świętochowskiego, Staromiejska	1 107	0,15
6	Ulice: Bolesława Śmiałego, Księcia Bogusława X, Gryfitów, Kazimierza Wielkiego, Jagiellonów, Mestwina, Stanisława Augusta Poniatowskiego, Wazów	1 288	0,91
7	Ulice: Zygmunta Augusta, Grażyny Bacewicz, Bolesława Chrobrego, Chopina, Elbląska, Henryka Mikołaja, Góreckiego, Górnośląska, Św. Jerzego, Mieczysława Karłowicza, Krzysztofa Klenczona, Jana Kiepury, Krzysztofa Komedy, W. Lutosławskiego, Witolda Małcużyńskiego, Moniuszki, Muzyczna, Tadeusza Nalepy, Czesława Niemena, Noskowskiego, Nowowiejskiego, Obotrytów, Ogińskiego, Ignacego Paderewskiego, Piastów, Artura Rubinsteina, Sienkiewicza, Karola Szymanowskiego, Tadeusza Sygietyńskiego, Henryka Walezego, Wieniawskiego, Zwycięstwa	3 797	1,53
8	Ulice: Aldony, Księdza Czesława Berki, Gdyńska, Klementyny Hoffmanowej, Kaszubska, Kórnicka, Krakowska, Krakusa i Wandy, Leśna, Lutyków, Mieszka I, Nowa, Józefa Piłsudskiego, Podhalańska, Podlaska, Połczyńska, Curie Skłodowskiej, Stryjska, Tatrzańska, Wadowicka, Wawelska, Wiejska, Witkacego, Zakopiańska, Zapolskiej	2 641	3,30
9	Ulice: Cicha, Gnieźnińska, Kiselice Małe, Kiselice Duże, Łąkowa, Malinowa, Miła, Połczyńska Boczna, Poznańska, Rolna, Szosa Połczyńska, Truskawkowa, Wiśniowa, Wrocławska, Zielona	1 035	6,37
10	Ulice: Chocimska, Energetyków, Koszalińska, Królowej Jadwigi, W. Obryckiego, Przemysłowa, J. Rogowskiego, Słowińska, Wodna	355	2,24

Obszar nr 1

Obszar położony w zachodniej części miasta. Jest największym obszarem oraz jednym z większych pod kątem liczebnościowym. Przez obszar przepływa rzeka Parsęta oraz znajduje się duże osiedle mieszkaniowe - Osiedle Olimpijczyków. Zachodnią i południową część obszaru stanowi granica administracyjna miasta, wschodnią część ulica Ogrodowa, północną ulica Kołobrzaska (DW 163). Na obszarze znajdują się także tereny przemysłowe, powstają osiedla domów jednorodzinnych.

Obszar nr 2

Obszar położony w środkowo – zachodniej części miasta. Jest obszarem gdzie mieszka najwięcej mieszkańców. Zachodnią część obszaru wyznacza DW 166 i południową część obszaru wyznacza ulica

Chocimska, wschodnią wyznacza ulica Dąbrowszczaków, Bolesława Śmiałego i Zwycięstwa, południową wyznacza ulica Grunwaldzka. Na terenie obszaru znajduje się dworzec PKP, przystanek PKS oraz bus. Występują liczne wielorodzinne budynki mieszkalne.

Obszar nr 3

Obszar położony w północnej części miasta. Jest jednym z większych obszarów pod kątem liczebnościowym. Na jego terenie zlokalizowane jest duże osiedle mieszkaniowe – Osiedle Wyspiańskiego, liczna zabudowa wielorodzinna (kamienice) oraz domy jednorodzinne. Zachodnią część obszaru wyznacza ulica 1 Maja, południową część obszaru wyznacza ulica Grunwaldzka, wschodnią wyznacza ulica Zwycięstwa, północną wyznacza granica administracyjna miasta. Na terenie obszaru znajduje się las komunalny oraz park im. prof. Leona Mroczkiewicza.

Obszar nr 4

Obszar położony w środkowej części miasta. Jest jednym z mniejszych obszarów. Przez obszar przepływa rzeka Liśnica i Kanał Ulgi. Zachodnią część obszaru wyznacza ulica Wojska Polskiego, południową część obszaru wyznacza ulica Kołobrzeska, wschodnią wyznacza ulica Połczyńska, północną część obszaru stanowi ulica Batalionów Chłopskich. Na obszarze dominuje zabudowa wielorodzinna (kamienice). Charakterystyczna dla niego jest niezagospodarowana przestrzeń publiczna po byłych ogrodach działkowych wzdłuż rzeki Liśnicy (przy ul. Zaulek Drzewny).

Obszar nr 5

Obszar położony w środkowej części miasta (Stare Miasto). Jest mniejszym obszarem. Obszar otacza rzeka Liśnica. Zachodnią część obszaru wyznacza ulica Młynarska, południową część obszaru wyznacza ulica Batalionów Chłopskich, wschodnią wyznacza ulica Józefa Piłsudskiego, północną część wyznacza ulica Kościuszki. Obszar charakteryzuje się ścisłą zabudową kamienicową. Na jego terenie występują liczne obiekty objęte ścisłą ochroną konserwatorską.

Obszar nr 6

Obszar położony w północnej części miasta. Jest jednym z mniejszych obszarów. Zachodnią część obszaru wyznacza ulica Dąbrowszczaków, południową część obszaru wyznacza ulica Bolesława Śmiałego, wschodnią wyznacza ulica Zwycięstwa, północną część obszaru stanowi granica administracyjna. Na terenie obszaru znajduje się duże osiedle mieszkaniowe, a w jego bezpośrednim sąsiedztwie – rodzinne ogrody działkowe.

Obszar nr 7

Obszar położony w północnej – wschodniej części miasta. Jest jednym z większych obszarów pod kątem liczebnościowym. Na terenie obszaru znajduje się osiedle mieszkaniowe - Osiedle Chopina. Dominuje na nim jednak zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Charakterystycznym elementem obszaru jest także zlokalizowany przy ul. Moniuszki kompleks sportowo-rekreacyjny. Zachodnią część obszaru wyznacza ulica Zwycięstwa, południową część obszaru wyznacza ulica Moniuszki, wschodnią i północną część stanowi granica administracyjna miasta.

Obszar nr 8

Obszar położony we wschodniej części miasta. Na terenie obszaru znajdują się dwa osiedla - Osiedle Obotrytów i im. Księdza Czesława Berki. Dominującą zabudową jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Zachodnią część obszaru wyznacza ulica Józefa Piłsudskiego i Połczyńska, południową część obszaru wyznacza DW 163, wschodnią część stanowi granica administracyjna miasta, północną ulica Moniuszki.

Obszar nr 9

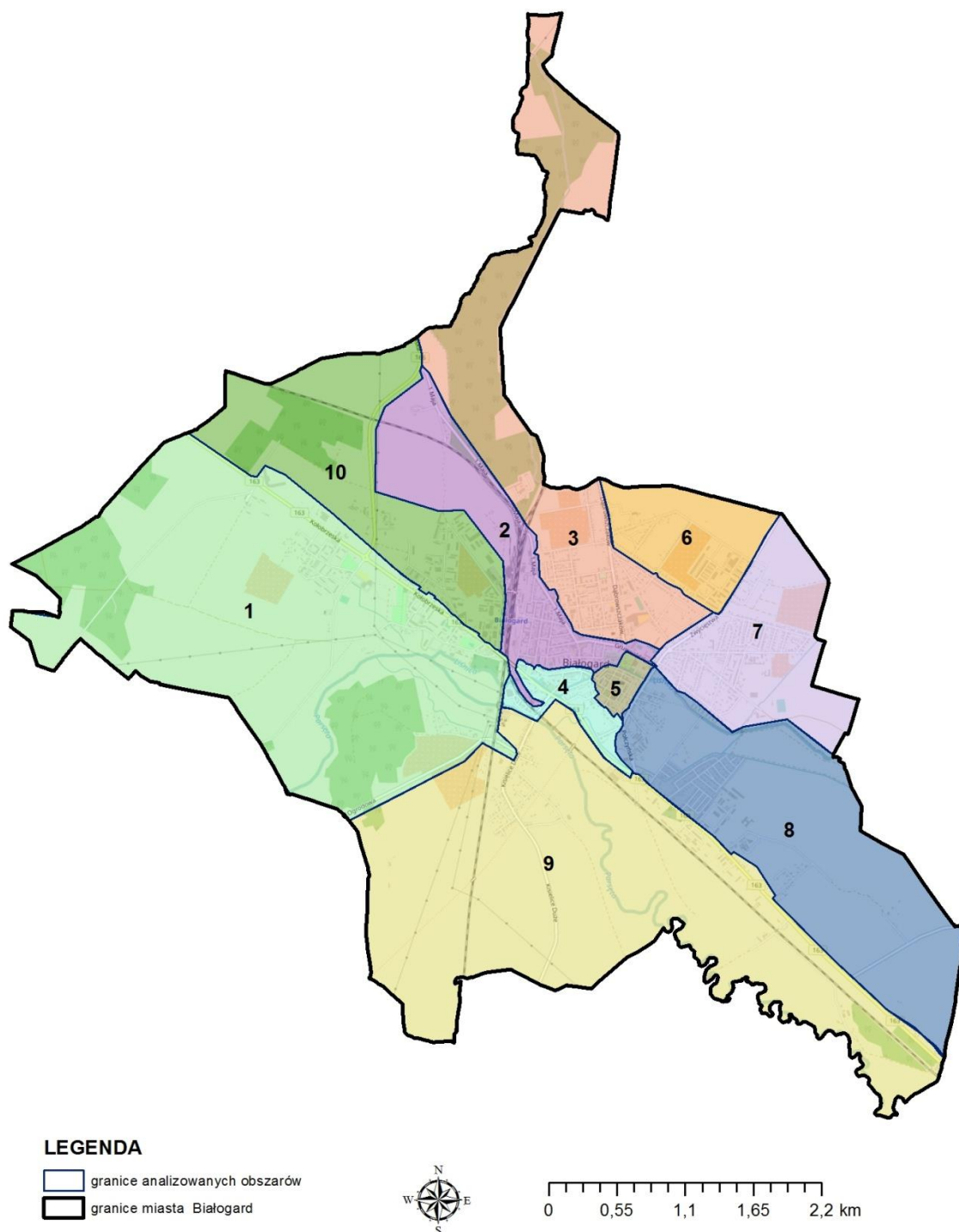
Obszar położony w południowo – wschodniej części miasta. Jest jednym z większych pod kątem powierzchni. Przez obszar przepływa rzeka Parsęta. Zachodnią część obszaru stanowi ulica Ogrodowa, północną część DW 163, wschodnią i południową część stanowi granica administracyjna miasta. Na obszarze występuje zabudowa jednorodzinna i wielorodzinna. Część terenu stanowią także pola uprawne, łąki. Wzdłuż ul. Szosa Połczyńska występują liczne przedsiębiorstwa.

Obszar nr 10

Obszar położony w zachodniej części miasta. Jest najmniejszym obszarem pod kątem liczby mieszkańców. Zachodnią część obszaru stanowi granica administracyjna miasta, południową część DW 163, wschodnią i północną część DW 166. Obszar z dominującą funkcją przemysłową, z nielicznymi zabudowaniami mieszkalnymi.

Obszary analityczne nr 1 i 9 są największymi obszarami i zajmują odpowiednio 6,64 km² i 6,36 km². Zajmują one 25,80% i 24,73% łącznej powierzchni Miasta Białogard. Oba obszary przekraczają już kryterium powierzchniowe (20% powierzchni gminy). Przyczyną tego stanu jest fakt, że część terenów wchodzących w skład obszarów stanowią tereny przemysłowe, niezamieszkałe.

Podział miasta na obszary analityczne prezentuje poniższa mapa.

Rysunek 5. Podział Miasta Białogard na obszary analityczne.

Przygotowanie oraz analiza danych

Z uwagi na nierówną liczbę mieszkańców w poszczególnych obszarach oraz różne uwarunkowania przestrzenne konieczne było przeliczanie większości danych na wskaźniki względne.

Wykorzystano dwa wskaźniki:

Liczebność zjawiska w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Wskaźnik koncentracji – wyrażany jako stosunek nagromadzenia problemów w analizowanym obszarze, w stosunku do całego obszaru miasta – [liczba obserwacji zjawiska w obszarze / liczba mieszkańców obszaru] / [liczba obserwacji zjawiska w mieście / liczba mieszkańców miasta].

Do oceny każdego wskaźnika pod względem występowania stanu kryzysowego wykorzystano metodę porównywania wartości danego wskaźnika do wartości referencyjnej tj. średniej dla miasta.

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, największą uwagę w diagnozie, powinno poświęcić się sferze społecznej i to ona powinna odegrać decydującą rolę w procesie wyznaczania obszaru zdegradowanego. Zgodnie z tymi zaleceniami w kolejnym kroku przeprowadzono wagowanie wskaźników, tj. nadanie im odpowiedniej ważności. Przyjęto trzystopniową skalę wagowania (1-3). Dla wskaźników ze sfery społecznej przyjęto wagę – 3, ze sfery gospodarczej wagę – 1, ze sfery przestrzenno – funkcjonalnej wagę – 2, sfery technicznej wagę – 1 i dla sfery środowiskowej wagę – 3.

Wagowanie danych nie zmniejsza ważności poszczególnych problemów, a tym bardziej ich nie bagatelizuje. Dzięki zastosowanej metodzie, wszystkie dane, w mniejszym lub większym stopniu, wpływają na występowanie, rozmieszczenie oraz intensywność sytuacji kryzysowej i odzwierciedlają tym samym jej całkowite nagromadzenie. Wagowanie ma na celu uwydatnienie najważniejszych, z punktu widzenia rewitalizacji problemów społecznych. W tabeli poniżej zestawiono wskaźniki, których użyto w celu określenia poziomu natężenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych obszarach, wraz z przypisanymi im wagami.

Tabela 16. Zestawienie wykorzystanych wskaźników wraz z przypisanymi im wagami⁷⁹.

Lp.	Wskaźnik	Waga	Sfera
1	Liczba osób w wieku produkcyjnym do liczby osób w wieku poprodukcyjnym	3	Spoleczna
2	Liczba osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 100 osób	3	Spoleczna
3	Liczba osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym	3	Spoleczna
4	Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na alkoholizm w przeliczeniu na 100 osób	3	Spoleczna
5	Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na niepełną rodzinę w przeliczeniu na 100 osób	3	Spoleczna

⁷⁹ Opracowanie własne w oparciu o Wytyczne Ministerstwa Rozwoju i Instytucji Zarządzającej.

Lp.	Wskaźnik	Waga	Sfera
6	Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na wielodzietność w przeliczeniu na 100 osób	3	Społeczna
7	Liczba przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób	3	Społeczna
8	Liczba wszczętych procedur "Niebieska karta" w przeliczeniu na 100 osób	3	Społeczna
9	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób	1	Gospodarcza
10	Liczba obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków, objętych ścisłą ochroną konserwatorską w przeliczeniu na 100 osób	2	Przestrzenno-funkcjonalna
11	Udział dróg o złym stanie technicznym w ogólnej długości dróg	2	Przestrzenno-funkcjonalna
12	Liczba budynków wymagających działań termomodernizacyjnych w przeliczeniu na 100 osób	1	Techniczna
13	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków	1	Techniczna
14	Procent powierzchni obszaru, na którym występują przekroczenia dopuszczalnego stężenia B α P	3	Środowiskowa

Przy analizie każdego ze wskaźników dla każdego z obszarów analitycznych określono skalę danego negatywnego zjawiska. Przyjęta została pięciostopniowa skala (0-4). Skala 0 była określana dla wartości poniżej średniej dla miasta, 1 – powyżej średniej, 2 – odstępstwo o 25% od średniej, 3 – odstępstwo o 50% i 4 – odstępstwo o 75%.

Utworzenie wykresów danych

Wszystkie zebrane dane po ich agregacji do poszczególnych obszarów, zostały przedstawione na wykresach, które indywidualnie zostały opisane w kolejnych podrozdziałach. Wykresy oddają w sposób przejrzysty, czy na danym obszarze występuje dany problem w stopniu większym niż w odniesieniu do pozostałych obszarów.

Nałożenie (sumowanie) problemów

Po przygotowaniu wykresów dla poszczególnych problemów oraz po przeprowadzeniu opisanych we wcześniejszych punktach kroków możliwe było przygotowanie mapy zbiorczej, która jest wynikiem sumowania poszczególnych kategorii problemów przemnożonych przez ich wagę. Wyniki tej analizy umożliwiły wyznaczenie obszarów zdegradowanych, a w dalszym kroku obszarów rewitalizacji.

Podsumowanie wyników analiz

Był to ostatni etap diagnozy, którego celem było wyciągnięcie wniosków oraz zebranych danych. W szczególowy sposób został on opisany podczas wyboru obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.

W celu wyznaczenia stanu kryzysowego, poddano analizie pięć sfer:

- społecznej,
- gospodarczej,
- technicznej,
- środowiskowej,
- przestrzenno – funkcjonalnej.

5.2. Strefa społeczna

W celu identyfikacji niekorzystnych trendów demograficznych posłużono się dwoma wskaźnikami: liczba osób w wieku produkcyjnym do liczby osób w wieku poprodukcyjnym oraz liczba osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Demografia

Obecnie w Białogardzie, podobnie jak w całej Polsce, zachodzą zmiany w strukturze demograficznej. Związane są one przede wszystkim ze zjawiskiem „starzenia się” społeczeństwa, które charakteryzuje się wzrostem udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców. Proces ten spowodowany jest to m.in. wydłużaniem się życia, zmianą promowanego modelu rodziny, spadkiem przyrostu naturalnego czy polityką społeczną państwa.

Na podstawie danych Urzędu Miasta Białogard ustalono, że w 2015 r. liczba osób w wieku poprodukcyjnym wyniosła – 3 657, w wieku produkcyjnym – 15 260, a przedprodukcyjnym – 4 111.

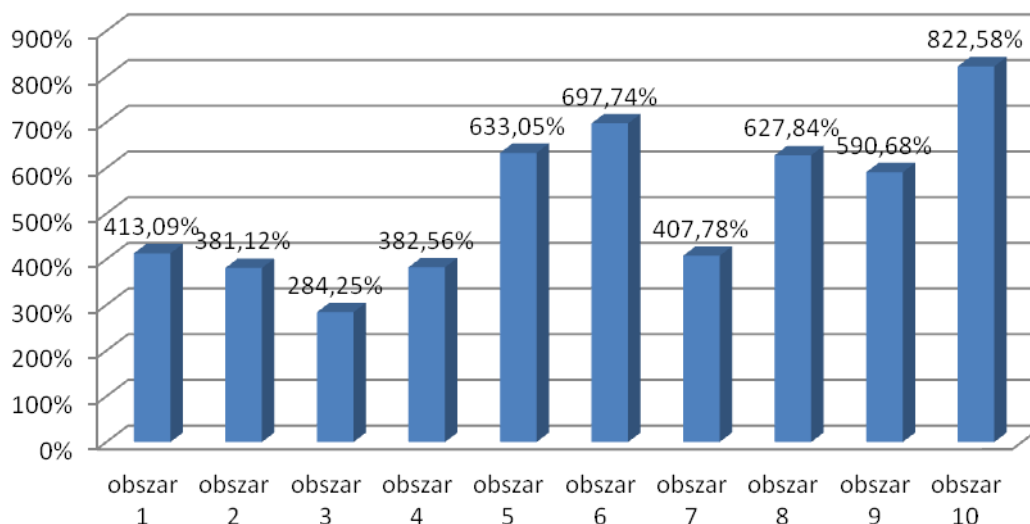
Najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkuje obszar nr 3 – 857, najmniej zaś obszar nr 10 – 31. Z kolei obszar nr 2 skupia najwięcej osób w wieku produkcyjnym – 2 664, a obszar nr 10 – tylko 255. Najwięcej osób w wieku przedprodukcyjnym jest na obszarze nr 2 – 778, najmniej na obszarze nr 10 – 69.

Średnie obciążenie demograficzne (liczba osób w wieku produkcyjnym od osób w wieku poprodukcyjnym) dla miasta wynosi 524,07%. Niekorzystna sytuacja występuje w przypadku, gdy wskaźnik osiągnie wartość mniejszą od wartości średniej dla miasta.

Tabela 17. Liczba osób w wieku produkcyjnym do liczby osób w wieku poprodukcyjnym⁸⁰.

Nr obszaru	Liczba osób w wieku produkcyjnym do liczby osób w wieku poprodukcyjnym	Skala
1	413,09%	1
2	381,12%	2
3	284,25%	2
4	382,56%	2
5	633,05%	0
6	697,74%	0
7	407,78%	1
8	627,84%	0
9	590,68%	0
10	822,58%	0
Miasto	524,07%	-

Dane zawarte w tabeli prezentuje poniższy wykres:

Rysunek 6. Liczba osób w wieku produkcyjnym do liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Powyższe dane obrazują, że na terenie miasta występuje znaczne zróżnicowanie w zakresie wartości tego wskaźnika. Wartościami odbiegającymi znacznie poniżej średniej dla miasta cechują się obszary: 1, 2, 3, 4 i 7. Są to obszary demograficznie stare, zamieszkałe głównie przez osoby starsze, będące już poza wiekiem rozrodczym. W granicach tych obszarów znajdują się także dzielnice domów jednorodzinnych (np. obszar nr 1), ale poziom ich zasiedlenia przez ludzi młodych jest jeszcze niewielki. Jako obszar demograficznie młody scharakteryzować należy obszar nr 6 i 10. To obszary znajdujące się poza centrum miasta, w bezpośrednim sąsiedztwie terenów przemysłowych.

⁸⁰ Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Białogard.

Niepełnosprawność

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy⁸¹, mogącą w konsekwencji prowadzić do wykluczenia społecznego. W celu zbadania natężenia problemu niepełnosprawności na terenie Białogardu posłużono się wskaźnikiem liczba osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 100 osób.

Na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie ustalono, że liczba osób niepełnosprawnych zamieszkujących miasto w 2015 roku wyniosła 2 585. W tym osoby niepełnosprawne z orzeczonym stopniem niepełnosprawności w stopniu lekkim – 674 osoby, w stopniu umiarkowanym – 1 161 osoby i w stopniu znacznym – 750 osób. Jako osoby bezrobotne zarejestrowanych było 96 osób niepełnosprawnych, w tym z orzeczonym stopniem niepełnosprawności w stopniu lekkim – 85 osób, w stopniu umiarkowanym – 11 osób.

Dla całego miasta wskaźnik osiągnął wartość 11,23. Sytuację kryzysową w odniesieniu do tego wskaźnika odnotowano w przypadku trzech z analizowanych obszarów. Najwyższą wartość osiągnął na obszarze nr 5 – 15,90. Wartości poniżej średniej stwierdzono na obszarach nr 3, 7, 8, 9 i 10.

Tabela 18. Liczba osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 100 osób⁸².

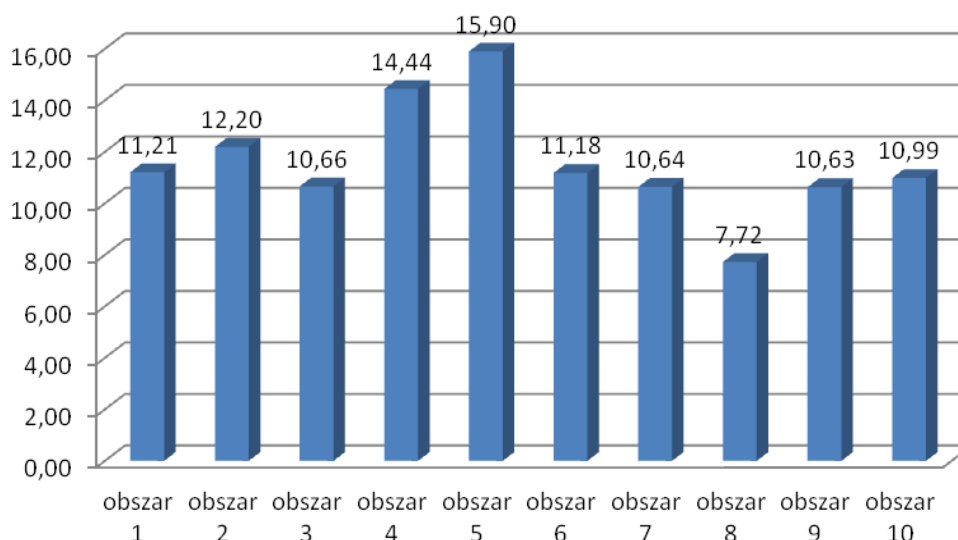
Nr obszaru	Liczba osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 100 osób	Wskaźnik koncentracji	Skala
1	11,21	1,00	0
2	12,20	1,09	1
3	10,66	0,95	0
4	14,44	1,29	2
5	15,90	1,42	2
6	11,18	1,00	0
7	10,64	0,95	0
8	7,72	0,69	0
9	10,63	0,95	0
10	10,99	0,98	0
Miasto	11,23	1,00	-

⁸¹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. ,poz. 2046, z późn. zm.).

⁸² Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie.

Dane znajdujące się w powyższej tabeli zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Rysunek 7. Liczba osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 100 osób.

Beneficjenci świadczeń przyznawanych przez MOPS z uwagi na niepełnosprawność to osoby posiadające przynajmniej umiarkowany stopień niepełnosprawności, spełniające kryterium dochodowe z ustawy o pomocy społecznej. Jeśli chodzi o rodzaj niepełnosprawności, to jest to niepełnosprawność nabyta (osoby z niepełnosprawnością wrodzoną posiadają bowiem świadczenia z ZUS). Najczęściej występujące schorzenia wśród tej grupy to schorzenia: neurologiczne, psychiczne i ruchowe (w tym osoby leżące, ale nie poruszające się na wózku – osoby na wózkach inwalidzkich to beneficjenci Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie). To osoby powyżej 40 roku życia, które z uwagi na swoją niepełnosprawność wypadły z rynku pracy (głównie są to osoby w wieku produkcyjnym; nieliczna grupa beneficjentów to osoby w wieku poprodukcyjnym, które z uwagi na krótki staż pracy nie otrzymały świadczeń z ZUS). Wśród tej grupy osób nie ma zatem osób pracujących – nie spełniłyby bowiem kryterium dochodowego z ustawy o pomocy społecznej. MOPS podejmował próby aktywizacji zawodowej tej grupy beneficjentów, jednak okazały się nieskuteczne. Starania Ośrodka skierowane są tylko do nielicznych osób z tej grupy – większość posiada na tyle poważne schorzenia, że ciężko jest podjąć działania mające na celu powrót na rynek pracy. Dodatkową przeszkodą jest niechęć beneficjentów w podejmowaniu zatrudnienia w obawie przed utratą zasiłku. Wyjątek od tej zasady stanowią nieliczni beneficjenci, którzy biorą udział w pracach społeczno – użytecznych (dochód uzyskany z tych prac nie wlicza się do kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej). Pozostała grupa osób to beneficjenci korzystający ze wsparcia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Wśród tych beneficjentów znaczną grupę tworzą osoby posiadające lekki stopień niepełnosprawności, umożliwiający podjęcie zatrudnienia.

Podsumowanie:

Z uwagi na znaczną liczbę osób niepełnosprawnych oraz postępujący proces starzenia się społeczeństwa w mieście Białogard należy podjąć i wdrożyć działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu tej grupy osób (działania „miękkie” z zakresu aktywizacji społecznej lub zawodowej, rozwoju oferty kulturalnej oraz infrastrukturalne - poprzez uwzględnienie likwidacji barier architektonicznych, utrudniających poruszanie się).

Kolejny wskaźnik wykorzystany w diagnozie związany był z ustaleniem poziomu bezrobocia na poszczególnych obszarach analitycznych. W tym celu posłużono się wskaźnikiem liczby osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym.

Bezrobocie

Bezrobocie to jeden z najpoważniejszych problemów, który dotyczy zarówno sytuacji gospodarczej, jak i społecznej oraz ma ogromny wpływ na codzienne życie wielu osób. Wysoki poziom bezrobocia ma negatywny wpływ na rozwój obszarów, a jego skutkiem może być szereg negatywnych zjawisk społecznych. Brak pracy prowadzi do pogorszenia sytuacji materialnej osób bezrobotnych, a w dłuższej perspektywie do ubóstwa, a nawet wykluczenia społecznego tych osób.

Analizując lata 2010 – 2015 można zauważyć, że stopa bezrobocia w Mieście Białogard utrzymuje się na stałym kilkunastoprocentowym poziomie. Ta sytuacja dowodzi, że bezrobocie jest dużym problemem społecznym, z którym bardzo trudno walczyć w sposób skuteczny. Na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Białogardzie na koniec 2015 r. w Mieście Białogard zarejestrowanych było 1 722 osób bezrobotnych. Najwięcej osób bezrobotnych zdiagnozowano na obszarze nr 2 – 446 osób, najmniej natomiast na obszarze nr 10 – 27 osób.

Podczas analizy ustalono, że dla miasta stopa bezrobocia wyniosła 11,2%⁸³. Wyższy poziom stopy bezrobocia niż średni dla miasta zdiagnozowano na trzech obszarach – 2, 4, 5. Najwyższą wartość wskaźnik osiągnął na obszarze nr 5 – 24,23%. Najwyższa aktywność zawodowa wystąpiła zaś na obszarze nr 6. Na obszarach nr 1, 3, 6, 7, 8, 9 i 10 wskaźnik osiągnął wartość poniżej średniej dla miasta.

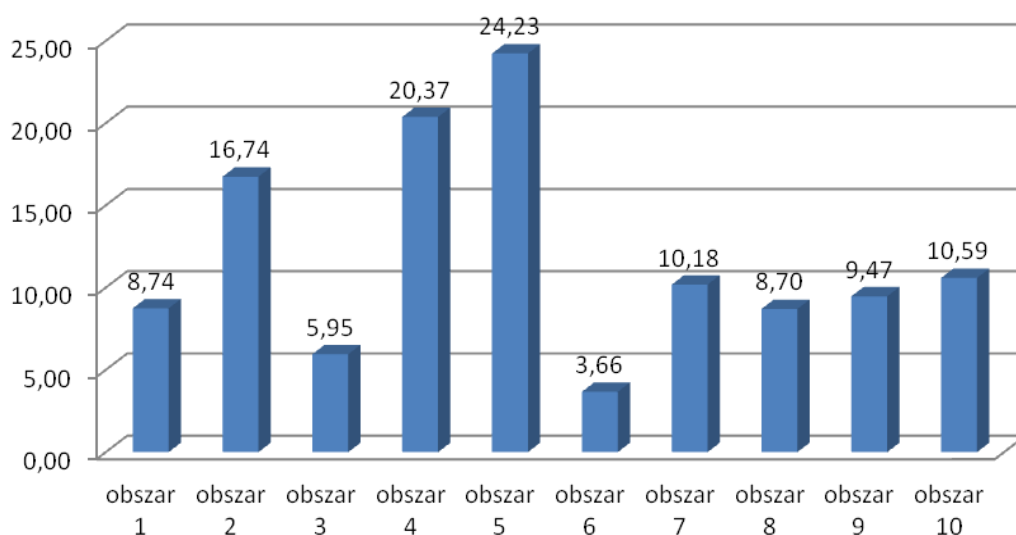
---

⁸³ Dane PUP w Białogardzie.

Tabela 19. Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym⁸⁴.

Nr obszaru	Liczba osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym	Wskaźnik koncentracji	Skala
1	8,74	0,78	0
2	16,74	1,49	2
3	5,95	0,53	0
4	20,37	1,81	4
5	24,23	2,15	4
6	3,66	0,33	0
7	10,18	0,90	0
8	8,70	0,77	0
9	9,47	0,84	0
10	10,59	0,94	0
Miasto	11,25	1,00	-

Dane zawarte w tabeli przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Rysunek 8. Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Kolejna grupa wskaźników posłużyła do zdiagnozowania ewentualnego poziomu ubóstwa mieszkańców oraz jego przyczyny. W tym celu wykorzystano trzy wskaźniki: liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na alkoholizm w przeliczeniu na 100 osób, liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na niepełną rodzinę w przeliczeniu na 100 osób oraz liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na wielodzietność w przeliczeniu na 100 osób.

⁸⁴ Dane PUP w Białogardzie.

Alkoholizm

Problemy alkoholowe są obecnie najbardziej niezależną socjodemograficznie cechą, która pojawia się bez względu na wykształcenie, płeć, wiek czy też stan cywilny osoby uzależnionej⁸⁵. Poważnym problemem współwystępującym z chorobą alkoholową jest problem patologii społecznej, w tym przestępstwa (w tym przeciwko rodzinie) i wykroczenia popełnione przez osoby nietrzeźwe. Przyczyną alkoholizmu jest szereg czynników, zarówno natury biologicznej, psychologicznej jak i społecznej. Alkohol spożywany w nadmiarze ma swoje konsekwencje dla stanu psychicznego, fizycznego i społecznego osoby uzależnionej, które powodują m.in. zmniejszenie aktywności zawodowej i społecznej oraz zaburzenia w spełnianiu wszystkich elementarnych funkcji rodziny, co przekłada się na analizowaną sferę społeczną⁸⁶.

Według danych statystycznych Komendy Powiatowej Policji w Białogardzie w 2015 roku:

- zatrzymano do wytrzeźwienia 254 osoby (wzrost w stosunku do 2014 roku o 34%),
- sprawcy przestępstw pod wpływem alkoholu – 115 (wzrost w stosunku do 2014 roku o 9%),
- spożywanie alkoholu w miejscach objętych zakazem – 1 697.

Wnioski o skierowanie na leczenie uzależnienia od alkoholu w 2015 roku – 47, w tym z Policji – 27, z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – 15, od rodziny – 5.

W 2015 r. z pomocy udzielanej przez MOPS w ramach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej skorzystało 1 290 rodzin, w tym w 29 z przyczyn uzależnienia przynajmniej jednego członka rodziny od alkoholu.

Problemy alkoholowe mogą być przyczyną kolejnych problemów społecznych jak przemoc w rodzinie i bezdomność, czy też bezrobocie, prowadzące w konsekwencji do ubóstwa. Analiza liczby rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na alkoholizm w przeliczeniu na 100 osób pokazuje na analizowanych obszarach problem występuje i gdzie jest największy.

Na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej ustalono wartość referencyjną dla całego miasta na poziomie 0,13. Największa koncentracja problemu ubóstwa rodzin wynikającego z alkoholizmu ma miejsce na obszarze nr 5. Na tym obszarze wskaźnik osiągnął wartość 0,45. Na obszarach nr 4, 7, 9 i 10 żadna z zamieszkujących tam rodzin nie otrzymała świadczenia z uwagi na alkoholizm.

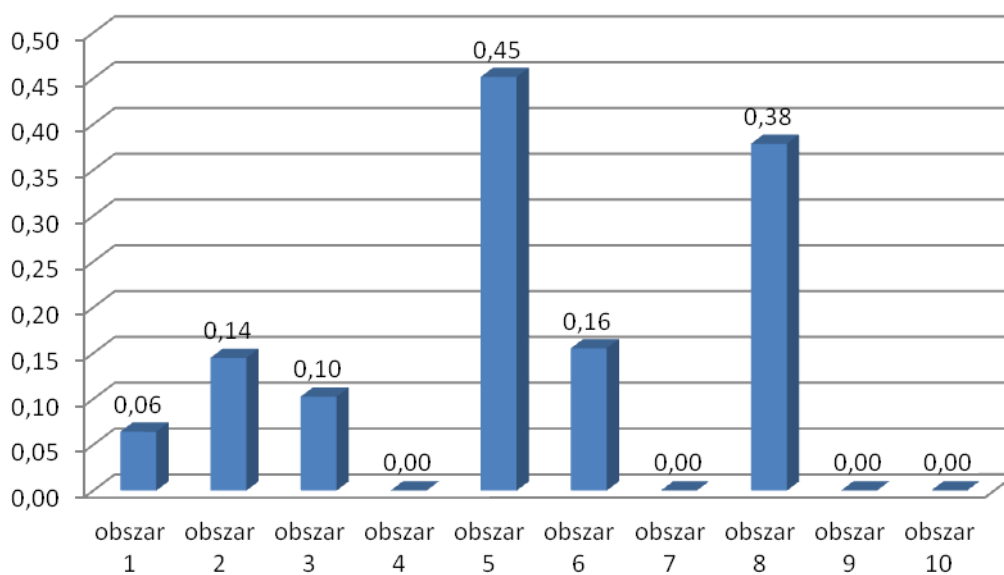
⁸⁵ Wnuk M., Marcinkowski J. T., *Alkoholizm – przegląd koncepcji oraz metod leczenia*, Hygeia Public Health 2012 r.

⁸⁶ Frąckowiak M., Motyka M., *Charakterystyka problemów społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu*, Hygeia Public Health 2015 r.

Tabela 20. Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na alkoholizm w przeliczeniu na 100 osób⁸⁷.

Nr obszaru	Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na alkoholizm w przeliczeniu na 100 osób	Wskaźnik koncentracji	Skala
1	0,06	0,51	0
2	0,14	1,15	1
3	0,10	0,81	0
4	0,00	0,00	0
5	0,45	3,59	4
6	0,16	1,23	1
7	0,00	0,00	0
8	0,38	3,01	4
9	0,00	0,00	0
10	0,00	0,00	0
Miasto	0,13	1,00	

Dane znajdujące się w powyższej tabeli zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Rysunek 9. Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na alkoholizm w przeliczeniu na 100 osób.

⁸⁷ Opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie.

Rodzina niepełna

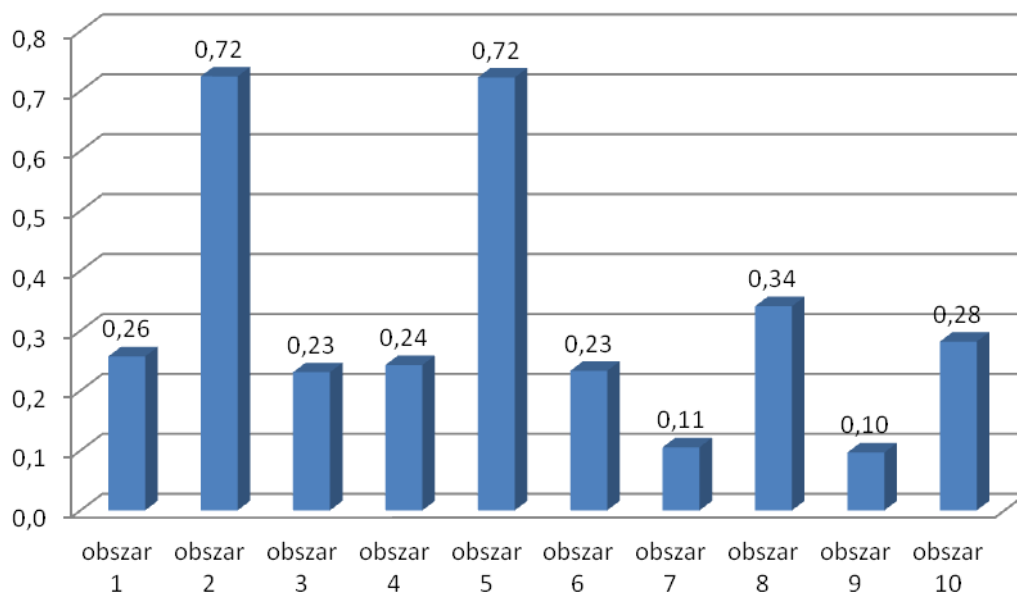
W oparciu o dane z MOPS ustalono obszary, na których ubóstwo powiązane jest ściśle z funkcjonowaniem w rodzinie niepełnej. Do celu wykorzystany został wskaźnik: liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na niepełną rodzinę w przeliczeniu na 100 osób. Jego wartość dla całego miasta ustalono na poziomie 0,33. Sytuację kryzysową – ubóstwo rodzin związane z niepełną rodziną zanotowano na obszarze nr 2 oraz nr 5 (wskaźnik dla tych obszarów osiągnął wartość na poziomie 0,72). Na obszarze nr 7 i 9 wskaźnik miał wartość znacznie niższą niż średnia dla miasta – odpowiednio 0,11 i 0,10.

Tabela 21. Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na niepełną rodzinę w przeliczeniu na 100 osób⁸⁸.

Nr obszaru	Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na niepełną rodzinę w przeliczeniu na 100 osób	Wskaźnik koncentracji	Skala
1	0,26	0,77	0
2	0,72	2,17	4
3	0,23	0,69	0
4	0,24	0,73	0
5	0,72	2,16	4
6	0,23	0,70	0
7	0,11	0,32	0
8	0,34	1,02	1
9	0,10	0,29	0
10	0,28	0,84	0
Miasto	0,33	1,00	-

Poniższy wykres przedstawia rozkład liczby rodzin, którym przyznano świadczenia z uwagi na niepełną rodzinę w przeliczeniu na 100 osób.

⁸⁸ Opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie.

Rysunek 10. Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na niepełną rodzinę w przeliczeniu na 100 osób.

Wielodzietność

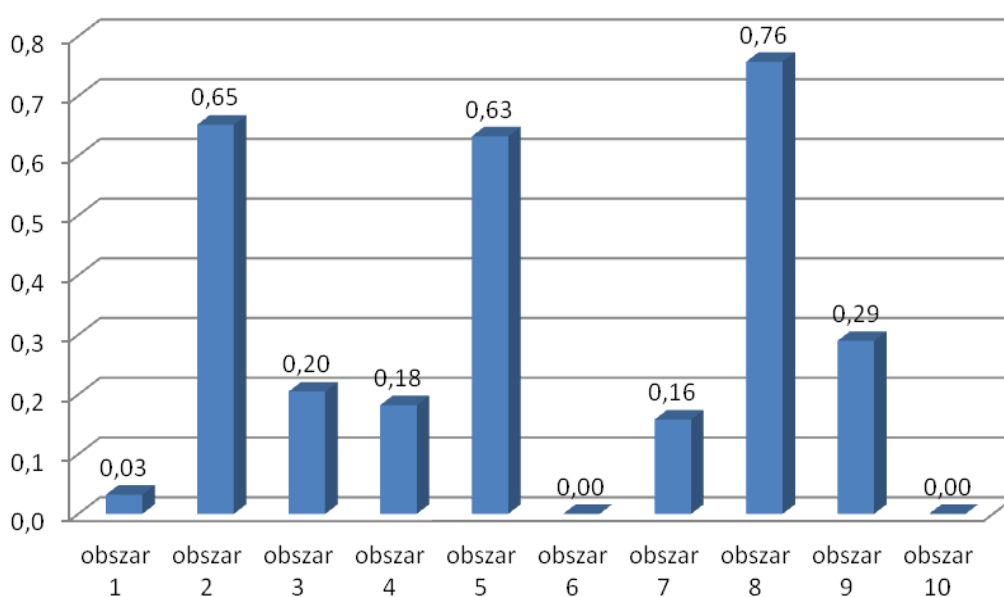
Rodziny wielodzietne statystycznie gorzej radzą sobie z problemami ekonomicznymi. Również w tych rodzinach, jeżeli wystąpi dysfunkcjonalność – towarzyszące jej negatywne zjawiska społeczne nasilają się i statystycznie trwają dłużej niż w rodzinie małodziejnej. Rodziny te ze względu na niższy dochód na osobę w gospodarstwie domowym często borykają się z ubóstwem i wymagają wsparcia finansowego. Zjawisko to jest również ściśle powiązane z brakiem aktywności zawodowej jednego z rodziców, który rezygnuje lub nie podejmuje pracy z uwagi na opiekę nad małoletnimi dziećmi (np. niewystarczająca liczba miejsc w żłobku i przedszkolu).

Dane otrzymane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej pozwoliły określić obszary, na których ubóstwo powiązane jest ściśle z funkcjonowaniem w rodzinie wielodzietnej. Do tego celu posłużono się wskaźnikiem: liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na wielodzietność w przeliczeniu na 100 osób. Wartość referencyjna dla całego miasta ustalona została na poziomie 0,33. Największe odchylenie wartości wskaźnika od średniej (koncentracja rodzin wielodzietnych borykających się z problemem ubóstwa) zanotowano na obszarze nr 8 – 0,76. Na obszarach nr 6 i 10 wskaźnik osiągnął poziom 0 – o pomoc do MOPS nie wystąpiła żadna rodzina wielodzietna.

Tabela 22. Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na wielodzietność w przeliczeniu na 100 osób⁸⁹.

Nr obszaru	Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na wielodzietność w przeliczeniu na 100 osób	Wskaźnik koncentracji	Skala
1	0,03	0,10	0
2	0,65	2,00	4
3	0,20	0,63	0
4	0,18	0,56	0
5	0,63	1,94	4
6	0,00	0,00	0
7	0,16	0,49	0
8	0,76	2,33	4
9	0,29	0,89	0
10	0,00	0,00	0
Miasto	0,33	1,00	-

Dane zawarte w tabeli zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Rysunek 11. Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na wielodzietność w przeliczeniu na 100 osób.

Podsumowanie:

Przeprowadzona analiza kolejnej grupy wskaźników wskazała obszary, których mieszkańcy borykają się z problemem braku zatrudnienia oraz na których zamieszkują rodziny korzystające z pomocy MOPSu,

⁸⁹ Opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie.

borykające się z problemem ubóstwa powiązanych z alkoholizmem, wielodzietnością czy funkcjonowaniem w rodzinie niepełnej. W celu zahamowania tych negatywnych zjawisk należy podjąć działania prowadzące do zmiany sytuacji życiowej rodzin z tych obszarów – działania z zakresu aktywizacji zawodowo-społecznej. Przy konstruowaniu zadań uwzględnić należy także potrzeby dzieci i młodzieży w nich się wychowujących, by w przyszłości uniknąć przez nich powielania problemów z domu rodzinnego.

Poziom bezpieczeństwa został zbadany za pomocą dwóch wskaźników: liczba przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz liczba wszczętych procedur „Niebieska karta” w przeliczeniu na 100 osób.

Przestępczość

Przestępczość jest wskaźnikiem społecznym, który nie tylko obrazuje poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, ale również wskazuje na możliwości jego rozwoju i atrakcyjność.

W oparciu o dane Komendy Powiatowej Policji w Białogardzie ustalona została liczba przestępstw dokonanych w 2015 r. na poziomie 344. W oparciu o tą wartość określono wartość wskaźnika „liczba przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców” dla całego miasta na poziomie 1,49. Sytuację kryzysową w zakresie zjawiska przestępczości stwierdzono na obszarze nr 10 – wskaźnik osiągnął tam wartość 4,51. Obszar najbezpieczniejszy, na którym poziom wskaźnika wyniósł 0,70 - to obszar nr 6.

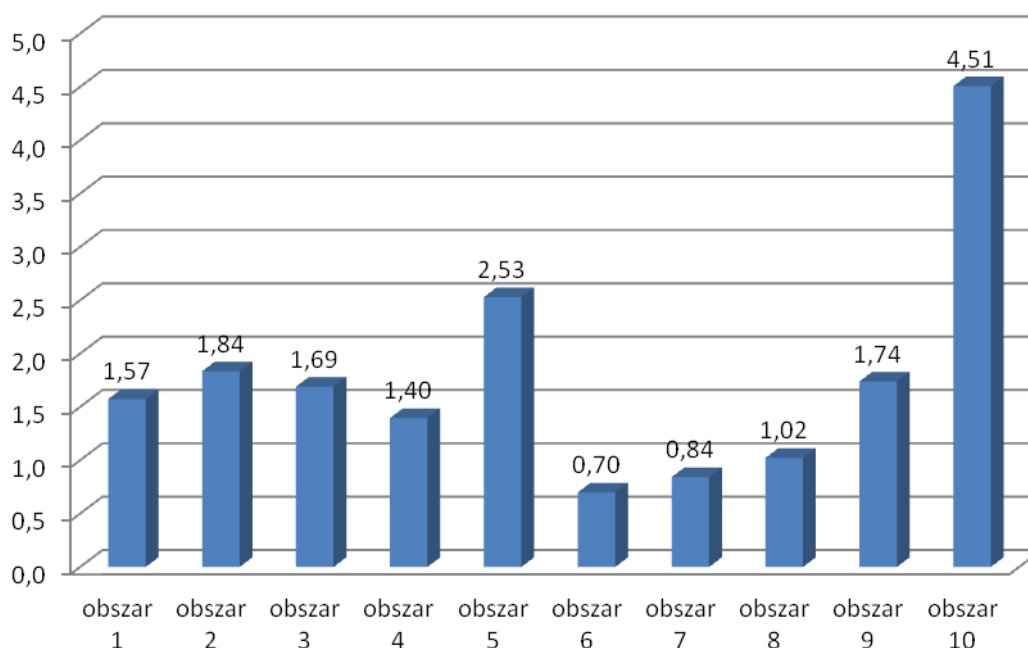
Tabela 23. Liczba przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób⁹⁰.

Nr obszaru	Liczba przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób	Wskaźnik koncentracji	Skala
1	1,57	1,05	1
2	1,84	1,23	1
3	1,69	1,13	1
4	1,40	0,93	0
5	2,53	1,69	3
6	0,70	0,47	0
7	0,84	0,56	0
8	1,02	0,68	0
9	1,74	1,16	1
10	4,51	3,02	4
Miasto	1,49	1,00	-

⁹⁰ Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Białogardzie.

Poniższy wykres przedstawia rozkład liczby stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób.

Rysunek 12. Liczba przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób.

Niebieska karta

Szczególnym rodzajem przestępstwa jest przemoc w rodzinie. Instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie to procedura „Niebieskiej karty”. Przypisanie lokalizacji do uruchamianych procedur pozwoli na wskazanie natężenia trudności i problemów rodzin zamieszkujących dany obszar.

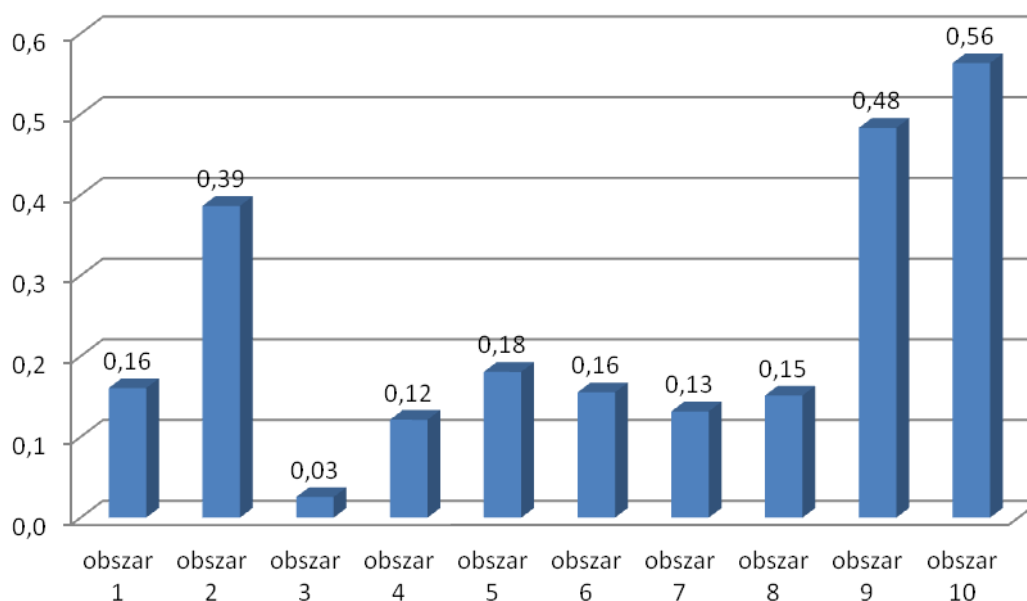
Dane na temat liczby wszczynanych procedur „Niebieskiej karty” pozyskano od Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Na tej podstawie ustalono wartość referencyjną wskaźnika liczba wszczętych procedur „Niebieska karta” w przeliczeniu na 100 osób dla Białogardu na poziomie 0,19.

Analiza danych zagregowanych do poszczególnych obszarów wykazała, że na obszarze nr 10 występuje koncentracja rodzin borykających się z problemem przemocy. Wskaźnik osiągnął tu poziom 0,56. Najniższy wskaźnik odnotowano zaś na obszarze nr 3 – 0,03.

Tabela 24. Liczba wszczętych procedur "Niebieska karta" w przeliczeniu na 100 osób⁹¹.

Nr obszaru	Liczba wszczętych procedur "Niebieska karta" w przeliczeniu na 100 osób	Wskaźnik koncentracji	Skala
1	0,16	0,84	0
2	0,39	2,02	4
3	0,03	0,13	0
4	0,12	0,64	0
5	0,18	0,95	0
6	0,16	0,81	0
7	0,13	0,69	0
8	0,15	0,79	0
9	0,48	2,53	4
10	0,56	2,95	4
Miasto	0,19	1,00	-

Wykres poniżej przedstawia przestrzenny rozkład wszczęcia procedury „Niebieska Karta” na terenie miasta.

Rysunek 13. Liczba wszczętych procedur "Niebieska karta" w przeliczeniu na 100 osób.

Podsumowanie:

Użyte do analizy wskaźniki zwracają uwagę na występowanie patologii społecznej jaką jest przestępczość, z uwzględnieniem jej szczególnego rodzaju tj. przemocy w rodzinie. Oba czynniki wpływają na obniżenie poczucia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców. Przy konstruowaniu działań rewitalizacyjnych należy zatem zaplanować także te, które ograniczą występowanie działań

⁹¹ Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

patologicznych prowadzących do przestępstw, wesprą rodziny borykające się z problemami, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia dla dzieci i młodzieży w nich się wychowujących.

5.3. Strefa gospodarcza

Podmioty gospodarcze

Stan kryzysowy miasta może wynikać również z niskiego poziomu przedsiębiorczości jego mieszkańców. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej jest uzależniona od potencjału kapitału ludzkiego, lokalizacji oraz wsparcia lokalnych władz. Do zbadania tej sfery użyty został wskaźnik liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą ogółem w przeliczeniu na 100 osób. Duża liczba aktywnych podmiotów gospodarczych zwiększa atrakcyjność obszaru jako miejsca do życia.

Analiza liczby podmiotów gospodarczych w ostatnich latach pokazuje, że ulega ona stałemu zmniejszeniu. Wpływa to negatywnie na inne zjawiska ze sfery społecznej, np. bezrobocie czy ubóstwo. Dlatego też przy planowaniu działań rewitalizacyjnych należy uwzględnić także te, które w konsekwencji przyczynią się do podjęcia działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne.

Na podstawie danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej przeanalizowana została liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W 2015 roku wyniosła ona 1 921. Najwięcej osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zamieszkiwało obszar nr 3 – 334. Wartość referencyjna wskaźnika liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób dla Białogardu ustalona została na poziomie 8,34. Najwyższą wartość wskaźnik osiągnął na obszarze nr 9 (9,95) oraz 1 (9,16). Najniższym poziomem przedsiębiorczości wykazują się zaś mieszkańcy obszaru nr 4. Tu wskaźnik osiągnął wartość 7,34.

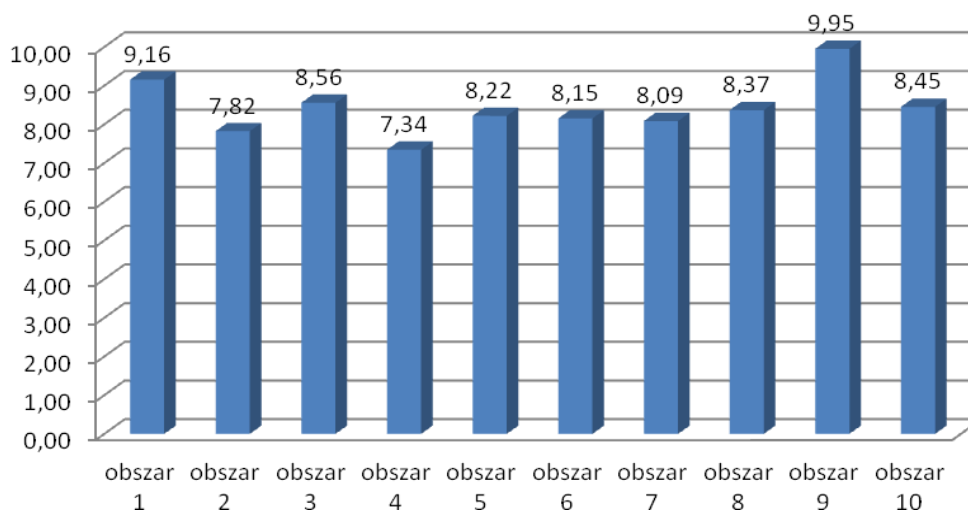
Tabela 25. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób⁹².

Nr obszaru	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób	Wskaźnik koncentracji	Skala
1	9,16	1,10	1
2	7,82	0,94	0
3	8,56	1,03	1
4	7,34	0,88	0
5	8,22	0,99	0
6	8,15	0,98	0
7	8,09	0,97	0

⁹² Opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Nr obszaru	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób	Wskaźnik koncentracji	Skala
8	8,37	1,00	1
9	9,95	1,19	1
10	8,45	1,01	1
Miasto	8,34	1,00	-

Dane znajdujące się w powyższej tabeli zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Rysunek 14. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób.

5.4. Strefa przestrzenno – funkcjonalna

Do analizy tej strefy wykorzystano dwa wskaźniki: liczba obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków, objętych ścisłą ochroną konserwatorską, w przeliczeniu na 100 osób oraz udział dróg o złym stanie technicznym w ogólnej długości dróg.

Obszary i obiekty zabytkowe

Stan techniczny zabytków w mieście wymaga stałych nakładów pracy. Wiele obiektów zabytkowych wymaga kompleksowej rewitalizacji i rewaloryzacji (szczególnie obiekty sakralne). Główne zagrożenia dla istniejących wartości historycznych i kulturowych obiektów budowlanych wynikają z:

- zniszczeń wojennych,
- braku stałego użytkownika lub użytkownika w niewłaściwy sposób,
- technicznego zużycia istniejącej tkanki i braku środków finansowych na bieżącą konserwację i remonty,

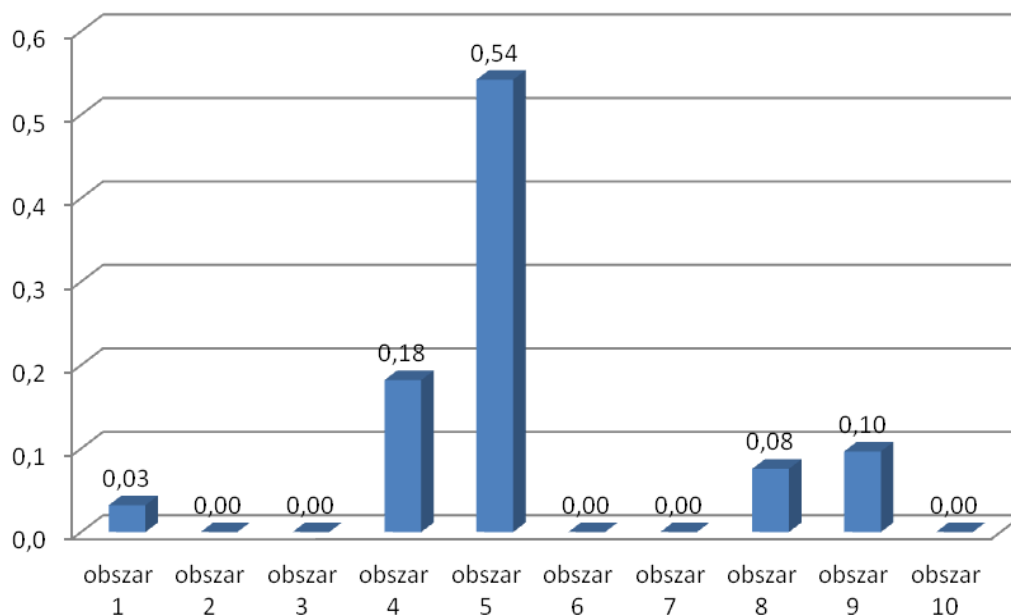
- upraszczania prac budowlanych w trakcie wykonywania przebudowy i modernizacji obiektów zabytkowych bez zachowania zasad kompozycji, zmiany materiałów w wystroju elewacji, a także wprowadzanie innych, przypadkowych elementów i rozwiązań architektonicznych.

Analiza lokalizacji obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków objętych ścisłą ochroną konserwatorską pozwoliła na wskazanie obszarów wymagających interwencji w tym zakresie (dane z rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego). W tym celu posłużono się wskaźnikiem liczba obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków, objętych ścisłą ochroną konserwatorską, w przeliczeniu na 100 osób i ustalono wartość referencyjną dla miasta na poziomie 0,06. Przypisanie obiektów do poszczególnych lokalizacji pozwoliło stwierdzić, że na obszarze nr 2, 3, 6, 7 i 10 nie występują tego typu obszary i obiekty. Wskaźnik osiągnął wartość znacznie powyżej średniej dla miasta na obszarze nr 5. W granicach obszaru znajduje się ściśle centrum miasta, obejmujące swoim zakresem również Stare Miasto.

Tabela 26. Liczba obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków, objętych ścisłą ochroną konserwatorską w przeliczeniu na 100 osób⁹³.

Nr obszaru	Liczba obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków, objętych ścisłą ochroną konserwatorską w przeliczeniu na 100 osób	Wskaźnik koncentracji	Skala
1	0,03	0,57	0
2	0,00	0,00	0
3	0,00	0,00	0
4	0,18	3,22	4
5	0,54	9,60	4
6	0,00	0,00	0
7	0,00	0,00	0
8	0,08	1,34	2
9	0,10	1,71	3
10	0,00	0,00	0
Miasto	0,06	1,00	-

⁹³ Opracowanie własne na podstawie danych z rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego.

Rysunek 15. Liczba obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków, objętych ścisłą ochroną konserwatorską w przeliczeniu na 100 osób.

Drogi

Drogi o dobrym stanie technicznym mają wpływ nie tylko na stan pojazdów po nich się poruszających, ale również na stan środowiska czy atrakcyjność gospodarczą obszaru. Koniecznym i powszechnie pożądanym działaniem jest więc poprawa jakości dróg na terenie miasta.

Na terenie Miasta Białogard systematycznie wzrasta udział dróg o nawierzchni gruntowej. Jest to spowodowane rozwojem mieszkalnictwa jednorodzinnego, zlokalizowanego głównie na obrzeżach miasta. Z kolei stan techniczny istniejących dróg o nawierzchni asfaltowej został opisany w protokołach przeglądu technicznego (IV kwartał 2016 roku).

Poprawa stanu technicznego dróg istniejących oraz budowa nowych dróg przez samorząd jest ograniczona możliwościami finansowymi miasta oraz bardzo ograniczonymi możliwościami pozyskania środków zewnętrznych na ten cel.

Analiza występowania dróg o złym stanie technicznym na terenie miasta wskazuje obszary, na których ta infrastruktura wymaga największych działań modernizacyjnych.

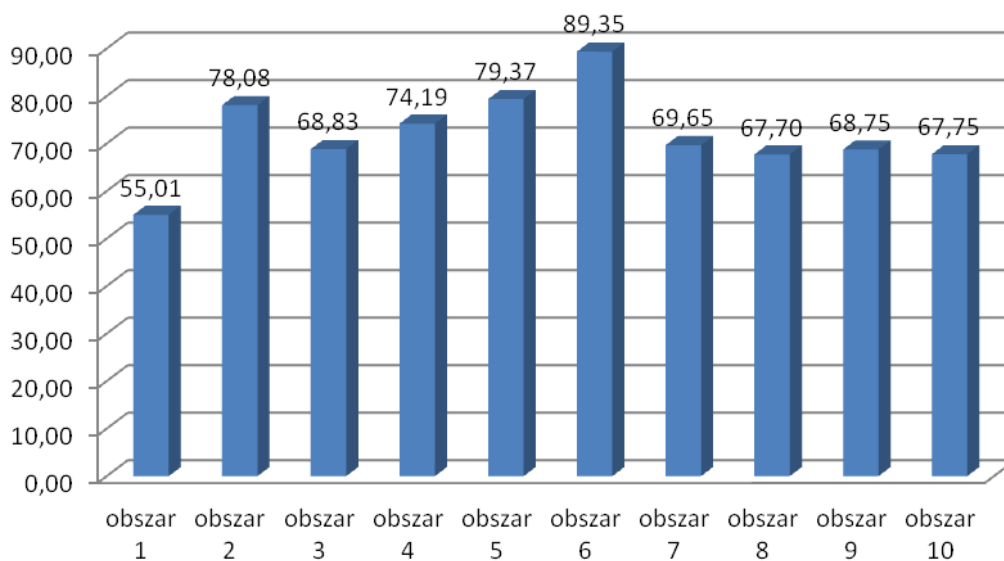
Na podstawie danych Urzędu Miasta Białogard (Wydział Gospodarki Komunalnej) przeanalizowany został stan techniczny dróg. Długość dróg na terenie Miasta Białogard wynosi 74,359 km, w tym drogi o złym stanie technicznym 51,6 km. Określenie tych dwóch wartości pozwoliło na wyznaczenie wartości referencyjnej wskaźnika udział dróg o złym stanie technicznym w ogólnej długości dróg na

poziomie 69,39%. Najwyższy procentowy udział infrastruktury drogowej o złym stanie technicznym stwierdzono na obszarze nr 5 – 89,35%. Wartość znacznie poniżej średniej dla miasta wskaźnik osiągnął na obszarze nr 1.

Tabela 27. Udział dróg o złym stanie technicznym w ogólnej długości dróg⁹⁴.

Nr obszaru	Udział dróg o złym stanie technicznym w ogólnej długości dróg	Wskaźnik koncentracji	Skala
1	55,01	0,77	0
2	78,08	1,09	1
3	68,83	0,96	0
4	74,19	1,03	1
5	79,37	1,10	1
6	89,35	1,24	3
7	69,65	0,97	0
8	67,70	0,94	0
9	68,75	0,96	0
10	67,75	0,94	0
Miasto	71,87	1,00	

Dane zaprezentowane są na poniższym wykresie.

Rysunek 16. Udział dróg o złym stanie technicznym w ogólnej długości dróg.

Podsumowanie:

Głównymi problemami zidentyfikowanymi w sferze przestrzenno – funkcjonalnej jest zły stan techniczny infrastruktury (np. drogi, chodniki), niezagospodarowanie lub zły stan przestrzeni

⁹⁴ Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Białogard.

publicznej czy też pogarszający się stan obszarów i obiektów o wysokich walorach historycznych i kulturowych. Przeprowadzona analiza wskazuje, w na których z analizowanych obszarów problem jest największy. Przy planowaniu działań rewitalizacyjnych należy uwzględnić też te, które rozwiążą problemy ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej i jednocześnie wpłyną na poprawę sytuacji kryzysowej w sferze społecznej (np. urządzania przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowych dla mieszkańców, budowanie oferty kulturalnej na bazie zabytkowych obiektów) czy gospodarczej (dostęp do wysokiej jakości infrastruktury technicznej).

5.5. Sfera techniczna

Sytuacja kryzysowa w sferze technicznej jest ściśle związana z degradacją tkanki miejskiej. Stan ten ma swoje odzwierciedlenie w złym stanie technicznym obiektów oraz konieczności ich remontów. Problem ten wynika z negatywnych zjawisk zidentyfikowanych w sferze społecznej, przede wszystkim z ubóstwa mającego swoje podłoże w braku pracy czy wielodzietności, przemocy czy alkoholizmie. Mieszkanie w zniszczonych i zdegradowanych budynkach obniża jakość życia mieszkańców oraz wpływa negatywnie na atrakcyjność miasta. Wiele do życzenia pozostawia także efektywność energetyczna obiektów. Brak kompleksowych działań termomodernizacyjnych skutkuje wysokim poziomem strat ciepła i dużą emisją substancji szkodliwych do atmosfery. Skala natężenia problemu została przeanalizowana za pomocą dwóch wskaźników: liczba budynków wymagających działań termomodernizacyjnych w przeliczeniu na 100 osób oraz udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków.

Budynki wymagające działań termomodernizacyjnych

Dobry stan techniczny obiektów jest istotny dla podniesienia atrakcyjności oraz potencjału każdego obszaru. Jednak odpowiednie dostosowanie tych obiektów oraz utrzymanie ich w odpowiednim stanie technicznym stanowi dodatkowe wyzwanie. Szczególnie ważne w zakresie sfery technicznej jest wskazanie tych obiektów, które wykazują niedostateczne dostosowanie do standardów dotyczących dostosowania do nowoczesnych energooszczędnych technologii.

Na podstawie planów inwestycyjnych zarządców nieruchomości i wspólnot mieszkaniowych oraz wizji lokalnej w terenie wyznaczono wartość wskaźnika „liczba budynków wymagających działań termomodernizacyjnych w przeliczeniu na 100 osób” dla miasta na poziomie 0,66. Przeprowadzona analiza wykazała, że najwyższą wartość omawiany wskaźnik osiągnął na obszarze nr 4 – 2,06 . Natomiast na obszarach nr 1, 6, 7 i 10 zarządcy nie planują podejmowania działań termomodernizacyjnych:

- Obszar nr 1 – zlokalizowane jest na nim osiedle (po inwestycjach termomodernizacyjnych), powstają również nowe domki jednorodzinne należące do osób fizycznych oraz obszar przemysłowy;
- Obszar nr 6 – zlokalizowane jest na nim osiedle (po inwestycjach termomodernizacyjnych), nowe domki jednorodzinne należące do osób fizycznych, które nie wymagają działań termomodernizacyjnych;
- Obszar nr 7 – zlokalizowane jest na nim osiedle (po inwestycjach termomodernizacyjnych), nowe domy jednorodzinne oraz starsze budownictwo – domy jednorodzinne należące do osób fizycznych, które nie wymagają działań termomodernizacyjnych;
- Obszar nr 10 – obszar głównie przemysłowy, z niewielką zabudową mieszkalną (głównie nowe domki jednorodzinne oraz domy jednorodzinne należące do osób fizycznych, które nie wymagają działań termomodernizacyjnych).

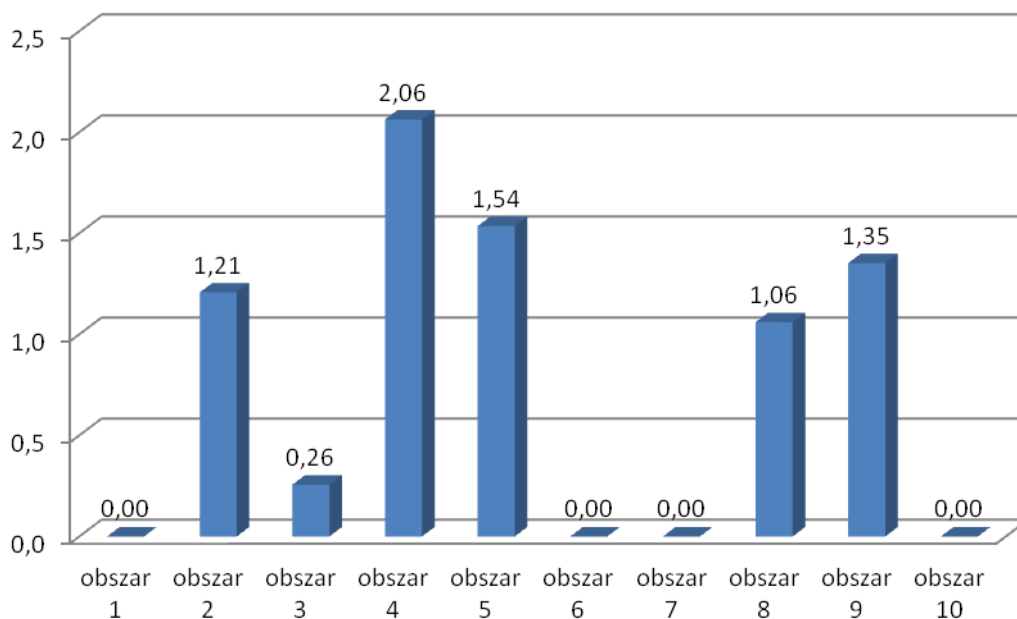
Tabela 28. Liczba budynków wymagających działań termomodernizacyjnych w przeliczeniu na 100 osób⁹⁵.

Nr obszaru	Liczba budynków wymagających działań termomodernizacyjnych w przeliczeniu na 100 osób	Wskaźnik koncentracji	Skala
1	0,00	0,00	0
2	1,21	1,82	4
3	0,26	0,39	0
4	2,06	3,11	4
5	1,54	2,31	4
6	0,00	0,00	0
7	0,00	0,00	0
8	1,06	1,60	3
9	1,35	2,04	4
10	0,00	0,00	0
Miasto	0,66	1,00	-

Z powyższej tabeli wynika, że pięć obszarów Miasta Białogard wykazują problem w zakresie dostosowania obiektów infrastruktury do aktualnych potrzeb. Najwyższy wskaźnik koncentracji wystąpił na obszarze 4 – 3,11. Średnia dla miasta równa jest 0,66. Na podstawie planów inwestycyjnych zarządców budynków i wspólnot mieszkaniowych oraz wizji lokalnej w terenie na terenie obszarów 1, 6, 7 i 10 nie są zlokalizowane budynki, które wymagają działań termomodernizacyjnych.

Dane zaprezentowane są na poniższym wykresie.

⁹⁵ Opracowanie własne na podstawie planów inwestycyjnych zarządców nieruchomości i wspólnot mieszkaniowych.

Rysunek 17. Liczba budynków wymagających działań termomodernizacyjnych w przeliczeniu na 100 osób.

Budynki mieszkalne przed 1989 r.

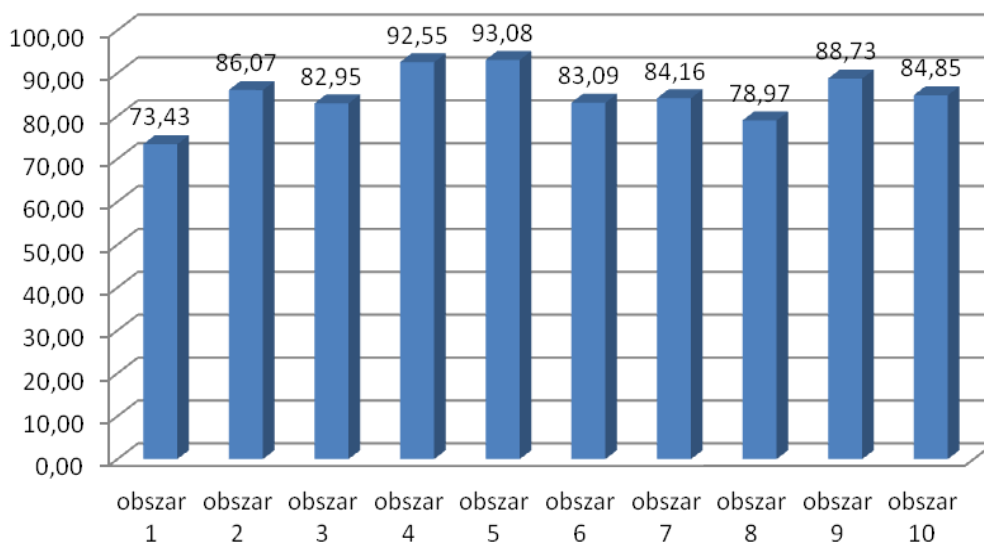
Budynki mieszkalne przed 1989 roku charakteryzują się znaczną degradacją i tendencją do szybkiego pogarszania się stanu technicznego. W celu wyłonienia obszarów charakteryzujących się natężeniem występowania budynków wybudowanych przed 1989 r. pozyskano dane z ewidencji gruntów i budynków. Na ich podstawie ustalono wartość dla miasta wskaźnika „Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków” na poziomie 84,79. Największe odchylenie wskaźnika od średniej zaobserwowano na obszarze nr 5 – 93,08. Najmniejszy zaś udział budynków powstałych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków ustalono na obszarze nr 1 – 73,43.

Tabela 29. Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków⁹⁶.

Nr obszaru	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków	Wskaźnik koncentracji	Skala
1	73,43	0,87	0
2	86,07	1,02	1
3	82,95	0,98	0
4	92,55	1,09	2
5	93,08	1,10	2
6	83,09	0,98	0
7	84,16	0,99	0
8	78,97	0,93	0

⁹⁶ Opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków.

Nr obszaru	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków	Wskaźnik koncentracji	Skala
9	88,73	1,05	1
10	84,85	1,00	1
Miasto	84,79	1,00	

Rysunek 18. Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków.

5.6. Strefa środowiskowa

Benzo(α)piren

Benzo(α)pireny są wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi (WWA), które są związkami silnie rakotwórczymi. Benzo(α)pireny są składnikiem zanieczyszczeń powietrza, powstającym w wyniku niskiej emisji, głównie wskutek spalania odpadów.

Głównym źródłem tej substancji jest spalanie paliw stałych w niskiej temperaturze, a więc węgla i drewna w domowych instalacjach grzewczych a także silniki spalinowe, spalarnie odpadów, liczne procesy przemysłowe (np. produkcja koksu), pożary lasów, dym tytoniowy, jak również wszelkie procesy rozkładu termicznego związków organicznych przebiegające przy niewystarczającej ilości tlenu. Nośnikiem benzo(α)piranu w powietrzu jest pył, dlatego jego szkodliwe oddziaływanie jest ściśle związane z oddziaływaniem pyłu oraz jego specyficznymi właściwościami fizycznymi i chemicznymi.

Benzo(α)piren oddziałuje szkodliwie nie tylko na zdrowie ludzkie ale także na roślinność, gleby i wodę. Wykazuje on małą toksyczność ostrą, zaś dużą toksyczność przewlekłą, co związane jest z jego zdolnością kumulacji w organizmie. Dopuszczalny średnioroczny poziom B(α)P to 1 ng/m⁹⁷.

Analiza stanu jakości powietrza pokazuje na których obszarach występuje największy problem z przekroczeniem dopuszczalnego stężenia benzo(α)pirenu. Na tych obszarach też występuje duży problem ze zjawiskiem tzw. „niskiej emisji”. W celu likwidacji negatywnych skutków tego zjawiska wskazane są działania wielu podmiotów m.in. Urzędu Miasta Białogard w celu prowadzenia prac mających na celu m.in. wymianę indywidualnych źródeł ciepła.

Poniżej została przedstawiona analiza na podstawie danych mapowych z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie odnośnie przekroczenia dopuszczalnego stężenia B(α)P na terenie Miasta Białogard. Analizując rozkład stężeń na terenie miasta określono, jaki procent powierzchni obszaru analitycznego jest objęty przekroczeniami.

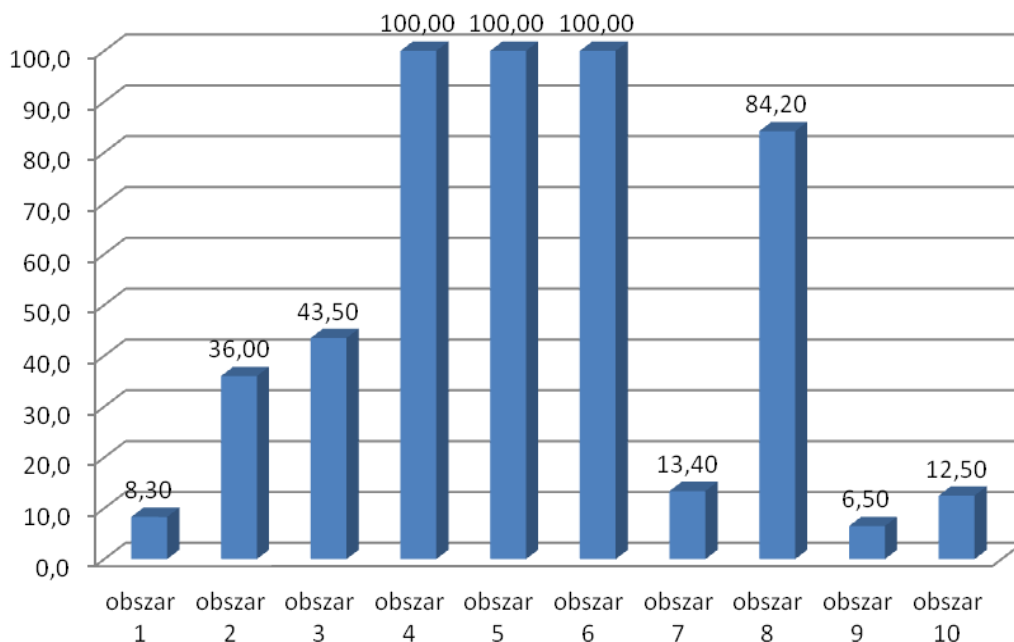
Podczas analizy najwyższy wskaźnik koncentracji wystąpił na obszarze nr 4, 5 i 6 – 3,94. Są to obszary których 100% powierzchni jest objęte przekroczeniami dopuszczalnego stężenia B(α)P. Najniższy wskaźnik koncentracji wystąpił na obszarze nr 9 – 0,26 i obszarze nr 1 – 0,33.

Tabela 30. Procent powierzchni obszaru, na którym występują przekroczenia dopuszczalnego stężenia B(α)P⁹⁸.

Nr obszaru	Procent powierzchni obszaru, na którym występują przekroczenia dopuszczalnego stężenia B(α)P	Wskaźnik koncentracji	Skala
1	8,30	0,33	0
2	36,00	1,42	2
3	43,50	1,71	3
4	100,00	3,94	4
5	100,00	3,94	4
6	100,00	3,94	4
7	13,40	0,53	0
8	84,20	3,32	4
9	6,50	0,26	0
10	12,50	0,49	0
Miasto	25,40	1,00	-

⁹⁷ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031).

⁹⁸ Opracowanie własne przy wykorzystaniu narzędzi GIS na podstawie danych mapowych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Rysunek 19. Procent powierzchni obszaru, na którym występują przekroczenia dopuszczalnego stężenia B(α)P.

Podsumowanie:

Zła jakość powietrza występuje niemalże na terenie całego Białogardu. Zanieczyszczenia powodowane są głównie przez lokalne źródła ciepła (tradycyjne piece opalane węglem, spalanie odpadów) oraz wysokie natężenie ruchu drogowego na drogach wojewódzkich i miejskich. Zatrzymanie tego zjawiska będzie możliwe głównie dzięki realizacji działań z zakresu modernizacji energetycznej obiektów czy wspieraniu działań służących do promocji i wykorzystywania transportu ekologicznego (rower) lub komunikacji publicznej (wymiana przestarzałego taboru autobusowego na nowoczesny ekologiczny)

5.7. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Zamieszczona powyżej analiza czynników problemowych miała na celu identyfikację występowania obszarów zdegradowanych na terenie Miasta Białogard. Pozwoliła ona w dalszym kroku na wyznaczenie obszaru rewitalizacji.

Obszar zdegradowany zgodnie z Wytycznymi jest to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Wytyczne dopuszczają, by obszar zdegradowany był podzielony na obszary, w tym obszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z obszarów. Odnosząc się dalej do wytycznych stan kryzysowy jest to stan spowodowany

koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej,
- przestrzenno – funkcjonalnej,
- technicznej,
- środowiskowej.

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całego obszaru miasta.

Wybór obszaru zdegradowanego oparto na dwóch założeniach:

Spełnienie zapisów wytycznych:

- a. nagromadzenie problemów społecznych – tj. przynajmniej 3 problemy, które osiągnęły wartość 2, 3 i 4 w skali problemu,
- b. przynajmniej jeden wskaźnik inny niż społeczny występuje w skali problemu o wartości 2, 3 i 4,

Sumaryczna wartość nagromadzenia problemów dla obszaru wykazuje odchylenie od średniej dla miasta, tj. ponad 100%.

Opis metodologii obliczeń sumarycznej wartości nagromadzenia negatywnych zjawisk

Dla każdego z dziesięciu obszarów analitycznych zostało obliczone nagromadzenie negatywnych zjawisk uwzględniające wszystkie wskaźniki dla każdej z pięciu sfer.

Poniżej zamieszczono opis sposobu przeprowadzenia obliczeń sumarycznej wartości nagromadzenia negatywnych zjawisk. Zastosowana metodyka obliczeniowa jest analogiczna dla wszystkich analizowanych wskaźników oraz wszystkich obszarów bilansowych. Możliwe jest zatem postużenie się dowolnie wybranym wskaźnikiem, jako przykładowym. Jako przykładowy, wybrano wskaźnik – Liczba przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób – dla obszaru nr 5.

Krok 1 – Zebranie danych ilościowych dotyczących wskaźnika w agregacji do wybranego obszaru bilansowego – wg danych pozyskanych z Komendy Policji w Białogardzie – na obszarze nr 5 odnotowano 28 przestępstw, a łącznie w Mieście Białogard odnotowano ich 344.

Krok 2 – Obliczenie wartości wskaźnika w danym obszarze w przeliczeniu na 100 osób w następujący sposób: [liczba wszystkich udokumentowanych przestępstw na obszarze nr 5] podzielona przez [liczba osób na obszarze nr 5] pomnożone razy 100 osób:

$$28 / 1\ 107 * 100 = 2,53$$

Krok 3 – Obliczenie wartości wskaźnika dla obszaru Miasta Białogard:

$$344 / 23\ 028 * 100 = 1,49.$$

Krok 4 – Obliczenie skali (0-4) dla wskaźnika w zależności od odchylenia wartości wskaźnika w danym obszarze od wartości wskaźnika dla miasta:

Wskaźnik poniżej średniej dla miasta	<1,49	Skala 0
Wskaźnik średniej dla miasta	>1,49	skala 1
Wskaźnik średniej dla miasta + 25%	>1,87	skala 2
Wskaźnik średniej dla miasta + 50%	>2,24	skala 3
Wskaźnik średniej dla miasta + 75%	>2,61	skala 4

Obliczona w kroku drugim wartość 2,53 mieści się w przedziale pomiędzy 2,24 a 2,61 zatem przyjmuje się skalę problemu o wartości 3.

Krok 5 – Wykonanie wagowania i obliczenie wartości wynikowej wskaźnika na obszarze nr 5.

Waga – 3

Skala – 3

$$[\text{wartość wynikowa wskaźnika}] = [\text{wartość skali problemu}] * [\text{wartość wagowa wskaźnika}] = 3 * 3 = 9.$$

Krok 6 – wykonanie analogicznych działań dla pozostałych wskaźników na obszarze nr 5.

Takie obliczenie zostało wykonane dla wszystkich wskaźników w każdym obszarze analitycznym.

Następnie zostało przedstawione w formie odchylenia od średniej dla miasta.

Sumaryczna wartość nagromadzenia negatywnych zjawisk dla obszaru nr 5 – 91,00

Średnia dla Miasta Białogard – 36,30

Odchylenie sumarycznej wartości nagromadzenia problemów od średniej dla Miasta

Białogard –

$$\frac{91,00}{36,30} = 250,69\%$$

Podsumowanie analiz wykonano w formie tabelarycznej oraz graficznej poniżej.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Białogard na lata 2017 – 2023

Tabela 31. Wyniki przeprowadzonej analizy obszarów analitycznych w Mieście Białogard pod kątem występowania problemów sfery społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

Sfera	Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Obszar 1	Obszar 2	Obszar 3	Obszar 4	Obszar 5	Obszar 6	Obszar 7	Obszar 8	Obszar 9	Obszar 10
Społeczna	1	Liczba osób w wieku produkcyjnym do liczby osób w wieku poprodukcyjnym	1	2	2	2	0	0	1	0	0	0
Społeczna	2	Liczba osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 100 osób	0	1	0	2	2	0	0	0	0	0
Społeczna	3	Liczba osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym	0	2	0	4	4	0	0	0	0	0
Społeczna	4	Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na alkoholizm w przeliczeniu na 100 osób	0	1	0	0	4	1	0	4	0	0
Społeczna	5	Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na niepełną rodzinę w przeliczeniu na 100 osób	0	4	0	0	4	0	0	1	0	0
Społeczna	6	Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na wielodzietność w przeliczeniu na 100 osób	0	4	0	0	4	0	0	4	0	0
Społeczna	7	Liczba przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób	1	1	1	0	3	0	0	0	1	4

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Białogard na lata 2017 – 2023

Sfera	Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Obszar 1	Obszar 2	Obszar 3	Obszar 4	Obszar 5	Obszar 6	Obszar 7	Obszar 8	Obszar 9	Obszar 10
Społeczna	8	Liczba wszczętych procedur "Niebieska karta" w przeliczeniu na 100 osób	0	4	0	0	0	0	0	0	4	4
Gospodarcza	9	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób	1	0	1	0	0	0	0	1	1	1
Przestrzenno-funkcjonalna	10	Liczba obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków, objętych ścisłą ochroną konserwatorską w przeliczeniu na 100 osób	0	0	0	4	4	0	0	2	3	0
Przestrzenno-funkcjonalna	11	Udział dróg o złym stanie technicznym w ogólnej długości dróg	0	1	0	1	1	3	0	0	0	0
Techniczna	12	Liczba budynków wymagających działań termomodernizacyjnych w przeliczeniu na 100 osób	0	4	0	4	4	0	0	3	4	0
Techniczna	13	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków	0	1	0	2	2	0	0	0	1	1
Środowiskowa	14	Procent powierzchni obszaru, na którym występują przekroczenia dopuszczalnego stężenia B(α)P	0	2	3	4	4	4	0	4	0	0
Sumaryczna wartość nagromadzenia negatywnych zjawisk (średnia dla Miasta Białogard – 36,30)			7,00	70,00	19,00	52,00	91,00	21,00	3,00	47,00	27,00	26,00

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Białogard na lata 2017 – 2023

Sfera	Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Obszar 1	Obszar 2	Obszar 3	Obszar 4	Obszar 5	Obszar 6	Obszar 7	Obszar 8	Obszar 9	Obszar 10
Odchylenie od średniej dla miasta (średnia dla Miasta Białogard – 100,00%)			19,28%	192,84%	52,34%	143,25%	250,69%	57,85%	8,26%	129,48%	74,38%	71,63%
Nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, technicznych, środowiskowych i przestrzenno-funkcjonalnych				TAK		TAK	TAK			TAK		
Obszar zdegradowany				●		●	●			●		

Kolejnym krokiem było obliczenie wartości sumarycznej nagromadzenia wszystkich występujących problemów przy zastosowaniu wcześniej opisanych wag dla poszczególnych wskaźników. Wyniki obliczeń pozwoliły wyłonić obszary charakteryzujące się występowaniem stanu kryzysowego, w stosunku do całego obszaru Miasta Białogard.

Jak widać w powyższej tabeli obszary nr 2, 4, 5 i 8 w Mieście Białogard spełniają wymagania co do występowania minimalnie 3 problemów społecznych i 1 z kategorii innych niż społeczne, przy jednoczesnym przekroczeniu odchylenia od średniej dla miasta. Łącznie obszar zdegradowany na terenie Białogardu obejmuje powierzchnię 524,76 ha (20,38% ogólnej powierzchni miasta), a zamieszkuje go łącznie 9.537 osób (41,41% ludności miasta).

6. Zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji

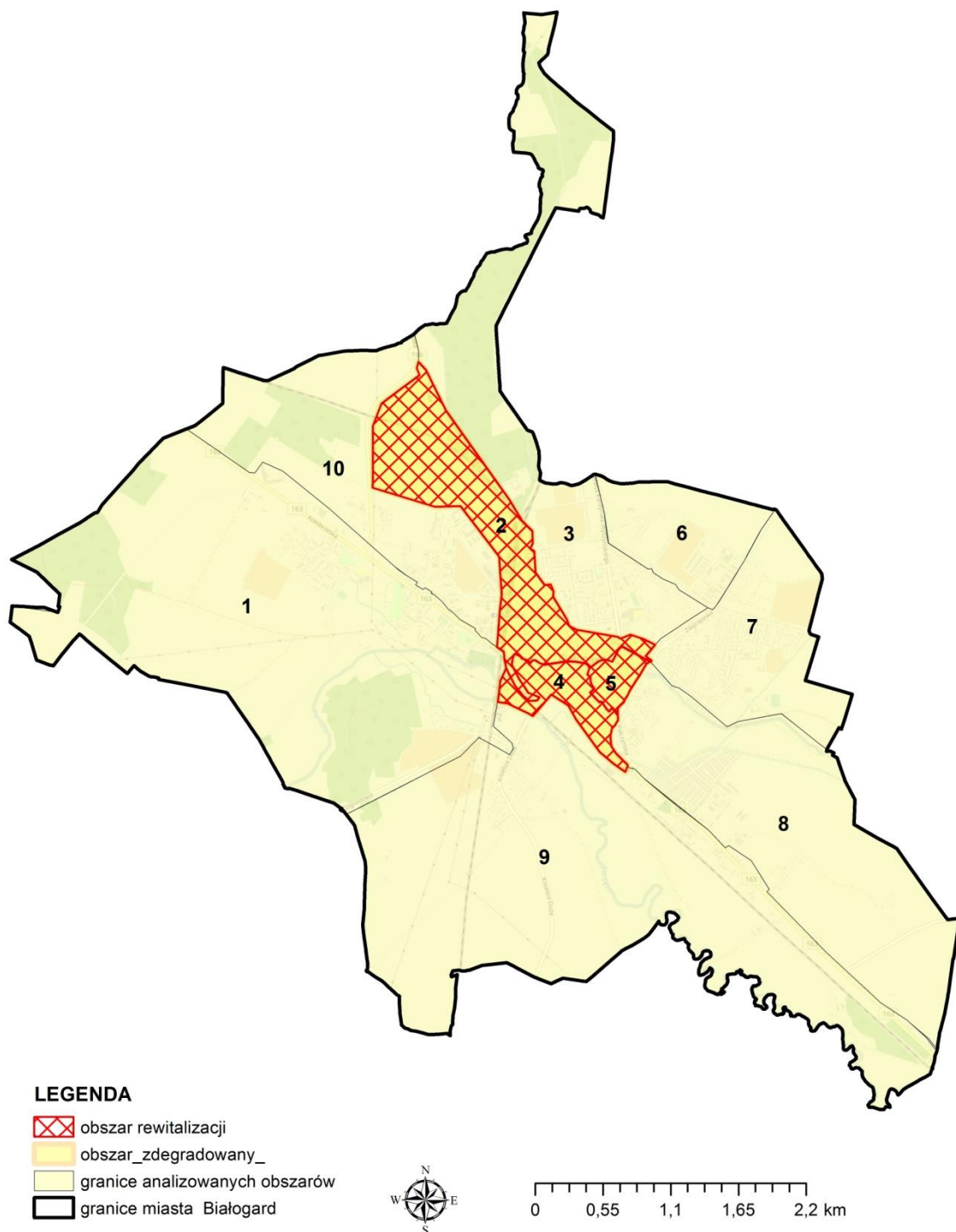
Kolejnym, ostatecznym już krokiem przeprowadzonej diagnozy było wytyczenie granic obszaru rewitalizacji. Zgodnie z Wytycznymi obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk. Nie może obejmować terenów łącznie większych niż 20% powierzchni miasta oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców miasta.

Przeprowadzona analiza zjawisk kryzysowych na terenie Białogardu wyznaczyła obszar zdegradowany, który przekracza oba kryteria (powierzchnia obszaru zdegradowanego stanowi 20,38% ogólnej powierzchni miasta i zamieszkuje go 41,41% ludności miasta). W związku z powyższym należało wyznaczyć dodatkowe kryteria (oprócz występowania minimalnie 3 problemów społecznych i 1 z kategorii innych niż społeczne, przy jednoczesnym przekroczeniu odchylenia od średniej dla miasta), które umożliwią wyznaczenie obszaru rewitalizacji w mieście, spełniającego zarówno kryterium powierzchniowe, jak i ludnościowe.

Przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji zostało zatem wzięte dodatkowo pod uwagę:

- określenie potencjału rozwojowego każdego obszaru,
- analiza dokumentów strategicznych (miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego, Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015 – 2024, Strategia Rozwoju Miasta Białogard, Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Białogard, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Program opieki nad zabytkami Miasta Białogard),
- wyniki badań środowiskowych (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie),
- aktualne rejestry (Krajowy Rejestr Sądowy, Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej, rejestr zabytków województwa zachodniopomorskiego, ewidencja budynków i gruntów),
- wyniki badań ankietowych wśród mieszkańców Miasta Białogard przeprowadzonych od dnia 7 do 28 lutego 2017 r.

Uwzględniając powyższe czynniki oraz sumaryczny stopień nagromadzenia negatywnych zjawisk (społecznych oraz z kategorii inne niż społeczne) ustalono, że obszar rewitalizacji Miasta Białogard będą stanowiły **Obszar nr 2**, **Obszar nr 4** oraz **Obszar nr 5**, przedstawione na poniższej mapie poglądowej.

Rysunek 20. Obszar rewitalizacji na tle Miasta Białogard.

Są to obszary, na których występuje największe odchylenie od średniej dla miasta w zakresie nagromadzenia negatywnych zjawisk (społecznych i innych) oraz zauważa się istnienie problemów w największej liczbie obszarów analitycznych poddanych analizie (nr 2 – 7 obszarów, nr 4 – 7 obszarów, nr 5 – 10 obszarów). Dla porównania na terenie podobszaru nr 8 – 5 obszarów wykazuje zauważalne nagromadzenie zjawisk negatywnych.

Wybrany obszar rewitalizacji składa się z trzech podobszarów – obszar nr 2, obszar nr 4 oraz obszar nr 5. Łączna powierzchnia tych obszarów zajmuje 194,76 ha co stanowi 7,56% powierzchni miasta. Zamieszkuje na nim 6 896 osób – 29,95% ludności miasta. Zatem zarówno kryterium powierzchniowe (mniejszy niż 20% powierzchni gminy), jak i ludnościowe (mniejszy niż 30% ludności miasta) dla wybranego obszaru rewitalizacji zostało spełnione.

Dane o powierzchni i ludności prezentuje poniższa tabela.

Tabela 32. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru rewitalizacji.

Nazwa obszaru	Powierzchnia obszaru [ha]	Procent powierzchni obszaru w stosunku do powierzchni miasta [%]	Liczba mieszkańców obszaru [os.]	Procent liczby mieszkańców obszaru w stosunku do liczby mieszkańców miasta [%]
Obszar nr 2	145,04	5,63	4 141	17,98
Obszar nr 4	35,03	1,36	1 648	7,16
Obszar nr 5	14,69	0,57	1 107	4,81
Miasto Białogard	2575	X	23 028	X
Obszar rewitalizacji	194,76	7,56	6 896	29,95

Źródło: opracowanie własne.

Podobszar rewitalizacji – Obszar nr 2

Obszar nr 2 zlokalizowany jest w środkowo – zachodniej części Miasta i obejmuje ulice: Marcina Borzymowskiego, Czeską, Drzymały, Dworcową, Grunwaldzką, Kasprowicza, Klonową, Krótką, Lelewela, Lipową, Ludową, Magazynową, Przejazdową, Edwarda Raczyńskiego, Sądową, Władysława Sikorskiego, Sybiraków, Zamkową, 1 Maja. Jest to obszar o powierzchni 145,04 ha, co stanowi ponad 5,63% powierzchni całkowitej miasta. Na jego terenie mieszka 4 141 osób (stanowi to 17,98% liczby mieszkańców miasta), natomiast gęstość zaludnienia wynosi 2 855,86 os./km². Jest najbardziej zaludnionym obszarem i jednym z największych pod względem powierzchniowym.

Na podobszarze tym zdiagnozowano występowanie następujących problemów:

- społecznych – wysoka stopa bezrobocia, wysoki poziom ubóstwa, przemoc w rodzinie;
- gospodarczych – niska aktywność gospodarcza mieszkańców;
- przestrzenno – funkcjonalnych – zły stan techniczny obszarów i obiektów zabytkowych, niska jakość infrastruktury drogowej;

- technicznych – niska efektywność energetyczna budynków.

Na terenie obszaru zdiagnozowano wysoki poziom ubóstwa, powiązany z wielodzietnością oraz niepełną rodziną. Wskaźnik oparty na danych z MOPSu dotyczący liczby rodzin korzystających z zasiłków opieki społecznej przyznanych w związku z niepełną rodziną w przeliczeniu na 100 osób osiągnął poziom 0,72 dla obszaru, a dla całego miasta – 0,33. Z kolei wskaźnik związany z wielodzietnością kształtował się na poziomie odpowiednio 0,65 i 0,33. Znaczna wysokość obu wskaźników świadczy o wysokim poziomie ubóstwa, dotyczącego całe rodziny zamieszkujące obszar. Prowadzi ono do degradacji społecznej i skutkuje wzrostem zachowań patologicznych. W przypadku obszaru nr 2 potwierdzony został wysoki poziom przemocy w rodzinie – wskaźnik liczby wszczętych procedur „Niebieskiej karty” wyniósł 0,39 (dla miasta – 0,19). Eliminowanie przyczyn ubóstwa to jedno z najważniejszych wyzwań współczesnej polityki społecznej.

Na terenie obszaru nr 2 liczba osób bezrobotnych wyniosła 446, w tym kobiety stanowiły 55%. W ogólnej liczbie osób bezrobotnych osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 70% (314 osób). Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (35%) oraz w wieku 35 – 44 lata (25%)⁹⁹.

Mieszkańcy obszaru charakteryzują się także niskim poziomem aktywności gospodarczej. Według danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej tylko 282 osoby zamieszkujące obszar prowadzą działalność gospodarczą. Wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób dla obszaru nr 2 wyniósł 7,82 i jest niższy od wartości wskaźnika dla miasta określonego na poziomie 8,34. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości sprzyja wzrostowi aktywności zawodowej osób wykluczonych społecznie oraz na wzroście zamożności mieszkańców i zmniejszeniu ubóstwa.

Wysoki potencjał do skutecznej realizacji działań rewitalizacyjnych na tym obszarze jest ściśle powiązany m.in. ze zlokalizowanymi na nim obiektami użyteczności publicznej, a w szczególności edukacyjno – kulturalnymi. Wśród nich wymienić należy: Przedszkole Miejskie Nr 1 "Bajka", Szkołę Podstawową Nr 4, Białogardzką Bibliotekę Publiczną im. Karola Estreichera, Młodzieżowy Dom Kultury im. Henryka Jordana w Białogardzie, Centrum Kultury i Spotkań Europejskich, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej czy Urząd Miasta Białogard. Instytucje te poprzez podejmowane przez siebie działania skierowane do różnych grup odbiorców sprzyjają procesowi likwidacji i zapobiegania negatywnym zjawiskom społecznym oraz wzmacniają więź między mieszkańcami, rozbudzając w nich

---

⁹⁹ Dane PUP w Białogardzie.

poczucie jedności i przynależności do wspólnoty. Z racji tego, iż obszar znajduje się w centrum miasta jego lokalizacja zachęca także do rozwoju handlu i usług nowych przedsiębiorców.

Na obszarze swoją siedzibę posiada ok. 20 stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji m.in.: Stowarzyszenie Wspierania Kultury, Sportu Turystyki „Olimp”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Ognisko „Gryf”, Stowarzyszenie Przedsiębiorców „Razem” i Stowarzyszenie Pomocy „Przytulisko”¹⁰⁰. Zaangażowanie organizacji pozarządowych w proces niwelowania negatywnych zjawisk społecznych może odbywać się poprzez m.in. organizację imprez kulturalnych, sportowych, warsztatów tematycznych czy włączaniu mieszkańców obszaru w realizację projektów na rzecz lokalnej społeczności (np. zagospodarowanie podwórza czy urządzenie ogródka przydomowego). Podejmowane działania będą doskonałą propozycją spędzania wolnego czasu dla mieszkańców, w szczególności rodzin wielodzietnych i niepełnych.

Obszar nr 2 pełni także ważne funkcje komunikacyjne o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym. To na jego terenie zlokalizowany jest dworzec kolejowy PKP, przystanek autobusowy PKS oraz bus.

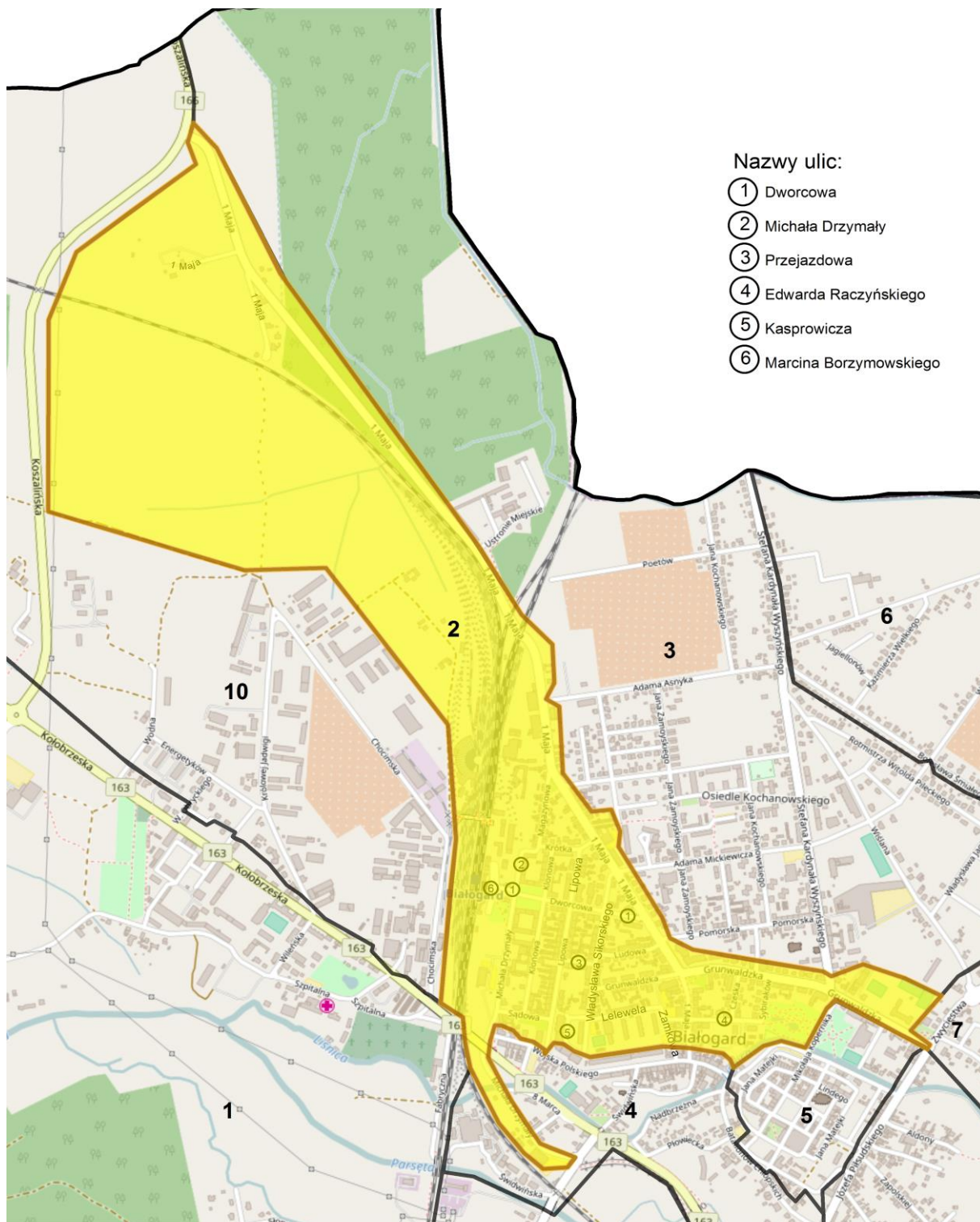
Na terenie obszaru nr 2 liczba osób bezrobotnych wyniosła 446, w tym kobiety stanowiły 55%. Natomiast liczba osób długotrwale bezrobotnych wyniosła 314, stanowiąc 70% wszystkich bezrobotnych. Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (35%) oraz w wieku 35 – 44 lata (25%). Dane te pokazują, że na obszarze występuje duży problem związany ze zjawiskiem bezrobocia¹⁰¹.

---

¹⁰⁰ Opracowanie na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Białogardzie oraz Krajowego Rejestru Sądowego.

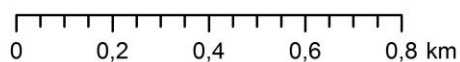
¹⁰¹ Dane PUP w Białogardzie.

LEGENDA

- obszar rewitalizacji
- granice miasta Białogard
- granice analizowanych obszarów

Rysunek 21. Mapa podobszaru rewitalizacji – Obszar nr 2.

Podobszar rewitalizacji – Obszar nr 4

Drugi podobszar wyznaczonego obszaru rewitalizacji zlokalizowany jest w środkowej części Miasta i obejmuje ulice: Batalionów Chłopskich, Chodkiewicza, Kolejową, 8 Marca, Nadbrzeżną, Płowiecką, Sobieskiego, Świdwińską, Wojska Polskiego, Zaulek Drzewny. Jest to obszar o powierzchni 35,03 ha, stanowiący ponad 1,36% powierzchni całkowitej miasta. Na jego terenie mieszka 1 648 osób (7,16% całkowitej liczby mieszkańców miasta). Jest to jeden z najmniejszych obszarów.

Przeprowadzona diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych pozwoliła ustalić występowanie następujących problemów na terenie obszaru:

- społecznych – wysoka stopa bezrobocia, wysoki odsetek mieszkańców niepełnosprawnych, duże obciążenie demograficzne;
- gospodarczych – niska aktywność gospodarcza mieszkańców obszaru;
- przestrzenno – funkcjonalnych – zły stan techniczny obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków, objętych ścisłą ochroną konserwatorską, zły stan techniczny infrastruktury drogowej;
- technicznych – niska efektywność energetyczna budynków mieszkalnych, duży udział budynków mieszkalnych wybudowanych przez 1989 r.;
- środowiskowych – zła jakość powietrza.

Na terenie obszaru nr 4 zdiagnozowano problem związany z wysoką stopą bezrobocia wśród mieszkańców obszaru. Wartość stopy bezrobocia dla całego miasta wynosi 11,25%, a w skali obszaru jej poziom sięga aż 20,37%. W liczbach bezwzględnych przedstawia się on następująco: liczba osób bezrobotnych wyniosła 219, a w tej grupie 44% stanowiły kobiety. 100 osób to osoby pozostające bez pracy przez okres dłuższy niż 12 miesięcy i stanowią 46% ogółu bezrobotnych na obszarze. Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (44%) oraz w wieku 35 – 44 lata (26%).¹⁰²

Jest to obszar, na którym zaobserwowano obciążenie demograficzne – liczba osób w wieku produkcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku poprodukcyjnym jest znacznie niższa niż poziom wskaźnika dla całego miasta i wynosi 382,56% (dla miasta – 524,07%). To zatem obszar demograficznie stary, zamieszkały głównie przez osoby znajdujące się poza wiekiem rozrodczym, dodatkowo z wysokim udziałem osób niepełnosprawnych. W zakresie działań na rzecz osób starszych

¹⁰² Dane PUP w Białogardzie.

oraz niepełnosprawnych zaangażować należy organizacje pozarządowe. Takie działanie umożliwi rozszerzenie różnych form aktywności i spowoduje, że obecność seniorów oraz osób niepełnosprawnych w życiu lokalnej społeczności nie będzie postrzegana jako zjawisko odmienne i wpłynie pozytywnie na proces integracji społecznej mieszkańców.

Dodatkowym problemem zaobserwowanym na obszarze nr 4 jest niska przedsiębiorczość mieszkańców. Według danych Centralnej Ewidencji i Działalności Gospodarczej tylko 146 mieszkańców tego obszaru prowadzi działalność gospodarczą. Wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób dla obszaru nr 4 wyniósł 7,34 i jest niższy od wartości wskaźnika dla miasta określonego na poziomie 8,34¹⁰³. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości sprzyja wzrostowi aktywności zawodowej osób wykluczonych społecznie oraz na wzroście zamożności mieszkańców i zmniejszeniu ubóstwa. Wpływa również na stworzenie nowych miejsc pracy i zmniejszenie zjawiska bezrobocia.

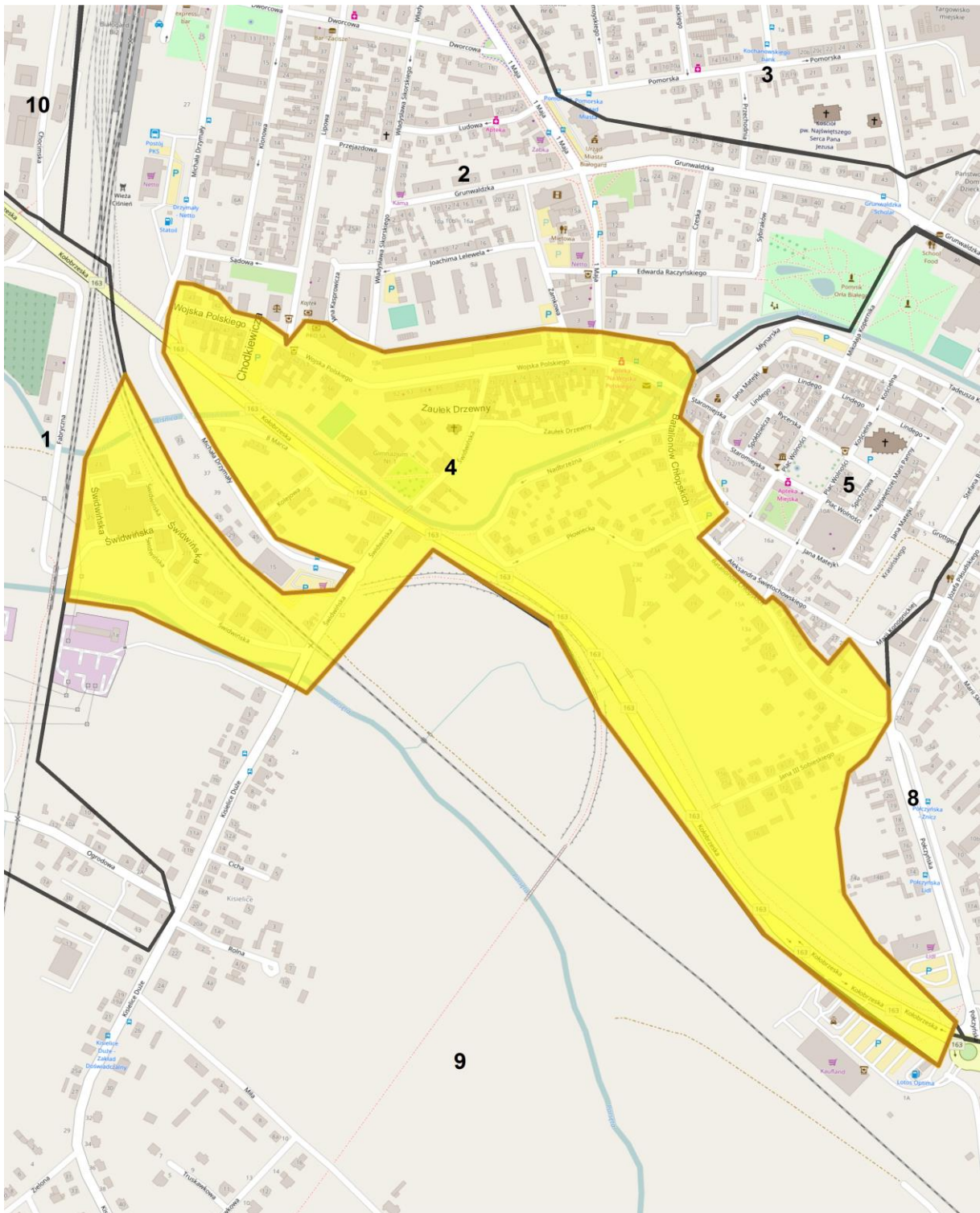
Na obszarze swoją siedzibę mają nieliczne stowarzyszenia, inne organizacje społeczne i zawodowe, m.in.: Cech Rzemiosł Różnych, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników „UNICON”, Fundacja Studiów Biblijnych „Straż”. Wśród instytucji edukacyjnych wymienić należy tylko Gimnazjum Nr 1. Dlatego też przy planowaniu działań rewitalizacyjnych posiłkować należy się wsparciem organizacji i instytucji zlokalizowanymi poza obszarem nr 4.

Na terenie obszaru występuje problem ze złą jakością powietrza. Przyczyną tej sytuacji są głównie przestarzałe wysokoemisyjne indywidualne źródła ciepła oraz transport indywidualny.

Na obszarze nr 4 brakuje urządzonej przestrzeni publicznej pełniącej funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe, dającej możliwość organizowania spotkań integracyjnych w formie np. imprez sportowych czy kulturalnych. Jednocześnie istniejący teren pomiędzy ulicami Zaułek Drzewny a Nadbrzeżną (wzdłuż rzeki Liśnicy) znacznie obniża atrakcyjność ścisłego centrum. To teren po byłych ogródkach działkowych. Wykorzystywany jest przez mieszkańców najczęściej jako parking. Teren nieutwardzony o nierównej nawierzchni, z pozostałościami po zlikwidowanych ogródkach. Teren jest nieuporządkowany i obniża atrakcyjność ścisłego centrum miasta.

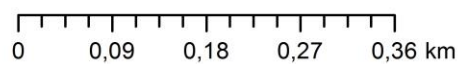
---

¹⁰³ Dane Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

LEGENDA

- obszar rewitalizacji
- granice miasta Białogard
- granice analizowanych obszarów

Rysunek 22. Mapa podobszaru rewitalizacji – Obszar nr 4.

Podobszar rewitalizacji – Obszar nr 5

Trzeci podobszar wyznaczonego obszaru rewitalizacji zlokalizowany jest w środkowej części Miasta i obejmuje ulice: Batorego, Grottgera, Grunwaldzką Boczną, Konopnickiej, Kopernika, Kościelną, Kościuszki, Krasińskiego, Lindego, Matejki, Młynarską, Najświętszej Marii Panny, Plac Wolności, Reymonta, Rycerską, Henryka Siemiradzkiego, Spichrzową, Spółdzielczą, Świętochowskiego, Staromiejską. Jest to obszar o powierzchni 14,69 ha, stanowiący ponad 0,57% powierzchni całkowitej miasta. Mieszka na jego terenie 1 107 osób (4,81% ogólnej liczby mieszkańców miasta). Jest również najmniejszym obszarem.

Na obszarze nr 5 zdiagnozowano występowanie następujących problemów:

- społecznych – wysoka stopa bezrobocia, wysoki poziom ubóstwa, duża liczba osób niepełnosprawnych, wysoki poziom przestępczości;
- gospodarczych – niski poziom aktywności gospodarczej mieszkańców;
- przestrzenno – funkcjonalnych – zły stan techniczny obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków, słaba jakość infrastruktury drogowej;
- technicznych – niska efektywność energetyczna budynków, duży udział budynków mieszkalnych wybudowanych przez 1989 r.,
- środowiskowych – zła jakość powietrza.

Na obszarze nr 5 stwierdzona została najwyższa stopa bezrobocia w mieście (24,23%). Liczba osób bezrobotnych wyniosła 181, w tym kobiety stanowiły 51%. W ogólnej liczbie osób bezrobotnych liczba długotrwale bezrobotnych wyniosła 116, stanowiąc aż 64% wszystkich bezrobotnych. Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (32%) oraz w wieku 35 – 44 lata i 45 – 54 lata (po 25%)¹⁰⁴. Mieszkańcy obszaru charakteryzują się także niskim poziomem przedsiębiorczości (87 przedsiębiorców z terenu obszaru nr 5). Bezrobocie prowadzić może do kolejnego negatywnego zjawiska jakim jest ubóstwo i wiążące się z nim patologie. Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej potwierdzają, że na obszarze nr 5 liczba rodzin korzystających ze świadczeń przyznanych z uwagi na alkoholizm, wielodzietność i rodzinę niepełną jest znacznie wyższa niż wskaźniki dla całego miasta (szczegółowe dane zawarte w rozdziale nr 5).

¹⁰⁴ Dane PUP w Białogardzie.

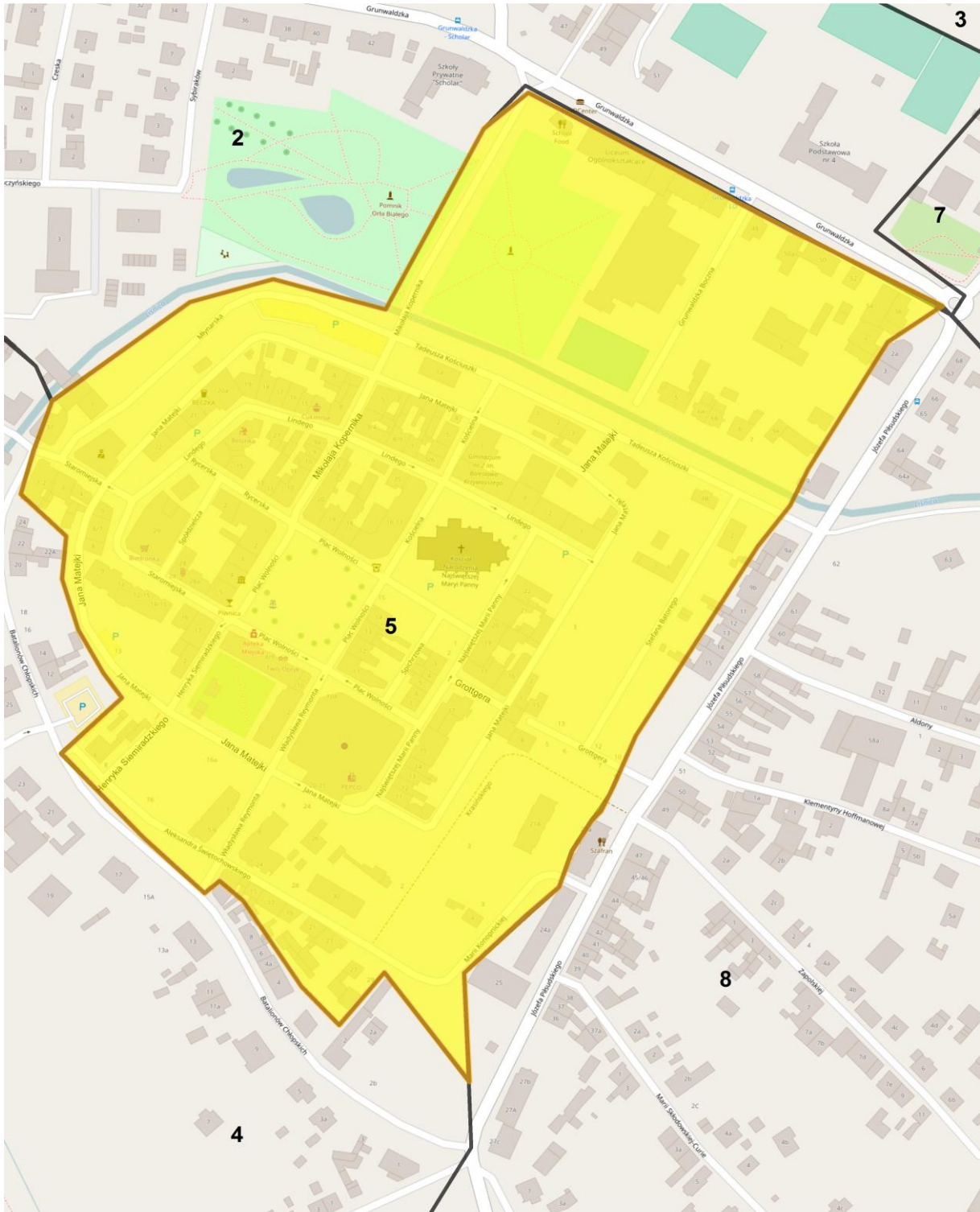
To obszar, dla którego liczba osób w wieku produkcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku poprodukcyjnym przekracza poziom wskaźnika określonego dla całego miasta (524,08%) i kształtuje się na poziomie 633,05%. To obszar demograficznie młody, ale z wysokim udziałem osób niepełnosprawnych (wskaźnik liczby osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 100 osób wynosi na obszarze 15,9; dla miasta – 11,23). W zakresie działań na rzecz osób starszych oraz niepełnosprawnych zaangażować należy – tak jak w przypadku obszaru nr 4 – Organizacje pozarządowe. Takie działania wpłynęłyby pozytywnie na proces integracji społecznej mieszkańców.

Na obszarze swoją siedzibę mają nieliczne stowarzyszenia, inne organizacje społeczne i zawodowe, m.in.: Stowarzyszenie Społeczno – Gospodarcze Ziemi Białogardzkiej, Stowarzyszenie Artystyczno – Kulturalne „Fermata”, „Forum Obywatelskie” Stowarzyszenie Mieszkańców Powiatu Białogardzkiego, Fundacja Green Europe. Wśród instytucji edukacyjno – kulturalnych wymienić należy Szkołę Podstawową Nr 4 (budynek po Gimnazjum Nr 2 przy ul. Kościelnej) czy Izbę Tradycji Regionalnej. Dlatego też przy planowaniu działań rewitalizacyjnych posiłkować należy się wsparciem organizacji i instytucji zlokalizowanymi poza obszarem nr 5 bądź podjąć działania na rzecz utworzenia instytucji pełniących funkcje publiczne / społeczne na terenie obszaru.

Na terenie obszaru występuje problem ze złą jakością powietrza spowodowaną niską emisją z przestarzałych indywidualnych źródeł ciepła, niewystarczającymi działaniami termomodernizacyjnymi oraz wykorzystaniem samochodu jako środka transportu indywidualnego.

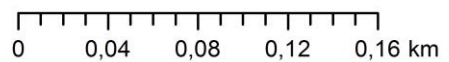
Charakterystyczne dla tego obszaru jest najwyższe na terenie miasta skupienie obszarów i obiektów zabytkowych. Wśród nich wymienić należy przede wszystkim kościół pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny.

LEGENDA

- obszar rewitalizacji
- granice miasta Białogard
- granice analizowanych obszarów

Rysunek 23. Mapa podobszaru rewitalizacji – Obszar nr 5.

Dodatkowo dla całego obszaru rewitalizacji stwierdzono również następujące negatywne zjawiska:

- migracja mieszkańców powodująca wyludnianie się obszaru,
- duże natężenie ruchu, mające wpływ na spadek bezpieczeństwa mieszkańców oraz wzrost natężenia hałasu i emisji zanieczyszczeń powietrza,
- mała długość ścieżek rowerowych wpływająca negatywnie na poruszanie się rowerem przez mieszkańców,
- zbyt mała ilość wydarzeń kulturalnych i innych inicjatyw, które wpływają pozytywnie na integrację społeczną,
- niski stopień wykorzystania zabytków do celów kulturalnych,
- wyższy wskaźnik przestępczości na 1 000 osób (18,42) niż dla Miasta Białogard (14,94).

Potencjał obszaru rewitalizacji

Potencjał wyznaczonego obszaru rewitalizacji można definiować jako możliwości, szanse, zasoby, z którymi należy pracować oraz które można wykorzystywać w celu niwelowania i zapobiegania powstawaniu negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji. Zidentyfikowane lokalne potencjały mogą się wzajemnie przenikać i współdziałać na negatywne zjawiska w różnych sferach jednocześnie.

Na tożsamości i historii Miasta można budować ofertę kulturalną i potencjał turystyczny, a pośrednio również wzrost gospodarczy. Na terenie obszaru rewitalizacji znajduje się bowiem dziewięć obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego, które można wykorzystać do promocji i rozwoju miasta. Poprzez eksponowanie obszarów rewitalizacji mieszkańcy będą mogli budować silniejszą wspólnotę i wzmacniać więzi społeczne. Instytucje pełniące funkcje społeczne (m.in. edukacyjne, opiekuńczo – wychowawcze, kulturalne, rekreacyjne) mogą być nośnikami działań w zakresie edukacji kulturalnej na obszarze rewitalizacji, mogą działać na rzecz ożywienia społecznego. Na terenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji znajdują się obiekty edukacyjno – kulturalne, co dodatkowo sprzyja pomocy w likwidowaniu negatywnych zjawisk i integracji społecznej.

Obszar rewitalizacji znajduje się w środkowej części miasta. W połączeniu z rozwojem turystyki sprzyja to podejmowaniu działalności gospodarczej (możliwość rozwoju w zakresie handlu i usług) czy tworzeniu nowych miejsc pracy. Rozwój gospodarczy jest szansą na aktywizację zawodową bezrobotnych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wykorzystanie zagospodarowanych przestrzeni publicznych (m.in. parku Orła Białego) oraz zagospodarowanie nowych terenów na cele rekreacyjno – wypoczynkowe skutkowało będzie podniesieniem jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji

oraz wzrostem integracji społecznej. Wykorzystany potencjał społeczno – gospodarczy obszaru rewitalizacji wpłynie pozytywnie na budowaniu pozytywnego wizerunku całego Miasta Białogard.

Stowarzyszenia, inne organizacje społeczne i zawodowe przy odpowiednim wzmocnieniu i wsparciu udzielonym przez samorząd ich potencjału rozwojowego są gotowe do współpracy i działania na rzecz procesu rewitalizacji oraz aktywizacji mieszkańców. Ich obecność sprzyja realizacji inicjatyw społecznych, spotkań, festynów czy happeningów.

7. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego

Obszar objęty programem rewitalizacji poprzez realizację przedsięwzięć oraz projektów rewitalizacyjnych stanie się obszarem spójnym i atrakcyjnym pod względem społecznym, gospodarczym, przestrzenno – funkcjonalnym i kulturowym, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Tętniące życiem centrum miasta, którego mieszkańcy są wyedukowani, wykwalifikowani, zmotywowani do podjęcia zatrudnienia i poprawy swojej sytuacji życiowej. Aktywnie działające podmioty z sektora NGO prowadzą aktywizację społeczno – gospodarczą przy wsparciu samorządu lokalnego oraz instytucji wspierających rynek pracy. Poprawa sytuacji materialnej mieszkańców pozwala na podejmowanie inwestycji prowadzących do poprawy efektywności energetycznej budynków mieszkalnych oraz wpływa pozytywnie na wizerunek obszaru. Za sprawą odrestaurowanych obiektów i obszarów zabytkowych przestrzeń staje się atrakcyjna dla mieszkańców i turystów. Zmodernizowane obiekty historyczne otrzymują także nową funkcję – poprzez organizowane z ich udziałem wydarzenia integrują społeczeństwo.

Nowo zagospodarowana przestrzeń publiczna między ul. Zaułek Drzewny a ul. Nadbrzeżną jest miejscem licznych imprez kulturalno – sportowych. Mieszkańcy – w szczególności seniorzy i osoby niepełnosprawne - nie czują się już odizolowani, otacza ich atrakcyjna przestrzeń, stanowiąca zachętę dla mieszkańców pozostałej części miasta. Daje ona możliwość tworzenia i pielęgnowania międzypokoleniowej komunikacji pomiędzy seniorami a młodzieżą. Dodatkowo dzieci i młodzież otrzymują oferty atrakcyjnego spędzenia czasu wolnego poprzez realizację licznych projektów przez organizacje pozarządowe czy placówki edukacyjno – kulturalne.

Możliwość wspólnego korzystania z dostępnych akcji integracyjnych, a także uczestniczenia w licznie organizowanych imprezach kulturalnych i rozrywkowych będzie sprzyjała nawiązywaniu kontaktów oraz wzmocnieniu więzi społecznych, a także znacznie ograniczy zjawisko wykluczenia społecznego.

W dalszej części dokumentu zawarto działania, których realizacja przyczyni się do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji, poprzez likwidację zdiagnozowanych problemów ze sfery społecznej tj. bezrobocie, przemoc w rodzinie, przestępczość oraz sfer innych niż społeczna np. poprawa stanu technicznego budynków czy działania mające na celu poprawę jakości powietrza.

Planowane do realizacji działania sprawiają, że mieszkańcy mają poczucie, że jakość ich życia poprawi się, a na przyszłość swoją i swojego miasta patrzą z optymizmem.

8. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych

Głównym celem działań rewitalizacyjnych, objętych Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Miasta Białogard na lata 2017 – 2023 jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji, charakteryzującego się natężeniem negatywnych zjawisk społecznych i towarzyszącymi im negatywnymi zjawiskami w sferze gospodarczej lub przestrzenno – funkcjonalnej, lub technicznej.

Przeprowadzona analiza pozwoliła na wyznaczenie celów szczegółowych i kierunków działań, prowadzących do osiągnięcia celu głównego:

Tabela 33. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych¹⁰⁵.

Cele szczegółowe	Kierunki działania
1. Prężne i spójne społeczeństwo	1. Aktywizacja społeczno – zawodowa środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych i seniorów 2. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych 3. Działania wspierające integrację społeczną
2. Kreowanie atrakcyjnej do życia przestrzeni miejskiej	1. Urządzanie nowych przestrzeni publicznych 2. Modernizacja infrastruktury, w tym modernizacja energetyczna obiektów 3. Rozwój infrastruktury pełniące funkcje społeczne
3. Wsparcie rozwoju dziedzictwa kulturowego	1. Renowacja obiektów historycznych 2. Upowszechnienie wiedzy historycznej

Wskaźniki monitorowania założonych celów zostały określone i szczegółowo opisane w rozdziale 15.2

¹⁰⁵ Opracowanie własne.

9. Lista planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Skuteczna realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Białogard jest uzależniona od zapewnienia odpowiedniego finansowania. Zgodnie z wymaganiami, stawianymi programom rewitalizacji, konieczne jest zapewnienie komplementarności źródeł finansowania planowanych przedsięwzięć. W praktyce oznacza to umiejętność łączenia środków pochodzących z różnych źródeł, w tym:

- funduszy europejskich,
- budżetu państwa,
- budżetu jednostek samorządu terytorialnego,
- środków prywatnych.

Podstawowym założeniem Programu Rewitalizacji jest wyprowadzenie rewitalizowanego obszaru ze stanu kryzysowego. W celu realizacji tego założenia wykonano diagnozę obszaru objętego Programem i na jej podstawie zaprogramowano główne przedsięwzięcia oraz projekty stanowiące kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane problemy. Zaprojektowane działania, zarówno infrastrukturalne, jak i społeczne, są niezbędne do osiągnięcia celów Programu. Ich realizacja przyczyni się do urzeczywistnienia wizji rewitalizacji.

Zestawione poniżej przedsięwzięcia są ze sobą wzajemnie powiązane i przyczyniają się do eliminacji zidentyfikowanych negatywnych zjawisk na terenie rewitalizacji.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na terenie podobszaru rewitalizacji – obszar nr 2

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1		OBSZAR NR 2
Cel projektu zintegrowanego	Wzrost atrakcyjności obszaru kryzysowego nr 2 pod względem społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym i kulturowym, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.	
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1		
Nazwa przedsięwzięcia	Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców Białogardu - podobszar rewitalizacji nr 2.	
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji nr 2 (ulice: Borzymowskiego, Czeska, Drzymały, Dworcowa, Grunwaldzka, Kasprowicza, Klonowa, Krótka, Lelewela, Lipowa,	

	Ludowa, Magazynowa, Przejazdowa, Edwarda Raczyńskiego, Sądowa, Władysława Sikorskiego, Sybiraków, Zamkowa, 1 Maja)
Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcie	Społeczna: walka z bezrobociem, ubóstwem, patologiami, wandalizmem
	Przestrzenno-funkcjonalna: niska jakość przestrzeni publicznej
Cele szczegółowe LPR, do osiągnięcia których przyczynia się przedsięwzięcie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prężne i spójne społeczeństwo 2. Kreowanie atrakcyjnej do życia przestrzeni publicznej
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu przedsięwzięcia	Brak pracy to jeden z głównych problemów społecznych, z którymi borykają się mieszkańcy podobszaru nr 2. Następstwem bezrobocia jest szereg negatywnych zjawisk, m.in. ubóstwo, zachowania patologiczne (alkoholizm, przemoc w rodzinie), wandalizm. Ten stan rzeczy wpływa na obniżenie poziomu jakości życia oraz prowadzi do wykluczenia społecznego mieszkańców. Dodatkowo akty wandalizmu dokonywane na tym terenie znacznie obniżają atrakcyjność przestrzeni publicznej oraz poczucie bezpieczeństwa mieszkańców obszaru.
Cele przedsięwzięcia	<p>Celem głównym przedsięwzięcia jest aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców podobszaru nr 2, zagrożonych wykluczeniem społeczno-zawodowym. Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie rodzin w sytuacjach kryzysowych, przeciwdziałanie przemocy i problemom wychowawczym w rodzinie, - zmniejszenie czynników wpływających na poziom bezrobocia, -ułatwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, - ograniczenie czynników powodujących dysfunkcyjność i wykluczenie społeczne rodzin, - aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub ubóstwem, - wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej.
Opis planowanych działań	<p>W ramach przedsięwzięcia planowane jest wdrożenie programu, który obejmował będzie działania z zakresu pracy socjalnej, pracę ze specjalistami, szkolenia/warsztaty prowadzące do nabycia nowych kompetencji (np. ogrodnik, malarz, tynkarz), szkolenia z zakresu przedsiębiorczości oraz zajęcia edukacyjno-integracyjne dla dzieci i młodzieży.</p> <p>Każda z zakwalifikowanych do wsparcia rodzin znajdowała się będzie pod opieką pracownika socjalnego, który na podstawie wywiadu ustali potrzeby i możliwości pracy z rodziną. W zależności od zidentyfikowanych potrzeb rodzina skorzystać będzie mogła z porad psychologa, pedagoga, doradcy zawodowego czy też prawnika. Ważną rolę odegra współpraca dorosłych bezrobotnych beneficjentów z doradcą zawodowym, który opracuje indywidualny plan działania. Kolejnym krokiem będzie zyskanie nowych kwalifikacji (udział w szkoleniach i kursach zawodowych). W związku ze wzrostem ilości inwestycji z zakresu mieszkalnictwa planuje się, że jednymi z zaproponowanych kursów będą kursy: malarza, tynkarza, glazurnika czy też pracownika ogólnobudowlanego.</p> <p>Nowo zdobyte kwalifikacje planuje się wykorzystać poprzez praktykę - wykonanie wspólnie drobnych prac remontowych w częściach wspólnych budynków czy zagospodarowanie terenów wokół swojego miejsca zamieszkania. To działanie wpłynie pozytywnie na stworzenie i wzmocnienie więzi pomiędzy mieszkańcami, ograniczy zachowania patologiczne oraz akty wandalizmu. Jednocześnie pozytywnie wpłynie na jakość przestrzeni publicznej. Nowo urządzone i uporządkowane tereny przydomowe dadzą możliwość organizacji kameralnych spotkań między mieszkańcami – nawiązywania kontaktów oraz budowania i</p>

	<p> pogłębiania poczucia przynależności do grupy.</p> <p> Zdobyte nowych kwalifikacji wzmocni także pozycję beneficjentów na rynku pracy oraz zwiększy ich szanse na znalezienie zatrudnienia.</p> <p> Przewiduje się także wsparcie dla dzieci i młodzieży. W czasie, kiedy rodzice będą uczestniczyli w spotkaniach ze specjalistami czy kursach zawodowych, swoje dzieci zostawić będą mogli pod okiem opiekunek. Najmłodszym czas zorganizowany będzie na zabawie, natomiast dzieci szkolne w razie potrzeby otrzymają pomoc w odrabianiu prac domowych.</p> <p> Niniejsze przedsięwzięcie jest uzupełnieniem kolejnego przedsięwzięcia pn. „Termomodernizacja i renowacja kamienic mieszkaniowych w centrum Białogardu”.</p> <p> Nowo zdobyte kwalifikacje przyczynią się bowiem do poprawy sytuacji materialno-życiowej beneficjentów, tym samym ograniczając dalsze pogłębianie stanu kryzysowego oraz zachowań patologicznych. Poprawa sytuacji materialnej umożliwi z kolei przeprowadzenie koniecznych prac remontowo-budowlanych w obiektach mieszkaniowych.</p>
Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmiernia	<p> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem (liczba deklaracji udziału w projekcie)</p> <p> Liczba osób posiadających nowe kwalifikacje (liczba osób posiadających zaświadczenie o zakończonym kursie zawodowym)</p> <p> Liczba nowo zagospodarowanych terenów przydomowych (dane użytkowników terenu)</p>
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmiernia	<p> Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu (zaświadczenia z PUP)</p> <p> Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu, łącznie z pracującymi na własny rachunek (dane CEiDG, umowy o pracę)</p> <p> Liczba spotkań integracyjnych (dane zarządców obiektów)</p> <p> Liczba uczestników spotkań (dane zarządców)</p>
Podmioty odpowiedzialne	<p> Powiatowy Urząd Pracy, Miasto Białogard, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe</p>
Wartość przedsięwzięcia	<p> 1.500.000 zł</p>
Okres realizacji	<p> 2018-2020</p>
Źródła finansowania	<p> RPO WZ 2014-2020 (1.275.000 zł) , budżet PUP (225.000 zł)</p>
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 2	
Nazwa przedsięwzięcia	<p> Termomodernizacja i renowacja kamienic mieszkaniowych w centrum Białogardu.</p>
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	<p> ul. Grunwaldzka: 2, 4, 6, 9-11, 16, 16A, 18, 22, 23, 26, 32; ul. Dworcowa 3, 10, 11, 13, 15, ul. Klonowa: 4, 15, 17, 24, 28, 30; ul. Lelewela: 6, 8, 10, 12, 14, 16; ul. Lipowa: 7, 19, 26, 27, 31, 41; ul. Ludowa 3, 6, ul. Sądowa 1, ul. Sikorskiego 16, 23, 29, 37, ul. Raczyńskiego 3, ul. 1 Maja 4, 6, 13, 27, 29, 31, 32, 34</p>
Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcie	<p> społeczna: ubóstwo, patologie</p> <p> techniczna: niska efektywność energetyczna obiektów, zły stan techniczny budynków</p>

Cele szczegółowe LPR, do osiągnięcia których przyczynia się przedsięwzięcie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prężne i spójne społeczeństwo 2. Kreowanie atrakcyjnej do życia przestrzeni publicznej
Związły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	<p>Mieszkańcy podobszaru nr 2 od lat borykają się z problemem bezrobocia, którego następstwem jest szereg negatywnych zjawisk, m.in. ubóstwo, zachowania patologiczne (alkoholizm, przemoc w rodzinie), wandalizm. Brak pracy i przez to ograniczone możliwości finansowe mieszkańców są przyczyną nie podejmowania prac remontowych i termomodernizacyjnych w budynkach mieszkaniowych. Ten stan powoduje wciąż rosnące koszty utrzymania mieszkań, będące znacznym obciążeniem dla budżetu domowego, dodatkowo pogłębiając spadek poziomu jakości życia mieszkańców, prowadzący w konsekwencji do wykluczenia społecznego.</p> <p>Dodatkowo akty wandalizmu dokonywane na tym terenie znacznie obniżają atrakcyjność przestrzeni publicznej oraz poczucie bezpieczeństwa mieszkańców obszaru.</p>
Cele przedsięwzięcia	poprawa jakości życia mieszkańców, wzrost zamożności mieszkańców, ograniczenie zachowań patologicznych, poprawa efektywności energetycznej obiektów, poprawa stanu technicznego budynków, poprawa jakości przestrzeni publicznej
Opis planowanych działań	Realizacja niniejszego przedsięwzięcia jest uzupełnieniem przedsięwzięcia pn. „Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców Białogardu - podobszar rewitalizacji nr 2”. Nowo zdobyte kwalifikacje wpłyną na poprawę poziomu życia mieszkańców, w tym poziomu ich zamożności. Poprawa sytuacji materialnej umożliwi z kolei przeprowadzenie koniecznych prac remontowo-budowlanych w obiektach mieszkaniowych, w tym: wymianę pokrycia dachowego, remontu elewacji wraz z dociepleniem, zagospodarowanie terenów wokół budynków (podwórek), remontów części wspólnych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, izolację fundamentów. Planuje się, że część prac zostanie wykonana przez mieszkańców wspólnie, bez korzystania z usług firmy zewnętrznej. Dotyczy to przede wszystkim prac związanych z urządzeniem podwórek (uporządkowanie terenu, nasadzenia, montaż małej architektury itp.). Stworzone zostaną tym samym miejsca umożliwiające organizowanie drobnych spotkań sąsiedzkich. Praca na rzecz wspólnego dobra ograniczy akty wandalizmu i wpłynie pozytywnie na stworzenie i zacieśnienie więzi między mieszkańcami.
Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Liczba mieszkańców uczestniczących w pracach podwórkowych (dane zarządców) Liczba zmodernizowanych budynków (protokoły odbioru robót) Liczba zagospodarowanych podwórek (protokoły odbioru)
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Liczba spotkań organizowanych na nowo urządzonych podwórkach (dane zarządców) Liczba mieszkańców uczestniczących w spotkaniach sąsiedzkich (dane zarządców) Spadek zapotrzebowania na energię cieplną (dane użytkowników budynków)
Podmioty odpowiedzialne	ZGKiM Sp. z o.o., BTBS Sp. z o.o., Wspólnoty Mieszkaniowe
Wartość przedsięwzięcia	5.640.000 zł
Okres realizacji	2017-2033
Źródła finansowania	RPO WZ 2014-2020 (1.310.000 zł), środki własne inwestorów (4.330.000 zł)

PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Termomodernizacja i renowacja kamienic mieszkaniowych na ulicy Drzymały, Klonowej i Dworcowej w Białogardzie
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	ul. Dworcowa 12, 14, 16; ul. Drzymały 20, 22, 24, 26, 28; ul. Klonowa 21, 23, 25, 27
Sfery, na które oddziałują przedsięwzięcie	społeczna: bezrobocie, ubóstwo, przemoc w rodzinie. przestrzenno – funkcjonalna: zły stan techniczny obszarów i obiektów zabytkowych, techniczna: niska efektywność energetyczna budynków.
Cele szczegółowe LPR, do osiągnięcia których przyczynia się przedsięwzięcie	1. Prężne i spójne społeczeństwo. 2. Kreowanie atrakcyjnej do życia przestrzeni publicznej.
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji borykają się z problemem ubóstwa, które jest następstwem wysokiego bezrobocia. Konsekwencja tego stanu rzeczy są także zachowania patologiczne wśród mieszkańców - alkoholizm czy przemoc w rodzinie. Niskie zasoby finansowe mieszkańców uniemożliwiają również podejmowanie kompleksowych i kosztownych robót remontowych i termomodernizacyjnych w budynku, co w konsekwencji prowadzi do degradacji obiektów, pogarszanie stanu technicznego oraz do wzrostu kosztów utrzymania mieszkań. Jakość życia mieszkańców ulega pogorszeniu. Bezczynność bezrobotnych, wzrost liczby zachowań patologicznych wpływa dodatkowo na akty wandalizmu, zmniejszające poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców oraz obniżające estetykę otoczenia - dostępność przestrzeni publicznej znacząco maleje, staje się ograniczona, powodując wyalienowanie mieszkańców i wzrost postaw aspołecznych.
Cele przedsięwzięcia	Głównym celem projektu jest: zmniejszenie zagrożenia wykluczeniem społecznym ludności zamieszkującej obszar, poprawa jakości życia mieszkańców, ograniczenie zachowań patologicznych, poprawa efektywności energetycznej budynków, poprawa jakości przestrzeni publicznej.
Opis planowanych działań	Realizacja niniejszego przedsięwzięcia jest uzupełnieniem przedsięwzięcia pn. "Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców Białogardu - podobszar rewitalizacji nr 2" w ramach Lokalnego programu rewitalizacji dla miasta Białogard na lata 2017-2023. Dzięki nowo nabytym kwalifikacjom poziom aktywności zawodowo-społecznej mieszkańców znacznie wzrosnie przekładając się bezpośrednio na jakość życia i poziom ich zamożności. W konsekwencji tych działań możliwe będzie podjęcie przez nich prac remontowych w budynkach. Utrzymanie i wzmocnienie tych efektów osiągnięte zostanie przede wszystkim poprzez nawiązanie współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, który w ramach niniejszego przedsięwzięcia podejmie zadania mające na celu ograniczenie problemów wynikających z: <ul style="list-style-type: none"> – uzależnień (współpraca z Poradnią Uzależnień); – ze starości - powołanie Klubu Aktywnego Seniora; – bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - organizacja zajęć dla dzieci w świetlicy MOPS oraz na terenie wspólnoty mieszkaniowej przy

	<p>współpracy z mieszkańcami.</p> <p>Ponadto w ramach przedsięwzięcia planowane są następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie podwórza poprzez: <ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawę funkcjonalności i użyteczności istniejącego podwórza, w tym m.in. uporządkowanie i profilowanie terenu, podjazdy dla osób niepełnosprawnych, nasadzenia, przegrody, plac zabaw, plac do gier na świeżym powietrzu). 2. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i ułatwienie korzystania przez osoby niepełnosprawne i starsze z nieruchomości wspólnej (m.in. montaż lamp oświetleniowych, uzupełnienie kamer monitoringu, dodatkowe pochwyty przy wejściach do piwnic). <p>Planuje się, że część prac zostanie wykonana przez mieszkańców wspólnie, bez konieczności korzystania z usług firmy zewnętrznej. Rewitalizacja podwórza, poprawi jakość wspólnej przestrzeni, zwiększy jej dostępność, ułatwi organizację imprez integracyjnych, spotkań, zawodów sportowych dla dzieci, kiermaszy itp.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu technicznego budynku, w tym m.in. remont elewacji frontowych z wykonaniem tynku termoizolacyjnego, ocieplenie ścian zewnętrznych, uzupełnienie i odtworzenie detalu architektonicznego zgodnie z opracowanym Programem Prac Konserwatorskich, wymiana uszkodzonych elementów budynku, malowanie ścian zewnętrznych i innych elementów budynku, inne roboty (ocieplenie stropów, częściowa wymiana stolarki). <p>Wielką wartością przedsięwzięcia jest aktywizacja i integracja społeczna wśród mieszkańców, która zostanie osiągnięta dzięki pracy na rzecz wspólnego dobra. Wpłyne ona pozytywnie na nawiązanie i zacieśnienie więzi między mieszkańcami.</p>
Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmiernienia	<p>Liczba mieszkańców uczestniczących w pracach podwórkowych (dane zarządców)</p> <p>Liczba zmodernizowanych budynków (protokoły odbioru robót)</p> <p>Liczba zagospodarowanych podwórek (protokoły odbioru)</p>
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmiernienia	<p>Liczba spotkań organizowanych na nowo urządzonych podwórkach (dane zarządców)</p> <p>Liczba mieszkańców uczestniczących w spotkaniach sądzielskich (dane zarządców)</p> <p>Spadek zapotrzebowania na energię cieplną (dane użytkowników budynków)</p>
Podmioty odpowiedzialne	<p>Wspólnota Mieszkaniowa nieruchomości przy ul. Dworcowej 12-16, ul. Drzymały 20-28, ul. Klonowej 21-27, 78-200 Białogard wraz z podmiotami współpracującymi przy realizacji przedsięwzięcia</p>
Wartość przedsięwzięcia	<p>2.600 000,00 zł</p>
Okres realizacji	<p>od 2019 r. do końca 2023 r.</p>
Źródła finansowania	<p>środki własne (35%), dofinansowanie ze środków zewnętrznych (65%).</p>

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2		OBSZAR NR 2
Cel projektu zintegrowanego	<p>Wzrost atrakcyjności obszaru kryzysowego nr 2 pod względem społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym i kulturowym, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.</p>	

PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Wyrównanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży zamieszkującej centrum Białogardu.
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (ul. Dworcowa 2), Szkoła Podstawowa Nr 4 (ul. Grunwaldzka), Młodzieżowy Dom Kultury (ul. Grunwaldzka), Centrum Wspierania Rodziny (ul. Grunwaldzka)
Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcie	Społeczna: bezrobocie, ubóstwo, zachowania patologiczne
Cele szczegółowe LPR, do osiągnięcia których przyczynia się przedsięwzięcie	1. Prężne i spójne społeczeństwo
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Przeprowadzona analiza społeczno-demograficzna miasta Białogard wykazała, że wyznaczony podobszar rewitalizacji nr 2 zamieszkują rodziny wielodzietne oraz niepełne, które borykają się z problemem ubóstwa. Dla dzieci i młodzieży wychowującej się w tych rodzinach oznacza to ograniczony dostęp do instytucji i zasobów, które są niezbędne do osiągnięcia w przyszłości pozycji gwarantującej dochody wystarczające na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Nie są to wyłącznie zasoby o charakterze finansowym, ale także kapitał kulturowy (wykształcenie rodziców, ich wiedza intelektualna, charakter przekazywanych przez nich życiowych aspiracji, motywacji i wzorców) oraz kapitał socjalny (kontakty i znajomości). W efekcie powstaje zjawisko „błędnego koła” - niedostatek rodziców skutkuje biedą w dzieciństwie kolejnego pokolenia, które także z dużym prawdopodobieństwem będzie biedne, gdy dorośnie. Mechanizm ten utwierdza nierówności społeczne, różnicując szanse życiowe w zależności od tego, w jakim środowisku dorastał.
Cele przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest wyrównanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych i niepełnych, borykających się z problemem ubóstwa. Podjęte działania mają na celu zniwelowanie zjawiska „dziedziczenia biedy” związanego z urodzeniem się i dorastaniem w rodzinie ubogiej.
Opis planowanych działań	W ramach planowanego przedsięwzięcia wsparciem objęte zostaną rodziny wielodzietne i niepełne, w szczególności dzieci i młodzież, których sytuacja materialna nie pozwala na swobodne i pełne korzystanie z ofert zajęć instytucji pełniących funkcje kulturalno-edukacyjne na terenie miasta. Zaplanowane do realizacji zajęcia prowadzone będą w ścisłej współpracy następujących placówek: Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Szkoły Podstawowej Nr 4, Centrum Wspierania Rodziny oraz Młodzieżowego Domu Kultury w Białogardzie. W ramach przedsięwzięcia planuje się zorganizowanie: - zajęć wyrównawczych z przedmiotów przysparzających problemy uczniom (szczególnie: matematyka, języki obce, język polski, chemia, fizyka, IT) – SP Nr 4, Centrum Wspierania Rodziny, - zajęcia korekcyjno – kompensacyjne dla uczniów mających trudności w nauce, wynikające z zaburzeń percepcji wzrokowej, słuchowej, orientacji przestrzennej lub obniżonej sprawności manualnej - Poradnia, - zajęcia logopedyczne – dla dzieci z wadą wymowy - Poradnia, - kółka zainteresowań dla dzieci uzdolnionych – Młodzieżowy Dom Kultury. Każdy z uczniów zakwalifikowanych do objęcia wsparciem, którego średnia ocen będzie wynosiła co najmniej 5,0 otrzyma stypendium naukowe. Dodatkowo każde dziecko otrzyma możliwość uczestniczenia w wybranej przez siebie formie zajęć pozalekcyjnych (np. sportowych, tanecznych, teatralnych, plastycznych). W ramach projektu sfinansowany zostanie także odpowiedni strój

	<p>i obuwie (o ile są wymagane) oraz opłata za uczestnictwo w zajęciach (o ile taka istnieje).</p> <p>Uzupełnieniem niniejszego przedsięwzięcia będzie podjęcie kolejnych działań zaplanowanych w ramach następujących przedsięwzięć: „Remont i modernizacja budynku Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Białogardzie”, „Renowacja Młodzieżowego Domu Kultury w Białogardzie”, „Remont budynków Centrum Wspierania Rodziny „Dom Pod Świerkiem” w Białogardzie”.</p>
Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia	<p>Liczba godzin zajęć zorganizowanych w ramach przedsięwzięcia (dane realizatora)</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w zajęciach wyrównawczych (lista obecności na zajęciach)</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych (lista obecności na zajęciach)</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w zajęciach logopedycznych (lista obecności na zajęciach)</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w kołach zainteresowań (lista obecności na zajęciach)</p>
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia	<p>Wzrost frekwencji uczniów na zajęciach szkolnych (dane ze szkół)</p> <p>Spadek liczby uczniów powtarzających klasę (dane ze szkół)</p>
Podmioty odpowiedzialne	Szkoła Podstawowa Nr 4, Młodzieżowy Dom Kultury, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Centrum Wspierania Rodziny, organizacje pozarządowe
Wartość przedsięwzięcia	2 000 000,00 zł
Okres realizacji	2017-2023
Źródła finansowania	Budżet Miasta Białogard (900.000,00 zł), RPO WZ 2014-2020 (1.000.000), środki własne organizacji pozarządowych (100.000,00 zł)
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Remont i modernizacja budynku Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Białogardzie
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	ul. Dworcowa 2
Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcie	społeczna: ubóstwo, patologie
	techniczna: niska efektywność energetyczna obiektów, zły stan techniczny budynków
	przestrzenno-funcjonalna: niska jakość przestrzeni publicznej
Cele szczegółowe LPR, do osiągnięcia których przyczynia się przedsięwzięcie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prężne i spójne społeczeństwo 2. Kreowanie atrakcyjnej do życia przestrzeni miejskiej
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	<p>Dla dzieci i młodzieży wychowującej się w rodzinach borykających się z problemem ubóstwa, kłopoty finansowe oznaczają ograniczony dostęp do instytucji i zasobów, które są niezbędne do osiągnięcia w przyszłości pozycji gwarantującej dochody wystarczające na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Pierwszym krokiem przeciwdziałania temu zjawisku jest organizacja w różnych placówkach na terenie obszaru, w tym w poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, zajęć skierowanych właśnie do tej grupy odbiorców. Aby realizacja tego przedsięwzięcia edukacyjnego była możliwa i odniosła w przyszłości zakładane</p>

	efekty, należy stworzyć odpowiednie warunki lokalowe do organizacji zajęć.
Cele przedsięwzięcia	poprawa jakości życia mieszkańców, wyrównanie szans edukacyjnych mieszkańców, poprawa efektywności energetycznej obiektów, poprawa stanu technicznego budynków, poprawa jakości przestrzeni publicznej
Opis planowanych działań	<p>Przedsięwzięcie jest uzupełnieniem działań podejmowanych w ramach przedsięwzięcia pn. „Wyrównanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży zamieszkującej centrum Białogardu”, „Renowacja Młodzieżowego Domu Kultury w Białogardzie” oraz „Remont budynków Centrum Wspierania Rodziny „Dom Pod Świerkiem” w Białogardzie”.</p> <p>W ramach przedsięwzięcia planuje się: wymianę pokrycia dachowego, obróbki blacharskie, wymiana stolarki okiennej, ocieplenie fundamentu, remont elewacji zewnętrznej, zagospodarowanie terenu wokół budynku.</p> <p>W ramach zadania warunki do organizacji zajęć dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji ulegną znacznemu polepszeniu. Dodatkowo modernizacja tego obiektu przyczyni się do poprawy wizerunku obszaru i postrzegania tej części miasta jako miejsca atrakcyjnego do życia.</p>
Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmiernia	Liczba godzin zajęć zorganizowanych w obiekcie (statystyki Poradni) Liczba dzieci i młodzieży uczęszczającej na zajęcia (statystyki Poradni) Liczba zmodernizowanych budynków (protokół odbioru robót) Powierzchnia zagospodarowanych terenów (protokół odbioru)
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmiernia	Wzrost liczby osób korzystających ze zmodernizowanych obiektów (dane Poradni) Spadek zapotrzebowania na energię ciepłą (dane użytkowników budynków),
Podmioty odpowiedzialne	Starostwo Powiatowe
Wartość przedsięwzięcia	1.000.000,00 zł
Okres realizacji	2017-2020
Źródła finansowania	Budżet Starostwa Powiatowego (400.000,00 zł), RPO WZ 2014-2020 (600.000,00 zł)
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Renowacja Młodzieżowego Domu Kultury w Białogardzie .
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	ul. Grunwaldzka 42
Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcia	<p>społeczna: wykluczenie społeczne, przemoc w rodzinie, ubóstwo</p> <p>przestrzenno – funkcjonalna: niska jakość przestrzeni publicznej</p> <p>techniczna: niska efektywność energetyczna obiektu, zły stan techniczny budynku</p>
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Dla dzieci i młodzieży wychowującej się w rodzinach borykających się z problemem ubóstwa, kłopoty finansowe oznaczają ograniczony dostęp do instytucji i zasobów, które są niezbędne do osiągnięcia w przyszłości pozycji gwarantującej dochody wystarczające na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Pierwszym krokiem przeciwdziałania temu zjawisku jest organizacja w różnych placówkach na terenie obszaru, w tym w Młodzieżowym Domu Kultury, zajęć skierowanych właśnie do tej grupy odbiorców. Aby realizacja tego przedsięwzięcia edukacyjnego była możliwa i odniosła w przyszłości zakładane efekty, należy stworzyć odpowiednie warunki lokalowe do organizacji zajęć.

Cele przedsięwzięcia	poprawa jakości życia mieszkańców, wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży korzystającej z obiektu, poprawa efektywności energetycznej obiektu, poprawa stanu technicznego budynku, poprawa jakości przestrzeni publicznej
Opis planowanych działań	Przedsięwzięcie jest uzupełnieniem działań podejmowanych w ramach przedsięwzięcia pn. „Wyrównanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży zamieszkującej centrum Białogardu”, „Remont i modernizacja budynku Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Białogardzie” oraz „Remont budynków Centrum Wspierania Rodziny „Dom Pod Świerkiem” w Białogardzie”. W ramach przedsięwzięcia planuje się przeprowadzenie kompleksowej termomodernizacji obiektu. W ramach przedsięwzięcia warunki do organizacji zajęć dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji ulegną znacznemu polepszeniu. Dodatkowo modernizacja tego obiektu przyczyni się do poprawy wizerunku obszaru i postrzegania tej części miasta jako miejsca atrakcyjnego do życia.
Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Liczba godzin zajęć zorganizowanych w obiekcie (statystyki MDKu) Liczba dzieci i młodzieży uczęszczającej na zajęcia (statystyki MDKu) Liczba zmodernizowanych budynków (protokół odbioru robót)
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Wzrost liczby osób korzystających ze zmodernizowanych obiektów (dane MDKu) Spadek zapotrzebowania na energię cieplną (dane MDKu)
Podmioty odpowiedzialne	Miasto Białogard
Wartość przedsięwzięcia	2.200.000,00 zł
Okres realizacji	2017-2023
Źródła finansowania	Budżet Miasta Białogard (330.000 zł), RPO WZ 2014-2020 (1.870.000 zł)
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 4	
Nazwa przedsięwzięcia	Remont budynków Centrum Wspierania Rodziny „Dom Pod Świerkiem” w Białogardzie
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	ul. Grunwaldzka 49
Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcie	społeczna: wykluczenie społeczne, przemoc w rodzinie, ubóstwo
	techniczna: niska efektywność energetyczna obiektu, zły stan techniczny budynku
	przestrzenno – funkcjonalna: niska jakość przestrzeni publicznej
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Dla dzieci i młodzieży wychowującej się w rodzinach borykających się z problemem ubóstwa, kłopoty finansowe oznaczają ograniczony dostęp do instytucji i zasobów, które są niezbędne do osiągnięcia w przyszłości pozycji gwarantującej dochody wystarczające na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Pierwszym krokiem przeciwdziałania temu zjawisku jest organizacja w różnych placówkach na terenie obszaru, w tym w Centrum Wspierania Rodziny, zajęć skierowanych właśnie do tej grupy odbiorców. Aby realizacja tego przedsięwzięcia edukacyjnego była możliwa i odniosła w przyszłości zakładane efekty, należy stworzyć odpowiednie warunki lokalowe do organizacji zajęć.

Cele przedsięwzięcia	poprawa jakości życia mieszkańców, wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży korzystającej z obiektu, poprawa efektywności energetycznej obiektu, poprawa stanu technicznego budynku, poprawa jakości przestrzeni publicznej
Opis planowanych działań	Przedsięwzięcie jest uzupełnieniem działań podejmowanych w ramach przedsięwzięcia pn. „Wyrównanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży zamieszkującej centrum Białogardu”, „Remont i modernizacja budynku Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Białogardzie” oraz „Renowacja Młodzieżowego Domu Kultury w Białogardzie”. Planowane do przeprowadzenia prace: wymiana pokrycia dachowego, remont elewacji, zagospodarowanie terenu wokół budynków W ramach przedsięwzięcia warunki do organizacji zajęć dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji ulegną znacznemu polepszeniu. Dodatkowo modernizacja tego obiektu przyczyni się do poprawy wizerunku obszaru i postrzegania tej części miasta jako miejsca atrakcyjnego do życia.
Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Liczba godzin zajęć zorganizowanych w obiekcie (statystyki Centrum) Liczba dzieci i młodzieży uczęszczającej na zajęcia (statystyki Centrum) Liczba zmodernizowanych budynków (protokół odbioru robót) Powierzchnia zagospodarowanych terenów (protokół odbioru)
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Wzrost liczby osób korzystających ze zmodernizowanych obiektów (dane Centrum) Spadek zapotrzebowania na energię cieplną (dane Centrum)
Podmioty odpowiedzialne	Starostwo Powiatowe
Wartość przedsięwzięcia	700.000,00 zł
Okres realizacji	2017-2020
Źródła finansowania	Budżet Starostwa Powiatowego (700.000 zł)

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3		OBSZAR NR 2
Cel projektu zintegrowanego	Wzrost atrakcyjności obszaru kryzysowego nr 2 w oparciu o obiekty o szczególnych walorach architektonicznych, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.	
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1		
Nazwa przedsięwzięcia	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej – Urzędu Miasta Białogard	
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	Urząd Miasta Białogard, ul. 1 Maja 18, Białogard	
Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcia	społeczna: przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, niski poziom integracji społecznej	
	przestrzenno-funkcjonalna: zły stan obiektów wpisanych do rejestru zabytków	
	techniczna: niska efektywność energetyczna obiektu, zły stan techniczny budynku	

<p>Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia</p>	<p>Potencjał rozwojowy obszaru nr 2 jest ściśle związany z funkcjonującymi na jego terenie organizacjami społecznymi. Aktywność tych podmiotów jest bardzo istotna z punktu wdrażania skuteczności procesu przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym. Dlatego też od wielu lat samorząd białogardzki wspiera działalność organizacji poprzez, np. udzielanie dotacji na działalność statutową czy udostępniania lokali do prowadzenia tejże działalności. Jedną z proponowanych i wykorzystywanych do tego celu lokalizacji jest budynek Urzędu Miasta (organizacje partycypują w kosztach utrzymania obiektu). Swoją siedzibę mają tu m.in. Związek Sybiraków, Emerytów i Rencistów, Honorowych Krwiodawców, Towarzystwo Miłośników Parsęty czy Koło Łowieckie. To organizacje działające dla dobra społecznego, utrzymujące się wyłącznie ze składek członkowskich. Aby mogły dalej się rozwijać i prowadzić działalność na rzecz mieszkańców należy stworzyć dla nich możliwie najmniej kosztowne warunki lokalowe. Z uwagi na zaś na zły stan techniczny obiektu (przestarzała instalacja c.o., nieszczelna stolarka okienna i drzwiowa), warunki do pracy są mało komfortowe, a organizacje zmuszone są coraz większą część swoich środków przeznaczać na koszty związane z utrzymaniem lokalu. Należy zatem podjąć działania zmierzające do udzielenia wsparcia organizacjom zlokalizowanym w budynku Urzędu Miasta na rzecz podejmowanych przez nie inicjatyw społecznych, służących wzrostowi integracji społecznej między mieszkańcami.</p>
<p>Cele przedsięwzięcia</p>	<p>wsparcie działalności organizacji pozarządowych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrost liczby inicjatyw podejmowanych przez organizację na rzecz mieszkańców obszaru, poprawa efektywności energetycznej obiektu o szczególnych walorach architektonicznych, poprawa stanu technicznego budynku, poprawa jakości obiektu użyteczności publicznej</p>
<p>Opis planowanych działań</p>	<p>Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na stworzenie niskokosztowych warunków lokalowych dla organizacji społecznych zlokalizowanych w Urzędzie Miasta. W ten sposób organizacjom stworzone zostaną warunki umożliwiające ich dalszy rozwój w zakresie działalności na rzecz mieszkańców obszaru. Realizacja przedsięwzięcia wesprze podejmowane przez organizacje inicjatywy społeczne, zacieśniające więzi między mieszkańcami. Pomieszczenia UM zostaną także udostępniane mieszkańcom obszarów rewitalizacyjnych, którzy zainteresowani będą utworzeniem NGO w zakresie wsparcia i integracji mieszkańców terenów rewitalizowanych.</p> <p>Planowane do przeprowadzenia prace związane są z kompleksową głęboką termomodernizacją budynku. Planowany do realizacji przedsięwzięcie jest uzupełnieniem efektów działań zaplanowanych w ramach przedsięwzięcia pn. „Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców Białogardu – podobszar rewitalizacji nr 2”.</p>
<p>Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia</p>	<p>Liczba organizacji zainstalowanych w Urzędzie Miasta (dane Urzędu Miasta) Liczba inicjatyw społecznych podejmowanych przez organizacje na rzecz mieszkańców (dane organizacji) Liczba zmodernizowanych energetycznie obiektów użyteczności publicznej (protokół odbioru robót)</p>
<p>Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia</p>	<p>Wzrost liczby członków organizacji zainstalowanych w Urzędzie Miasta (dane organizacji) Wzrost liczby inicjatyw podejmowanych przez organizacje (dane organizacji) Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych obiektów (dane inwestora) Spadek zapotrzebowania na energię cieplną (dane inwestora)</p>
<p>Podmioty odpowiedzialne</p>	<p>Miasto Białogard</p>
<p>Wartość przedsięwzięcia</p>	<p>7.000.000,00 zł</p>

Okres realizacji	2017-2023
Źródła finansowania	Budżet Miasta (4.000.000 zł), RPO WZ 2014-2020 (3.000.000 zł)

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na terenie podobszaru rewitalizacji – obszar nr 4

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1		OBSZAR NR 4
Cel projektu zintegrowanego	Wzrost atrakcyjności obszaru kryzysowego nr 4 pod względem społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym i kulturowym, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.	
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1		
Nazwa przedsięwzięcia	Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców Białogardu - podobszar rewitalizacji nr 4.	
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji nr 4 (ulice: Batalionów Chłopskich, Chodkiewicza, Kolejowa, 8 Marca, Nadbrzeżna, Płowiecka, Sobieskiego, Świdwińska, Wojska Polskiego, Zaułek Drzewny)	
Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcie	Społeczna: walka z bezrobociem, ubóstwem, patologiami, wandalizmem Przestrzenno-funkcyjna: niska jakość przestrzeni publicznej	
Cele szczegółowe LPR, do osiągnięcia których przyczynia się przedsięwzięcie	1. Prężne i spójne społeczeństwo 2. Kreowanie atrakcyjnej do życia przestrzeni miejskiej	
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Brak pracy to jeden z głównych problemów społecznych, z którymi borykają się mieszkańcy podobszaru nr 4. Następstwem bezrobocia jest szereg negatywnych zjawisk, m.in. ubóstwo, zachowania patologiczne (alkoholizm, przemoc w rodzinie), wandalizm. Ten stan rzeczy wpływa na obniżenie poziomu jakości życia oraz prowadzi do wykluczenia społecznego mieszkańców. Dodatkowo akty wandalizmu dokonywane na tym terenie znacznie obniżają atrakcyjność przestrzeni publicznej oraz poczucie bezpieczeństwa. Wśród mieszkańców obszaru nr 4 znaczną grupę stanowią także osoby starsze oraz niepełnosprawne, których dysfunkcje mogą w konsekwencji prowadzić do wykluczenia społecznego.	
Cele przedsięwzięcia	Celem głównym przedsięwzięcia jest aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców podobszaru nr 4, zagrożonych wykluczeniem społeczno-zawodowym. Cele szczegółowe: - wsparcie rodzin w sytuacjach kryzysowych, przeciwdziałanie przemocy i problemom wychowawczym w rodzinie, - zmniejszenie czynników wpływających na poziom bezrobocia, - ułatwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, - ograniczenie czynników powodujących dysfunkcyjność i wykluczenie społeczne rodzin, - wsparcie aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub ubóstwem, w szczególności osób niepełnosprawnych, - wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej, - integracja międzypokoleniowa.	
Opis planowanych działań	W ramach projektu planowane jest wdrożenie programu, który obejmował będzie działania z zakresu pracy socjalnej, pracę ze specjalistami, szkolenia/warsztaty prowadzące do nabycia nowych kompetencji (np. ogrodnik, malarz, tynkarz), szkolenia z zakresu przedsiębiorczości oraz zajęcia edukacyjno-integracyjne dla dzieci i młodzieży. Każda z zakwalifikowanych do projektu rodzin znajdowała się będzie pod opieką pracownika socjalnego, który na podstawie wywiadu ustali potrzeby i możliwości pracy z rodziną. W zależności od zidentyfikowanych potrzeb rodzina skorzysta	

	<p>będzie mogła z porad psychologa, pedagoga, doradcy zawodowego czy też prawnika. Ważną rolę odegra współpraca dorosłych bezrobotnych beneficjentów z doradcą zawodowym, który opracuje indywidualny plan działania. Kolejnym krokiem będzie zyskanie nowych kwalifikacji (udział w szkoleniach i kursach zawodowych). W związku ze wzrostem ilości inwestycji z zakresu mieszkalnictwa planuje się, że jednymi z zaproponowanych kursów będą kursy: malarza, tynkarza, glazurnika czy też pracownika ogólnobudowlanego. W przypadku osób niepełnosprawnych objętych projektem udział w kursach i ich dobór będzie ściśle związany i uzależniony od możliwości zdrowotnych poszczególnych beneficjentów.</p> <p>Nowo zdobyte kwalifikacje beneficjentów planuje się wykorzystać w ramach projektu poprzez praktykę - wykonanie wspólnie drobnych prac remontowych w częściach wspólnych budynków czy uporządkowanie terenów wokół swojego miejsca zamieszkania. To działanie wpłynie pozytywnie na stworzenie i wzmocnienie więzi pomiędzy mieszkańcami, w tym także niepełnosprawnymi, ograniczy zachowania patologiczne oraz akty wandalizmu. Jednocześnie pozytywnie wpłynie na jakość przestrzeni publicznej. Uporządkowane tereny przydomowe stworzą możliwość organizacji kameralnych spotkań między mieszkańcami – nawiązywania kontaktów oraz budowania i pogłębiania poczucia przynależności do grupy.</p> <p>Zdobycie nowych kwalifikacji wzmocni także pozycję beneficjentów na rynku pracy oraz zwiększy szanse na znalezienie zatrudnienia.</p> <p>Projekt przewiduje także wsparcie dla dzieci i młodzieży. W czasie, kiedy rodzice będą uczestniczyli w spotkaniach ze specjalistami czy kursach zawodowych, swoje dzieci zostawić będą mogli pod okiem opiekunek. Najmłodszym czas zorganizowany będzie na zabawie, natomiast dzieci szkolne w razie potrzeby otrzymają pomoc w odrabianiu prac domowych. W opiekę nad małoletnimi zaangażowani zostaną także seniorzy, którzy w ten sposób będą nawiązywać nowe kontakty i mieli okazję do podzielenia się swoim doświadczeniem życiowym.</p> <p>Niniejsze przedsięwzięcie jest ściśle powiązane i skorelowane z przedsięwzięciem pn. „Wzrost jakości życia mieszkańców podobszaru rewitalizacji nr 4 poprzez modernizację kamienic mieszkaniowych”.</p> <p>Nowo zdobyte kwalifikacje przyczynią się bowiem do poprawy sytuacji materialno-życiowej beneficjentów, tym samym ograniczając dalsze pogłębianie stanu kryzysowego oraz zachowań patologicznych. Poprawa sytuacji materialnej umożliwi z kolei przeprowadzenie koniecznych prac remontowo-budowlanych w obiektach mieszkaniowych.</p>
<p>Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia</p>	<p>Liczba osób objętych wsparciem w ramach projektu (liczba deklaracji udziału w projekcie)</p> <p>Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w ramach projektu (liczba deklaracji uczestnictwa)</p> <p>Liczba seniorów objętych wsparciem w ramach projektu (liczba deklaracji uczestnictwa)</p> <p>Liczba osób, w tym osób niepełnosprawnych, posiadających nowe kwalifikacje (liczba osób posiadających zaświadczenie o zakończonym kursie zawodowym)</p> <p>Liczba uporządkowanych terenów przydomowych (dane użytkowników terenu)</p>
<p>Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia</p>	<p>Liczba osób poszukujących pracy, w tym osób niepełnosprawnych, po opuszczeniu programu (zaświadczenia z PUP)</p> <p>Liczba osób pracujących, w tym osób niepełnosprawnych, po opuszczeniu programu, łącznie z pracującymi na własny rachunek (dane CEiDG, umowy o pracę)</p> <p>Liczba spotkań integracyjnych (dane zarządców obiektów)</p> <p>Liczba uczestników spotkań, w tym osób niepełnosprawnych i seniorów (dane</p>

	zarządców)
Podmioty odpowiedzialne	Powiatowy Urząd Pracy, Miasto Białogard, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe
Wartość przedsięwzięcia	1 .500 000 zł
Okres realizacji	2018-2023
Źródła finansowania	RPO WZ 2014-2020 (1.275.000 zł), budżet PUP (225.000 zł)
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Wzrost jakości życia mieszkańców podobszaru rewitalizacji nr 4 poprzez modernizację kamienic mieszkaniowych
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	ul. Wojska Polskiego: 1, 2, 6, 7, 8, 9, 42, 45, 46, 70, 79, 86, 90; ul. 8 Marca 7-9, ul. Kolejowa 9, ul. Batalionów Chłopskich 1, 2, 4a, 4, 6, 8, 12, 14, 21, 22, 23, 27, 33;
Sfery, na które oddziałują przedsięwzięcie	społeczna: ubóstwo, patologie, niski poziom integracji międzypokoleniowej
	przestrzenno - funkcjonalna: niska atrakcyjność przestrzeni publicznej
	techniczna: niska efektywność energetyczna obiektów, zły stan techniczny budynków
Cele szczegółowe LPR, do osiągnięcia których przyczynia się przedsięwzięcie	1. Prężne i spójne społeczeństwo 2. Kreowanie atrakcyjnej do życia przestrzeni miejskiej
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Mieszkańcy podobszaru borykają się z problemem bezrobocia, którego następstwem jest szereg negatywnych zjawisk, m.in. ubóstwo, zachowania patologiczne (alkoholizm, przemoc w rodzinie), wandalizm. Spory odsetek mieszkańców obszaru stanowią także osoby niepełnosprawne oraz osoby w podeszłym wieku. Brak pracy, bariery wynikające ze stanu zdrowia oraz podeszłego wieku powodują znaczne ograniczenia finansowe mieszkańców i skutkują nie podejmowaniem prac remontowych i termomodernizacyjnych w budynkach mieszkaniowych. Ten stan rzeczy wpływa na pogarszanie stanu technicznego obiektów i powoduje wciąż rosnące koszty utrzymania mieszkań. Stanowią one znaczne obciążenie dla budżetu domowego, dodatkowo pogłębiając spadek poziomu jakości życia mieszkańców, prowadzący w konsekwencji do wykluczenia społecznego. Dodatkowo akty wandalizmu dokonywane na tym terenie znacznie obniżają atrakcyjność przestrzeni publicznej oraz poczucie bezpieczeństwa mieszkańców obszaru.
Cele przedsięwzięcia	poprawa jakości życia mieszkańców, wzrost zamożności mieszkańców, wzrost poziomu integracji społecznej, poprawa efektywności energetycznej obiektów, poprawa stanu technicznego budynków, poprawa jakości przestrzeni publicznej
Opis planowanych działań	Realizacja niniejszego przedsięwzięcia ściśle wiąże się z przedsięwzięciem pn. „Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców Białogardu - podobszar rewitalizacji nr 4”. Zdobyte w związku z jego realizacją kwalifikacje wpłyną na poprawę poziomu życia mieszkańców, w tym poziomu ich zamożności. Poprawa sytuacji materialnej umożliwi z kolei przeprowadzenie koniecznych prac remontowo-budowlanych w obiektach mieszkaniowych, w tym: wymianę pokrycia dachowego, wymianę instalacji, remont elewacji wraz z dociepleniem, zagospodarowanie terenów wokół budynków (podwórek), remont części wspólnych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej czy izolację fundamentów. W ramach przedsięwzięcia planuje się wykonanie drobnych prac samodzielnie przez mieszkańców, bez korzystania z usług firmy zewnętrznej. Dotyczy to przede wszystkim prac związanych z urządzeniem podwórek (uporządkowanie terenu, nasadzenia, montaż małej architektury itp.). Pod uwagę wzięte zostaną potrzeby osób niepełnosprawnych i starszych, tak, by stworzone w ten sposób miejsca umożliwiające organizowanie drobnych spotkań sąsiedzkich odpowiadały potrzebom wszystkich mieszkańców – bez względu na wiek czy stopień sprawności. Praca na rzecz wspólnego dobra ograniczy akty wandalizmu i

	wpłyne pozytywnie na stworzenie i zacieśnienie więzi między mieszkańcami.
Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmiernienia	Liczba mieszkańców uczestniczących w pracach podwórkowych (dane zarządców) Liczba zmodernizowanych budynków (protokoły odbioru robót)
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmiernienia	Liczba spotkań organizowanych na nowo urządzonych podwórkach (dane zarządców) Liczba mieszkańców uczestniczących w spotkaniach sądziędzkich (dane zarządców) Spadek zapotrzebowania na energię ciepłą (dane użytkowników budynków)
Podmioty odpowiedzialne	ZGKIM Sp. z o.o., BTBS Sp. z o.o., Wspólnoty Mieszkaniowe
Wartość przedsięwzięcia	4.320.000,00 zł
Okres realizacji	2017-2023
Źródła finansowania	środki własne inwestorów (3.320.000 zł), RPO WZ 2014-2020 (1.000.000 zł)

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2		OBSZAR NR 4
Cel projektu zintegrowanego	Wzrost atrakcyjności obszaru kryzysowego nr 4 pod względem społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym i kulturowym, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.	
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1		
Nazwa przedsięwzięcia	Wyrównanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży zamieszkującej podobszar rewitalizacji nr 4.	
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	Szkoła Podstawowa Nr 1 (budynek po Gimnazjum Nr 1), Centrum Kultury i Spotkań Europejskich, obiekty zabytkowe	
Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcie	Społeczna: bezrobocie, ubóstwo, zachowania patologiczne, niepełnosprawność, niskie poczucie tożsamości lokalnej	
Cele szczegółowe LPR, do osiągnięcia których przyczynia się przedsięwzięcie	1. Prężne i spójne społeczeństwo 3. Wsparcie rozwoju dziedzictwa kulturowego	
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Przeprowadzona analiza społeczno-demograficzna miasta Białogard wykazała, że wyznaczony podobszar rewitalizacji nr 4 zamieszkują rodziny wielodzietne oraz niepełne, które borykają się z problemem ubóstwa. Wśród nich znajdują się także dzieci niepełnosprawne. Dla dzieci i młodzieży wychowującej się w tych rodzinach oznacza to ograniczony dostęp do instytucji i zasobów, które są niezbędne do osiągnięcia w przyszłości pozycji gwarantującej dochody wystarczające na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Niedostatek rodziców może skutkować biedą swoich dzieci, gdy dorosną. Mechanizm ten utwierdza nierówności społeczne, różnicując szanse życiowe człowieka w zależności od tego, w jakim środowisku dorastał. Dodatkowym czynnikiem utrudniającym przerwanie tego „błędnego koła” jest niepełnosprawność wśród dzieci.	

<p>Cele przedsięwzięcia</p>	<p>Celem projektu jest wyrównanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży, w tym dzieci niepełnosprawnych, z rodzin wielodzietnych i niepełnych, borykających się z problemem ubóstwa. Podjęte działania mają na celu zniwelowanie zjawiska „dziedziczenia biedy” związanego z urodzeniem się i dorastaniem w rodzinie ubogiej. Celem projektu jest także budowanie poczucia tożsamości lokalnej w oparciu o wartości historyczne i związane z nimi obiekty zabytkowe.</p>
<p>Opis planowanych działań</p>	<p>W ramach planowanego projektu wsparciem objęte zostaną rodziny wielodzietne i niepełne, w tym dzieci i młodzież niepełnosprawne, których sytuacja materialna nie pozwala na swobodne i pełne korzystanie z ofert zajęć instytucji pełniących funkcje kulturalno-edukacyjne na terenie miasta. W zadania planuje się zorganizowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zajęć wyrównawczych z przedmiotów przysparzających problemy uczniom (szczególnie: matematyka, języki obce, język polski, chemia, fizyka, IT), - zajęcia korekcyjno – kompensacyjne dla uczniów mających trudności w nauce, wynikające z zaburzeń percepcji wzrokowej, słuchowej, orientacji przestrzennej lub obniżonej sprawności manualnej, - zajęcia logopedyczne – dla dzieci z wadą wymowy, - kółka zainteresowań dla dzieci uzdolnionych, - zajęcia dotyczące historii Białogardu, związane z odwiedzaniem obiektów stanowiących dziedzictwo kulturowe miasta (w miarę możliwości organizacyjnych i stanu zachowania obiektu planuje się przeprowadzenie zajęć na miejscu), - zajęcia ruchowe na świeżym powietrzu. <p>Każdy z uczniów zakwalifikowanych do objęcia wsparciem w projekcie, którego średnia ocen będzie wynosiła co najmniej 5,0 otrzyma stypendium naukowe. Dodatkowo dla każde dziecko otrzyma możliwość uczestniczenia w wybranej przez siebie formie zajęć pozalekcyjnych (np. sportowe, taneczne, teatralne, plastyczne). W ramach projektu sfinansowany zostanie także odpowiedni strój i obuwie (o ile są wymagane) oraz opłata za uczestnictwo w zajęciach (o ile taka istnieje).</p> <p>W związku z tym, że na podobszarze nr 4 zlokalizowana jest jedna placówka oświatowo-edukacyjna (Szkoła Podstawowa Nr 1), podczas realizacji przedsięwzięcia planuje się współpracować z instytucjami z sąsiednich podobszarów rewitalizacji (np. Centrum Kultury i Spotkań Europejskich w Białogardzie).</p> <p>Niniejsze przedsięwzięcie będzie ściśle powiązane z kolejnymi działaniami zaplanowanych w ramach następujących przedsięwzięć: „Adaptacja budynku po Uniconie na interaktywne muzeum Solidarności wraz z zagospodarowaniem terenu”, „Renowacja kościoła pw. Św. Jerzego w Białogardzie”, „Rewitalizacja terenów publicznych przy ul. Zaulek Drzewny w Białogardzie”.</p>
<p>Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia</p>	<p>Liczba godzin zajęć zorganizowanych w ramach przedsięwzięcia (dane realizatora)</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży, w tym niepełnosprawnej, uczestniczącej w zajęciach wyrównawczych (lista obecności na zajęciach)</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży, w tym niepełnosprawnej, uczestniczącej w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych (lista obecności na zajęciach)</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży, w tym niepełnosprawnej, uczestniczącej w zajęciach logopedycznych (lista obecności na zajęciach)</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży, w tym niepełnosprawnej, uczestniczącej w kółkach zainteresowań (lista obecności na zajęciach)</p> <p>Liczba obiektów zabytkowych odwiedzonych w ramach projektu (sprawozdania wnioskodawcy)</p>

Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Wzrost frekwencji uczniów, w tym niepełnosprawnych, na zajęciach szkolnych (dane ze szkół) Spadek liczby uczniów, w tym niepełnosprawnych, powtarzających klasę (dane ze szkół) Wzrost poziomu wiedzy wśród dzieci i młodzieży na temat historii Białogardu oraz obiektów zabytkowych w mieście (sprawozdanie wnioskodawcy oparte na wynikach przeprowadzonego testu wiedzy o mieście)
Podmioty odpowiedzialne	Szkoła Podstawowa Nr 1, organizacje pozarządowe
Wartość przedsięwzięcia	2 000 000,00 zł
Okres realizacji	2017-2023
Źródła finansowania	Budżet Miasta Białogard (1.500.000 zł), RPO WZ 204-2020 (500.000 zł)
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Adaptacja budynku po Uniconie na interaktywne muzeum Solidarności wraz z zagospodarowaniem terenu
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	ul. Świdwińska
Sfery, na które oddziałują przedsięwzięcie	społeczna: wykluczenie społeczne, bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność
	przestrzenno-funkcjonalna: niska jakość przestrzeni publicznej
	techniczna: niska efektywność energetyczna obiektu, zły stan techniczny budynku
Cele szczegółowe LPR, do osiągnięcia których przyczynia się przedsięwzięcie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prężne i spójne społeczeństwo 2. Kreowanie atrakcyjnej do życia przestrzeni miejskiej 3. Wsparcie rozwoju dziedzictwa kulturowego
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Ważną częścią historii Białogardu jest strajk okupacyjny w zakładach Unitra Unitech z grudnia 1981 roku. To ważne wydarzenie, gdyż był to pierwszy strajk okupacyjny w Polsce w czasie stanu wojennego. Jest to nierozwalny element historii współczesnej miasta, który niestety nie jest wyróżniany i upowszechniany. Wydarzenia z tamtego okresu mogą być doskonałym przykładem dla młodego pokolenia na dążenie do wspólnego celu, na integrację społeczną. Tym bardziej, że to właśnie na terenie podobszaru zlokalizowany jest teren po dawnej firmie Unitra Unitech. Stanowi od świadectwo niezbyt odległych wydarzeń, które na stałe wpisały się w historię Białogardu. Zdegradowany obecnie teren po zakładach Unitra Unitech nie stanowi dobrej wizytówki obszaru rewitalizacji. Dodatkowo jest miejscem wykorzystywanym do nadużywania alkoholu, przebywania osób bezdomnych.
Cele przedsięwzięcia	Upowszechnienie wiedzy historycznej, zwiększenie liczby ofert kulturalnych, poprawa stanu technicznego i efektywności energetycznej budynku, kreowanie nowych przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowych dla mieszkańców, integracja społeczna mieszkańców, spadek liczby przestępstw i ograniczenie patologii (bezdомność, nadużywanie alkoholu), tworzenie nowych miejsc pracy

<p>Opis planowanych działań</p>	<p>Przedsięwzięcie jest ściśle powiązane z działaniem pn. „Wyrównanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży zamieszkującej podobszar rewitalizacji nr 4”, w ramach którego planuje się m.in. przeprowadzenie zajęć dotyczących historii Białogardu.</p> <p>Aktualnie obiekt po firmie Unicon zlokalizowany przy ul. Świdwińskiej, mający bogatą historię związaną ze stanem wojennym (w zakładzie Unicon wybuchł pierwszy strajk okupacyjny w Polsce w czasie stanu wojennego), nie jest wykorzystywany na żadną działalność. Stoi pusty. W związku z tym jego stan techniczny ulega systematycznemu pogorszeniu. Jest także obiektem aktów wandalizmu z uwagi na swoją lokalizację. Otaczający zaś ten obiekt teren jest zupełnie niewykorzystany - mimo bezpośredniego sąsiedztwa z rzeką Parsętą i zaśmiecany przez mieszkańców. Łącznie budynek wraz z otaczającym terenem wpływa na obniżenie atrakcyjności przestrzeni publicznej.</p> <p>Aby zadbać o pamięć o historii Białogardu należy zatem przeprowadzić kompleksową adaptację budynku po zakładzie Unicon na miejsce „spotkania z historią” - na muzeum Solidarności. Stworzyć miejsce upamiętniające wydarzenie związane z wybuchem strajku okupacyjnego w Uniconie w 1981 roku. W ramach zadania planuje się m.in.: roboty budowlane w obiekcie (adaptacja pomieszczeń na muzeum Solidarności), kompleksową modernizację energetyczną obiektu, wymiany instalacji, zakup wyposażenia. Obiekt nie będzie posiadał rozwiązania umożliwiające osobom niepełnosprawnym i starszym odwiedzanie go. W ramach projektu zagospodarowany zostanie także teren przylegający do obiektu. Oprócz urządzenia parkingu, na terenach zielonych planuje się urządzić przystań kajakową - zagospodarowanie terenu poprzez montaż małej architektury, liczne nasadzenia, monitoring terenu. Całość stanowiła będzie znakomitą ofertę zarówno dla mieszkańców i turystów wybierających kajakarstwo jako formę spędzania czasu wolnego.</p> <p>Obiekt muzeum i zagospodarowana przestrzeń publiczna wykorzystywane będą do spotkań integracyjnych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dodatkowo modernizacja tego obiektu i utworzenie muzeum Solidarności na obszarze rewitalizowanym przyczyni się do poprawy wizerunku obszaru i postrzegania tej części miasta jako miejsca atrakcyjnego do życia.</p>
<p>Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia</p>	<p>Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach o historii Białogardu (dane Muzeum)</p> <p>Liczba godzin zajęć o historii Białogardu (dane Muzeum)</p> <p>Liczba zmodernizowanych budynków o wartościach historycznych (protokół odbioru robót)</p> <p>Liczba ofert kulturalnych (dane Muzeum)</p> <p>Liczba nowo utworzonych miejsc pracy, w tym dla osób niepełnosprawnych (dane Muzeum)</p> <p>Powierzchnia zagospodarowanych terenów (protokół odbioru)</p>
<p>Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia</p>	<p>Liczba osób odwiedzających Muzeum (dane Muzeum)</p> <p>Liczba osób korzystających z nowo urządzonej przystani kajakowej (dane Muzeum)</p> <p>Spadek zapotrzebowania na energię cieplną (dane Muzeum)</p>
<p>Podmioty odpowiedzialne</p>	<p>Miasto Białogard</p>
<p>Wartość przedsięwzięcia</p>	<p>5.000.000,00zł</p>
<p>Okres realizacji</p>	<p>2020-2023</p>
<p>Źródła finansowania</p>	<p>Budżet Miasta Białogard (4.500.000 zł), RPO WZ 2014-2020 (500.000 zł)</p>

PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Renowacja Kościoła pw. Św. Jerzego w Białogardzie
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	ul. Świdwińska
Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcie	społeczna: patologie wykluczenie społeczne, niski poziom integracji społecznej przestrzenno-funkcjonalna: zły stan techniczny obiektów wpisanych do rejestru zabytków techniczna: niska efektywność energetyczna obiektów, zły stan techniczny budynków
Cele szczegółowe LPR, do osiągnięcia których przyczynia się przedsięwzięcie	1. Prężne i spójne społeczeństwo 3. Wsparcie rozwoju dziedzictwa kulturowego
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji nr 4 zamieszkuje znaczny odsetek osób w podeszłym wieku. Z uwagi na to, że oferta spędzania czasu wolnego dla seniorów nie jest urozmaicona, często swoje życie towarzyskie skupiają wyłącznie wokół kościoła i grup w nim działających (np. Akcji Katolickiej, Caritas czy chóru). Grupy te często podejmują inicjatywy charytatywne na rzecz mieszkańców obszaru. Ich spotkania odbywają się w kościele pw. Św. Jerzego w Białogardzie – jednym z najcenniejszych obiektów zabytkowych w Białogardzie. Panujące w nim warunki (tj. chłód, wilgoć) w połączeniu z wiekiem i stanem zdrowia uczestników sprawiają, że seniorzy stopniowo wycofują się z tej aktywności.
Cele przedsięwzięcia	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, integracja społeczna, rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów, poprawa jakości życia mieszkańców, ochrona dziedzictwa historycznego, poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej
Opis planowanych działań	W celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu seniorów oraz działając na rzecz kolejnych wspólnych inicjatyw zacieśniających więzi międzyludzkie należy podjąć działania zmierzające do poprawy warunków panujących w kościele św. Jerzego w Białogardzie – ważnego miejsca spotkań i działalności, w tym charytatywnej, mieszkańców podobszaru. Ograniczenie spadku aktywności społecznej – szczególnie wśród seniorów - osiągnięte zostanie poprzez wykonanie prac renowacyjnych i konserwatorskich obiektu, w tym m.in.: renowacji ścian zewnętrznych i wewnętrznych, odwodnienia, osuszenia obiektu. Poprawa warunków w obiekcie pozwoli na kontynuację i rozwijanie pasji w grupach działających w kościele (np. poprzez śpiew czy działalność społeczną na rzecz dobra mieszkańców). Przedsięwzięcie to uzupełnia działania określone w przedsięwzięciu pn. „Wyrównanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży zamieszkującej podobszar rewitalizacji nr 4”, w ramach którego planuje się m.in. przeprowadzenie zajęć dotyczących historii Białogardu wraz z odwiedzaniem obiektów zabytkowych. Realizacja przedsięwzięcia skutkującego poprawą warunków panujących w kościele pw. Św. Jerzego pozwoli nie tylko na odwiedzenie obiektu, ale także umożliwi zorganizowanie zajęć z zakresu historii miasta w obiekcie.
Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Liczba grup działających przy kościele (dane parafii) Liczba osób, w tym seniorów, działających w grupach przy kościele (dane parafii) Liczba zmodernizowanych obiektów zabytkowych (protokół odbioru robót) Liczba ofert kulturalnych w obiekcie (dane Parafii)

Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Wzrost liczby osób, w tym seniorów, uczestniczących w grupach działających przy kościele (dane parafii) Liczba zajęć historycznych zorganizowanych dla dzieci i młodzieży w obiekcie (dane parafii) Liczba uczestników, w tym seniorów, imprez kulturalnych w obiekcie (dane Parafii) Spadek zapotrzebowania na energię ciepłą (dane Parafii)
Podmioty odpowiedzialne	Parafia pw. Św. Jadwigi w Białogardzie, Miasto Białogard
Wartość przedsięwzięcia	2.500.000,00 zł
Okres realizacji	2018-2023
Źródła finansowania	Środki własne parafii (50.000 zł), budżet Miasta Białogard (1.200.000 zł), Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (1.250.000 zł)
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 4	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja terenów publicznych przy ul. Zaułek Drzewny w Białogardzie
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	ul. Zaułek Drzewny
Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcie	społeczna: patologie, wykluczenie społeczne, wandalizm, brak integracji międzypokoleniowej, niska aktywność sportowa mieszkańców przestrzenno-funkcjonalna: niska jakość przestrzeni publicznej
Cele szczegółowe LPR, do osiągnięcia których przyczynia się przedsięwzięcie	1. Prężne i spójne społeczeństwo 2. Kreowanie atrakcyjnej do życia przestrzeni miejskiej
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Na obszarze projektu stwierdzono bardzo niski poziom dostępu jego mieszkańców do urządzonych przestrzeni publicznych, pełniących funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe. Brak terenów umożliwiających organizowanie drobnych wydarzeń kulturalno-sportowych czy stanowiących miejsca spotkań mieszkańców skutkuje brakiem integracji społecznej, sprzyja aktom wandalizmu oraz wykluczeniu społecznemu mieszkańców tego obszaru. Zagospodarowanie terenów zlokalizowanych przy ul. Zaułek Drzewny i nadanie im nowych funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych wpłynie na zahamowanie tych negatywnych zjawisk.
Cele przedsięwzięcia	wzrost integracji społecznej, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, rozwój oferty kulturalno-sportowej na obszarze, poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej,
Opis planowanych działań	Teren przy ul. Zaułek Drzewny w przeszłości pełnił funkcję ogródków działkowych. Z czasem ogrody zostały zlikwidowane, a teren wykorzystywany jest jako parking. Teren jest nieutwardzony i nieuporządkowany, nawierzchnia nierówna. Całość wpływa na obniżenie atrakcyjności obszaru, stanowiącego centrum miasta. Planowane do realizacji zadanie polegało będzie na: przebudowie drogi, budowie ścieżki rowerowej i chodnika, montażu małej architektury (m.in. ławki, kosze, siłownia „pod chmurką”), przebudowie przestrzeni publicznej, montażu oświetlenia, nasadzeń, urządzeniu miejsc parkingowych, placu zabaw, infrastruktury rekreacyjnej. W ten sposób stworzona zostanie urządzona przestrzeń publiczna dostępna dla mieszkańców bez względu na wiek czy niepełnosprawność, na której można będzie organizować drobne imprezy rozrywkowe czy sportowe. Dzięki planowanym wydarzeniom sportowym gmina będzie promowała aktywny styl życia i model aktywnego spędzania czasu

	wolnego, dającego alternatywę dla używek i ograniczającego tym samym zachowania patologiczne (alkoholizm, przemoc, wandalizm). Organizowane na nowo zagospodarowanym terenie imprezy sportowe, jak i kulturalne stworzą okazję do nawiązywania nowych kontaktów i zwiększenia poziomu integracji społecznej mieszkańców. Przedsięwzięcie uzupełnia działanie pn. „Wyrównanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży zamieszkującej podobszar rewitalizacji nr 4”. Nowo powstała przestrzeń przy ul. Zaułek Drzewny stanowić będzie doskonałą lokalizację dla zaplanowanych w przedsięwzięciu edukacyjnym zajęć ruchowych na świeżym powietrzu.
Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Liczba imprez kulturalnych i sportowych organizowanych na urządzonym terenie (dane organizatorów) Powierzchnia urządzonych terenów publicznych (protokół odbioru robót)
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Liczba osób korzystających z nowo urządzonych terenów (dane zarządcy terenu) Spadek liczby przestępstw na obszarze (statystyki Policji) Liczba uczestników imprez organizowanych na terenie (dane organizatorów)
Podmioty odpowiedzialne	Miasto Białogard
Wartość przedsięwzięcia	6.000.000,00 zł
Okres realizacji	2018-2020
Źródła finansowania	Budżet Miasta Białogard (2.100.000 zł), RPO WZ 2014-2020 (3.900.000 zł)

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na terenie podobszaru rewitalizacji – obszar nr 5

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1		OBSZAR NR 5
Cel projektu zintegrowanego	Wzrost atrakcyjności obszaru kryzysowego nr 5 pod względem społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym i kulturowym, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.	
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1		
Nazwa przedsięwzięcia	Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców Białogardu – podobszar rewitalizacji nr 5.	
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji nr 5	
Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcia	Społeczna: walka z bezrobociem, ubóstwem, patologiami, wandalizmem	
	Przestrzenno-funkcjonalna: niska jakość przestrzeni publicznej	
Cele szczegółowe LPR, do osiągnięcia których przyczynia się przedsięwzięcie	1. Prężne i spójne społeczeństwo 2. Kreowanie atrakcyjnej do życia przestrzeni miejskiej	
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja	Brak pracy to jeden z głównych problemów społecznych, z którymi borykają się mieszkańcy podobszaru nr 5. Następstwem bezrobocia jest szereg	

przedsięwzięcia	negatywnych zjawisk, m.in. ubóstwo, zachowania patologiczne (alkoholizm, przemoc w rodzinie), wandalizm. Ten stan rzeczy wpływa na obniżenie poziomu jakości życia oraz prowadzi do wykluczenia społecznego mieszkańców. Dodatkowo akty wandalizmu dokonywane na tym terenie znacznie obniżają atrakcyjność przestrzeni publicznej oraz poczucie bezpieczeństwa. Wśród mieszkańców obszaru nr 5 znaczną grupę stanowią także osoby niepełnosprawne, których dysfunkcje powodują niezdolność do pracy, mogącą w konsekwencji prowadzić do wykluczenia społecznego .
Cele przedsięwzięcia	Celem głównym przedsięwzięcia jest aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców podobszaru nr 5, zagrożonych wykluczeniem społeczno-zawodowym. Cele szczegółowe: <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie rodzin w sytuacjach kryzysowych, przeciwdziałanie przemocy i problemom wychowawczym w rodzinie, - zmniejszenie czynników wpływających na poziom bezrobocia, - ułatwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, - ograniczenie czynników powodujących dysfunkcyjność i wykluczenie społeczne rodzin, - wsparcie aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub ubóstwem, w szczególności osób niepełnosprawnych, - wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej.
Opis planowanych działań	W ramach projektu planowane jest wdrożenie programu, który obejmował będzie działania z zakresu pracy socjalnej, pracę ze specjalistami, szkolenia/warsztaty prowadzące do nabycia nowych kompetencji (np. ogrodnik, malarz, tynkarz), szkolenia z zakresu przedsiębiorczości oraz zajęcia edukacyjno-integracyjne dla dzieci i młodzieży. Każda z zakwalifikowanych do projektu rodzin znajdowała się będzie pod opieką pracownika socjalnego, który na podstawie wywiadu ustali potrzeby i możliwości pracy z rodziną. W zależności od zidentyfikowanych potrzeb rodzina będzie mogła skorzystać z porad psychologa, pedagoga, doradcy zawodowego czy też prawnika. Ważną rolę odegra współpraca dorosłych bezrobotnych beneficjentów z doradcą zawodowym, który opracuje indywidualny plan działania. Kolejnym krokiem będzie zyskanie nowych kwalifikacji (udział w szkoleniach i kursach zawodowych). W związku ze wzrostem ilości inwestycji z zakresu mieszkalnictwa planuje się, że jednymi z zaproponowanych kursów będą kursy: malarza, tynkarza, glazurnika czy też pracownika ogólnobudowlanego. W przypadku osób niepełnosprawnych objętych projektem udział w kursach i ich dobór będzie ściśle związany i uzależniony od możliwości zdrowotnych poszczególnych beneficjentów. Nowo zdobyte kwalifikacje beneficjentów planuje się wykorzystać w ramach projektu poprzez praktykę - wykonanie wspólnie drobnych prac remontowych w częściach wspólnych budynków czy uporządkowanie terenów wokół swojego miejsca zamieszkania w taki sposób, by mogli korzystać z niego wszyscy mieszkańcy bez względu na wiek czy stopień niepełnosprawności. To działanie wpłynie pozytywnie na stworzenie i wzmocnienie więzi pomiędzy mieszkańcami, w tym także niepełnosprawnymi, ograniczy zachowania patologiczne oraz akty wandalizmu. Jednocześnie pozytywnie wpłynie na jakość przestrzeni publicznej. Uporządkowane tereny przydomowe stworzą możliwość organizacji kameralnych spotkań między mieszkańcami – nawiązywania kontaktów oraz budowania i pogłębiania poczucia przynależności do grupy. Zdobyte nowe kwalifikacje wzmocni także pozycję beneficjentów na rynku pracy oraz zwiększy szanse na znalezienie zatrudnienia. Projekt przewiduje także wsparcie dla dzieci i młodzieży. W czasie, kiedy rodzice będą uczestniczyli w spotkaniach ze specjalistami czy kursach zawodowych, swoje dzieci zostawić będą mogli pod okiem opiekunów.

	Najmłodszym czas zorganizowany będzie na zabawie, natomiast dzieci szkolne w razie potrzeby otrzymają pomoc w odrabianiu prac domowych. Niniejsze przedsięwzięcie jest ściśle powiązane i uzupełnia przedsięwzięcie pn. „Termomodernizacja i renowacja kamienic mieszkaniowych na Starym Mieście w Białogardzie”. Nowo zdobyte kwalifikacje przyczynią się bowiem do poprawy sytuacji materialno-życiowej beneficjentów, tym samym ograniczając dalsze pogłębianie stanu kryzysowego oraz zachowań patologicznych. Poprawa sytuacji materialnej umożliwi z kolei przeprowadzenie koniecznych prac remontowo-budowlanych w obiektach mieszkaniowych. Efekty społeczne niniejszego przedsięwzięcia są z kolei skorelowane z „Renowacją kamienicy przy ul. Grottgera 15 w Białogardzie”. Poziomą integrację społeczną osiągnięty za pomocą niniejszego zadania może poskutkować organizowaniem się grupy mieszkańców w organizację działającą na rzecz dobra społecznego. Aby ta działalność była możliwa, konieczne będzie dysponowaniem lokalu pozwalającym na prowadzenie skutecznej działalności na rzecz mieszkańców.
Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmiernienia	Liczba osób objętych wsparciem w ramach projektu (liczba deklaracji udziału w projekcie) Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w ramach projektu (liczba deklaracji uczestnictwa) Liczba osób, w tym osób niepełnosprawnych, posiadających nowe kwalifikacje (liczba osób posiadających zaświadczenie o zakończonym kursie zawodowym) Liczba uporządkowanych terenów przydomowych (dane użytkowników terenu)
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmiernienia	Liczba osób poszukujących pracy, w tym osób niepełnosprawnych, po opuszczeniu programu (zaświadczenia z PUP) Liczba osób pracujących, w tym osób niepełnosprawnych, po opuszczeniu programu, łącznie z pracującymi na własny rachunek (dane CEiDG, umowy o pracę) Liczba spotkań integracyjnych (dane zarządców obiektów) Liczba uczestników spotkań, w tym osób niepełnosprawnych (dane zarządców)
Podmioty odpowiedzialne	Powiatowy Urząd Pracy, Miasto Białogard, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Wartość przedsięwzięcia	1 500 000 zł
Okres realizacji	2018-2020
Źródła finansowania	RPO WZ 2014-2020 (1.275.000 zł), budżet PUP (225.000 zł)
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Termomodernizacja i renowacja kamienic mieszkaniowych na Starym Mieście w Białogardzie
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	ul. Batorego 1; ul. Kościelna 4; ul. Kościuszki 2, 5; ul. Matejki 26; Plac Wolności 13; Reymonta 7; ul. Staromiejska 1-2-3, 28; ul. Świętochowskiego 6, 19; ul. Kopernika 5
Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcie	społeczna: ubóstwo, patologie, wykluczenie społeczne
	przestrzenno-funkcjonalna: zły stan techniczny obiektów wpisanych do rejestru zabytków
	techniczna: niska efektywność energetyczna obiektów, zły stan techniczny budynków

Cele szczegółowe LPR, do osiągnięcia których przyczynia się przedsięwzięcie	<p>1. Prężne i spójne społeczeństwo 2. Kreowanie atrakcyjnej do życia przestrzeni miejskiej</p>
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	<p>Mieszkańcy podobszaru borykają się z problemem bezrobocia, którego następstwem jest szereg negatywnych zjawisk, m.in. ubóstwo, zachowania patologiczne (alkoholizm, przemoc w rodzinie), wandalizm. Spory odsetek mieszkańców obszaru stanowią także osoby niepełnosprawne oraz osoby w podeszłym wieku. Brak pracy, bariery wynikające ze stanu zdrowia oraz podeszłego wieku powodują znaczne ograniczenia finansowe mieszkańców i skutkują nie podejmowaniem prac remontowych i termomodernizacyjnych w budynkach mieszkaniowych. Ten stan rzeczy wpływa na pogarszanie stanu technicznego obiektów i powoduje wciąż rosnące koszty utrzymania mieszkań. Stanowią one znaczne obciążenie dla budżetu domowego, dodatkowo pogłębiając spadek poziomu jakości życia mieszkańców, prowadzący w konsekwencji do wykluczenia społecznego. Dodatkowo akty wandalizmu dokonywane na tym terenie znacznie obniżają atrakcyjność przestrzeni publicznej oraz poczucie bezpieczeństwa mieszkańców obszaru.</p>
Cele przedsięwzięcia	<p>poprawa jakości życia mieszkańców, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, integracja społeczna mieszkańców, poprawa efektywności energetycznej obiektów, poprawa stanu technicznego budynków, poprawa jakości przestrzeni publicznej, renowacja obiektów o wysokich walorach architektonicznych</p>
Opis planowanych działań	<p>Realizacja niniejszego przedsięwzięcia ściśle wiąże się z przedsięwzięciem pn. „Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców Białogardu – podobszar rewitalizacji nr 5”. Zdobyte w związku z jego realizacją kwalifikacje wpłyną na poprawę poziomu życia mieszkańców, w tym poziomu ich zamożności. Poprawa sytuacji materialnej umożliwi z kolei przeprowadzenie koniecznych prac remontowo-budowlanych w obiektach mieszkaniowych, w tym: wymianę pokrycia dachowego, wymianę instalacji, remont elewacji wraz z dociepleniem, zagospodarowanie terenów wokół budynków (podwórek), remont części wspólnych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej czy izolację fundamentów. W ramach przedsięwzięcia planuje się wykonanie drobnych prac samodzielnie przez mieszkańców, bez korzystania z usług firmy zewnętrznej. Dotyczy to przede wszystkim prac związanych z urządzeniem podwórek (uporządkowanie terenu, nasadzenia, montaż małej architektury itp.). Pod uwagę wzięte zostaną potrzeby osób niepełnosprawnych i starszych, tak, by stworzone w ten sposób miejsca umożliwiające organizowanie drobnych spotkań sąsiedzkich odpowiadały potrzebom wszystkich mieszkańców – bez względu na wiek czy stopień sprawności. Praca na rzecz wspólnego dobra ograniczy akty wandalizmu i wpłynie pozytywnie na stworzenie i zacieśnienie więzi między mieszkańcami.</p>
Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia	<p>Liczba osób uczestniczących w pracach „podwórkowych” (dane zarządcy) Liczba zmodernizowanych budynków (protokoły odbioru robót) Liczba zmodernizowanych obiektów o wysokich walorach architektonicznych (protokoły odbioru)</p>
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia	<p>Liczba spotkań integracyjnych organizowanych na nowo urządzonych podwórkach (dane zarządcy) Liczba osób, w tym niepełnosprawnych, uczestniczących w spotkaniach sąsiedzkich (dane zarządcy) Spadek zapotrzebowania na energię cieplną (dane użytkowników budynków)</p>
Podmioty odpowiedzialne	<p>ZGKiM Sp. z o.o., BTBS Sp. z o.o., Wspólnoty Mieszkaniowe</p>

Wartość przedsięwzięcia	2.400.000,00 zł
Okres realizacji	2017-2023
Źródła finansowania	RPO WZ 2014-2020 (300.000 zł), środki własne inwestorów (2.100.000 zł)
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Renowacja kamienicy przy ul. Grottgera 15 w Białogardzie
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	ul. Grottgera 15
Sfery, na które oddziałują przedsięwzięcie	Społeczna: ubóstwo, patologie
	techniczna: niska efektywność energetyczna obiektów, zły stan techniczny budynków
Cele szczegółowe LPR, do osiągnięcia których przyczynia się przedsięwzięcie	1. Prężne i spójne społeczeństwo 2. Kreowanie atrakcyjnej do życia przestrzeni miejskiej
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Przeprowadzona diagnoza podobszaru rewitalizacji nr 5 wykazała, że na jego obszarze działają nieliczne organizacje społeczne. Przyczyną takiego stanu rzeczy może być fakt, że na terenie obszaru nie występują wolne zaadaptowane lokale mogące zostać wykorzystane na działalność społeczną przez organizacje. Należy podjąć zatem działania zmierzające do udzielenia wsparcia inicjatywom społecznym i służącym wzrostowi integracji społecznej między mieszkańcami.
Cele przedsięwzięcia	wsparcie oddolnych inicjatyw społecznych mieszkańców, poprawa warunków rozwoju dla organizacji pozarządowych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, ograniczenie aktów wandalizmu, wzrost jakości przestrzeni publicznej
Opis planowanych działań	Od wielu lat samorząd białogardzki wspiera działalność organizacji pozarządowych na terenie miasta. Formy udzielanego wsparcia są różnorodne. Wśród nich jest użyczenie lokali do prowadzenia działalności statutowej. Aktualnie możliwości miasta w tym zakresie są praktycznie wyczerpane. Wolne lokale będące własnością miasta mogące służyć prowadzeniu takiej działalności są w bardzo złym stanie technicznym i wymagają wysokich nakładów finansowych, będących poza możliwościami organizacji pozarządowych. W związku z powyższym w celu wsparcia rozwoju działalności społecznej na terenie podobszaru nr 5, w budynku przy ul. Grottgera 15 (od lat niezagospodarowanym, będącym aktualnie obiektem aktów wandalizmu) podjęte zostaną następujące działania związane z przygotowaniem lokalu na działalność statutową zainteresowanych w przyszłości organizacji pozarządowych: rozbiórka zdewastowanych części budynku, uzupełnienie elementów konstrukcyjnych, wzmocnienie fundamentów, wykonanie tynków wew. i zew., wzmocnienie lub wymiana belek stropowych, wykonanie podłóg, wymiana schodów i pokrycia dachowego oraz stolarki okiennej i drzwiowej, przemurowanie kominów, wykonanie ocieplenia ścian, elewacja, wymiana instalacji wod.-kan., elektrycznej i sanitarnej, gazyfikacja obiektu. W ten sposób przygotowany zostanie lokal, który wesprze podejmowane inicjatywy społeczne, zacieśniające więzi między mieszkańcami. Przedsięwzięcie jest uzupełnieniem efektów działań zaplanowanych w ramach z przedsięwzięcia pn. „Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców Białogardu – podobszar rewitalizacji nr 5”.

Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmiernia	Liczba organizacji społecznych zainstalowanych w zmodernizowanym budynku (dane zarządcy budynku) Liczba zaadaptowanych lokali usługowych (protokoły odbioru)
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmiernia	Liczba inicjatyw społecznych podjętych przez organizacje pozarządowe (dane organizacji) Liczba osób użytkujących zmodernizowany obiekt (dane zarządcy budynku), Spadek liczby przestępstw (dane Komendy Powiatowej Policji)
Podmioty odpowiedzialne	Miasto Białogard / ZGKiM Sp. z o.o.
Wartość przedsięwzięcia	400.000,00 zł
Okres realizacji	2018-2023
Źródła finansowania	Budżet Miasta Białogard (300.000 zł), środki zewnętrzne (100.000 zł)
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 4	
Nazwa przedsięwzięcia	Remont budynku Starostwa Powiatowego w Białogardzie przy Placu Wolności 16-17 w Białogardzie
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	Białogard, Plac Wolności 16-17
Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcie	społeczna : przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, niski poziom integracji społecznej przestrzenno-funkcjonalna: zły stan obiektów o wysokich walorach architektonicznych techniczna: niska efektywność energetyczna obiektu, zły stan techniczny budynku
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Przeprowadzona analiza obszaru rewitalizacji wykazała, że mieszkańcy podobszaru nr 5 borykają się z szeregiem problemów natury społecznej, w tym bezrobociem i wynikającym z niego ubóstwem. Brak pracy sprzyja występowaniu negatywnych zjawisk, takich jak przemoc w rodzinie czy przestępczość. Jednocześnie niewystarczająca ilość funkcjonujących na obszarze organizacji powoduje, że oferta na spędzanie czasu wolnego dla mieszkańców obszaru jest mało atrakcyjna i niedostępna dla wszystkich potencjalnych zainteresowanych. Wszystkie te czynniki sprawiają, że poziom jakości życia mieszkańców obszaru systematycznie się pogarsza i w konsekwencji doprowadzić może do wykluczenia społecznego. Potencjał rozwojowy obszaru nr 5 jest natomiast ściśle związany z młodymi ludźmi zamieszkującymi ten obszar. Właściwie ukierunkowani stanowią szansę na rozwiązanie problemów doskwierających mieszkańcom obszaru.
Cele przedsięwzięcia	Poprawa jakości życia mieszkańców, wzrost aktywności społecznej mieszkańców, poprawa efektywności energetycznej obiektu, poprawa stanu technicznego budynku oraz poprawa jakości przestrzeni publicznej.
Opis planowanych działań	Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na stworzenie niskokosztowych warunków lokalowych dla nowopowstających organizacji pozarządowych oraz wesprze rozwój już istniejących podmiotów, które funkcjonują w Starostwie Powiatowym. Obiekt jest atrakcyjną lokalizacją dla prowadzenia działalności na rzecz mieszkańców obszaru, gdyż znajduje się w jego ścisłym centrum oraz Będzie ono doskonałym uzupełnieniem efektów działań zaplanowanych w ramach przedsięwzięcia pn. „Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców Białogardu

	<p>– podobszar rewitalizacji nr 5". Osiągnięty dzięki realizacji tego przedsięwzięcia poziom integracji mieszkańców skutkuje organizowaniem się grup mieszkańców w podmioty działające na rzecz dobra społecznego. Realizacja przedsięwzięcia wesprze podejmowane przez organizacje inicjatywy społeczne, zacieśniające więzi między mieszkańcami. W ramach przedsięwzięcia planuje się także podjąć partnerstwo ze Stowarzyszeniem Dom Samopomocy – Centrum Rehabilitacyjno-Kulturalne w Białogardzie, które odpowiedzialne będzie za prowadzenie kampanii informacyjno-promocyjnej w zakresie podejmowanych inicjatyw, w tym przeprowadzenie rozeznania wśród mieszkańców obszaru w zakresie ich oczekiwań i potrzeb spędzania czasu wolnego. Stowarzyszenie w ścisłej współpracy z pracownikami Starostwa Powiatowego będą udzielali merytorycznego wsparcia w zakresie rozwoju nowych inicjatyw społecznych (zakładania klubów, rejestracji stowarzyszeń itp.). Na działalność nowych podmiotów zostaną udostępnione pomieszczenia Starostwa Powiatowego. Wychodząc naprzeciw podejmowanym inicjatywom społecznym planuje się także udostępnianie pomieszczeń mieszkańcom obszaru rewitalizacji, którzy zainteresowani będą utworzeniem nowych podmiotów spoza sektora finansów publicznych, działających na rzecz integracji społecznej. Planowane w ramach niniejszego przedsięwzięcia prace dotyczą poprawy stanu technicznego budynku Starostwa Powiatowego, w tym m.in.: wymianę pokrycia dachowego, ocieplenie fundamentu i poddasza, ocieplenie części budynku, wykonanie wentylacji mechanicznej części pomieszczeń itp.</p> <p>W ramach przedsięwzięcia warunki do prowadzenia działalności organizacji społecznych na obszarze rewitalizacji ulegną znacznej poprawie. Dodatkowo modernizacja tego obiektu przyczyni się do poprawy wizerunku obszaru i postrzegania tej części miasta jako miejsca atrakcyjnego do życia.</p>
Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia	<p>Liczba osób korzystających ze zmodernizowanego obiektu (dane Starostwa)</p> <p>Liczba inicjatyw społecznych zorganizowanych w pomieszczeniach Starostwa (dane Starostwa)</p> <p>Liczba zmodernizowanych energetycznie obiektów użyteczności publicznej (protokół odbioru robót)</p> <p>Liczba zmodernizowanych obiektów o wysokich walorach architektonicznych (protokół odbioru robót)</p>
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia	<p>Wzrost liczby inicjatyw społecznych organizowanych w Starostwie (dane Starostwa)</p> <p>Spadek zapotrzebowania na energię cieplną (dane Starostwa)</p>
Podmioty odpowiedzialne	Powiat Białogardzki
Wartość przedsięwzięcia	3.000.000,00 zł
Okres realizacji	2019-2023
Źródła finansowania	Budżet powiatu białogardzkiego (1.050.000 zł), RPO WZ 2014-2020 (1.950.000 zł)

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2		OBSZAR NR 5
Cel projektu zintegrowanego	Wzrost atrakcyjności obszaru kryzysowego nr 5 pod względem społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym i kulturowym, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.	
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 1		

Nazwa przedsięwzięcia	Wyrównanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży zamieszkującej białogardzką starówkę.
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	Szkoła Podstawowa Nr 4 (budynek przy ul. Kościelnej 1), Młodzieżowy Dom Kultury, Białogardzka Biblioteka Publiczna, Izba Tradycji Regionalnej, obiekty zabytkowe
Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcia	Społeczna: bezrobocie, ubóstwo, zachowania patologiczne, niepełnosprawność, niskie poczucie tożsamości lokalnej
Cele szczegółowe LPR, do osiągnięcia których przyczynia się przedsięwzięcie	1. Prężne i spójne społeczeństwo 3. Wsparcie rozwoju dziedzictwa kulturowego
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Przeprowadzona analiza społeczno-demograficzna miasta Białogard wykazała, że wyznaczony podobszar rewitalizacji nr 5 zamieszkują rodziny wielodzietne oraz niepełne, które borykają się z problemem ubóstwa. Wśród nich znajdują się także dzieci niepełnosprawne. Dla dzieci i młodzieży wychowującej się w tych rodzinach oznacza to ograniczony dostęp do instytucji i zasobów, które są niezbędne do osiągnięcia w przyszłości pozycji gwarantującej dochody wystarczające na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Niedostatek rodziców może skutkować biedą swoich dzieci, gdy dorosną. Mechanizm ten utwierdza nierówności społeczne, różnicując szanse życiowe człowieka w zależności od tego, w jakim środowisku dorastał. Dodatkowym czynnikiem utrudniającym przerwanie tego „błędnego koła” jest niepełnosprawność wśród dzieci.
Cele przedsięwzięcia	Celem projektu jest wyrównanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży, w tym dzieci niepełnosprawnych, z rodzin wielodzietnych i niepełnych, borykających się z problemem ubóstwa. Podjęte działania mają na celu zniwelowanie zjawiska „dziedziczenia biedy” związanego z urodzeniem się i dorastaniem w rodzinie ubogiej. Celem projektu jest także budowanie poczucia tożsamości lokalnej w oparciu o wartości historyczne i związane z nimi obiekty zabytkowe.
Opis planowanych działań	W ramach planowanego projektu wsparciem objęte zostaną rodziny wielodzietne i niepełne, w szczególności dzieci i młodzież niepełnosprawne, których sytuacja materialna nie pozwala na swobodne i pełne korzystanie z ofert zajęć instytucji pełniących funkcje kulturalno-edukacyjne na terenie miasta. W zadania planuje się zorganizowanie: - zajęć wyrównawczych z przedmiotów przysparzających problemy uczniom (szczególnie: matematyka, języki obce, język polski, chemia, fizyka, IT), - zajęcia korekcyjno – kompensacyjne dla uczniów mających trudności w nauce, wynikające z zaburzeń percepcji wzrokowej, słuchowej, orientacji przestrzennej lub obniżonej sprawności manualnej,

	<p>- zajęcia logopedyczne – dla dzieci z wadą wymowy, - kółka zainteresowań dla dzieci uzdolnionych, - zajęcia dotyczące historii Białogardu, połączone z odwiedzaniem obiektów stanowiących dziedzictwo historyczne miasta (szczególnie zlokalizowanych w obrębie Starego Miasta).</p> <p>Każdy z uczniów zakwalifikowanych do objęcia wsparciem w projekcie, którego średnia ocen będzie wynosiła co najmniej 5,0 otrzyma stypendium naukowe.</p> <p>Dodatkowo dla każde dziecko otrzyma możliwość uczestniczenia w wybranej przez siebie formie zajęć pozalekcyjnych (np. sportowe, taneczne, teatralne, plastyczne). W ramach projektu sfinansowany zostanie także odpowiedni strój i obuwie (o ile są wymagane) oraz opłata za uczestnictwo w zajęciach (o ile taka istnieje).</p> <p>Planowane do realizacji przedsięwzięcie jest komplementarne z przedsięwzięciami pn. „Adaptacja budynku Komendy Powiatowej Policji przy ul. Staromiejskiej w Białogardzie na siedzibę Białogardzkiej Biblioteki Publicznej” i „Renowacja Kościoła pw. NNMP w Białogardzie”.</p>
Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia	<p>Liczba godzin zajęć zorganizowanych w ramach przedsięwzięcia (dane realizatora)</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży, w tym niepełnosprawnej, uczestniczącej w zajęciach wyrównawczych (lista obecności na zajęciach)</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży, w tym niepełnosprawnej, uczestniczącej w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych (lista obecności na zajęciach)</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży, w tym niepełnosprawnej, uczestniczącej w zajęciach logopedycznych (lista obecności na zajęciach)</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży, w tym niepełnosprawnej, uczestniczącej w kołach zainteresowań (lista obecności na zajęciach)</p> <p>Liczba obiektów zabytkowych odwiedzonych w ramach projektu (sprawozdania wnioskodawcy)</p>
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia	<p>Wzrost frekwencji uczniów, w tym niepełnosprawnych, na zajęciach szkolnych (dane ze szkół)</p> <p>Spadek liczby uczniów, w tym niepełnosprawnych, powtarzających klasę (dane ze szkół)</p> <p>Wzrost poziomu wiedzy wśród dzieci i młodzieży na temat historii Białogardu oraz obiektów zabytkowych w mieście (sprawozdanie wnioskodawcy oparte na wynikach przeprowadzonego testu wiedzy o mieście)</p>
Podmioty odpowiedzialne	Szkoła Podstawowa Nr 4, organizacje pozarządowe
Wartość przedsięwzięcia	1.000.000,00 zł
Okres realizacji	2017-2020
Źródła finansowania	Miasto Białogard (150.000 zł), RPO WZ 2014-2020 (850.000 zł)
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Adaptacja budynku Komendy Powiatowej Policji przy ul. Staromiejskiej w Białogardzie na siedzibę Białogardzkiej Biblioteki Publicznej
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	ul. Staromiejska 35

Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcie	społeczna: wykluczenie społeczne, niski poziom integracji społecznej, przemoc w rodzinie, alkoholizm, niepełnosprawność
	przestrzenno-funkcjonalna: niska jakość przestrzeni publicznej
	techniczna: niska efektywność energetyczna obiektu, zły stan techniczny budynku
Cele szczegółowe LPR, do osiągnięcia których przyczynia się przedsięwzięcie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prężne i spójne społeczeństwo 2. Kreowanie atrakcyjnej do życia przestrzeni miejskiej
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Na obszarze nr 5 brakuje instytucji, która podjęłaby się wyzwania jakim jest integracja społeczna mieszkańców obszaru, poprzez prowadzenie systematycznych działań kulturalno-edukacyjnych, skierowanych do mieszkańców obszaru. Jednocześnie wkrótce budynek zajmowany przez Powiatową Policję zostanie opuszczony w związku z zaawansowanymi pracami związanymi z budową nowej siedziby KPP. Brak adaptacji obiektu na nowe cele spowoduje jego niszczenie i wpłynie negatywnie na atrakcyjność ścisłego centrum miasta.
Cele przedsięwzięcia	poprawa jakości życia mieszkańców, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, rozwój oferty kulturalno-edukacyjnej dla mieszkańców obszaru, poprawa stanu technicznego budynku, zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną, poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej
Opis planowanych działań	<p>Przedsięwzięcie jest uzupełnieniem działań planowanych do realizacji w ramach przedsięwzięcia pn. „Wyrównanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży zamieszkującej białogardzką starówkę.”. Na terenie obszaru nr 5 w budynku po KPP przeniesiona zostanie Białogardzka Biblioteka Publiczna. W nowym obiekcie zostanie przeprowadzonych szereg imprez kulturalno – edukacyjnych na rzecz mieszkańców obszaru. Atrakcyjna forma proponowanych działań (np. warsztaty z poczęstunkiem, konkursy z drobnymi nagrodami, możliwość spotkania z osobami publicznymi) zachęci mieszkańców do uczestnictwa, a w konsekwencji doprowadzi do nawiązania nowych znajomości.</p> <p>W ramach projektu planowana jest adaptacja budynku Komendy Powiatowej Policji na siedzibę Białogardzkiej Biblioteki Publicznej. W ramach zadania przeprowadzone zostaną prace budowlane wewnątrz obiektu w celu dostosowania pomieszczeń do potrzeb powstającej biblioteki oraz modernizacja energetyczna. Ważnym elementem zadania będą także udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, w szczególności poruszających się na wózkach inwalidzkich (m.in. podjazd) w celu umożliwienia im pełnego dostępu do zasobów biblioteki. W ramach zadania planuje się także powstanie "Klubu czytelnika", mającego na celu popularyzację czytania oraz integrację społeczną. Spotkania klubu będą odbywały się cyklicznie (2-4 razy w miesiącu) i będą miały miejsce w siedzibie biblioteki.</p>
Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmiernienia	<p>Liczba zmodernizowanych budynków (protokół odbioru robót)</p> <p>Liczba spotkań "Klubu czytelnika" (dane Biblioteki)</p> <p>Liczba osób uczestniczących w spotkaniach "Klubu czytelnika" (dane Biblioteki)</p> <p>Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z obiektu (dane Biblioteki)</p>
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmiernienia	<p>Wzrost liczby ofert zajęć/spotkań skierowanych do mieszkańców obszaru (harmonogram zajęć)</p> <p>Spadek zapotrzebowania na energię cieplną (dane Biblioteki)</p> <p>Wzrost liczby czytelników, w tym niepełnosprawnych (statystyki Biblioteki)</p>
Podmioty odpowiedzialne	Miasto Białogard

Wartość przedsięwzięcia	2.000.000,00 zł
Okres realizacji	2021-2023
Źródła finansowania	Budżet Miasta Białogard (1.000.000 zł), środki zewnętrzne (1.000.000 zł)
PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Renowacja Kościoła pw. NNMP w Białogardzie
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	ul. Najświętszej Marii Panny
Sfery, na które oddziaływuje przedsięwzięcie	społeczna: patologie
	przestrzenno-funkcjonalna: zły stan techniczny obiektów wpisanych do rejestru zabytków
	techniczna: niska efektywność energetyczna obiektów, zły stan techniczny budynków
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Mieszkańcy podobszaru rewitalizacji borykają się z problemem bezrobocia prowadzącego w konsekwencji do wysokiego poziomu ubóstwa. W związku z tym kilkakrotnie grupy działające przy kościele podejmowały działania pomocowe, przeprowadzając akcje charytatywne na rzecz mieszkańców obszaru. Ich działalność mogłaby być szersza i mogłoby objąć wsparciem większą liczbę potrzebujących, gdyby nie złe warunki panujące w kościele – jednym z najcenniejszych obiektów zabytkowych w Białogardzie. Panujące w nim warunki (tj. chłód, wilgoć, ciekący dach) sprawiają, że w okresie jesienno-zimowym grupy działające przy kościele wycofują się z tych aktywności.
Cele przedsięwzięcia	Integracja społeczna mieszkańców obszaru, poprawa jakości życia mieszkańców, ochrona dziedzictwa historycznego, poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej
Opis planowanych działań	<p>W celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz działając na rzecz kolejnych wspólnych inicjatyw zacieśniających więzi między mieszkańcami obszaru należy podjąć działania zmierzające do poprawy warunków panujących w kościele pw. NNMP w Białogardzie – ważnego miejsca spotkań i działalności, w tym charytatywnej, mieszkańców obszaru. Ograniczanie okresowego spadku aktywności społecznej – szczególnie jesienią i zimą - osiągnięte zostanie poprzez wykonanie prac renowacyjnych i konserwatorskich obiektu, w tym m.in.: renowacja ścian zewnętrznych i wewnętrznych, odwodnienie, izolacje gruntowe. W ramach zadania planuje się także przeprowadzić renowację organów (instrument wykorzystywany podczas imprez charytatywnych). Poprawa warunków w obiekcie pozwoli na kontynuację pomocy udzielanej przez grupy parafialne potrzebującym mieszkańcom obszaru.</p> <p>Przedsięwzięcie to uzupełnia działania określone w przedsięwzięciu pn. „Wyrównanie szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży zamieszkującej podobszar rewitalizacji nr 5”, w ramach którego planuje się m.in. przeprowadzenie zajęć dotyczących historii Białogardu wraz z odwiedzaniem obiektów zabytkowych. Realizacja przedsięwzięcia skutkującego poprawą warunków panujących w kościele pw. NNMP pozwoli nie tylko na odwiedzenie obiektu, ale także umożliwi zorganizowanie zajęć z zakresu historii miasta w obiekcie.</p>

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Białogard na lata 2017 – 2023

Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Liczba inicjatyw podejmowanych na rzecz mieszkańców obszaru (dane parafii) Liczba mieszkańców, którym udzielono pomocy w ramach organizowanych inicjatyw (dane parafii) Liczba zmodernizowanych obiektów zabytkowych (protokół odbioru robót) Liczba nowych przedsiębiorstw na obszarze (CEiDG) Liczba ofert kulturalnych w obiekcie (dane Parafii)
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Wzrost liczby podejmowanych inicjatyw na rzecz mieszkańców (dane parafii) Wzrost liczby osób, którym udzielono pomocy (dane parafii) Spadek zapotrzebowania na energię ciepłą (dane Parafii) Liczba uczestników biorących czynny udział w imprezach w obiekcie (dane Parafii)
Podmioty odpowiedzialne	Parafia pw. NNMP w Białogardzie
Wartość przedsięwzięcia	10.000.000,00 zł
Okres realizacji	2018-2023
Źródła finansowania	Środki własne parafii (2.000.000), środki Miasta Białogard 3.000.000), Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (5.000.000 zł)

10. Pozostałe przedsięwzięcia wpływające na eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Białogard oprócz podstawowych przedsięwzięć realizacyjnych uwzględnia także możliwość realizacji szerokiego wachlarza przedsięwzięć rewitalizacyjnych uzupełniających. Poniżej przedstawiono wykaz działań zgodnych z przyjętymi w niniejszym programie rewitalizacji kierunkami interwencji. Wykaz ten opracowano na podstawie analizy kierunków interwencji zawartych m.in. w Strategii Rozwoju Miasta Białogard do roku 2030, Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Białogard oraz w oparciu o informacje uzyskane z Urzędu Miasta Białogard. Przyjęto założenie, że pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia muszą odpowiadać na zdiagnozowane negatywne zjawiska przedstawione w „Diagnozie czynników i zjawisk kryzysowych”.

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO KOMPLEMENTARNEGO NR 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Klub seniora narzędziem walki z wykluczeniem społecznym
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	obszar rewitalizacji nr 2, 4, 5
Sfery, na które oddziałują przedsięwzięcia	społeczna: wykluczenie społeczne, niski poziom integracji społecznej
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Na obszarze rewitalizacji stwierdzony został wysoki odsetek mieszkańców w wieku senioralnym. Starość często towarzyszą dysfunkcje ruchowe oraz samotność, których konsekwencją jest zamykanie się w domu, brak relacji międzyludzkich, a ostatecznie - wykluczenie społeczne.
Cele przedsięwzięcia	poprawa jakości życia mieszkańców, integracja społeczna mieszkańców, rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów
Opis planowanych działań	W ramach zadania przewiduje się prowadzenie klubu seniora w lokalu spółdzielni mieszkaniowej. Stworzone zostanie miejsce spotkań dla osób starszych i samotnych. W ramach klubu zorganizowane zostaną różnego rodzaju spotkania (np. z przedstawicielami władz miejskich, dziećmi i młodzieżą ze szkół) i imprezy okolicznościowe (np. Dzień Kobiet, Dzień Babci i Dziadka, Wigilia itp.). W imprezach udział będą brały także dzieci i młodzież prezentujące swoje umiejętności wokalne czy recytatorskie. W ten sposób stworzona będzie możliwość do stworzenia międzypokoleniowych relacji. Realizacja działań uzupełnia działania w zakresie rozwoju oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów przewidzianych w przedsięwzięciu pn. „Renowacja kościoła pw. Św. Jerzego w Białogardzie” (uczestnictwo w grupach parafialnych), przedsięwzięciach obejmujących swoim zakresem tworzenie miejsc spotkań sąsiedzkich (zagospodarowanie podwórek) czy zagospodarowanie nowych terenów publicznych i nadanie im funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych (np. teren przy ul. Zaulek Drzewny).

Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach klubu seniora (dane podmiotu prowadzącego) Liczba imprez zorganizowanych w ramach klubu (dane podmiotu prowadzącego)
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Liczba osób uczestniczących w imprezach zorganizowanych przez klub seniora (dane podmiotu prowadzącego)
Podmioty odpowiedzialne	Organizacje pozarządowe, Białogardzka Spółdzielnia Mieszkaniowa, Miasto Białogard
Wartość przedsięwzięcia	300.000 zł
Okres realizacji	2017-2023
Źródła finansowania	budżet Miasta Białogard (60.000 zł), budżet Białogardzkiej Spółdzielni Mieszkaniowej (230.000 zł), środki organizacji pozarządowych (10.000 zł)

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO KOMPLEMENTARNEGO NR 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Oferta kulturalna miasta Białogard w oparciu o kościół pw. NNMP
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	Obszar rewitalizacji nr 2, 4, 5
Sfery, na które oddziałują przedsięwzięcie	społeczna: wykluczenie społeczne, niski poziom integracji społecznej
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Na obszarze rewitalizacji stwierdzona została niewystarczająca ilość imprez kulturalnych, w których mogliby uczestniczyć mieszkańcy. Udział w imprezach organizowanych w Centrum Kultury utrudniony jest poprzez biletowanie imprez. W konsekwencji – borykający się z problemem bezrobocia i ubóstwa mieszkańcy zamykają się w domu, nie uczestniczą w życiu kulturalnym miasta, nie nawiązując w konsekwencji relacji międzyludzkich.
Cele przedsięwzięcia	poprawa jakości życia mieszkańców, integracja społeczna mieszkańców, rozwój oferty kulturalnej
Opis planowanych działań	W ramach przedsięwzięcia przewiduje się stworzenie kalendarza stałych bezpłatnych imprez kulturalnych, które zostaną przeprowadzone w zabytkowym kościele pw. NNMP. Będą organizowane co roku po to, by stanowiły atrakcyjną ofertę spędzenia czasu wolnego dla mieszkańców obszaru oraz - z uwagi na fakt ich organizacji bez biletów wstępu - dały szansę uczestnictwa w nich każdemu bez względu na status materialny. Z czasem będą mogły stanowić element oferty kulturalno-turystycznej miasta. W ramach kalendarza imprez planuje się przeprowadzać następujące wydarzenia: Dni Kultury Chrześcijańskiej, Koncerty organowe współorganizowane z Filharmonią Koszalińską, Koncerty filharmoniczne, Koncerty Orkiestry Dętej, Przedstawienia słowno-muzyczne. Przedsięwzięcie stanowi uzupełnienie działań na rzecz zwiększenia poziomu integracji społecznej przewidzianych w przedsięwzięciach obejmujących: <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie cyklu imprez kulturalnych i sportowych na nowo urządzonej przestrzeni publicznej przy ul. Zaulek Drzewny, - aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców obszaru (wykorzystywanie nowo zdobytych kwalifikacji zawodowych podczas wspólnej pracy przy zagospodarowaniu podwórek – miejsca spotkań sąsiedzkich) oraz - działania na rzecz wyrównania szans edukacyjno-rozwojowych dzieci i młodzieży zamieszkujących obszar rewitalizacji, - renowację kościoła pw. NNMP.

Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Liczba osób uczestniczących w imprezach (dane Parafii) Liczba imprez zorganizowanych w obiekcie (dane Parafii)
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Wzrost liczby imprez kulturalnych w Białogardzie (dane GUS) Wzrost liczby osób uczestniczących w imprezach zorganizowanych w obiekcie (dane GUS)
Podmioty odpowiedzialne	Parafia pw. NNMP w Białogardzie, Centrum Kultury i Spotkań Europejskich/Miasto Białogard, organizacje pozarządowe
Wartość przedsięwzięcia	1.000.000 zł
Okres realizacji	2019-2023
Źródła finansowania	budżet parafii (50.000 zł), MKiDN (500.000 zł), środki organizacji pozarządowych (50.000 zł), Miasto Białogard (400.000 zł)

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO KOMPLEMENTARNEGO NR 3

Nazwa przedsięwzięcia	Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej na terenie Koszalińsko–KołobrzESCO–Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez budowę dróg dla rowerów na terenie miasta Białogard
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	Granice administracyjne miasta, w tym podobszar rewitalizacji nr 2, 4, 5
Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcie	społeczna: wykluczenie społeczne, patologie Przestrzenno-funkcjonalna: niska jakość przestrzeni publicznej, brak dróg rowerowych na terenie miasta
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji borykają się z problemem ubóstwa. Wśród przyczyn tego zjawiska - oprócz częstego bezrobocia - wskazać należy także wielodzietność czy rodzinę niepełną. Z uwagi na swoją sytuację materialną mieszkańcy w celu dojazdu do miejsca pracy oddalonego od miejsca zamieszkania, instytucji publicznej czy placówki oświatowej wybierają rower jako środek transportu. Zarówno jednak na obszarze rewitalizacji, jak i w pozostałej części Białogardu nie ma obecnie zorganizowanej sieci ciągłych tras rowerowych, umożliwiających bezpieczny przejazd do miejsca docelowego. Planowane do realizacji przedsięwzięcie wykracza poza obszar rewitalizacji i obejmuje swym zasięgiem także inne ulice będące w granicach administracyjnych miasta. Wyłącznie kompleksowa realizacja przedsięwzięcia, tj. obejmująca swoim zasięgiem teren całego miasta, rozwiąże problem braku wyznaczonych dróg dla rowerów. Dodatkowo uwarunkowania urbanistyczne panujące na terenie obszaru rewitalizacji (śródmieście, ścista zabudowa) znacznie ograniczają możliwości w zakresie stworzenia szeroko rozbudowanej infrastruktury rowerowej. Stworzone na obszarze rewitalizacji drogi rowerowe muszą zostać uzupełnione przez sieć dróg poza obszarem rewitalizacji, by mieszkańcy obszaru mogli bezpiecznie przemieszczać się zarówno po nim, jak i w drodze do miejsca docelowego. W przeciwnym razie tworzenie dróg rowerowych wyłącznie na obszarze rewitalizacji nie odniosłoby oczekiwanego efektu i drogi kończyłyby się tuż przy granicach wyznaczonych podobszarów bez możliwości dalszego bezpiecznego poruszania się rowerem po mieście.

Cele przedsięwzięcia	poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, zwiększenie mobilności miejskiej mieszkańców, rozwój społeczno-gospodarczy, spadek użytkowników transportu indywidualnego, poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej,
Opis planowanych działań	Planowane do realizacji przedsięwzięcie zlokalizowane jest w obrębie granic administracyjnych miasta Białogard. Polegała będzie na stworzeniu sieci dróg rowerowych, łączących poszczególne części miasta z centrum przesiadkowym. Dodatkowo przy centrum przesiadkowym powstaną dwa obiekty typu "Bike&Ride", które pozwolą na bezpieczne pozostawienie roweru oraz kontynuowanie podróży transportem publicznym (PKP, PKS czy bus). Poza transportem obligatoryjnym nowo powstałe trasy rowerowe wykorzystywane będą przez mieszkańców obszaru rewitalizacji w celach rekreacyjnych. Otrzymają oni do dyspozycji infrastrukturę umożliwiającą aktywne spędzanie czasu wolnego. Przedsięwzięcie stanowi uzupełnienie działań podejmowanych w przedsięwzięciu pn. „Rewitalizacja terenów publicznych przy ul. Zaułek Drzewny w Białogardzie” - w ramach zadania zaplanowano wybudowanie odcinka trasy rowerowej; nowo urządzony teren będzie pełnił funkcje miejsca wypoczynku i rekreacji i umożliwi organizację szeregu imprez sportowych propagujących aktywny styl spędzania czasu wolnego i zdrowy styl życia.
Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Długość wybudowanych dróg rowerowych (protokoły odbioru) Długość przebudowanych dróg rowerowych (protokoły odbioru) Długość wyznaczonych dróg rowerowych (protokoły odbioru) Liczba osób korzystających z roweru jako środka transportu (dane zarządcy) Liczba wybudowanych obiektów „Bike&Ride” (protokoły odbioru)
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Wzrost liczby osób korzystających z roweru jako środka lokomocji (badanie natężenia ruchu rowerowego)
Podmioty odpowiedzialne	Miasto Białogard
Wartość przedsięwzięcia	6.104.346,54 zł
Okres realizacji	2017-2019
Źródła finansowania	budżet Miasta Białogard (1.556.166,54 zł), RPO WZ 2014-2020 (4.548.180 zł)

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO KOMPLEMENTARNEGO NR 4

Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa stanu infrastruktury drogowej na obszarze rewitalizacji - - Białogardzki program budowy dróg lokalnych
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	ulice: Lelewela, Czeska, Młynarska - II etap, Grunwaldzka (wewnętrzna), Grunwaldzka, Matejki, Grunwaldzka Boczna, Batorego, Klonowa, Sądowa
Sfery, na które oddziałuje przedsięwzięcie	Społeczna: brak integracji społecznej, wykluczenie społeczne przestrzenno-funkcjonalna: niska jakość przestrzeni publicznej, zły stan techniczny infrastruktury drogowej
Zwięzły opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Obszar rewitalizacji zamieszkuje znaczny odsetek osób niepełnosprawnych oraz seniorów. Starość często towarzyszą dysfunkcje ruchowe oraz samotność. Podobna sytuacja dotyczy osób niepełnosprawnych, u których ograniczenie sprawności często także wiąże się z samotnością. Decyzje o rezygnacji z wyjścia z domu często podejmowane są dodatkowo z uwagi na bariery komunikacyjne występujące w mieście, tj. złą nawierzchnię chodnika, liczne ubytki w nawierzchni, wysokie krawężniki utrudniające a nawet uniemożliwiające sprawne poruszanie

	się osobom o ograniczonej sprawności czy na wózkach inwalidzkich. Te ograniczenia doprowadzają w konsekwencji do izolowania się, zamykania się w domu, braku relacji międzyludzkich, a ostatecznie - wykluczenie społecznego seniorów i osób niepełnosprawnych.
Cele przedsięwzięcia	Aktywizacja społeczna, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej, poprawa jakości przestrzeni publicznej
Opis planowanych działań	W ramach zadania planuje się przeprowadzenie kompleksowych prac związanych z przebudową poszczególnych ulic wraz z przylegającymi chodnikami na terenie obszaru rewitalizacji. Realizacja zadania doprowadzi do usunięcia barier komunikacyjnych utrudniających sprawne poruszanie się po mieście osobom starszym i niepełnosprawnym. Realizacja przedsięwzięcia jest uzupełnieniem i wsparciem dla przedsięwzięć dotyczących: - rozwoju oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów („Renowacja kościoła św. Jerzego w Białogardzie”), - urządzania nowych przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowych (przedsięwzięcia uwzględniające urządzenie podwórek przy budynkach mieszkalnych, urządzenie nowych terenów rekreacyjno-wypoczynkowych przy ul. Zaulek Drzewny),
Planowane produkty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Liczba osób niepełnosprawnych i seniorów uczestniczących w spotkaniach sąsiedzkich (dane zarządców) Liczba osób niepełnosprawnych i seniorów korzystających z nowo urządzonych terenów rekreacyjno-wypoczynkowych (dane zarządcy nieruchomości) Długość przebudowanych dróg lokalnych (protokoły odbioru robót) Długość przebudowanych chodników (protokoły odbioru)
Planowane rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia	Wzrost liczby osób niepełnosprawnych uczestniczących w spotkaniach sąsiedzkich (dane zarządców) Wzrost liczby seniorów uczestniczących w spotkaniach sąsiedzkich (dane zarządców) oszczędność czasu w przewozach pasażerskich (raport, analiza)
Podmioty odpowiedzialne	Miasto Białogard
Wartość przedsięwzięcia	4.110.000,00 zł
Okres realizacji	2017-2023
Źródła finansowania	Środki Miasta Białogard (Białogardzki program budowy dróg lokalnych na lata 2017-2026) – 4.110.000 zł

11.

11. Mechanizmy zapewniające komplementarność między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, opracowanymi przez Ministra Rozwoju programy rewitalizacji muszą być opracowywane z zapewnieniem komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności należy zapewnić komplementarność w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno – instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania.

Komplementarność przestrzenna

Obszar objęty rewitalizacją skupia podstawowe projekty wskazane w programie rewitalizacji. Ich realizacja przyczyni się do przeciwdziałania degradacji społecznej oraz poprawy warunków w sferze gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej oraz środowiskowej na rewitalizowanym terenie. Będzie miała również pozytywny wpływ na całe miasto, gdyż planowane działania dotyczą jego centralnej części, skupiającej najważniejsze obiekty historyczne, kulturalne i administracyjne. Dzięki realizacji projektów rewitalizacyjnych zdiagnozowane problemy nie tylko nie będą przenosić się na inne obszary, ale także ograniczą występowanie takich problemów społecznych jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa oznacza, że projekty rewitalizacyjne powinny się wzajemnie uzupełniać, przede wszystkim tematycznie, dzięki czemu będą oddziaływać na obszar rewitalizacji we wszystkich głównych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno – funkcjonalnym, środowiskowym i technicznym).

W Białogardzie efekt ten zostanie osiągnięty poprzez organizowanie na rewitalizowanych terenach działań o charakterze społecznym (integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym itp.). Modernizacja obiektów (w tym zabytkowych) oraz zagospodarowanie nieurządzonych terenów w centrum miasta, będą miały odniesienie nie tylko do aspektów infrastrukturalnych, ale również środowiskowych (wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne, ograniczenie emisji spalin), gospodarczych (stworzenie warunków sprzyjających nowym inwestycjom, oddziałujących na rozwój lokalnej przedsiębiorczości) oraz przestrzennych (np. uporządkowanie otoczenia).

W komplementarności problemowej niezbędne jest określenie pożądanego stanu rewitalizacji. W związku z powyższym dla każdego projektu wskazano, jakie będą produkty i rezultaty jego

realizacji. Odpowiednia parametryzacja efektów końcowych pozwoli precyzyjnie dobrać wskaźniki osiągnięcia celów, określonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Komplementarność proceduralno – instytucjonalna

Proces wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji przebiegał będzie w sposób ciągły, od momentu jego uchwalenia przez Radę Miejską w Białogardzie do roku 2030. W procesie wdrażania uczestniczyć będą: Burmistrz Białogardu, Rada Miejska, mieszkańcy obszaru rewitalizacji i inni interesariusze, a także przedstawiciele jednostek wyznaczonych przez Burmistrza. Osobą odpowiedzialną za wdrażanie i realizację przyjętych w programie założeń będzie Burmistrz, który – aby zapewnić sprawną realizację programu – planuje powołanie Zespołu ds. Rewitalizacji jako jednostki pomocniczej. W jego skład wchodzić będą pracownicy urzędu posiadający doświadczenie w podobnych zadaniach oraz przedstawiciele innych interesariuszy. Do szczegółowych zadań Zespołu będzie należało:

- monitorowanie oraz ocena wdrażania celów rewitalizacji zgodnie z przyjętymi wskaźnikami realizacji;
- przedstawienie wniosków z realizacji poszczególnych celów rewitalizacji;
- sporządzenie raportów z realizacji dokumentu i przedstawienie ich do zatwierdzenia Radzie Miejskiej;
- opublikowanie wyników sprawozdawczości na stronie internetowej Miasta Białogard.

Ponadto Rada Miejska, jako organ kontrolny i stanowiący, będzie oceniać i zatwierdzać postępy w realizacji LPR, a w szczególności do jej zadań należeć będzie:

- zatwierdzanie raportów z realizacji LPR-u;
- analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści (aktualizację) LPR-u;
- uwzględnienie zadań, zaplanowanych do realizacji przy uchwalaniu budżetu miasta oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów o znaczeniu lokalnym.

W dalszej części Programu Rewitalizacji opisano szczegółowo instrumenty zarządzania i wdrażania, niezbędne do efektywnego wykorzystania narzędzi finansowych i instytucjonalnych. Burmistrz, przy wsparciu Zespołu ds. Rewitalizacji, będzie miał wpływ na usprawnienie, a tym samym przyspieszenie zarówno procedur administracyjnych, jak i wykonywania samych zadań. To z kolei przełoży się na realizację większej liczby projektów w krótszym czasie i pozwoli wyeliminować ryzyko utraty dofinansowania za niezrealizowane zadania.

Komplementarność międzyokresowa

Miasto Białogard szczególną uwagę zwraca na ciągłość programową. Przedsięwzięcia, realizowane w perspektywie finansowej 2007 – 2013 mają swoją kontynuację w okresie 2014 – 2020. Jest to o tyle ważne, że wnioski z ewaluacji mogą posłużyć jako sygnalizacja do wprowadzenia zmian przy projektach programowanych na lata 2014 – 2020, w konsekwencji przyczyniających się do lepszego oraz bardziej efektywnego zarządzania. Doświadczenia z poprzednich okresów finansowania wpłynęły na ostateczny kształt projektów przewidzianych do realizacji w obecnej perspektywie finansowej.

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty uwzględnione w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Białogard będą wspierane finansowo głównie ze środków budżetu miasta oraz w miarę możliwości EFRR, EFS i FS, bez ryzyka podwójnego dofinansowania. Przewidziane jest również wykorzystanie środków publicznych, a także wsparcie finansowe podmiotów prywatnych. Umiejętne łączenie i wykorzystanie wszystkich źródeł finansowania pozwoli na uzyskanie wymiernych i korzystnych efektów działań rewitalizacyjnych.

12. Możliwe źródła finansowania

Wyprowadzenie wyznaczonego w Białogardzie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego jest procesem długotrwałym i kosztownym. Dlatego też realizacja poszczególnych przedsięwzięć wymaga skrupulatnego zaplanowania planu działania w oparciu o odpowiednie źródła finansowania, tj. środki własne gminy i środki zewnętrzne. Jednocześnie zaangażowanie w proces rewitalizacji innych niż gmina podmiotów pozwala na rozłożenie ciężaru finansowania przedsięwzięć i zaangażowanie dodatkowego kapitału.

Wśród głównych źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych wymienić należy:

- środki Unii Europejskiej - m. in. fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny,
- środki budżetu państwa - przewidziane na współfinansowanie przedsięwzięć, jako niezależne źródło finansowania,
- środki własne jednostek samorządu terytorialnego,
- środki prywatne - np. środki podmiotów pozarządowych, wspólnot mieszkaniowych.

Przypisanie udziału poszczególnych źródeł finansowania zostało dokonane indywidualnie dla każdego przedsięwzięcia ujętego na liście przedsięwzięć:

1. podstawowych - w rozdziale 9 (wiersz: Źródła finansowania) oraz
2. uzupełniających – w rozdziale 10 (wiersz: Źródła finansowania).

Na podstawie tych danych zaprezentowano poniżej zbiorcze podsumowanie założeń finansowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z podziałem na poszczególne źródła finansowania:

I. przedsięwzięcia podstawowe (łącna wartość: 64.260.000 zł), w tym:

1. środki Unii Europejskiej: 23.395.000 zł
2. środki budżetu państwa: 6.250.000 zł
3. środki własne jst: 21.805.000 zł
4. środki prywatne: 12.810.000 zł

II. przedsięwzięcia uzupełniające (łącna wartość: 11.514.346,54 zł), w tym:

1. środki Unii Europejskiej: 4.548.180,00 zł
2. środki budżetu państwa: 500.000,00 zł
3. środki własne jst: 6.126.166,54 zł
4. środki prywatne: 340.000,00 zł

Łączny koszt zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych prowadzących do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego wynosi **75.774.346,54 zł**, a jego głównym źródłem finansowania będzie budżet jednostek samorządu terytorialnego oraz Regionalny program operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.

Podkreślić należy jednak, że przedstawione koszty stanowią wyłącznie wartość szacunkową i mogą ulegać zmianom na etapie realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

13. Identyfikacja interesariuszy i mechanizmy włączające interesariuszy w proces rewitalizacji

Zgodnie z nowym pojęciem rewitalizacji zawartym w Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 rewitalizacja jest procesem prowadzonym przez jego interesariuszy.

Interesariuszami LPR są:

- mieszkańcy Miasta Białogard ,
- władze Miasta Białogard,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze miasta działalność gospodarczą lub społeczną,
- podmioty, inne niż wymienione powyżej, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa,
- jednostki organizacyjne miasta,
- organy władzy publicznej.

Interesariuszami na obszarze rewitalizacji są:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- Miasto Białogard,
- Powiat Białogardzki,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- zarządcy nieruchomości,
- podmioty prowadzące działalność gospodarczą zlokalizowane na obszarze rewitalizacji,
- podmioty prowadzące działalność społeczną zlokalizowane na obszarze rewitalizacji,
- organizacje pozarządowe zlokalizowane na obszarze rewitalizacji,
- Parafie..

W związku z powyższym kluczową rolę w procesie rewitalizacji odgrywa właściwie zaprojektowany proces partycypacji. W niniejszym rozdziale przedstawiono podstawowe zagadnienia dotyczące pojęcia partycypacji, korzyści jakie ona daje, stosowanych powszechnie modeli partycypacji publicznych, a także opisano szczegółowo zastosowane działania partycypacyjne, służące jak najlepszemu przeprowadzeniu procesu rewitalizacji w Mieście Białogard.

W przygotowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji zaangażowano społeczność lokalną oraz pozostałych interesariuszy, w celu umożliwienia wszystkim zainteresowanym możliwie najszerszego udziału na każdym etapie opracowywania programu. Działaniami, które zmierzały do włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji były m.in. spotkania informacyjne i podsumowujące, badania ankietowe, warsztaty dla mieszkańców czy też spotkania indywidualne. Ponadto uruchomiono specjalną stronę internetową <http://www.rewitalizacja.bialogard.info>, na której zamieszczano informacje dotyczące opracowywanego dokumentu. Odnośnik do tej strony znajduje się na stronie internetowej Miasta.

Zainteresowanie pracami nad programem rewitalizacji ze strony interesariuszy nie było znaczące. Należy zatem podjąć systematyczne działania na rzecz aktywniejszego włączenia interesariuszy w realizację i monitoring programu. Sprzyjać temu będą rozwiązania zaproponowane dla etapu realizacji programu, a mianowicie:

- otwarta formuła naboru beneficjentów do realizowanych przedsięwzięć w całym okresie realizacji LPR,
- powołanie Zespołu Koordynującego proces rewitalizacji, w skład którego wejdą przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, jako osoby fizyczne oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych lub biznesu.

Poza wymienionymi mechanizmami włączenia należy również systematycznie prowadzić działania informacyjne o LPR i promować ten program. Miasto będzie prowadziło transparentną politykę informacyjną, upubliczniając raporty z monitoringu i inne informacje dotyczące przebiegu programu.

13.1. Zakres partycypacji społecznej

Pojęcie partycypacji można zdefiniować jako mniej lub bardziej bezpośrednie uczestnictwo obywateli w życiu społecznym, publicznym i politycznym. W zależności od rodzaju uczestnictwa wyróżnia się trzy główne rodzaje partycypacji: społeczną, publiczną oraz indywidualną.

Partycypacja społeczna polega głównie na podejmowaniu działań jednostek na rzecz społeczności, w której żyją lub do której przynależą. Szczególnie chodzi tu o aktywną działalność osób w organizacjach pozarządowych, lokalnych grupach lub wolontariat.

Drugim rodzajem partycypacji jest partycypacja publiczna, która polega na angażowaniu się jednostek w działania instytucji władzy państwowej oraz podległym im organizacjom sektora publicznego. Partycypacja publiczna obejmuje cztery kategorie uczestnictwa obywateli w życiu

wspólnot politycznych: aktywność publiczną, angażowanie obywateli, partycypację wyborczą, partycypację obowiązkową np. poprzez konieczność płacenia podatków.

Trzeci typ partycypacji to partycypacja indywidualna polegająca na podejmowaniu codziennych wyborów przez jednostkę i przez to wyrażanie jej własnych oczekiwań co do rodzaju społeczeństwa, w którym chce żyć. Ten rodzaj partycypacji może objawiać się poprzez np. stosowanie zasad odpowiedzialnej konsumpcji, czy też ofiarowanie datków pieniężnych na rzecz organizacji charytatywnych.

Biorąc pod uwagę powyższe definicje, w przypadku aktywnego uczestnictwa mieszkańców w procesie tworzenia programu rewitalizacji, należy mówić o partycypacji publicznej. W kwestii wdrażania LPR-u w życie istotną rolę mogą odgrywać także pozostałe formy partycypacji.

13.2. Raport z badania ankietowego

W dniach 7 – 28.02.2017 roku przeprowadzono badanie ankietowe, z którego skrócony raport został zaprezentowany poniżej. Badanie było anonimowe, a wyniki posłużyły jedynie do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Białogard.

Celem badania ankietowego było poznanie opinii wszystkich grup interesariuszy na temat aktualnych potrzeb w zakresie rewitalizacji problemowych obszarów miasta oraz oczekiwanych działań ich prowadzących do ożywienia społeczno – gospodarczego. Ankieta była przeprowadzona w wersji papierowej oraz online. W sumie wypełnionych zostało 28 ankiet, wszystkie drogą elektroniczną.

Większość mieszkańców oceniło dobrze Miasto Białogard jako miejsce do życia. Pomimo dobrej oceny, mieszkańcy zauważają istniejące problemy i ograniczenia. Mieszkańcy wskazali obszar nr 4 (25,0%) i nr 5 (21,4%) Miasta Białogard, który powinien być poddany procesowi rewitalizacji.

Uzyskano także pojedyncze wskazania następujących działań:

- rewitalizacja Zaułka Drzewnego,
- urządzenie placu przy ul. Siemiradzkiego,
- budowa chodników, parkingów i modernizacja dróg,
- remont dróg, termomodernizacja budynków, rozbudowa małej architektury, budowa ścieżek rowerowych.

Spśród wymienionych kwestii gospodarczych według mieszkańców największy problem stanowi zbyt mało nowych miejsc pracy. W przypadku kwestii przestrzenno – funkcjonalnych oraz środowiskowych największy problem stanowi niski stan zagospodarowania i estetyki przestrzeni

publicznej (m.in. placów, parków, niewystarczający stan zagospodarowania terenów zielonych). Jeśli natomiast chodzi o kwestie społeczne jako największy problem zostało wskazane zjawisko bezrobocia.

Jako najważniejszy efekt jaki powinien zostać osiągnięty w procesie rewitalizacji mieszkańcy wskazali poprawę istniejącego stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej. Obszar rewitalizowany powinien zawierać zróżnicowaną infrastrukturę zachęcającą do korzystania przez wszystkich mieszkańców (75,0%).

Wyniki przeprowadzonej ankietyzacji zostały wzięte pod uwagę w szczególności przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji oraz projektowaniu listy przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach programu.

Po przygotowaniu projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji jego treść poddana została również opinii mieszkańców. Wszyscy interesariusze zostali zaproszeni do zapoznania się z dokumentem, a następnie wyrażenia – za pomocą ankiety – swojej opinii na jego temat. Ankieta i dokument zostały zamieszczone na stronie internetowej Miasta Białogard (www.rewitalizacja.bialogard.info). W efekcie otrzymano 10 zwrotnych ankiet.

Większość ankietowanych po zapoznaniu się z programem rewitalizacji stwierdziła, że jest on zrozumiały i czytelny. Taką opinię wyraziło aż 70% ankietowanych. Taka sama grupa ankietowanych nie zmieniłaby niczego w prezentowanym dokumencie. Pomimo dobrej oceny jakości dokumentu 30% respondentów uważało, że należałoby wprowadzić zmiany w zapisach programu rewitalizacji. Grupa ta nie wskazała jednak konkretnych zapisów, które należałoby ich zdaniem poprawić.

Z wyznaczonym na podstawie analizy danych obszarem zdegradowanym oraz obszarem rewitalizacji zgodziło się aż 80% respondentów. Z kolei ujętą w programie listę zadań rewitalizacyjnych proponowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji uznało za kompletną aż 60% badanych. Pozostała grupa respondentów wyraziła pogląd, że listę projektów należy uzupełnić. W tym przypadku ankietowani mieli możliwość wskazania maksymalnie 3 propozycji zadań do wpisania na listę projektów rewitalizacyjnych. W efekcie uzyskano tylko pojedyncze wskazanie o treści:

„więcej zieleni, mniej samochodów, wsparcie dla pracowników – nie dla biznesmenów”.

13.3. Model włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji w Mieście Białogard

13.3.1. Etap przygotowawczy

Pierwszy etap partycypacji polegał na włączeniu interesariuszy w proces rewitalizacji poprzez poinformowanie o planowanym opracowaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji. Dodatkowo zwrócono się do interesariuszy z prośbą o wypełnienie formularza propozycji projektów rewitalizacyjnych. Akcję informacyjną przeprowadzono za pomocą strony internetowej Urzędu Miasta Białogard, lokalnej prasy, mediów społecznościowych, newslettera oraz poprzez zamieszczenie informacji na tablicach ogłoszeniowych Urzędu Miasta. Publikacja formularza pozwoliła pozyskać informację na temat wstępnie planowanych przez inne instytucje niż władze Miasta działań rewitalizacyjnych i dokonanie wstępnej oceny komplementarności tych projektów.

W odpowiedzi wpłynęły formularze zgłoszeniowe od 3 zarządców nieruchomości (Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. – lista zadań, Białogardzkie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. – lista zadań, Zarządzanie Nieruchomościami „Wspólnota” – 20 zgłoszeń), Starostwa Powiatowego (3 zgłoszenia), Parafii pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Białogardzie (1 zgłoszenie). Wszystkie zgłoszenia dotyczyły działań modernizacyjnych obiektów administrowanych bądź będących własnością poszczególnych zgłaszających. Żadna instytucja, organizacja czy osoba fizyczna nie wносиła o ujęcie na liście zadań rewitalizacyjnych przedsięwzięć „miękkich”. Pozostałe planowane działania wynikają z planów działań na obszarze rewitalizacji Miasta Białogard.

Po analizie przedstawionych zgłoszeń (zarówno lokalizacji przedsięwzięcia, jak i jego zakresu) zdecydowano o nie uwzględnieniu na liście projektów rewitalizacyjnych tych zgłoszeń, które znajdowały się poza obszarem rewitalizacji (5 inwestycji). Pozostałe – po dodatkowych konsultacjach i uzgodnieniach ze zgłaszającym w zakresie modyfikacji związanej z rozszerzeniem przedsięwzięcia o działania „miękkie” na rzecz mieszkańców zostały wprowadzone na listę projektów podstawowych lub komplementarnych. Ta przyjęta forma dodatkowych indywidualnych rozmów była konieczna. Nie uwzględnienie przez zgłaszających aspektu działań na rzecz mieszkańców w formularzach zgłoszeń zadań utwierdziła bowiem w przekonaniu, że idea działań rewitalizacyjnych jest błędnie interpretowana przez odbiorców. Dlatego też należało powziąć dodatkowe kroki, by wyjaśniać i przekazywać ideę procesu rewitalizacji. Szczególnie ważne były rozmowy z zarządcami nieruchomości, którzy nowo zdobytą wiedzę dzielili się dalej z mieszkańcami obszaru rewitalizacji. Była ona gwarancją zahamowania dalszego błędnego definiowania pojęcia rewitalizacji.

13.3.2. Etap opracowywania dokumentu

Na tym etapie prac nad projektem partycypacja polegała na prowadzeniu akcji informacyjno – promocyjno – konsultacyjnych. Informacje o przystąpieniu samorządu do opracowania aktualizacji programu rewitalizacji wraz z zaproszeniem mieszkańców do włączenia się w ten proces znalazły się m.in. w lokalnej białogardzkiej telewizji (tj. Białogardzka Telewizja Kablowa). Emisja spotu o tej tematyce trwała od 9 do 29 stycznia 2017 r.

Włączenie w proces aktualizacji dokumentu od jego początkowej fazy jednostek organizacyjnych gminy było działaniem uzasadnionym i przemyślanym. Pracownicy – szczególnie miejskich spółek zarządzających nieruchomościami (Białogardzkie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o.) prowadzili bowiem w dalszej kolejności konsultacje indywidualne z mieszkańcami. W tym procesie uczestniczyli pracownicy spółek - administratorzy. W kontaktach bezpośrednich z mieszkańcami (podczas zebrań wspólnot czy wizyt kontrolnych w obiektach będących pod ich nadzorem) informowali mieszkańców o trwającym procesie aktualizacji dokumentu oraz zachęcali do zgłaszania swoich potrzeb i propozycji w zakresie działań rewitalizacyjnych. W konsekwencji zdecydowana większość mieszkańców oczekiwała działań związanych wyłącznie z polepszeniem stanu technicznego obiektu czy zagospodarowaniem terenu wokół miejsca zamieszkania. Tylko nieliczni mieszkańcy wskazywali na potrzebę realizacji zadań zmierzających do np. zwiększenia poziomu partycypacji w życiu lokalnej społeczności czy np. działań związanych z zagospodarowaniem czasu wolnego mieszkańców. Ten fakt świadczy o tym, że edukacja lokalnej społeczności dotycząca pojmowania procesu rewitalizacji, rozumianego jako kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania ze sfery społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno – funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej nie odniosła spodziewanego efektu. Mieszkańcy Białogardu zazwyczaj definiują proces rewitalizacji przede wszystkim jako działania z zakresu poprawy stanu infrastruktury. W związku z powyższym działania informacyjne z zakresu zwiększania świadomości białogardzian w tym zakresie należy podtrzymać i w dalszym ciągu systematycznie prowadzić.

W ramach akcji informacyjno-promocyjnej zorganizowanie zostały również spotkania konsultacyjne i podsumowujące. Informacje o spotkaniach zamieszczano na stronie internetowej Miasta Białogard, w prasie lokalnej, mediach społecznościowych (tj. Facebook), na tablicach ogłoszeniowych Urzędu i zarządców nieruchomości.

Na spotkaniu informacyjno – konsultacyjnym w dniu 24 stycznia 2017 roku obecni byli m. in. mieszkańcy Miasta Białogard, przedstawiciele władz, przedstawiciele Rady Miejskiej, pracownicy

Urzędu Miasta, zarządcy wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, przedstawiciele Starostwa Powiatowego, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców (łącznie 17 osób). Na spotkaniu pojawiły się również lokalne media. Spotkanie składało się z dwóch części. W pierwszej części wprowadzono uczestników spotkania do zagadnień związanych z rewitalizacją, wskazano interesariuszy, omówiono procedurę opracowania programu rewitalizacji. W drugiej części spotkania przybliżono kwestie związane z opracowaniem diagnozy stanu obecnego oraz omówiono sposób wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Omówione zostały również poszczególne etapy realizacji projektu. Następnie wskazano, jakie działania zostały zgłoszone do Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz możliwości finansowania zadań. Podczas spotkania nie zgłoszono żadnych uwag i opinii.

Kolejne dwa spotkania miały miejsce w dniu 9 lutego 2017 r. - najpierw odbyło się spotkanie informacyjne, a następnie spotkanie podsumowujące. Obecni na nich byli m. in. mieszkańcy obszaru rewitalizacji, przedstawiciele władz, pracownicy Urzędu Miasta, zarządcy wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych (zarządzający obiektami zlokalizowanymi na wyznaczonym obszarze rewitalizacji) oraz Komendy Policji. W każdym spotkaniu uczestniczyło 8 osób.

W trakcie spotkania konsultacyjnego osobom zgromadzonym przedstawione zostały wyniki opracowanej diagnozy. W konsekwencji nikt nie zgłosił żadnych uwag i opinii do wyników.

Na spotkaniu podsumowującym została omówiona metodyka przyjęta w diagnozie oraz wyznaczony obszar zdegradowany i rewitalizacji. Przeprowadzone zostały warsztaty, podczas których zostały przeanalizowane wskaźniki w diagnozie oraz propozycje działań rewitalizacyjnych, które mogłyby zostać realizowane na terenie obszaru rewitalizacji. Uczestnicy mieli także możliwość zaproponowania działań wspierających wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego (nie zgłoszono żadnych propozycji).

13.3.3. Etap wdrażania, oceny i aktualizacji programu rewitalizacji

W procesie wdrażania zapisów zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji uczestniczyć będą: Burmistrz, Rada Miejska Białogardu, mieszkańcy obszaru rewitalizacji i inni interesariusze, a także organy wyznaczone przez burmistrza.

Ponadto zostanie powołany Zespół Koordynujący proces rewitalizacji, w skład którego wejdą:

- przedstawiciel mieszkańców obszaru rewitalizacji Miasta Białogard,
- przedstawiciel przedsiębiorców z obszaru rewitalizacji,
- przedstawiciel organizacji pozarządowych z obszaru rewitalizacji,

- Zastępca Burmistrza,
- Sekretarz Miasta,
- Naczelnik Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Promocji,
- Pracownik Wydziału Edukacji, Kultury i Spraw Społecznych,
- Pracownik MOPS,
- Przedstawiciele innych jednostek Miasta,
- 5 radnych delegowanych przez Radę Miejską w formie uchwały.

Zespół Koordynujący będzie wyłoniony spośród interesariuszy na zasadzie partnerstwa. Informacja o zamiarze utworzenia Zespołu, celach i zasadach jego funkcjonowania zostanie z wyprzedzeniem podana do publicznej wiadomości.

Do obowiązków Zespołu należeć będzie koordynacja prac związanych z realizacją programu. Zespół będzie odpowiedzialny za komunikację społeczną pomiędzy interesariuszami. Ponadto będzie on koordynował działania związane z partycypacją społeczną i akcjami promocyjnymi. Wyznaczone osoby z Zespołu będą odpowiedzialne za przyjmowanie propozycji działań rewitalizacyjnych na wyznaczonym obszarze oraz będą pełnić funkcję doradczą dla interesariuszy. Zespół koordynujący będzie także odpowiedzialny za gromadzenie wszelkich informacji związanych z postępem w realizacji programu. Informacje te będą podstawą do monitoringu i oceny konsekwencji podejmowanych przez samorząd i pozostałych interesariuszy procesu rewitalizacji działań w oparciu o pierwotne założenia LPR.

Mieszkańcy oraz pozostali interesariusze rozwoju miasta będą mieć prawo do uzyskiwania informacji z wykonania poszczególnych przedsięwzięć i celów LPR. Informacje na temat stanu realizacji dokumentu będą udostępniane poprzez stronę internetową Miasta Białogard, a także podczas okazjonalnych spotkań z różnymi grupami społecznymi, w tym mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi itp. Każdy z zainteresowanych będzie miał także możliwość zgłaszania nowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które – po pozytywnym zaopiniowaniu przez Zespół Koordynujący – mogą zostać uwzględnione w niniejszym programie.

Udział interesariuszy planowany jest także w przyszłym procesie wdrażania i monitorowania realizacji postanowień programu rewitalizacji poprzez wnoszenie ich opinii i stanowisk co do zadowolenia społecznego z przeprowadzanych procesów oraz przyjmowania ich uwag już w trakcie prowadzonych działań.

14. Powiązania LPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

14.1. Poziom krajowy

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności¹¹⁵

Dokument ten, określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, zakłada przewyżczenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju. Jednym z celów określonych w dokumencie jest *równoważenie potencjałów rozwojowych regionów*. Jako kierunek osiągnięcia tego celu wskazana jest *rewitalizacja obszarów problemowych w miastach*. Uznać zatem należy, że działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego programu wpisują się w cel wytyczony w Strategii.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie¹¹⁶

Dokument ten wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu. Cele i zadania:

- budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych:
  - restrukturyzacja i rewitalizacja miast oraz innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,
- tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego programu są komplementarne i spójne z celami nakreślonymi w Strategii.

Strategia Rozwoju Kraju 2020¹¹⁸

Zadania wytyczone w LPR (w szczególności związane z: aktywizacją społeczno-zawodową mieszkańców, wyrównaniem szans edukacyjnych najmłodszych, modernizacją zabytków i ich „ożywienie”, rozwój instytucji pełniących funkcje publiczne) uzupełniają i wzmacniają cele wytyczone w Strategii. Wśród celów wyróżnić należy:

- Konkurencyjną gospodarkę, w tym rozwój kapitału ludzkiego,
- Spójność społeczną i terytorialną, w tym integrację społeczną, zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszenie ubóstwa w grupach

¹¹⁵ <https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2013/02/Strategia-DSRK-PL2030-RM.pdf>

¹¹⁶ <https://www.mr.gov.pl/strony/zadania/polityka-rozwoju-kraju/zarzadzanie-rozwojem-kraju/krajowa-strategia-rozwoju-regionalnego/>

¹¹⁸ https://www.mr.gov.pl/media/3336/Strategia_Rozwoju_Kraju_2020.pdf

najbardziej nim zagrożonych, zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych, wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

14.2. Poziom regionalny

Program Ochrony Powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego, tj. aglomeracji szczecińskiej, miasta Koszalin oraz strefy zachodniopomorskiej – TOM II – STREFA ZACHODNIOPOMORSKA¹¹⁹

Na obszarze województwa zachodniopomorskiego, do przygotowania Programu ochrony powietrza, zakwalifikowano między innymi strefę zachodniopomorską obejmującą Białogard, ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM₁₀, oraz docelowego w zakresie benzo(α)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ w 2011 r. Dokument określenia działania, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wymaganej jakości powietrza, poprzez m.in. zmniejszanie zapotrzebowania na energię cieplną poprzez ograniczanie strat ciepła (termomodernizacja budynków) czy tworzenie systemu ścieżek rowerowych. Oba przytoczone przykłady znajdują swoje odzwierciedlenie w niniejszym LPR (np. „Termomodernizacja i renowacja kamienic mieszkaniowych na Starym Mieście w Białogardzie”, „Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej na terenie Koszalińsko–Kołobrzesko–Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez budowę dróg dla rowerów na terenie miasta Białogard”).

Kontynuację działań związanych z poprawą jakości powietrza zakłada także **Program ochrony środowiska dla województwa zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019¹²⁰**.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego¹²²

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego powstała z myślą o optymalnym wykorzystaniu potencjałów i szans rozwojowych regionu przy jednoczesnym przeciwdziałaniu występującym w województwie problemom społecznym. W dokumencie określone zostały cele strategiczne, które realizowane będą poprzez cele kierunkowe. Poniżej przedstawiono kilka przykładów celów, których osiągnięcie wspierają zadania wytypowane do realizacji w ramach niniejszego LPRu (związane np. z aktywizacją społeczno-zawodową mieszkańców czy modernizacja energetyczną obiektów):

¹¹⁹ <http://bip.rbip.wzp.pl/artukul/uchwala-nr-xxviii38813-sejmiku-województwa-zachodniopomorskiego>

¹²⁰ <http://bip.rbip.wzp.pl/artukul/program-ochrony-srodowiska-województwa-zachodniopomorskiego-na-lata-2012-2015-z>

¹²² *Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin, czerwiec 2010.*

ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI (poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, rewitalizacja obszarów zurbanizowanych)

BUDOWANIE OTWARTEJ I KONKURENCYJNEJ SPOŁECZNOŚCI (zwiększanie aktywności zawodowej ludności, budowanie społeczeństwa informacyjnego)

WZROST TOŻSAMOŚCI I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ REGIONU (wzmacnianie tożsamości i integracji społeczności lokalnej, rozwijanie dorobku kulturowego jako fundamentu tożsamości regionalnej, przeciwdziałanie ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej)

14.3. Poziom gminny

Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015 – 2024¹²³

Strategia identyfikuje główne problemy społeczne występujące na obszarze Białogardu i wskazuje możliwości ich rozwiązania, które ostatecznie przyczynią się do poprawy sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Osiągnięcie tego celu będzie wspierane i uzupełniane przez realizację zadań przewidzianych w LPR, w szczególności tych z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej, edukacji dzieci i młodzieży czy rozwoju usług publicznych. Wszystkie prowadzić mają w konsekwencji do ograniczenia lub eliminacji negatywnych zjawisk w sferze społecznej i do poprawy warunków życiowych mieszkańców.

Przykładowe cele strategiczne określone w Strategii, spójne z LPR:

- Wspieranie rodziny i pomoc w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej,
- Wsparcie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie,
- Wspieranie osób niepełnosprawnych i osób starszych,
- Wspieranie rodziny z problemem bezrobocia,
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Miejski program przeciwdziałania narkomanii na lata 2014 – 2018¹²⁴

Dokument ten wyznacza spis działań będących jednocześnie zadaniami własnymi Miasta Białogard w obszarze przeciwdziałania narkomanii i uwzględnia cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia.

¹²³ Uchwała Nr VI/35/2015 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 25 marca 2015 r. w sprawie Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2024

¹²⁴ Uchwała Nr XLVI/336/2013 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie Miejskiego programu przeciwdziałania narkomanii na lata 2014-2018

Cele programu:

- Ograniczenie szkód zdrowotnych.
- Ograniczenie skutków zażywania narkotyków.
- Ograniczenie rozmiarów naruszeń prawa.
- Propagowanie zdrowego i aktywnego stylu życia.

Działania zaplanowane w ramach LPR mają m.in. ograniczyć występowanie zjawisk patologicznych wśród mieszkańców. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację zadań m.in. z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej czy też organizację na nowo urządzonych przestrzeniach publicznych lub w zmodernizowanych obiektach imprez kulturalnych i sportowych, zachęcających do aktywnego spędzania czasu wolnego. Działania te są spójne i uzupełniają cele określone w Miejskim programie przeciwdziałania narkomanii.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020 w Białogardzie¹²⁵

Celem głównym Programu Przeciwdziałania Przemocy jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania temu zjawisku oraz zmniejszenie jego skali w Białogardzie. Cel Programu jest spójny i będzie uzupełniany zadaniami zaplanowanymi do realizacji w ramach LPRu, w tym w szczególności dotyczących poradnictwa specjalistycznego zaplanowanego w projektach związanych z aktywizacją społeczno-zawodową, zadań zwiększających poczucie przynależności do grupy (np. wspólna realizacja drobnych prac remontowych w obiektach, uczestnictwo w imprezach sportowych na nowo urządzonych przestrzeniach publicznych) oraz wspierających działalności organizacji pozarządowych na terenie obszaru.

Miejski Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018¹²⁶

Gminny Program Wspierania Rodziny określa samorządy lokalne jako w pełni odpowiadające za tworzenie i funkcjonowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Przykładowe zadania określone w programie dotyczą:

- zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych oraz rozwiązywanie istniejących problemów
  - objęcie rodzin opieką asystenta rodziny,

---

¹²⁵ Uchwała Nr VII/53/2015 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2015-2020

¹²⁶ Uchwała Nr XIII/118/2015 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie Miejskiego programu wspierania rodziny na lata 2016-2018

- organizacja warsztatów i szkoleń oraz umożliwienie uczestniczenia w warsztatach przez asystentów rodziny,
- zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy.

Lokalny Program Rewitalizacji koreluje bezpośrednio z w/w zadaniami poprzez przedsięwzięcia związane z aktywizacją społeczno-zawodową, edukacją, wspieraniem instytucji pełniących funkcje publiczne czy rozszerzeniem oferty kulturalno-sportowej na obszarze rewitalizacji.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Białogard na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025¹²⁷

Program Ochrony Środowiska wyznacza i opisuje zadania dla realizowania polityki ekologicznej na terenie miasta, stawiając przed samorządem szereg zadań umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu. Przykładowe zadania wskazane do realizacji w ramach programu Ochrony Środowiska spójne z planowanymi do realizacji w ramach LPR przedsięwzięciami:

- kontynuacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych zgodnie z planem gospodarki niskoemisyjnej,
- modernizacja indywidualnego budownictwa, w tym wprowadzanie odnawialnych źródeł energii,
- rozbudowa ciągów pieszych i rowerowych na terenach zurbanizowanych w celu ograniczenia lokalnego ruchu samochodowego,
- modernizacja ciągów komunikacyjnych,

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Białogard na lata 2015-2020 z perspektywą do 2030¹²⁸

Plan gospodarki niskoemisyjnej wyznacza kierunki działań przyczyniających się do redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, redukcji zużycia energii finalnej, a także do poprawy jakości powietrza na obszarach, na których odnotowano przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu. Przykładowe działania określone w PGNie przyczyniające się do osiągnięcia założonych celów dotyczą m.in. termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej, realizacji inwestycji w budownictwie mieszkaniowym wielorodzinnym oraz jednorodzinym

¹²⁷ Uchwała Nr XXVII/224/2016 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie programu ochrony środowiska dla miasta Białogard na lata 2017-2020

¹²⁸ Uchwała Nr XVIII/164/2016 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie planu gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Białogard

Realizacja przedsięwzięć określonych w LPR będzie wspierała cele wytyczone w PGNie - posłuży poprawie efektywności energetycznej obiektów oraz w konsekwencji poprawie jakości powietrza. To wszystko dzięki zapewnieniu zgodności działań podejmowanych w ramach LPRu i Planu gospodarki niskoemisyjnej (np. termomodernizacje obiektów mieszkalnych i użyteczności publicznej, rozwój sieci dróg rowerowych w mieście, modernizacje infrastruktury drogowej).

Strategia Rozwoju Miasta Białogard do roku 2030¹³⁰

Strategia rozwoju jest zintegrowanym dokumentem planowania średnio- lub długookresowego na poziomie gminy. Cele wyznaczone w dokumencie dotyczą m.in. rozwój edukacji, zatrudnienia i zamożności mieszkańców (wzrost jakości nauczania, rozwój przedsiębiorczości i zatrudnienia), poprawy bezpieczeństwa mieszkańców, podniesienia jakości życia mieszkańców (poprawa warunków do rozwoju turystyki i kultury w gminie oraz ochrony dziedzictwa kulturowego, rozwój sfery kultury i dziedzictwa kulturowego, rozwój infrastruktury komunikacyjnej i mobilności miejskiej, rozwój mieszkalnictwa).

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowane w LPR doskonale wpisują się i uzupełniają cele i kierunki działań wyznaczone w Strategii, w szczególności poprzez wsparcie rozwoju edukacji, aktywizację społeczno-zawodową, eliminację negatywnych zjawisk społecznych, urządzenie nowych terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, rozwój instytucji pełniących funkcje publiczne czy stworzenie sieci dróg rowerowych na terenie miasta.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego¹³¹ oraz Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Białogard¹³²

Studium określa w sposób ogólny politykę przestrzenną i lokalne zasady zagospodarowania terenu. MPZP jest zaś dokumentem, w którym następuje ustalenie przeznaczenia terenu, obiektów wpisanych do rejestru zabytków objętych ścisłą ochroną konserwatorską na zasadach określonych w przepisach odrębnych oraz obiektach o wysokich walorach zabytkowych objętych ochroną na podstawie planu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu.

Informacje zawarte w obu dokumentach zostały przeanalizowane i wykorzystane przy m.in. wyznaczaniu obszarów analitycznych czy budowaniu listy przedsięwzięć do realizacji w ramach

¹³⁰ Uchwała Nr VI/38/2015 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 25 marca 2015 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Białogard do roku 2030

¹³¹ Uchwała Nr XLII/304/2013 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 28 sierpnia 2013 r. w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Białogard

¹³² Uchwała Nr XLVII/396/06 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 27 października 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Białogard z późn. zmianami (zmiana z 28 października 2009 r., z 8 listopada 2011 r., z 18 września 2013 r. oraz 24 lutego 2016 r.)

programu rewitalizacji. Stwierdzić zatem można, że zapisy w dokumencie LPR są spójne zarówno ze studium uwarunkowań, jak i miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Program współpracy Miasta Białogard z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2017¹³⁴

Celem głównym Programu jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców oraz wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego poprzez rozwijanie i umacnianie współpracy pomiędzy organami Miasta a organizacjami pozarządowymi.

LPR wspiera kierunki działań zaplanowane w Programie współpracy. Zgodnie z Programem współpracy w 2017 roku gmina będzie powierzać lub wspierać realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe w zakresie m.in.: pomocy społecznej, działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, obywatelskiej i kulturowej, działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym, na rzecz dzieci i młodzieży, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia w LPR działania korelują i uzupełniają wytyczone w Programie współpracy aktywności (np. prowadzenie klubu seniora, przedsięwzięcia edukacyjne czy aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców).

Program opieki nad zabytkami dla Miasta Białogard 2015 – 2018¹³⁸, Miejska Ewidencja Zabytków¹³⁹

Miejska Ewidencja Zabytków prowadzona jest w formie zbiorów kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu miasta. Wg stanu na dzień 12 lipca 2017 r. znajdują się niej 693 wpisy, w tym obejmujące adresy nieruchomości z wyznaczonego w ramach niniejszego programu terenu rewitalizacji. Program opieki nad zabytkami zawiera zaś charakterystykę oraz analizę stanu zachowania dziedzictwa kulturowego, wskazuje kierunki i tendencje, jakie powinny dominować w działaniu władz miejskich w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami, a w końcu przedstawia szereg wieloletnich działań (kierunki działań i zadania), proponowanych do wykonania (informacje wykorzystane podczas wyznaczania obszarów analitycznych LPR). Biorąc te uwarunkowania pod uwagę w LPR zaplanowano szereg działań zmierzających do ochrony i wsparcia rozwoju dziedzictwa kulturowego Białogardu (np. renowacja najstarszych obiektów zabytkowych – kościoła pw. NNMP, kościoła św. Jerzego, renowacje obiektów mieszkalnych objętych ochroną, upowszechnienie wiedzy

¹³⁴ Uchwała Nr XXVI/218/2016 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 30 listopada 2016 r. w sprawie programu współpracy Miasta Białogard z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2017

¹³⁸ Uchwała Nr V/27/2015 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie Programu Opieki nad Zabytkami dla miasta Białogard na lata 2015-2018

¹³⁹ Zarządzenie nr 3/2015 Burmistrza Białogardu z dnia 14 stycznia 2015 r. w sprawie Miejskiej Ewidencji Zabytków

wśród dzieci i młodzieży na temat obiektów dziedzictwa kulturowego miasta) oraz działania zmierzające do „ożywienia” zabytków (rozwój oferty kulturalnej w oparciu o zabytkowe kościoły).

Podsumowanie

Działania rewitalizacyjne zaplanowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Białogard wpisują się w cele wyznaczone w dokumentach strategicznych i planistycznych zarówno na poziomie krajowym, regionalnym, jak i gminnym. Osiągnięte dzięki sprawnej realizacji przedsięwzięć określonych w programie cele uzupełnią i wzmocnią efekty osiągnięte dzięki realizacji zamierzeń w pozostałych dokumentach strategicznych.

15. System zarządzania LPR

15.1. Wdrożenie oraz realizacja

Proces wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji jest przedsięwzięciem złożonym, wymagającym odpowiedniego przygotowania informacyjnego, stałej komunikacji z otoczeniem oraz wspólnych wysiłków wielu instytucji, organizacji i osób.

Pierwszy etap procesu wdrażania Programu Rewitalizacji obejmuje powołanie Koordynatora Realizacji LPR. W przypadku niniejszego Programu Rewitalizacji podmiotem zarządzającym i wdrażającym będzie Koordynator Rewitalizacji – Burmistrz Białogardu. Koordynator Realizacji LPR zarządza bezpośrednio całokształtem procesu rewitalizacji, nadzoruje skuteczność i jakość realizacji zapisów zawartych w dokumencie. Do jego odpowiedzialności należy m.in.:

- Koordynacja wdrażania działań rewitalizacyjnych w całym okresie realizacji Programu Rewitalizacji.
- Gromadzenie informacji niezbędnych do monitoringu i ewaluacji celów niniejszego dokumentu.
- Dokonywanie pomiaru stopnia realizacji Programu Rewitalizacji.
- Przygotowywanie i składanie wniosków w celu pozyskiwania środków zewnętrznych oraz zapewnienie środków w budżecie Miasta na realizację działań rewitalizacyjnych.
- Przeprowadzenie procedury przetargowej w celu wyłonienia wykonawców oraz podpisanie kontraktów z wykonawcami inwestycji w ramach działań rewitalizacyjnych.
- Prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych dot. przebiegu i postępu realizacji Programu Rewitalizacji.

Koordynator realizacji LPR dysponuje odpowiednimi kwalifikacjami i personelem do wykonania tych zadań, co oznacza, że dysponuje Zespołem, który wspiera realizację. Może również zlecać realizację poszczególnych części zadań doświadczonym podmiotom zewnętrznym. W szczególności Koordynator realizacji LPR:

- Ustala szczegółowy harmonogram działań, dzięki którym zostaną zrealizowane cele LPR.
- Definiuje kompetencje niezbędne do realizacji harmonogramu.
- Powołuje Zespół, wspierający realizację.
- Inicjuje realizację zadań z harmonogramu.
- Ustala warunki pomiaru skuteczności realizacji LPR.

Ustalenie harmonogramu działań jest kluczowe do realizacji celów zapisanych w LPR. Planowane działania będące pojedynczymi elementami układać się muszą w kolejne kroki, które doprowadzić mają do polepszenia życia mieszkańców i stworzenia nowej przestrzennej wartości Miasta Białogard, a ich charakter powinien odpowiadać aktualnym potrzebom mieszkańców zdegradowanego obszaru.

Jednym z kluczowych zadań mającym wpływ na wdrożenie LPR będzie prawidłowe i sprawne przygotowanie wniosków aplikacyjnych na pozyskanie środków zewnętrznych na realizację inwestycji zapisanych w dokumencie. Główną rolę w ich przygotowaniu odegrają podmioty będące bezpośrednio ich beneficjentami we współpracy z poszczególnymi Wydziałami Urzędu Miasta Białogard. W przypadku przedsięwzięć, w których bezpośrednim beneficjentem będzie miasto, przygotowanie wniosków oraz odpowiedzialność za pełen nadzór nad realizacją działań leżała będzie w gestii pracowników Urzędu Miasta Białogard. Pracownicy odpowiedzialni za finanse będą dodatkowo odpowiedzialni za opracowywanie harmonogramów płatności, obsługę kont oraz właściwe opisywanie faktur, przygotowywanie i zatwierdzanie wniosków o płatność z różnych źródeł oraz dokonywanie płatności na rzecz wykonawców robót i innych jednostek zaangażowanych w realizację działań rewitalizacyjnych. Urząd Miasta Białogard będzie mógł również w zakresie opracowywania niezbędnej dokumentacji aplikacyjnej i technicznej korzystać z usług ekspertów zewnętrznych. Dla sprawnego zarządzania większymi zadaniami inwestycyjnymi, wymagającymi współpracy i wiedzy fachowej, Koordynator realizacji LPR będzie mógł powoływać Zespoły Zadaniowe. W ich skład wchodziłoby przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za cząstkowe funkcje zarządzania działaniami rewitalizacyjnymi.

Przyjęto, że niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawienia się nowych problemów oraz wykreowania nowych działań rewitalizacyjnych będzie on aktualizowany. Realizacja założeń dokumentu odbywać się będzie w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Miasto Białogard, korzystając z dofinansowania projektów unijnymi środkami finansowymi, jest zobowiązane przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych.

Dane odnośnie szczegółowego zakresu, terminów oraz kwestii finansowych działań rewitalizacyjnych zawarte są we wcześniejszych rozdziałach.

Wdrażanie działań rewitalizacyjnych na zdegradowanych obszarach miasta nie ma szans powodzenia bez udanej współpracy pomiędzy sektorem społecznym, gospodarczym i publicznym. W związku z tym określenie zasad i sposobów współuczestnictwa wszystkich interesariuszy jest kluczowym elementem osiągnięcia zgodności podejmowanych działań z potrzebami i oczekiwaniami społeczności

lokalnej, ograniczenia występowania konfliktów oraz kosztów ich rozwiązywania, a także jest podstawą tworzenia się współczesnych form samoświadomości społecznej.

Współpraca międzysektorowa w realizacji zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji odbywać się będzie w kilku zintegrowanych płaszczyznach:

- merytorycznej – poprzez wspólne podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów,
- organizacyjnej – angażowanie specyficznych i unikalnych zasobów oraz kompetencji charakterystycznych dla danego sektora i wzajemnym ich uzupełnianiu,
- finansowej – współdziałania finansowego wszystkich partnerów poprzez zapewnienie wkładu własnego w realizację określonych przedsięwzięć.

Współpraca międzysektorowa w realizacji zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji, oprócz wspólnego celu, jakim jest wyprowadzenie zdegradowanych obszarów z sytuacji kryzysowej, odbywać się będzie w oparciu o następujące zasady:

- Partnerstwa – instytucje uczestniczą w rozwiązywaniu problemów na zdegradowanych terenach oraz współdziałają z Miastem przy wykonywaniu działań rewitalizacyjnych.
- Efektywności – poprzez wspólne dążenie Miasta i instytucji biorących udział we wdrażaniu działań rewitalizacyjnych do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów w ich realizacji.
- Suwerenności stron – Miasto i instytucje współrealizujące działania zachowują autonomię oraz niezależność względem siebie i są równorzędnymi partnerami.
- Jawności – Miasto udostępni organizacjom sektora pozarządowego i innym podmiotom wszelkie niezbędne informacje o celach oraz priorytetach realizowanych działań rewitalizacyjnych i środkach dostępnych na ich realizację.

15.2. Monitorowanie oraz raportowanie

Monitoring realizacji Programu Rewitalizacji

Kluczowe znaczenie dla prawidłowej i efektywnej realizacji założeń LPR ma system monitoringu skuteczności działań rewitalizacyjnych oraz wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu niniejszego dokumentu. Monitoring będzie prowadzony na dwóch poziomach:

- Monitoring realizacji działań przewidzianych w ramach LPR,
- Monitoring całego dokumentu.

Za prowadzenie monitoringu odpowiedzialny będzie Koordynator. Raport z realizacji działań zawierać będzie informację o stopniu zaawansowania prac nad przedsięwzięciami, których okres realizacji obejmuje bieżący rok oraz informację o ewentualnych zmianach w planach realizacyjnych.

Raport z monitorowania całego dokumentu wykonany będzie w oparciu o system mierników, obrazujących postęp realizacji celów.

Wskaźniki realizacji LPR będą składały się ze wskaźników realizacji zakładanych celów. Poniższa tabela prezentuje zakres możliwych do zastosowania wskaźników (produktu i rezultatu), które w zależności od dostępności danych będą podlegały ocenie. Wskaźniki odnoszą się do obszaru rewitalizacji.

Tabela 34. Zestaw wskaźników monitoringu realizacji celów LPR.

Cel szczegółowy	Kierunki działania	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika	Źródło danych o wskaźniku	Trend
				(2015 r.)	(2023 r.)		
Prężne i spójne społeczeństwo	Aktywizacja społeczno – zawodowa środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych i seniorów	produktu	Liczba osób, w tym niepełnosprawnych, posiadających nowe kwalifikacje [os.]	0	200	Urząd Miasta Białogard, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	↑
		produktu	Liczba podmiotów działalności gospodarczej prowadzonych przez osoby fizyczne [szt.]	1 921	2 000	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej, Krajowy Rejestr Sądowy	↑
		rezultatu	Spadek liczby rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej [%]	1 268	1 014	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie	↓
		rezultatu	Stopa bezrobocia [%]	11,2	11	Powiatowy Urząd Pracy w Białogardzie	↓
		rezultatu	Liczba stwierdzonych przestępstw [szt.]	344	325	Komenda Powiatowa Policji w Białogardzie	↓
		rezultatu	Spadek liczby wszczętych procedur „Niebieskiej karty” [szt.]	44	40	Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	↓
	Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	produktu	Liczba dodatkowych godzin zajęć pozaszkolnych zorganizowanych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji [godz.]	0	1 200	Urząd Miasta Białogard	↑
		rezultatu	Wzrost frekwencji uczniów na zajęciach szkolnych [%]	0	3	Urząd Miasta Białogard	↑

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Białogard na lata 2017 – 2023

	Działania wspierające integrację społeczną	produktu	Liczba imprez kulturalnych [szt.]	433	520	Urząd Miasta Białogard, Centrum Kultury i Spotkań Europejskich, Młodzieżowy Dom Kultury, Białogardzki Ośrodek Sportu i Rekreacji, Białogardzka Biblioteka Publiczna	↑
		rezultatu	Wzrost liczby uczestników imprez, w tym osób niepełnosprawnych i seniorów [os.]	46720	49000	Urząd Miasta Białogard, Centrum Kultury i Spotkań Europejskich, Młodzieżowy Dom Kultury, Białogardzki Ośrodek Sportu i Rekreacji, Białogardzka Biblioteka Publiczna	↑
Kreowanie atrakcyjnej do życia przestrzeni miejskiej	Urządzanie nowych przestrzeni publicznych	produktu	Powierzchnia zagospodarowanej przestrzeni publicznej [ha]	0	3	Urząd Miasta Białogard	↑
		rezultatu	Inicjatywy organizowane w nowo urządzonej przestrzeni publicznej [szt.]	0	40	Urząd Miasta Białogard, Centrum Kultury i Spotkań Europejskich, Młodzieżowy Dom Kultury, Białogardzki Ośrodek Sportu i Rekreacji, Białogardzka Biblioteka Publiczna	↑
	Modernizacja infrastruktury, w tym modernizacja energetyczna obiektów	produktu	Długość dróg o złym stanie technicznym [km]	51,6	47	Urząd Miasta Białogard	↓
		produktu	Liczba budynków mieszkalnych, poddanych modernizacji energetycznej [szt.]	0	20	Dane zarządców	↑
		rezultatu	Wzrost efektywności energetycznej budynków [%]	0	25	Dane użytkowników obiektów	↑
	Rozwój infrastruktury pełniącej funkcje społeczne	produktu	Liczba obiektów zaadaptowanych na cele publiczne [szt.]	0	2	Urząd Miasta Białogard	↑
		rezultatu	Liczba osób korzystających z nowo powstałych obiektów kulturalno-edukacyjnych [os.]	0	10 000	Muzeum Solidarności, Białogardzka Biblioteka Publiczna	↑

Wsparcie rozwoju dziedzictwa kulturowego	Renowacja obiektów historycznych	produktu	Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków, poddanych modernizacji [szt.]	0	3	Urząd Miasta Białogard, Parafia pw. NNMP, parafia pw. Św. Jadwigi	↑
	Upowszechnienie wiedzy historycznej	rezultatu	Wzrost liczby osób odwiedzających obiekty zabytkowe [%]	0	3	Dane właścicieli obiektów	↑

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie oceny wskaźnikowej powstanie raport, który ma za zadanie odpowiedzieć na pytanie: czy przyjęte cele i podjęte działania rewitalizacyjne zmierzają w dobrym kierunku. Zaleca się, aby taki raport był wykonywany raz na 2 lata.

W rozdziale 9 i 10 również dla każdego z projektów/ przedsięwzięć zostały zaprognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich zmierzenia.

Przygotowany raport pozwoli ocenić:

- skuteczność – w jakim stopniu osiągnięte zostały cele niniejszego dokumentu, zdefiniowane na etapie planowania,
- efektywność – ocena poziomu „ekonomiczności” zrealizowanych działań rewitalizacyjnych (stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów),
- użyteczność – ocena stopnia oddziaływania LPR na zdiagnozowane potrzeby grupy docelowej,
- trafność – w jakim stopniu cele LPR odpowiadają potrzebom i priorytetom wskazanym w odniesieniu do obszaru rewitalizowanego,
- trwałość – ocena na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem LPR będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.

Raport może być podstawą do aktualizacji dokumentu.

Ewaluacja realizacji Programu Rewitalizacji

Już na etapie planowania powinniśmy określić, jak będzie wyglądać ewaluacja naszych działań:

- cele ewaluacji,
- sposoby zbierania informacji,
- terminy cząstkowe,
- odbiorcy ewaluacji.

Dużą zaletą ewaluacji jest jej systematyczność, pozwalająca na każdym etapie planowania czy realizacji wprowadzanie ulepszeń podejmowanych działań, pozwalająca na wykrycie, w zasadzie na każdym etapie realizacji uchybień. Dzięki temu można zniwelować ryzyko niepowodzenia, a co za tym idzie - uniknąć nadmiernych kosztów związanych z nieprawidłowym realizowaniem zadań.

Ocena zadań podlega zaopiniowaniu przez Zespół ds. Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej Miasta w Biuletynie Informacji Publicznej. W przypadku stwierdzenia, że LPR wymaga zmiany, Burmistrz występuje do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę.

Podsumowanie realizacji LPR będzie podstawą do przewidywania dalszego rozwoju dla obszaru rewitalizacji. Warto zebrać wszystkie doświadczenia i przygotować na ich bazie wskazówki i wytyczne do realizacji kolejnych działań i wzmocnienia osiągniętych efektów.

15.3. Aktualizacja dokumentu i perspektywa działań rewitalizacyjnych po 2023 roku

---

Aktualizacja Programu Rewitalizacji

Zakłada się, że proces rewitalizacji, jako rozciągnięty w czasie, podlegał będzie wpływowi czynników zewnętrznych, co implikuje konieczność założenia aktualizacji LPR w razie zaistnienia takich okoliczności.

W przypadku stwierdzenia, że Program wymaga zmiany, Burmistrz przedłoży Radzie Miejskiej stosowny projekt uchwały zmieniającej LPR. Zmiana Programu nastąpi w trybie, w jakim był on uchwalany. Wszelkie zmiany w LPR muszą jednak posiadać swoje uzasadnienie merytoryczne oraz powinny zostać właściwie opisane, zawierać rodzaj i przyczynę zmiany oraz jej wpływ na dalszą realizację programu i propozycję modyfikacji. Ze względu na ograniczone zasoby finansowo – rzeczowe (ograniczony budżet i potencjał instytucjonalno – organizacyjny), działania rewitalizacyjne, które zostałyby dopisane do Programu, powinny być zgodne z politykami oraz programami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi oraz z pilnością zaspokojenia potrzeb lokalnego społeczeństwa, a także mieć wpływ na osiągnięcie spójności przestrzennej i społeczno – gospodarczej.

Perspektywa działań rewitalizacyjnych roku po 2023 roku

Wielowątkowość i złożoność procesu rewitalizacji wynikająca z uczestnictwa w nim wielu interesariuszy i umiejętności podejmowania efektywnej współpracy między podmiotami sprawia, że

realizacja zamierzeń określonych w niniejszym dokumencie obarczona jest ryzykiem niepowodzenia. Zagrożenia wynikać mogą także z ograniczonej dostępności środków finansowych na realizację zaplanowanych przedsięwzięć. Dodatkowo pamiętać należy, że zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o rewitalizacji (Dz. U. z 2017 r. poz. 1023) realizację przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzeniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego, przyjmowanego uchwałą rady gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji dopuszcza się wyłącznie do dnia 31 grudnia 2023 r.

Mając na uwadze powyższe przed upływem tego terminu - w roku 2023 - planuje się przeprowadzenie analizy skuteczności i efektów przedsięwzięć rewitalizacyjnych podjętych na obszarze rewitalizacji, w celu zbadania poziomu występowania na nim zjawisk kryzysowych. Dopiero wyniki przeprowadzonej analizy pozwolą na podjęcie dalszych decyzji w zakresie zasadności uchwalenia i realizacji w oparciu o ustawę o rewitalizacji gminnego programu rewitalizacji do roku 2030.

16. Procedura Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowią Dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.7.2001, str. 30–37) oraz ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353.).

W dniu 03.02.2017 r. wystąpiono z pismem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z pismem (RGP.041.7.21.2016) oraz do Zachodniopomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z pismem (RGP.042.7.22.2016) w celu uzyskania niezbędnych decyzji w zakresie uczestnictwa w procedurze Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko oraz uzyskania stosownych opinii i uzgodnień dla projektu dokumentu.

W piśmie od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie (WOPN-OS.410.32.2017.AM) z dnia 22 lutego 2017 r. oraz w piśmie od Zachodniopomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (NZNS.7040.1.12.2017) z dnia 17 lutego 2016 r. udzielono zgodnej odpowiedzi, iż Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Białogard nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Na podstawie uzyskanych opinii i stanowisk w/w organów Burmistrz Białogardu podjął decyzję o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla opracowywanego projektu dokumentu. Informacja o odstąpieniu została podana do publicznej wiadomości 2 maja 2017 r. (sygn.: RGP.042.7.28.2016) poprzez zamieszczenie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej <http://www.bip.bialogard.info/>, na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Miasta Białogard i w publicznie dostępnym wykazie na stronie www.gis.parseta.pl.

17. Spis tabel

Tabela 1. Liczba rodzin objętych świadczeniami z zakresu pomocy społecznej w Mieście Białogard. .	20
Tabela 2. Liczba założonych procedur "Niebieskiej karty".....	22
Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisanej do rejestru REGON.....	28
Tabela 4. Generalny Pomiar Ruchu na drogach zlokalizowanych na terenie Miasta Białogard.	31
Tabela 5. Analiza porad lekarskich oraz punktów aptecznych na terenie Miasta Białogard.	33
Tabela 6. Analiza członków klubów sportowych na terenie Miasta Białogard	37
Tabela 7. Wskaźniki sieci wodociągowej w Mieście Białogard	38
Tabela 8. Wskaźniki sieci kanalizacyjnej w Mieście Białogard.	38
Tabela 9. Wskaźniki sieci gazowej w Mieście Białogard.....	39
Tabela 10. Wskaźniki zasobów mieszkaniowych w Mieście Białogard	40
Tabela 11. Poziom wyposażenia mieszkań w instalacje.....	41
Tabela 12. Stacje pomiarowe zlokalizowane w najbliższej odległości w 2015 roku.	44
Tabela 13. Dopuszczalne normy jakości powietrza – kryterium ochrony zdrowia.	44
Tabela 14. Klasy strefy zachodniopomorskiej w roku 2015 - kryteria dla ochrony zdrowia.....	45
Tabela 15. Podział na obszary.	54
Tabela 16. Zestawienie wykorzystanych wskaźników wraz z przypisanymi im wagami.....	59
Tabela 17. Liczba osób w wieku produkcyjnym do liczby osób w wieku poprodukcyjnym.	62
Tabela 18. Liczba osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 100 osób.	63
Tabela 19. Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym.....	66
Tabela 20. Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na alkoholizm w przeliczeniu na 100 osób.	68
Tabela 21. Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na niepełną rodzinę w przeliczeniu na 100 osób	69
<i>Tabela 22. Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na wielodzietność w przeliczeniu na 100 osób. ....</i>	<i>71</i>

Tabela 23. Liczba przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób.	72
Tabela 24. Liczba wszczętych procedur "Niebieska karta" w przeliczeniu na 100 osób.	74
Tabela 25. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób.	75
Tabela 26. Liczba obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków, objętych ścisłą ochroną konserwatorską w przeliczeniu na 100 osób.....	77
Tabela 27. Udział dróg o złym stanie technicznym w ogólnej długości dróg.	79
Tabela 28. Liczba budynków wymagających działań termomodernizacyjnych w przeliczeniu na 100 osób.	81
Tabela 29. Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków.	82
Tabela 30. Procent powierzchni obszaru, na którym występują przekroczenia dopuszczalnego stężenia B(α)P.....	84
Tabela 31. Wyniki przeprowadzonej analizy obszarów analitycznych w Mieście Białogard pod kątem występowania problemów sfery społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.....	88
Tabela 32. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru rewitalizacji.....	93
Tabela 33. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych.	106
Tabela 34. Zestaw wskaźników monitoringu realizacji celów LPR.	169

18. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności Miasta Białogard w latach 2010-2015 według miejsca zameldowania.	14
Wykres 2. Ruch naturalny ludności w Mieście Białogard w latach 2010-2015.....	15
Wykres 3. Liczba zameldowań i wymeldowań wraz z kierunkiem przemieszczeń w Mieście Białogard w latach 2010-2015.....	15
Wykres 4. Ludność Miasta Białogard według ekonomicznych grup wieku w latach 2012-2015.....	16
Wykres 5. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2010 – 2015.....	18
Wykres 6. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Mieście Białogard i powiecie białogardzkim w latach 2010 – 2015.....	18
Wykres 7. Bezrobotni zarejestrowani w Mieście Białogard w podziale na płeć w latach 2010-2015. .	19
Wykres 8. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej według kryterium dochodowego w latach 2010-2015.....	19
Wykres 9. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat w Mieście Białogard.	24
Wykres 10. Liczba uczniów i oddziałów w szkołach podstawowych w Mieście Białogard w latach 2010-2015.....	25
Wykres 11. Liczba uczniów i oddziałów w gimnazjach w Mieście Białogard w latach 2010-2015.	25
Wykres 12. Liczba absolwentów poszczególnych szkół ponadgimnazjalnych w Mieście Białogard w latach 2010-2015.....	26
Wykres 13. Dochody i wydatki Miasta Białogard w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2010-2015.	28
<i>Wykres 14. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON. ....</i>	<i>29</i>
Wykres 15. Długość czynnej sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w mieście Białogard w latach 2010-2015.....	38
Wykres 16. Przeciętna powierzchnia mieszkania na osobę w Mieście Białogard w latach 2010-2015.	40
Wykres 17. Mieszkania w Mieście Białogard na 1 000 mieszkańców w latach 2010-2015.	41

19. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Miasta Białogard	13
Rysunek 2. Strefy dla celów oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim w 2015 roku.	44
Rysunek 3. Obszar przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 24h Zp11sZpPM10d05 w strefie zachodniopomorskiej w 2011 r.	47
Rysunek 4. Obszar przekroczeń poziomu docelowego B(a)P rok Zp11sZpB(a)Pa04 w strefie zachodniopomorskiej w 2011 r.	47
Rysunek 5. Podział Miasta Białogard na obszary analityczne.	58
Rysunek 6. Liczba osób w wieku produkcyjnym do liczby osób w wieku poprodukcyjnym.	62
Rysunek 7. Liczba osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na 100 osób.	64
<i>Rysunek 8. Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym. ....</i>	<i>66</i>
Rysunek 9. Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na alkoholizm w przeliczeniu na 100 osób.	68
Rysunek 10. Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na niepełną rodzinę w przeliczeniu na 100 osób.	70
Rysunek 11. Liczba rodzin otrzymujących świadczenia przyznane z uwagi na wielodzietność w przeliczeniu na 100 osób.	71
<i>Rysunek 12. Liczba przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób. ....</i>	<i>73</i>
Rysunek 13. Liczba wszczętych procedur "Niebieska karta" w przeliczeniu na 100 osób.	74
Rysunek 14. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób.	76
Rysunek 15. Liczba obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków, objętych ścisłą ochroną konserwatorską w przeliczeniu na 100 osób.	78
Rysunek 16. Udział dróg o złym stanie technicznym w ogólnej długości dróg.	79
Rysunek 17. Liczba budynków wymagających działań termomodernizacyjnych w przeliczeniu na 100 osób.	82

Rysunek 18. Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków.....	83
Rysunek 19. Procent powierzchni obszaru, na którym występują przekroczenia dopuszczalnego stężenia B(α)P.....	85
Rysunek 20. Obszar rewitalizacji na tle Miasta Białogard.....	92
Rysunek 21. Mapa podobszaru rewitalizacji – Obszar nr 2.....	96
Rysunek 22. Mapa podobszaru rewitalizacji – Obszar nr 4.....	99
Rysunek 23. Mapa podobszaru rewitalizacji – Obszar nr 5.....	102